އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
`
ފިހުރިސްތު
1. ފެށުން 2
2. ރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ޙާލަތު 5
3. ކޮމިޝަންގެ ތަޢާރަފް 10
4. ކޮމިޝަންގެ އިދާރާ... 11
1.4. ކޮމިޝަން ބިއުރޯ 11
4.2. ކޯޕަރޭޓް އެފެއާޒް ޑިޕާޓްމަންޓް (ސީ.އޭ.ޑީ ....) 11
4.3. އެޑްވޮކަސީ ޑިޕާޓްމަންޓް (އޭ.ޑީ.) 11
4.4. ރިސަރޗް އެންޑް މޮނިޓަރިންގ ޑިޕާޓްމަންޓް (އާރ.އެމް.ޑީ) 11
4.5. އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓް (އައި.ޑީ) 12
4.6. ލީގަލް އެންޑް ޕޮލިސީ ޑިޕާޓްމަންޓް (އެލް.ޕީ.ޑީ) 12
4.7. ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވް މެކޭނިޒަމް (އެން.ޕީ.އެމް ....) 13
4.8. ސަދަރން ރީޖަނަލް އޮފީސް (އެސް.އާރ.އޯ ....) 13
2014 .5 ވަނައަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 14
5.1. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ޤާނޫނީ ނިޒާމު ހަރުދަނާ ކުރުން 14
5.2. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް ބެލުން 29
5.3. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރުމުގެ ސަގާފަތެއް ޤާއިމުކުރުން 58
5.4. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންތައްތައް ހިނގާނުހިނގާ މިންވަރު ދެނެގަތުން 86
5.5. މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ލާއިންސާނީ ނުވަތަ ދަށުދަރަޖައިގެ ޢަމަލުތައް
ހުއްޓުވުން 92
5.6. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ދިރާސާތައް ކުރުން 129
5.7. ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއެކު ގުޅުން ހަރުދަނާކޮށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތަކަށް ޒިންމާދާރު
ކުރުވުން 130..
5.8. ބައިނަލްއަޤްވާމީ އަދި ސަރަޙައްދީ ގުޅުންތައް ގާއިމުކޮށް ބަދަހިކުރުން 131
5.9. މަދަނީ މުޖުތަމަޢުގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކާއެކު މަސައްކަތްކުރުން 132
5.10. ކޮމިޝަންގެ އިދާރީ ހިންގުން ހަރުދަނާ ކުރުން 135
2014 .6 ވަނަ އަހަރުގެ މާލީ ބަޔާން 140
6.1. މާލީ ބަޔާންތަކާގުޅޭ ނޯޓްތައް 143
7. ނިންމުން 152

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
`
ފެށުން
އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ރައްކާތެރިވެ އެ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރުމަށް މުޅި އިންސާނީ
އުންމަތަށް އެންގެވި، މާތް اله ސުބުޙާނަހޫ ވަތަޢާލާއަށް ޙަމްދާއި ޝުކުރު ކުރަމެވެ. އަދި
އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރެއްވުމާއި އެ ޙައްޤުތަކަށް ރައްކާތެރިވުމުގެ އެންމެ ރިވެތި
މިސާލު ދެއްކެވި، މުޅި ދެދޭހަށް ކައުކުރެއްވި ރަސޫލް މުޙައްމަދު ޞައްލަاله ޢަލައިހި
ވަސައްލަމް އަށް ޞަލަވާތާއި ސަލާމް ލެއްވުން އެދި ދުޢާ ކުރަމެވެ. އަދި މި ދުޢާގައި
އެކަލޭގެފާނުގެ ޢާލު އަސްޙާބުން ޝާމިލް ކުރަމެވެ.
މިއީ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން 2014 ވަނައަހަރު ހިނގައިދިޔަ ގޮތުގެ މައްޗަށް އެކުލަވާލާފައިވާ ރިޕޯޓެކެވެ.
ޤާނޫނު އަސާސީއާއި ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް މީހުންގެ ހިތްތަކުގައި އިޙްތިރާމް
އަށަގެންނެވުމަށާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމާއި ކުރިއެރުވުމާއި، އެ ޙައްޤުތައް ހޯދައިދިނުމަށް
މަސައްކަތްކޮށް، ޙައްޤުތަކަށް ޙުރުމަތްތެރިކޮށް ހިތާ މިންވަރު ބަލައި ވަޒަންކުރުމުގެ ގިނަ ގުނަ މަސައްކަތްތަކެއް
މިއަހަރުވެސް ކުރެވިގެން ދިޔަކަން ފާހަގަކޮށްލަމެވެ. އަދި ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތައް ބަލައި އަވަހަށް
ޙައްލު ހޯދައިދިނުމަށް އިތުރު ކަންކަން ތަޢާރަފުކޮށް ތަފާތު މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވުނެވެ. މީގެ އިތުރުން އަލަށް
ފާސްވެގެން ޢަމަލުކުރަން ފެށުނު ބައެއް ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުންވެސް ކޮމިޝަނުން ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ކަންކަމުގެ
މަސައްކަތްތައް ފުރިހަމަ ކުރެވުނެވެ.
މިރިޕޯޓުގައި ރާއްޖޭގެ އިންސާނީޙައްޤުތަކުގެ ޙާލަތަށް ނަޒަރު ހިންގާލުމާއެކު، މިއަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ
މައިގަނޑު މަސައްކަތްތަކުގެ މައްޗަށް ބަލައިލެވިފައި ވާނެއެވެ. މިގޮތުން ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުނު ބޮޑެތި
މައްސަލަތަކާއި ކާމިޔާބު ކަމާއެކު ޙައްލުކޮށްދެވިފައިވާ ބައެއް މައްސަލަތަކަށް އަލިއަޅުވާލެވިފައި ވާނެއެވެ. އަދި
ޙައްޤުތައް ކަށަވަރުވެފައިވާ މިންވަރާއި ޙާލަތު ދެނެގަތުމުގެ ގޮތުން ކުރެވުނު ދިރާސާތަކާއި، ކޮމިޝަނުން ބޭއްވި
މުހިންމު ބައްދަލުވުންތަކާއި، ސެމިނާރ ތަކާއި، ތަމްރީނު ޕްރޮގްރާމްތަކާއި މަސައްކަތު ބައްދަލުވުންތަކަށާއި،
އެކިއެކި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ހިންގުނު ޙަރަކާތްތަކާއި، ބޭއްވުނު ޖަލްސާތަކަށްވެސް ކުރުގޮތަކަށް
ބަލައިލެވިފައިވާނެއެވެ. އަދި ލާއިންސާނީ ދަށުދަރަޖއިގެ ޢަމަލުތައް ހިނގިޔަ ނުދިނުމަށްޓަކައި ކޮމިޝަނުން
ޒިޔާރަތްކުރި ތަންތަނާއި، މި ފަދަ ޒިޔާރަތްތަކުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަމާގުޅިގެން އެކިއެކި އިދާރާތަކަށް ހުށަހެޅި
ހުށަހެޅުންތަކާއި، ހުށަހެޅުންތަކަށް ޢަމަލުކުރަމުންދާ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް ކުރެވުނު މަސައްކަތްތަކަށްވެސް
ބަލައިލެވިފައިވާނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނާއި ގެވެށި އަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުންނާއި
ރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ އެކި މުޢާހަދާތަކުގެ ދަށުން ކުރެވުނު މަސައްކަތްތަކަށް ބަލައިލުމާއެކު، އިންސާނީ
ޙައްޤުތަކުގެ ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކޮށް ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރާ ޘަޤާފަތެއް ޤާއިމްކުރުމަށްޓަކައި ކުރެވުނު
މަސައްކަތްތަކަށްވެސް އަލިއަޅުވާލެވިފައި ވާނެއެވެ.
ބައިނަލް އަޤްވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ އެކިއެކި މުއާހަދާ ތަކާއި ޤަރާރުތަކުގައި ރާއްޖެ ބައިވެރިވުމުގެ
ބޭނުމަކަށްވާނީ އެތަކެތީގައި އެކަށައަޅާފައިވާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މިންގަނޑުތަކުގެ ސަބުބުން ރައްޔިތުންނަށް
ފައިދާ ކުރުމެވެ. އަދި ޤާނޫނުތަކުން ވެސް ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށާއި ޤައުމުގެ އެންމެހާ
ފެށުން 2

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ކަންކަމަކީ ޤައުމަށާއި ރައްޔިތުންނަށް އެންމެ ފައިދާވާނެ ގޮތަށް ހިނގާ ކަންކަން ކަމުގައި ހެދުމެވެ. މިހެންކަމުން،
ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް ކަށަވަރު ކުރުމަށްޓަކައި އެ ޤާނޫނުތައް ފުރިހަމައަށް ތަންފީޛުކުރުމަށް ބޭނުންވާ
ޤަވާއިދުތަކާއި އިދާރީ އުސޫލުތައްވެސް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމް ކުރެވޭގޮތަށް ބައްޓަންކުރެވި، ފާސްކޮށް
އެންމެހާ ވަސީލަތްތައް ޤައުމުގެ ކެރިފޯރުންތެރިކަން ހުރި އެންމެ މަތީ މިންވަރަކަށް ޤާއިމް ކުރެވެންޖެހެއެވެ.
އިންސާނީ ޙައްޤުތައް އެންމެ އެކަށީގެންވާގޮތެއްގައި ލިބިގެންދިޔުމަކީ ކޮންމެ މީހަކަށްވެސް އަބަދުމެ
މުހިންމުވެގެންދާ ކަމެކެވެ. ރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅެމުންދާ އެންމެހާ ފަރުދުންނަކީ އިންސާނީ ހައްޤުތަކަށް
އިޙްތިރާމްކުރާ، އެހައްޤުތައް ހިމާޔަތްކޮށް ރައްކާތެރިކުރުމާއެކު އެހައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމަށް މަސައްކަތްކުރާ
ބަޔަކަށްވާންޖެހެއެވެ. އަދި ޙައްޤުތަކަށް ހީނަރުކަންލިބި، ނިގުޅައިގަނެވޭ ޙައްޤުތައް ޢަދުލުވެރިކަމާ
އިންސާފުވެރިކަމާއެކު ހޯދައިދިނިމުގެ އެންމެ އިސް ދައުރު އަދާކުރާފަރާތްތަކުން ރައްޔިތުންނަށް ޢަދުލު އިންސާފު
ހޯދައިދިނުމުގެ މަރުޙާލާ އަވަސްކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުމާއެކު، ރައްޔިތުންނަށް އެ މަރުޙަލާތަކުގައި ލިބެންޖެހޭ
އަސާސީ ޙައްޤުތައް ފުރިހަމައަށް ލިބިދެވޭތޯ ކަށަވަރުކުރަންޖެހެއެވެ.
ރާއްޖޭގައި ޢާންމު ޙާލަތަށްވުރެ ނިކަމެތިކަން ލިބިފައިވާ މީހުންނަށް ޙައްޤުތައް ހޯދުމުގައި އިތުރު ދަތިތައް
ތަހައްމަލް ކުރަންޖެހޭތީ އެފަރާތްތަކަށް ދައުލަތުންނާއި މުޖުތަމަޢުންވެސް ޚާއްޞަ ސަމާލުކަމެއް ދެވެން ޖެހެއެވެ.
މުޖުތަމައުގެ ހާއްސަ އަޅާލުމާއި ރައްކާތެރިކަން ބޭނުންވާ ކުޑަކުދިންނާއި، އުމުރުން ދުވަސްވީމީހުންނާއި،
ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކާއި އަންހެނުންގެ ހައްޤުތަކާ ގުޅޭ މަސައްކަތްތަކާއި ސިއްހަތާއި އުގެނުމުގެ
ހައްޤާއި އަދި ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން މިއަހަރު ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް
ކުރެވިފައިވާއިރު، މިފަދަ ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް އަދިވެސް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަން
ޖެހިފައިވާކަން ފާހަގަވެގެން ދިޔައެވެ. މިދާއިރާތަކުން ކޮމިޝަންގެ ކަންބޮޑުވުންތައް ސަރުކާރުގެ ކަމާގުޅުންހުރި
މުއައްސަސާތަކާއި އެކު ބާއްވާ ސިލްސިލާ ބައްދަލުވުންތަކާއި އެކި އެކި ފޯރަމް ތަކުގައި ވަނީ މަޝްވަރާކޮށް ހައްލު
ހޯދުމަށް މަސައްކަތްކުރެވިފައެވެ.
އިޤްތިޞާދީ، އިޖުތިމާޢީ އަދި ޘަޤާފީ ހައްޤުތައް ކުރިއަރުވައި މިޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރާ ޘަޤާފަތެއް އަލާ
ކުރުމަކީ އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ނަޒަރުން މުހިއްމު އަދި ބޭނުންތެރި ކަމެއްކަން ފާހަގަކުރާ ހިނދު، އެންމެ
އަޅާލުން ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް ޚާއްޞަ އިންތިޒާމްތަކެއް ޤާއިމް ކުރުމަކީ މުހިންމު ކަމެކެވެ. ކުޑަކުދިނަށް ދޭންވާ
ސަމާލުކަމާއި، ލޯތްބާއި ރައްކާތެރިކަމަށް އިސްކަން ދިނުމާއި ކުޑަކުދިންނާމެދު ކުރާ އަނިޔާތައް ހުއްޓުވުމަށް
މަސައްކަތް ކުރުމާއި އަންހެނުން ބާރުވެރިކޮށް އަދި އަންހެނުންނަށް ކުރެވޭ ގެވެށި އަނިޔާތަކުން ރައްކާތެރިކޮށް،
ދިވެހިރާއްޖޭން ތަފާތުކުރުންތައް ނައްތާލުމަށްޓަކާ ބޭނުންވާ ގާނޫނީ އޮނިގަނޑު ހަރުދަނާކޮށް، ދުވަސްވީ
މީހުންނަށް ފަހި ގޮތްތަކެއް ޤާއިމުކުރުމަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް އަދިވެސް ކުރަންޖެހެއެވެ.
ރާއްޖޭގައި އަމަން އަމާން ކަމާއި ސުލްޙަ މަސަލަސްކަން ޤާއިމްވެފައި އޮތުމަކީ އިންސާނީ ޙައްޤުތައް އެންމެ
ފުރިހަމައަށް ލިބުމަށް ވަރަށްބޮޑަށް މަގުފަހިކުރުވާ ކަމަކަށް ވީހިނދު، މުޖުތަމަޢުގެ އަމަންއަމާންކަމާއި ސުލްޙަ
މަސަލަސްކަން އިސްކުރުމަކީ ކޮންމެ ފަރުދެއްގެވެސް ޒިންމާއެކެވެ. އުފާވެރި ހިތްހަމަޖެހޭ މާޙައުލެއްގައި
ދިރިއުޅުމަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމާޒަކަށްވާއިރު، ކުރިއަށްއޮތް ޖީލު ރަނގަޅުގޮތުގައި ބިނާކުރުމަށް މިއީ ކޮންމެހެން
ބޭނުންވާނެކަމެކެވެ. ރަނގަޅު ތަޢުލީމާއި ތަރުބިއްޔަތު ދެވޭނެ މަގުތައް ކުޑަކުދިންނާއި ޒުވާނުންނަށް ފަހިކޮށްދެވެން
ޖެހޭއިރު، މިކަމުގެ ހެޔޮ ނަތީޖާއެއް ފެންނާނީ ޤައުމަކީ އަމަން އަމާންކަން ޤާއިމްވެފައިވާ ރައްކާތެރި ތަނެއްގެ
ގޮތުގައި އެކުދިންނަށް ދެއްކިގެންނެވެ. ރާއްޖޭގައި ބިނާކުރަނިވި މުޖުތަމަޢުއެއް އުފެއްދުމާއި ދުޅަހެޔޮ ޖީލެއް
ބިނާކުރުމަކީ ދައުލަތުން އިސްކަންދޭންޖެހޭ ކަންކަމަށް ވެގެންނެވެ.
ފެށުން 3

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
އިންސާނީ ހައްޤުތައް ހިމާޔަތްކޮށް ކުރިއަރުވައި މި ހައްޤުތައް ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް މި ކޮމިޝަންގެ
އިތުރުން ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކާއި، މަދަނީ ޖަމްއިޢްޔާ ޖަމާއަތްތަކާއި، އ.ދ. ގެ ޖަމިއްޔާތަކާއި،
މީޑިއާތަކާއި، ވިޔަފާރި ކުންފުނިތަކާއި އަދި ޢާންމު ރައްޔިތުންވެސް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރާއިރުވެސް
ޙައްޤުތަކަށް އަރައިގަތުމާއި، އަޅާލުން ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތައް ނިގުޅައިގަނެވިގެންދާތަން ފެންނަމުން ދަނީ
ހިތާމަކުރަންޖެހޭ ދަރަޖަ އަކެށެވެ. ޤާނޫނުތަކުގެ އިތުރުން ދައުލަތުގެ އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމުގެ ނިޒާމު
ހަރުދަނާކޮށް ބޭނުންވާ ވަސީލަތްތަކާއި ނިޒާމުތައް ޤާއިމްކުރުން އަވަސްކުރުން ވަނީ ވަރަށް ބޮޑަށް ބޭނުންވެފައެވެ.
އަދި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމް ކުރުމުގެ އާދަ ފަރުދީގޮތުން، ކޮންމެ މީހެއްގެ ކިބައިގައި އަށަގެންނެވުމުގެ
މުހިންމުކަން މިކަމުން ދޭހަވެއެވެ. މާތްވެގެންވާ އިސްލާމް ދީނުގެ އަގުހުރި ސިފަތައް އަށަގެންނެވުމަށާއި މަތިވެރި
އަޚްލާޤެއް ގެންގުޅުމަށް އަޅުގަނޑުމެން އަޒުމް އާކުރަން ޖެހެއެވެ. އަމިއްލަ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން މުހިންމުވާ
ފަދައިން އެނެކާގެ ޙައްޤުތަކަށްވެސް މުހިންމުކަންދެވެން ޖެހެއެވެ. އަދި، ޙައްޤުތަކަށް އިހްތިރާމް ކުރާ ސަޤާފަތެއް
ރާއްޖޭގައި ގާއިމްކުރުމަށް އެއްމެން އެކުގައި މަސައްކަތްކުރަންޖެހެއެވެ. މި މަތިވެރި މަސައްކަތުގައި މާތްاله
ސުބްޙާނަހޫ ވަޠަޢާލާ ބަރަކާތްލައްވާށިއެވެ. މި ދިވެހި ރާއްޖޭގެ އެއްމެހާ ފަރުދުންނަކީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް
،އިޙްތިރާމްކުރާ މި ހައްޤުތަކަށް ރައްކާތެރިވާ، އަދި މި ހައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމަށް މަސައްކަތް ކުރާ ބަޔަކު ކަމުގައި
!
ލައްވާށިއެވެ. އާމީން
7 ޖުމާދަލްއޫލާ 1436
26 ފެބުރުވަރީ 2015
މަރްޔަމް ޢަޛްރާ އަޙްމަދު
ރައީސް
ފެށުން 4

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ޙާލަތު
2014 ވަނަ އަހަރަކީ، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ޙާލަތަށް ބަލާއިރު، ދިވެހިރާއްޖެ އަށް ހެޔޮ ކުރިއެރުންތަކެއް
ހޯދިފައިވާ އަދި ތަފާތު ގޮންޖެހުންތަކެއް ތަޖުރިބާ ކުރެވުނު ތާރީޚީ އަހަރެކެވެ. 2013 ވަނައަހަރު ބޭއްވުނު
ރިޔާސީ އިންތިޚާބަށްފަހު ސިޔާސީ ހަލަބޮލިކަމަށް ފިނިކަމެއް ލިބިގެން ދިޔައެވެ. ސިޔާސީ އެއްވުންތަކާއި،
މުޒާހަރާތައް އަދި، ޕާޓީތަކުގެ ޖަދަލުކުރުންތައް ވަރަށް ބޮޑަށް މަދުވެ ޤައުމުގެ ތަރައްޤީއަށް ބޭނުންވާ އެހެން
ޙައްޤުތަކާމެދު ސަމާލުކަން އިތުރުވެގެން ދިޔައެވެ.
އަދުލުއިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށް ޤާނޫނުތަކުގެ [މައި ޤާނޫނު] ކަމުގައިވާ ޤާނޫނުލްއުޤޫބާތުގެ ބިލް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި 8 އަހަރު ވަންދެން އޮތުމަށްފަހު، މިދިޔައަހަރު ކުރީކޮޅު ފާސްކުރެވިގެން ދިޔަ ދިއުމަކީ،
އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް ކުރިއެރުވުމަށް ފަހިވެގެން ދިޔަ ކަމެކެވެ. ޤާނޫނުލްއުޤުބާތު ފާސްކޮށް
ތަސްދީޤުކުރުމަށްފަހު، 1 އަހަރުގެ މުހުލަތެއްވަނީ އެއަށް އަހުލުވެރިވުމަށާއި ޤާނޫނު ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ
އެހެނިހެން ޤަވާއިދުތައް ހަދައި ތައްޔާރީތައް ފުރިހަމަކުރުމަށް ދީފައެވެ. އެހެންކަމުން، ޤާނޫނުލްއުޤޫބާތަށް
ރަސްމީކޮށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމަށް ހަމަޖެހިފައިވަނީ، 2015 އޭޕްރިލް 13އިން ފެށިގެންނެވެ. 8 ވަރަކަށް އަހަރު
ކަޑައްތުކުރުމަށްފަހު، ކުރިން ޤާނޫނީގޮތުން ބަލައި ނުގަނެވޭނެ އެތައް ކުށްކުށަކާއި އޭގެ އަދަބުތައް ފުރިހަމައަށް
ބަޔާންވެގެންވާ މި ޤާނޫނުލްއުޤޫބާތަކީ، މިކޮމިޝަނުން ވެސް ކޮމެންޓްކޮށްފައިވާ އަދި ރާއްޖޭގައި ކުށްކުރުން
މަދުކުރުމަށާއި، ރައްޔިތުންގެ ފަރުދީ މިނިވަންކަން އިތުރަށް ކަށަވަރުކޮށްދޭނެ ޤާނޫނެކެވެ.
އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް ކުރިއަރުވައިގެ،ރައްޔިތުން މެދުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް
އިޙްތިރާމުކުރާ ޘަޤާފަތެއް ޤާއިމުކުރުމަށް 2014 ވަނަ އަހަރަކީ ކޮމިޝަނަށް ކާމިޔާބީތަކެއް ހާޞިލްކުރެވުނު
އަހަރެކެވެ. އެގޮތުން، އެތައް އަހަރެއްގެ ރޭވުމާއި ސަރުކާރާއެކު މަސައްކަތްކުރުމުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން
ކޮމިޝަންގެ ސަރަޙައްދީ އޮފީހެއް، އެންމެ ދެކުނުގެ 4 އަތޮޅަށް ޚިދުމަތް ދިނުމަށް އަމާޒުކޮށް އައްޑޫ ސިޓީގެ
ވެރިރަށް ހިތަދޫގައި 22 ޑިސެންބަރު 2014 ގައި ޤާއިމުކުރެވުނެވެ. [ސަދަރން ރީޖަނަލް އޮފީސް] ގެ ގޮތުގައި
މި ޤާއިމުކުރެވުނު އޮފީހުގެ ސަބަބުން ރާއްޖޭގެ އެންމެ ދެކުނަށް އޮތް 4 އަތޮޅު ކަމުގައިވާ ގއ. އާއި ގދ. އަދި
ޏ. އަތޮޅާއި އައްޑޫ ސިޓީގައި، ރައްޔިތުންނާ ގާތުން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ބޭނުންވާ ޚިދުމަތްތައް
ފޯރުކޮށްދިނުމަށް މަސައްކަތް ކުރެވެމުންދެއެވެ. ހަމަ އެއާއިއެކު ކޮމިޝަންގެ މަސައްކަތްތަކަށް އިތުރު ހަލުވިކަމެއް
މި އޮފީހުގެ ސަބަބުން ހަރުދަނާވެގެން ދިޔަކަން އުފަލާއެކު ފާހަގަކޮށްލަން ޖެހެއެވެ.
އިސްވެ ޢިޝާރާތްކުރެވުނު ފަދައިން 2014 ވަނަ އަހަރަކީ ކޮމިޝަންގެ ފާއިތުވެދިޔަ 11
އަހަރުގެ ޙަޔާތުގައި ގޮންޖެހުންތަކެއް ތަޖުރިބާކުރެވިގެން ދިޔަ، ތާރީޚީ އަހަރެއްވެސް މެއެވެ. މިގޮތުން ފާހަގަކުރެވޭ
އެއްކަމަކީ، ށ. ފޭދޫގެ 15 އަހަރުގެ އަންހެން ކުއްޖަކަށް ޖިންސީގޯނާކޮށްފައި ވާ މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން،
ކޮމިޝަނުން 2013 އޭޕްރިލް 29ގައި ހައިކޯޓުގައި އެ އަންހެންކުއްޖާއާ ގުޅޭގޮތުން ކުރިއަށްދިޔަ ޝަރީޢަތައް
ތަދައްޚުލްވެ ހުށަހެޅި ސިއްރު ރިޕޯޓުގެ މައްސަލައެއްގައި ޖުވެނައިލް ކޯޓުން ކޮމިޝަންގެ މެމްބަރުން އެ ކޯޓަށް
ހާޟިރުކޮށް ކުރިމަތިކުރުވި މައްސަލައެވެ. ޖުވެނައިލް ކޯޓުން ކޮމިޝަނާ ދެކޮޅަށް އުފުލާފައިވާ މައްސަލާގައި ވަނީ
އިސްވެ ޢިޝާރާތް ކުރެވުނު ރިޕޯޓުގައި ޙަޤީޤަތާ ޚިލާފު ކަންކަން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމަށެވެ. މި މައްސަލަ އުފުލުމާ
ރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ޙާލަތު 5

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ގުޅިގެން ޖުވެނައިލް ކޯޓުން ސުވާލުކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް 2 ފަހަރެއްގެ މަތީން އެކޯޓުގެ އަމުރަކަށް ހާޟިރުވެ
ކޮމިޝަނުން ވަނީ ޖަވާބުދާރީވެ، އެކޯޓުން ކުރާ ތުހުމަތުތަކަށް އިންކާރުކޮށްފައެވެ. މިނިވަން މުއައްސާސާއަކުން
ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާއަކަށް ފޮނުވާފައިވާ ސިއްރު ރިޕޯޓަކާ ގުޅޭގޮތުން ކޯޓަކުން ސުވާލުކުރުމަކީ ކޮމިޝަންގެ
މުސްތަޤިއްލުކަމަށް ބުރޫއަރައި، އިންސާނީ ހައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށް ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކަށް ކުރިމަތިވި
ގޮންޖެހުމެކެވެ.
ކޮމިޝަންގެ ޙަޔާތުގައި އެންމެ ބޮޑު ގޮންޖެހުމަކަށް މިދިޔަ އަހަރު ކުރިމަތިލާން ޖެހުނު
އަނެއްކަމަކީ، ސެޕްޓެންބަރު 2014 ގައި އދ ގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކައުންސިލަށް ރާއްޖޭގެ ފާއިތުވެދިޔަ 4
އަހަރުގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ޙާލަތު ދިރާސާކުރުމަށްފަހު، ކޮމިޝަނުން ހުށަހެޅި ޔުނިވަރސަލް ޕީރިއޮޑިކް
ރިވިއުގެ ރިޕޯޓާ ގުޅިގެން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކޮމިޝަނާ ދެކޮޅަށް އުފުލި މައްސަލައެވެ. އެމައްސަލާގައި ސުޕްރީމް
ކޯޓުން ދައުވާ އުފުލާފައިވަނީ، އިސްވެ ޢިޝާރާތްކުރި ކޮމިޝަންގެ ރިޕޯޓުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓާބެހޭ ގޮތުން
ހިމަނާފައިވާ ބަޔާނުގައި ޙަޤީޤަތާ ޚިލާފު މައުލޫމާތު ހުރިކަމުގައި ތުހުމަތު ކޮށްފައެވެ.
މި މައްސަލާގައި 2 ފަހަރުމަތިން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ވަނީ، ކޮމިޝަންގެ މެންބަރުން އެކޯޓަށް
ހާޟިރުކޮށް ރީ،ޝަ ޢަތް ހިންގާފައެވެ. ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ކޮމިޝަނުން ވަނީ ފުރިހަމައަށް ޖަވާބުދާރީވެ، އެ
ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރެވުނު ގޮތާއި އެ ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ބަޔާންކުރެވުނީ ކޮން ސަބަބުތަކަކާ
ހުރެކަން ސާފުކޮށްދީފައެވެ.
ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކޮމިޝަނާ ދެކޮޅަށް މައްސަލައެއް އުފުލައި ޝަރީޢަތް ހިންގުމާގުޅިގެން
ކޮމިޝަންގެ މިނިވަންކަމާއި މުސްތަޤިއްލުކަމަށް އަސަރުތަކެއްކޮށް މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށް ބުރޫއެރިއެވެ. މި
މައްސަލާގައި ކޮމިޝަންގެ މަސައްކަތްތައް މިނިވަންކަމާއެކު ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ހުރަސް ނޭޅުމަށާއި ކޮމިޝަން
ހިމާޔަތްކޮށްދިނުމަށް ގޮވާލައި އދ މަޖިލީހުގެ ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް ބަން ކީ މޫން އާއި މި ސަރަޙައްދުގެ
އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް މަސައްކަތްކުރާ ޤައުމީ މުއައްސަސާތަކުގެ ޖަމްޢިއްޔާ ކަމުގައިވާ، އޭޝިއާ ޕެސިފިކް
ފޯރަމުންނާއި އަދި ޔޫރަޕިއަން ޔޫނިއަނުން ވަނީ ދިވެހި ދައުލަތުގައި އެދިފައެވެ. ކޮމިޝަނުން އަބަދުވެސް
މަސައްކަތް ކުރަނީ، ވީހާވެސް އިންސާފުވެރިކޮށް ޙަޤީޤަތާ އެއްގޮތަށް ކަންކަން ބަޔާންކޮށް ދިވެހި ދައުލަތުގެ
މުއައްސަސާތަކާއި ، ކަމާ ގުޅުންހުރި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފަރާތްތަކާ ގުޅިގެން ތެދުވެރިކަމާއި ޒިންމާދާރުކަންމަތީ،
ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް ކުރިއަރުވައި ދެމެހެއްޓުމަށެވެ.
އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް ކުރިއެރުވުމުގައި 2014 ވަނަ އަހަރު ނިމުނު އިރު
އެންމެބޮޑު ގޮންޖެހުންތަކެއް ކުރިމަތިވެފައިވާ ދާއިރާއަކީ ޢަދުލުއިންސާފުގެ ދާއިރާއެވެ. ކުރިންވެސް
އިޝާރާތްކުރެވުނު ފަދައިން މިދާއިރާ ހަރުދަނާކުރުމަށް ކަންކަން ފަހިވާގޮތަށް ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތާއި، އެންޓި -ޓޯޗަރ
ޤާނޫނު އަދި ޖިންސީ ފުރައްސާރަކުރުމާއި ގޯނާކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނު ވުޖޫދަށް ގެނެވިފައިވީނަމަވެސް، ޖިނާޢީ
އިޖުރާޢަތުގެ ބިލާއި، ހެއްކާބެހޭ ބިލްގެ މަސައްކަތް ވަނީ ނުނިމިއެވެ.
މިއަހަރު ޑިސެންބަރު މަހުގެ ތެރޭގައި ކުއްލިގޮތަކަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ދެ ފަނޑިޔާރުން ވަކި
ކުރެވިގެންދިޔަ ގޮތަކީ އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ނަޒަރުންބަލާއިރު މިކޮމިޝަނުން ކަންބޮޑުވި މައްސަލައެކެވެ.
ރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ޙާލަތު 6

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
މިކަމާގުޅިގެން ކޮމިޝަންގެ ކަންބޮޑުވުންތައް ބަޔާންކޮށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސްއަށާއި އެޓަރނީ
ޖެނެރަލްއަށް ސިޓީއެއް ފޮނުވުނެވެ.
ދީނީ ގޮތުން ހައްދުފަހަނައަޅާފައިވާ ހަރުކަށި ވިސްނުން ޤައުމުގައި އިތުރުވަމުންދާކަމީވެސް މި ކޮމިޝަނުގެ
ކަންބޮޑުވުން އޮތް އަދި އެފަދަ ކަންކަން ހުއްޓުވުމަށް ބާރު އެޅުމުގެ ގޮތުން ތަފާތު މަރުޙަލާތަކުގައި
މަސައްކަތްކުރެވިފައިވާ ޙައްސާސް މައްސަލައެކެވެ. މިފަދަ ވިސްނުންތަކުގެ ސަބަބުން މުޖުތަމަޢުގެ އެތައްބައެއްގެ
ޙައްޤުތައް ނިގުޅައިގަނެވި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙުތިރާމުކުރާ މުޖުތަމަޢެއް ޤާއިމުކުރުމުގެ މަސައްކަތަށް ތަފާތު
ގޮންޖެހުންތައް ކުރިމަތިވެއެވެ. މީގެ ތެރޭގައި، ކުއްޖާގެ އުމުރުން 18 އަހަރު ނުވަނީސް ކައިވެނި ކުރުވުމާއި،
ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުގެ ބައިވެރިވުމަކާނުލާ ކައިވެނި ކުރުމާއި، އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށް
ކުރާމަސައްކަތަށް ހުރަސް އެޅޭފަދަގޮތަށް ތަފާތު ވާހަކަދެއްކުމާއި މުޖުތަމަޢުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަކީ
އިސްލާމްދީނާ ބީރައްޓެހި އެއްޗެއްގެ ގޮތުގައި ދެއްކުމަށް މަސައްކަތްކުރުން ހިމެނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން 2014 ވަނަ
އަހަރު ފާހަގަކުރެވިގެންދިޔަ، ކަންބޮޑުވަނިވި މައްސަލައަކީ އެހެން ޤައުމުތަކުގައި ހިނގަމުންދާ ހަނގުރާމަތަކުގައި
ބައިވެރިވެ، ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގޮތުން ޓެރަރިސްޓުންގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަނެފައިވާ ޖަމާޢަތްތަކަށް
އެހީތެރިވެދިނުމަށްޓަކައި ގިނަ ދިވެހިން ގޮސްފައިވާ މައްސަލައެވެ. އެކި ފަހަރު އެކި އަދަދަށް 'ޖިހާދު' ކުރުމުގެ
ނަމުގައި، ބައެއް ފަހަރަށް އެބައިމީހުންގެ ޢާއިލާތައްވެސް ގޮވައިގެން، ނުރައްކާތެރި ހަނގުރާމައިގެ މައިދާނަށް
ދަތުރު ކުރަމުންދާއިރު، މިހާތަނަށް މިކަން ހުއްޓުވުމަށް ދައުލަތުން އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅުތަކެއް
އެޅިފައިނުވާކަންވެސް ކޮމިޝަނަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި މިދިޔަ އަހަރު ފަހުކޮޅު ބޮޑެތި ކުށްތަކުގެ ތުހުމަތު
ކުރެވިފައިވާ މީހުންވެސް ހަނގުރާމައަށް ކަމަށް ބުނެ ދިޔަކަމީ މިކަމަށް ހަރުދަނާ ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅިފައިނުވާކަން
ދޭހަކޮށްދޭ ކަމެކެވެ. އަދި ތުއްތު ކުދިން ގޮވައިގެން މިފަދަ ނުރައްކާތެރި ސަރަޙައްދުތަކަށް ގޮސް، އެކަށީގެންވާ
ޞިއްޙީ ފަރުވާ ނުދެވި މަރުވެފައިވާކަމީ މިކަމުގެ ކަންބޮޑުވުން އިތުރުވެފައިވާ ސަބަބެކެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުންވެސް އަދި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަ ޤްވާމީ މުޢާ ހަދާއިންވެސް
ކުޑަކުދިންނަކީ ދައުލަތުގެ ޚާއްޞަ ސަމާލުކަންދެވިގެން ބޮޑުވާންޖެހޭ ބަޔަކަށް ވީހިނދު، މިފަދަ ހާދިސާތަކުގެ
ޝިކާރައަކަށް އަންހެނުންނާ ކުޑަކުދިންވަމުންދާކަމީ މިކޮމިޝަނުން ނުހަނު ކަންބޮޑުވާކަމެކެވެ. އަދި މިކަން ކަން
ހުއްޓުވުމަށް މިހާރަށްވުރެ ހަރުދަނާ ފިޔަވަޅުތަކެއް ނޭޅިއްޖެނަމަ މިކަމުގެ ސަބަބުން މުޅި ޤައުމަށްވެސް ނޭދެވޭ
އަސަރު ކުރާނެކަމެއްކަމުގައިވެސް ފާހަގަކުރަމެވެ.
މިއަހަރު އޯގަސްޓު މަހުގެ ތެރޭގައި މިނިވަން ނިއުސްގެ ޖާނަލިސްޓެއްކަމުގައިވާ އަޙްމަދު ރިލްވާން
الهޢަބްދު ގެއްލުވާލާފައިވާ ޙާދިސާއަކީ މިއަދާ ހަމައަށް އައި އިރުވެސް ހައްލެއް ހޯދިފައިނުވާ ހިތާމަވެރި އަދި
ނުހަނު ކަންބޮޑުވާ ހާދިސާއެކެވެ. މިކަމާ ގުޅިގެން މިކޮމިޝަނުންވެސް ތަފާތު މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވިފައިވެއެވެ.
އެގޮތުން ފުލުހުންގެ ތަޙުޤީޤު ކުރިއަށްދާގޮތް މޮނިޓަރކުރުމުގެ އިތުރުން، އދ ގެ ސްޕެޝަލް ޕްރޮސީޖާރސް އަށް
މިމައްސަލަ ރިޕޯރޓްކޮށް، މައްސަލައިގައި އެއްވެސްކަހަލަ ކުރިއެރުމެއް ނުލިބި ލަސްވަމުންދާތީ ހޯމް
މިނިސްޓަރާވެސް ވަނީ ބައްދަލުކުރެވިފައެވެ. އެހެން ނަމަވެސް ރިލްވާން ގެއްލުނުތާ އެތައް މަހެއް
ވެފައިވާއިރުވެސް މިކަމުގައި އެއްވެސް ކުރިއެރުމެއް ލިބިފައިނުވާކަމީ މިފަދަ ކަންކަން އިތުރަށް ތަކުރާރުވުމަށް
ލިބިގެންދާ ހިތްވަރަކަށް ވެގެން ހިނގައިދާނެކަމެއްކަމުގައި ދެކެމެވެ. މި މައްސަލައާގުޅިގެން ދައުލަތުގެ ކަމާގުޅޭ
އިދާރާތަކުން އެންމެ އެދެވޭގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރެވެމުން ނުދާކަން ފާހަގަކޮށް ރިލްވާން ހޯދުމުގައި މިހާރަށްވުރެ
ހަރުދަނާ މަސައްކަތްތަކެއް ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުން ކުރަންޖެހިފައިވެއެވެ. މި ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒެފެއްގެ ގޮތުގައިވެސް
ރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ޙާލަތު 7

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ގިނަދުވަސް ތަކެއްވަންދެން މަސައްކަތްކޮށްފައިވާ ރިލްވާން ނުފެނި އަދި އޭނާއަށް ވީނުވީގޮތެއް ނޭނގި މިހާ ގިނަ
ދުވަސްވެގެން ދިއުމަކީ ރާއްޖޭގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ހާލަތާމެދު ސުވާލުއުފެދޭ ކަމެކެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރަކީ، ރައްޔިތުންގެ 18 ވަނަ މަޖިލިސް، އިންތިޚާބު ކުރެވުނު އަހަރެވެ.
ރާއްޖޭގައި ބޭއްވޭ 2 ވަނައަށް އެންމެ ބޮޑު އިންތިޚާބު ކަމުގައިވާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބު
ހިނގާދިޔަގޮތް ކޮމިޝަނުން އޮބްޒާރވުކޮށް އެ އިންތިޚާބަކީ، މިނިވަން އިންސާފުވެރި އިންތިޚާބެއް ކަމުގައި ވަނީ
ކަނޑައަޅާފައެވެ. އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރާއްޖޭގައި ރައްކާތެރިކޮށް ކުރިއަރުވައި ދެމެހެއްޓުމުގެ ގޮތުން މަޖިލީހުގެ
ދައުރު ފުޅާކޮށް ކޮމިޝަނާއެކު ހަރަކާތްތެރި ވެވޭނެ ގޮތްތަކެއް ރޭވޭތޯ ކޮމިޝަނުން ހުށަހެޅުންތަކެއް ހުށަހަޅަމުން
ދާތާ ދުވަސްތަކެއް ވެފައިވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. މިކަންކަމުގެ ތެރޭގައި، ކޮމިޝަނުން ނެރޭ ރިޕޯޓުތަކަށް މަޖިލީހުގެ
ސަމާލުކަން ލިބޭގޮތަށް ބަހުސްކުރެވުމާއި، ދައުލަތުގެ މައްޗަށް މި ރިޕޯޓުތަކުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް
ތަންފީޒުކުރުމަށް އެހީތެރިކަން ބޭނުންވެއެވެ. މީގެއިތުރުން، މަޖިލީހުގެ ތެރޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް
ރައްކާތެރިކޮށް ކުރިއެރުވުމުގެ މަސައްކަތް މޮނިޓަރކޮށް ފަހިކޮށްދިނުމަށްޓަކައި ދާއިމީ ކޮމިޓީއެއް އުފެއްދުން
ހިމެނެއެވެ.
އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް ކުރިއަރުވައި ދެމެހެއްޓުމުގެ މަސައްކަތްރާވައި ކުރިއަށް
ގެންދިއުމަށްޓަކައި މަގުޗާޓެއްގެގޮތުން އެކުލަވާލެވިފައި އޮންނަންޖެހޭ ހިއުމަން ރައިޓްސް ނޭޝަނަލް އެކްޝަން
ޕްލޭނެއް، އަދި ވުޖޫދަށް އައިސްފައި ނުވާކަމަކީ، މި ކޮމިޝަނުން ހިތާމަކުރާ ކަމެކެވެ. މިފަދަ އެކްޝަން
ޕްލޭނެއްގެ ދަށުން މަސައްކަތްކުރެވުމަކީ އިންސާނީ ހައްޤުތަކަށް ކުރިއެރުން ލިބިގެންދާނެ ކަމެކެވެ.
މިދިޔަ އަހަރުގައި ރާއްޖޭގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ޙާލަތަށް ރިޢާޔަތް ކުރާއިރު، މުޖުތަމަޢުގައި
ޚާއްޞަ ރައްކާތެރިކަމަށް ބޭނުންވާ ފަރާތްތައް، ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކާއި ކުޑަކުދިން އަދި
އަންހެނުންނާއި ދުވަސްވީ މީހުންނަށް އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ފުރިހަމައަށް
ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ ދާއިރާތަކުގެ ޤާބިލުކަން އިތުރުކޮށް ވަގުތުން މައްސަލަތަކަށް ހައްލުހޯދޭނެ
މަގުތައް ފަހިކޮށްދޭންޖެހޭކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އެހެނީ، ކުޑަކުދިންނަށް ގޯނާ ކުރުމާއި އިހުމާލުވުން އަދި ގެވެށި
އަނިޔާގެ ސަބަބުން ހާލުގައި ޖެހިފައިވާ ފަރާތްތަކަށް އެދެވޭ މިންވަރަކަށް އެހީތެރިކަމާއި ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށް
ނުދެވޭތީއެވެ. މަދު އަތޮޅެއްގައި މެނުވީ އަތޮޅުތަކުގައިވާ ޗައިލްޑް އެންޑް ފެމިލީ ސާރވިސް ސެންޓަރުތަކުގެ
ޚިދުމަތް އެދެވޭގޮތެއްގައި ފޯރުކޮށް ނުދެވޭކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި ކ. ގުރައިދޫގައި ހުންނަ ޚާއްޞަ އެހީއަށް
ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒުގައި ހައްލުކުރަންޖެހޭ ގިނަ މައްސަލަތައް ހައްލު ނުކުރެވި ދިގުލައިގެން ދިއުމުގެ
ސަބަބުން ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ތިބޭ ފަރާތްތަކަށް އެކަމުގެ ނޭދެވޭ އަސަރު ވަނީ ކޮށްފައެވެ.
އަންހެނުންގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުމުގައި ބޭއްވި ޖަލްސާގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޢަބްދުاله ޔާމީން
ޢަބްދުލްޤައްޔޫމް އިއުލާނުކުރެއްވެވި ލަނޑުދަނޑިއެއް ކަމުގައިވާ ސަރުކާރުން އުފައްދާ ހުރިހާ ބޯޑެއްގެ 40
ޕަސެންޓް މެންބަރުންނަކީ އަންހެނުން ކަމުގައި ހަމަޖެއްސެވުމަށް ނިންމެވިކަމީ މިކަމަށް މި ކޮމިޝަނުން މަރުޙަބާ
ކިޔާކަމެކެވެ.
ޖިންސީ ވިޔަފާރި ކުރުމަށާއި، މަސައްކަތް ކުރުމަށް އެހެން ޤައުމުތަކަށް ގަދަކަމުން ދިވެހިން
ފޮނުވާކަމަށް އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އަލްއުސްތާޛު މުޙައްމަދު އަނިލް، މި އަހަރުގެ ސެޕްޓެމްބަރުމަހުގެ ތެރޭގައި
ރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ޙާލަތު 8

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ހާމަކުރެއްވުމަކީ، މި ކޮމިޝަންގެ ކަންބޮޑުވުން އިތުރުވި ކަމެކެވެ. އެހެނީ، މިއީ ކުރިން މާބޮޑުސަމާލުކަމަށް
އައިސްފައިނުވާ ކަމެއްކަމަށްވެފައި، ދިވެހިން ބޭރު ތަންތަނަށް ޓްރެފިކް ކުރެވޭ އުސޫލުން ގަދަބާރުން ފޮނުވޭކަމުގެ
މައުލޫމާތު ސަރުކާރުން ހާމަކުރުމުންނެވެ. ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގ ހުއްޓުވުމަށް ހެދިފައިވާ ޤާނޫނުގެ ދަށުން
ރައްޔިތުން ހޭލުންތެރިކުރުވުމާއި، ޤާނޫނާ ޚިލާފުވާ މީހުންނާމެދު ހަރުދަނާ ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ކަންތައް އެކަށީގެންވާ
ގޮތެއްގެ މަތީން ގެންދިއުމަށްޓަކައި ދައުލަތުން ގިނަ ފިޔަވަޅުތަކެއް އަޅަންޖެހޭކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. މި އަހަރު
ޑިސެންބަރުމަހުގެ ތެރޭގައި ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރީންގެ މިނިވަންކަން ހިފެހެއްޓޭގޮތަށް އެމީހުން ރާއްޖޭން ފުރާއިރު
ވަޒީފާ ދިން ފަރާތުގެ ހުއްދަ ލިޔުމަކުން ހޯދަން އެންގި އެންގުން ފަދަ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ފުށުއަރާ ބައެއް
ކަންކަން ތަޢާރަފްކުރެވިގެން ދާކަމީ، ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރީންގެ ހައްޤުތަކަށް ހުރަސްއެޅޭ ކަމެއްކަން
ފާހަގަކުރެވެއެވެ.
މުޖުތަމަޢުގެ ތެރޭގައި ބިރުވެރިކަމާއި ހާސްކަން އިތުރުވެފައިވާ އެއް މައްސަލަކަމުގައިވާ
މާރާމާރީތައް އިތުރުވުމާއި، މީހުން މެރުން 2014 ވަނަ އަހަރު 2013 ވަނަ އަހަރަށްވުރެ އިތުރުވެގެން ދިޔަކަމީ
ކޮމިޝަނުން ނުހަނު ކަންބޮޑުވިކަމެކެވެ. 2014 ވަނަ އަހަރު ނުރައްކާތެރި 1062 މާރާމާރީއެއް ހިންގައި 5
މީހުން މަރާލާފައިވެއެވެ. މިކަންކަމަށް ރި ޢާޔަ ތްކޮށް މިފަދަ ބޮޑެތި ޖަރީމާތައް ހުއްޓުވުމަށް ސަރުކާރުން
ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅުމަށް މިދިޔަ އަހަރު މަސައްކަތްކޮށްފައި ވާކަން މި ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކުރަމެވެ. ގައިދީން
ރިހެބިލިޓޭޓްކޮށް މުޖުތަމަޢަށް ފައިދާ ކުރުވަނިވި ބައެއްގެ ގޮތުގައި އެނބުރި އައުމަށް، އެމީހުންނަށް އިސްލާޙުވާން
ދަސްކޮށްދީ އުފެއްދުންތެރި މަސައްކަތްތެރި ބަޔަކަށް ހެދުމަށްޓަކައި އިންޑަސްޓްރިއަލް މަސައްކަތް ދަސްކޮށްދިނުމުގެ
ޕްރޮގްރާމުތައް ތިލަފުށީގައާއި ކ. ކާށިދޫގައި މިދިޔަ އަހަރު ތައާރަފްކޮށްފައިވާކަން ވެސް ފާހަގަކުރަމެވެ.
ރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކަށް ބުރޫއަރާ ކުއްލި މައްސަލަތަކަކީ ކޮންމެ އަހަރަކުހެން މި
ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކޮށް މަސައްކަތްކުރެވޭ ކަންކަމެވެ. މިގޮތުން، އަތޮޅުތަކުގެ އެކި ރަށްތަކުން ކަރަންޓު ކެނޑުމާއި
ފެން ނުލިބުމުގެ މައްސަލަތަކަށް އަވަސްގޮތެއްގައި ކޮމިޝަނުން މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަންޖެހިފައިވެއެވެ. އަދި
މިކަންކަމަކީ ގިނަފަހަރަށް ދާއިމީ ހައްލު ލިބިފައިނުވާކަންކަމެވެ. މީގެއިތުރުން، މިއަހަރުގެ ޑިސެންބަރުމަހުގެ
ތެރޭގައި ރާއްޖޭގެ ވެރިރަށް މާލޭގައި ފެން ކަނޑައިގެންގޮސް މާލޭގައި ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުން ފެނަށް ޖެހުނު
މައްސަލައަކީ މި ކޮމިޝަނުން ވަރަށް ކަންބޮޑުވި އަދި ގާތުން މޮނިޓަރ ކުރި އެއް މައްސަލައެވެ. މިގޮތުން 6
ދުވަސް ވަންދެން ފެން ލިބުމުން މާލެއަށް ދަތިވެފައި އޮތް ދުވަސްތަކުގައި، ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންނާއި،
ބަލިހާލުބޮޑު މީހުން އަދި ކުޑަކުދިންނަށް ބޯފެން ލިބޭނެގޮތް ކަށަވަރުކުރުމަށް ގޮވާލައި، ފެންފޯރުކޮށްދިނިމުގެ
ކަންތައް ކުރިއަށްގެންދެވުނުގޮތް މޮނިޓަކުރުމުގެ މަސައްކަތް މި ކޮމިޝަނުން ކުރިއަށް ގެންދެވިފައިވެއެވެ. އަދި
ފެންދޫކުރުމުގައި ތަފާތުނުކޮށް އެންމެންނަށް ދައުލަތުން އެއްހަމައެއްގެ މަތީން ފެންފޯރުކޮށް ދެމުންދޭތޯވެސް
މިކޮމިޝަނުން މޮނިޓަރކޮށްފައިވެއެވެ.
އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް ކުރިއަރުވައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރާ ސަގާފަތެއް އާލާކުރެވެން
އަންނަނީ ދައުލަތާއި މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަ ކާއި ރައްޔިތުން ގުޅިގެން އެކުގައި މަސައްކަތްކުރެވިގެންނެވެ.
އެހެންކަމުން، ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުތަކުން ކަށަވަރުކޮށްދޭ އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ މައްޗަށް އެންމެން
އަހުލުވެރިވެ ހޭލުންތެރިވެ، މަސައްކަތްކުރަންޖެހެއެވެ. މިކޮމިޝަނުން ކޮންމެ އަހަރަކު ވަކި ޕްލޭނެއްގެ ދަށުން
މިމަސައްކަތްކުރަމުން ދަނީ މިލަނޑުދަނޑިތައް ހާސިލްކުރުމަށެވެ.
ރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ޙާލަތު 9

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ކޮމިޝަންގެ ތަޢާރަފް
ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް އަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 190
ވަނަ މާއްދާ އާއި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/ 2006) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ
(ށ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ލަފައާއެކު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޢައްޔަން ކުރައްވާ ފަސް
މެންބަރުންގެ މައްޗަށް އެކުލެވޭ ކޮމިޝަން އެކެވެ. މިކޮމިޝަންގެ މަޤްޞަދަކީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާއި ޤަރާރުތަކުގެ ތެރެއިން ދިވެހިރާއްޖެއިން ޢަމަލުކުރަން ޖެހޭ
މުޢާހަދާތަކާއި ޤަރާރުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން، އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް ދަމަހައްޓާ، އެފަދަ
ޙައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމަށް މަސައްކަތް ކުރުމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ޙިމާޔަތްކޮށް ކުރިއެރުވުމަށް މަސައްކަތްކުރާ
އަމިއްލަ ޖަމާޢަތްތަކަށް އެހީތެރިވެ ހިތްވަރު ދިނުމެވެ.
2014 ގައި ކޮމިޝަންގައި ތިއްބެވި މެންބަރުންނަކީ، އަލްފާޟިލާ މަރްޔަމް ޢަޛްރާ އަޙްމަދު (ކޮމިޝަންގެ
ރައީސް(، އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ޠަލާލް)ނާއިބު ރައީސް(، އަލްފާޟިލާ ޖީހާން މަޙްމޫދު އަ، އްޝައިޚް އަޙްމަދު
ޢަބްދުލްކަރީމާއި ޑޮކްޓަރ ޢަލީ ޝަމީމެވެ.
ކޮމިޝަންގެ ތަޢާރަފް 10

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ކޮމިޝަންގެ އިދާރާ
ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގައި 2014 ޑިސެންބަރު 31 ގެ ނިޔަލަށް ކޮމިޝަން
މެންބަރުންގެ އިތުރުން ތިބީ 65 މުވައްޒަފުންނެވެ2014. ވަނައަހަރުވެސް ކޮމިޝަންގެ މަސައްކަތްތައް އިތުރަށް
ތަރައްޤީކޮށް ކުރިއެރުވުމަށްޓަކައި، އިދާރީ ގޮތުން ބޭނުންވާ އިންތިޒާމްތައް ހަމަޖެއްސުމަށްޓަކައި އިދާރާގެ
މަސައްކަތް ބަހާލެވިފައިވަނީ 7ޑިޕާޓްމަންޓެއްގެ މައްޗަށެވެ. ،މީގެއިތުރުން ކޮމިޝަންގެ މަސައްކަތް ،ފުޅާކޮށް
ރައްޔިތުންނާ ވީހާވެސް ގާތުން ޚިދްމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް 2014 ޑިސެމްބަރު 21 ގައި އައްޑޫ ސިޓީ ހިތަދޫ ގައި
ކޮމިޝަންގެ ފުރަތަމަ ރީޖަނަލް އޮފީސް ވަނީ ޤާއިމުކޮށްފައެވެ.
4.1. ކޮމިޝަން ބިއުރޯ
މިޑިޕާޓްމަންޓްގެ މައިގަނޑު މަސައްކަތްތަކަކީ ކޮމިޝަނުން ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފަރާތްތަކާއި ދައުލަތުގެ
މުއައްސަސާތަކާ ގުޅުން ބަދަހި ކުރުމަށް ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް ރާވާ ހިންގުމާއި މީޑިއާއަށް ދޭންވާ
މަޢުލޫމާތު ދިނުމެވެ. އަދި ކޮމިޝަން މެންބަރުންނަށް ބޭނުންވާ އިދާރީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށް ދިނުމާއި
އިންފޮރމޭޝަން، ކޮމިއުނިކޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީގެ މަސައްކަތްތަކާއި ކޮމިޝަންގެ ސްޓްރެޓެޖިކް ޕްލޭން
އެކުލަވާލުމާއި، ކޮމިޝަނުން ހިންގާ ޕްރޮޖެކްޓްތައް ބެލެހެއްޓުމުގެ އިތުރުން، މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާ
ގުޅިގެން މަސައްކަތް ކުރުމެވެ.
4.2. ކޯޕަރޭޓް އެފެއާޒް ޑިޕާޓްމަންޓް (ސީ.އޭ.ޑީ)
ކޯޕަރޭޓް އެފެއާޒް ޑިޕާޓްމަންޓަކީ އެޗް.އާރ.ސީ.އެމް.ގެ ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ އިދާރީ އެހީތެރިކަން
ފޯރުކޮށްދޭ ޑިޕާޓްމަންޓެވެ. މިޑިޕާޓްމަންޓުގެ މަސައްކަތްތައް މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ބެހިފައިވަނީ، ހިއުމަން
ރިސޯސަސް އާއިޓް،ޕްރޮކިއުމަން އަދި ބަޖެޓްގައި ހިމެނޭ ފައިސާގެ މުޢާމަލާތްތަކުގެ މައްޗަށެވެ.
4.3. އެޑްވޮކަސީ ޑިޕާޓްމަންޓް (އޭ.ޑީ.)
ހިއު މަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން
އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން، ދިވެހިރައްޔިތުންނާއި، ރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ އެހެނިހެން މީހުންގެ
މެދުގައި ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުވައި، އެ ޙައްޤުތަކަށް ޙުރުމަތްތެރިކޮށްހިތުމުގެ ރޫޙު އާލާކުރުމުގެ
މަސައްކަތްތައް ރާވާ ހިންގަނީ މިޑިޕާޓްމަންޓުންނެވެ.
4.4. ރިސަރޗް އެންޑް މޮނިޓަރިންގ ޑިޕާޓްމަންޓް (އާރ .އެމް.ޑީ)
ރިސަރޗް އެންޑް މޮނިޓަރިންގ ޑިޕާޓްމަންޓްގެ މައިގަނޑު މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި، ކޮމިޝަންގެ
ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ފ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭގޮތުން ކުރަންޖެހޭ
ދިރާސާތައް ކުރުމާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެންމެހައި ޙައްޤުތަކާއި،
ރާއްޖެއިން ބައިވެރިވެފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކުން ލިބިދޭ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން ސަރުކާރުން
ފޯރުކޮށްދޭ މިންވަރު ދެނެގަނެ، ފޯރުކޮށް ނުދެވޭ ޙައްޤުތައް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ
ކޮމިޝަންގެ އިދާރާ 11

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ފަރާތްތަކަށް ހުށަހެޅުމާއި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވެފައިވާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ބެހޭ ޤަރާރުތަކާއި
މުޢާ ހަދާތަކާއި ގުޅިގެން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް ހިމެނެއެވެ.
4.5. އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓް (އައި.ޑީ)
ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން،
މީހެއްގެ އިންސާނީ ޙައްޤެއް ނިގުޅައިގެންފިކަމަށް ނުވަތަ އިންސާނީ ޙައްޤެއް ނިގުޅައިގަތުމުގައި
ބައިވެރިވެއްޖެކަމަށް، ނުވަތަ އެފަދަ ކަމަކަށް އެހީތެރިވެއްޖެކަމަށް، ނުވަތަ އެފަދަ ކަމަކަށް
އެހީތެރިވެއްޖެކަމަށްބުނެ، އެމީހަކު އަމިއްލައަށް ނުވަތަ އޭނާގެ ފަރާތުން އެހެން މީހަކު ނުވަތަ
ޖަމާޢަތަކުން މައްސަލައެއް ހުށަހަޅައިފިނަމަ، ނުވަތަ ކޮމިޝަނަށް އެފަދަކަމެއް ހިނގާކަމަށް، ނުވަތަ
ހިނގާފައިވާކަމަށް ގަބޫލުކުރެވިއްޖެނަމަ، އެ މައްސަލައެއް ތަޙްޤީޤުކޮށް ބެލުމާއި، މި ބުނެވުނުފަދަ ކަމެއް
ހުއްޓުވުމަށް ނުވަތަ ހިނގިޔަ ނުދިނުމަށް ފިޔަވަޅު އެޅުމުގައި އިހުމާލުވެފައިވާކަމަށް ބުނެ، މީހަކު
އަމިއްލައަށް ނުވަތަ އޭނާގެ ފަރާތުން އެހެން މީހަކު ނުވަތަ ޖަމާޢަތަކުން މައްސަލައެއް ހުށަހަޅައިފިނަމަ،
ތަޙްޤީޤުކޮށް ބެލުމާއި، ރާއްޖޭގައި ޢަމަލު ކުރެވޭ އެއްވެސް އިދާރީ އުސޫލަކީ، އެއްވެސް މީހަކަށް ލިބިދޭ
އިންސާނީ ޙައްޤަކާ ޚިލާފު އުސޫލެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ޝަކުވާތައް ބަލައި، ތަޙްޤީޤުކުރުމާއި އަދި
ސަރުކާރުގެ އިދާރާއަކުން ނުވަތަ އަމިއްލަ ފަރާތަކަށް ނިސްބަތްވާ އިދާރާއަކުން ނަމަވެސް، އިންސާނީ
ޙައްޤަކާ ޚިލާފު އުސޫލެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ޝަކުވާތައް ބެލުމަކީ އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓްގެ
މަސައްކަތެކެވެ.
4.6. ލީގަލް އެންޑް ޕޮލިސީ ޑިޕާޓްމަންޓް (އެލް.ޕީ.ޑީ)
ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި (ކ) ގެ ދަށުން، ރާއްޖޭގައި
ޢަމަލުކުރެވޭ އިދާރީ އުޞޫލެއްގެ، ނުވަތަ ޤާނޫނެއް ނުވަތަ ޤަވާޢިދެއްގެ، ސަބަބުން އެއްވެސް މީހެއްގެ
އިންސާނީ ޙައްޤަކަށް އުނިކަމެއް ލިބޭތޯ ބެލުމަށާއި، މިފަދަ އުނިކަން ހުރިނަމަ އެކަމެއް ރަނގަޅުކުރަން
ހުށަހެޅުމަށާއި، މި މާއްދާގެ (ޅ) ގެ ދަށުން، އަލަށް އެކުލަވާލާ ޤާނޫނާއި ޤަވާޢިދުތަކުގައި އިންސާނީ
ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ މަޝްވަރާއާއި ލަފާދިނުމަށާއި، މި މާއްދާގެ (އ) ގެ ދަށުން، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ
ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާ ގުޅޭގޮތުން ސަރުކާރަށް ލަފާދިނުމަށް ކޮމިޝަންގެ މައްޗަށް އޮންނަ
މަސް އޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމާއި، ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ޝަރީޢަތަށް މައްސަލަ
ހުށަހެޅުމާއި، ކޯޓުގައި ކޮމިޝަންގެ ފަރާތުން ވަކާލާތު ކުރުމާއި، މިނޫން ގޮތްގޮތުންވެސް ހިއުމަން
ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ނަމުގައި ޤާނޫނީ ގޮތުން ކުރަން ޖެހޭ ކަންކަން ކުރުމާއި، ކޮމިޝަނުން ބަލާ
މައްސަލަތަކުގައި ދޭން ޖެހޭ ޤާނޫނީ އެހީތެރިކަމާއި ލަފާދިނުމަކީ ލީގަލް އެންޑް ޕޮލިސީ ޑިޕާޓްމަންޓުގެ
މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަންކަމެވެ. މީގެ އިތުރުން ސަރުކާރުން އެކަށައަޅާ އަދި
އެކަށައަޅާފައިވާ ސިޔާސަތުތަކާއި އަދި އެހެނިހެން އޮނިގަނޑުތަކަކީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި
އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން އެކުލަވާލެވިފައިވާ ސިޔާސަތުތަކާއި އޮނިގަނޑުތަކެއްތޯ ބެލުމަކީވެސް
މިޑިޕާޓްމަންޓްގެ މަސައްކަތެކެވެ.
ކޮމިޝަންގެ އިދާރާ 12

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
4.7. ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވް މެކޭނިޒަމް (އެން.ޕީ.އެމް)
އެން.ޕީ.އެމްގެ މައިގަނޑު ބޭނުމަކީ މިނިވަންކަން ގެއްލޭ ގޮތަށް ނުވަތަ ބަންދު ކުރެވިފައި މީހުން ތިބޭ
ތަންތަނުގައި އަނިޔާވެރި، ލާއިންސާނީ ނުވަތަ ދަށުދަރަޖައިގެ އަމަލެއް ނުވަތަ އެފަދަ ކަމަކަށް
މަގުފަހިވާފަދަ ކަމެއް ހިނގާތޯ ބެލުމާއި، ތަނުގެ އާންމު ހާލަތާއި އިދާރީ އޮނިގަނޑު އިންސާނީ
ޙައްޤުތަކުގެ މިންގަނޑާ އެއްގޮތަށް ޤާއިމްކުރެވިފައި ވާކަން ކަށަވަރު ކުރުމަށްޓަކައި ޤަވާއިދުން ޒިޔާރަތް
ކުރުމެވެ. އެން.ޕީ.އެމް އިންކުރާ ޒިޔާރަތްތަކުގެ މަޤްޞަދަކީ މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް ދައުލަތުގެ
ބެލުމުގެ ދަށުގައި ތިބޭ މީހުންނާމެދު ޢަމަލުކުރެވެނީ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި، ޤާނޫނު ތަކާއިވާ،ޤަ ޢިދުތަކާއި
އަދި ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑުތަކާއި އެއްގޮތަށްތޯ ބެލުމާއި މިކަންކަން ބެލުމަށްފަހު ފާހަގަކުރެވޭ
ކަންތައްތަކާމެދު ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކަށް ލަފާދީ ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހެޅުމެވެ. އަދި މި
ހުށަހެޅުންތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އަނިޔާއާއި ލާއިންސާނީ ދަށުދަރަޖައިގެ އަމަލުތައް ހުއްޓުވައި،
އިޞްލާޙު ކުރުމަށް ދައުލަތަށް ލާޒިމްކުރާ ކަންތައްތަކާއި ބެހޭގޮތުން ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހަޅާ އެ
ހުށަހެޅުންތަކާ މެދު ބިނާކުރަނިވި ގޮތެއްގައި މަޝްވަރާކޮށް، އެކަންތައް ރަނގަޅު ކުރުމަށް މަސައްކަތް
ކުރުމެވެ.
4.8. ސަދަރން ރީޖަނަލް އޮފީސް (އެސް.އާރ).އޯ
މި އޮފީހުގެ މެންޑޭޓްގައި ހިމެނެނީ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަމްބަރު
06/2006)ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ޒިންމާތައް އަދާކުރުމަށްޓަކައި
ހަވާލުކޮށްފައިވާ މަސައްކަތްތަކެވެ. މީގެތެރޭގައި ހިމެނެނީ، އިންސާނީ ހައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ޤާނޫނީ
ނިޒާމް ހަރުދަނާ ކުރުން، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް ބެލުން، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް
އިޙްތިރާމްކުރުމުގެ ޘަޤާފަތެއް ޤާއިމުކުރުން، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންތައްތައް ހިނގާ
ނުހިނގާ މިންވަރު ދެނެގަތުން، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ދިރާސާތައް ކުރުން، ދައުލަތުގެ
މުއައްސަސާތަކާއެކު ގުޅުންހަރުދަނާކޮށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތަކަށް ދައުލަތް
ޒިންމާދާރުކުރުވުން، މަދަނީ މުޖްތަމަޢުގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކާއެކު މަސައްކަތްކުރުން އަދި ކޮމިޝަންގެ
އިދާރީ ހިންގުން ހަރުދަނާ ކުރުމެވެ. ސަދަރން ރީޖަނަލް އޮފީހުގެ މެންޑޭޓްގެ ސަރަޙައްދަކީ ގއ، ގދ،
ޏ އަތޮޅު އަދި އައްޑޫ ސިޓީ އެވެ.
ކޮމިޝަންގެ އިދާރާ 13

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
2014 ވަނައަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް
2014 ވަނައަހަރު މިކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މަސައްކަތްތައް އަމާޒުކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ހިއުމަން
ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނުގައިވާ ޒިންމާތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމަށް މަގުފަހި ކުރުމަށްޓަކައި
އެކުލަވާލާފައިވާ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ސްޓްރެޓީޖިކް ޕްލޭން 2014-2010 ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ 10
ދާއިރާގެ މަސައްކަތްތަކަށް އިސްކަން ދީގެންނެވެ. މިމަސައްކަތްތައް އަމާޒުކުރެވިފައިވާ ދާއިރާތަކަކީ؛
 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ޤާނޫނީ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުން
 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް ބެލުން
 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރުމުގެ ޘަޤާފަތެއް ޤާއިމްކުރުން
 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންތައްތައް ހިނގާ ނުހިނގާ މިންވަރު ދެނެގަތުން
 މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ލާއިންސާނީ ނުވަތަ ދަށުދަރަޖައިގެ ޢަމަލުތައް
ހުއްޓުވުން
 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ދިރާސާތައް ކުރުން
 ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއެކު ގުޅުން ހަރުދަނާކޮށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތަކަށް
ޒިންމާދާރު ކުރުވުން
 މަދަނީ މުޖުތަމަޢުގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކާއެކު މަސައްކަތްކުރުން
 ބައިނަލްއަޤްވާމީ އަދި ސަރަޙައްދީ ގުޅުންތައް ގާއިމުކޮށް ބަދަހިކުރުން
 ކޮމިޝަންގެ އިދާރީ ހިންގުން ހަރުދަނާ ކުރުން
5.1. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާގުޅޭ ޤާނޫނީ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުން
އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ޤާނޫނީ ނިޒާމް ހަރުދަނާ ކުރުމުގެ ގޮތުން މިއަހަރު ކޮމިޝަނުން ވަނީ 6
ބިލަކަށް ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާ އިސްލާހުތައް ދައުލަތުގެ ކަމާއި ގުޅޭ މުއައްސަސާތަކަށް ފޮނުވާފައެވެ.
،މީގެ ތެރެއިން ރިފަރަންޑަމް ބިލާއި، ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ
ބިލް އަދި އެކްސްޓްރަޑިޝަން ބިލަށް ހުށަހަޅާ އިޞްލާޙުތައް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ފޮނުވިފައިވެއެވެ.
އަދި ހެއްކާއިބެހޭ ބިލާއި، ޖިނާޢީ އިޖުރާޢަތުގެ ބިލާއި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ
މޯލްޑިވްސްގެ ޤާނޫނަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލަށް ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާ އިޞްލާޙުތައް އެޓަރނީ
ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ފޮނުވިފައިވެއެވެ.
އިސްވެދެންނެވުނު ބިލްތަކުގެ އިތުރުން، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތް އެންޑް ޖެންޑަރ އިން ފޮނުވާފައިވާ
ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނަށް ކޮމެންޓް ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރެވިފައިވެއެވެ.
އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ޑިސެންބަރު މަހު ފޮނުވާފައިވާ ޖިނާޢީ އިޖުރާޢަތުގެ ޤާނޫނަށް
ކޮމެންޓްކުރުމުގެ މަސައްކަތްވެސް ކުރެވިފައިވެއެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 14

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
5.1.1. ރައްޔިތުންގެ ޚިޔާލު ހޯދުމުގެ ޢާއްމު ވޯޓު ނެގުމުގެ ބިލް
ރައްޔިތުންގެ ޚިޔާލު ހޯދުމުގެ ޢާންމު ވޯޓު ނެގުމުގެ ބިލަށް 7 އިޞްލާޙެއް
ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. މީގެ ތެރޭގައި، މި ބިލްގެ ގިނަ މާއްދާތަކުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު
11/2008 ޢާއްމު އިންތިޚާބުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އަމަލުކުރަން
ހުށަހަޅާފައިވާއިރު، އެޤާނޫނުގެ ވަކި ވަކި މާއްދާތައް އެނގޭނެގޮތަށް ގެނެސްދީފައިނުވާތީ،
މިބިލްގައި ޢާއްމު އިންތިޚާބުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ މާއްދާތަކަށް ހަވާލާދޭއިރު، ޢާއްމު
އިންތިޚާބުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ މާއްދާތަކުގެ ނަންބަރުތައް ބަޔާންކުރުމަށް ނުވަތަ އެޤާނޫނުގެ
މާއްދާތައް މިޤާނޫނުގައި ހިމެނުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. އަދި މިޤާނޫނުގެ ދަށުން ނެގޭ
ވޯޓަކާ ގުޅިގެން ކެމްޕޭން ކުރުމުގައި އަމަލުކުރާނެ އުޞޫލުތައް ޤާނޫނުގައި ސާފުކޮށް އެނގެން
އޮތުން މުހިއްމުކަން ފާހަގަކޮށް އެކަންކަން ތަފްޞީލްކުރުމަށްވެސް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ.
5.1.2. ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނަށް އިޞްލާޙު ހުށަހެޅުމުގެ ބިލް
ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނަށް އިސްލާހު ހުށަހެޅުމުގެ ބިލަށް 6 އިސްލާހެއް
ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންނަކީ ސިޔާސީ ކަންކަމުން އެއްކިބާވެ
ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތް ދިނުމުގައި މިނިވަންކަމާއި ހަމަހަމަކަމާއެކު މަސައްކަތްކުރަންޖެހޭ
ބައެއްކަމަށްވާތީ ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންނަށް ސިޔާސީ ހަރަކާތްތަކުގައި
ބައިވެރިވުމުގެ ޙައްޤު ލިބިދޭންވާނީ މިހާރު ހުށަހަޅުއްވާ އިސްލާހުތަކުގައި ހިމަނާފައިވާ
މިންވަރަށްވުރެ އިތުރު ހަމަތަކެއްގެ މަތިންކަން އަދި ވަކި ހިފެހެއްޓުންތަކަކާ އެކުގައިކަން
ފާހަގަކޮށް، މި ޤާނޫނަށް އިސްލާހު ގެންނަވާއިރު މިކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަށް
ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. މިގޮތުން، ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުގެ ނިންމުންތައް ނިންމާ ހިސާބަށް
ސިޔާސީ ނުފޫޒު ފޯރުވިޔަ ނުދިނުމަށްޓަކައި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ޑިޒިޝަން މޭކިންގ ލެވެލް
ނުވަތަ ނިންމުންތައް ނިންމާ ހިސާބުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް ސިޔާސީ
ހަރަކާތެއްގައި ބައިވެރިނުވެވޭނެ ގޮތަށް ކަނޑައެޅުމަށް އިސްލާހު ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. އަދި
ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންނަކީ ސިޔާސީ ތަޢައްޞުބުން އެއްކިބާވެ ތިބޭ ބައަކަށް
ހެދުމަށްޓަކައި ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންނަށް މަނާކުރުމަށް ފެންނަ ކަންކަން
ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. މީގެ ތެރޭގައި، ސިޔާސީ ޕާޓީއެއްގެ އެއްވުމެއް ނުވަތަ ޖަލްސާއެއް
ނުވަތަ ސިޔާސީ ޕާޓީއަކުން ބާއްވާ މިނޫންވެސް ހަރަކާތްތެއްގައި ޕޯޑިއަމްއެއްގައި ނުވަތަ
ޕޯޑިއަމެއް ފަދަ ތަނެއްގައި ހުރެ ވާހަކަދެއްކުމާއި، ސިވިލް ސަރވިސްގައި ދެމިހުރިހާ
ހިނދަކު ސިޔާސީ އެއްވެސް އިންތިޚާބަކަށް ކުރިމަތިލުން ނުވަތަ ކެމްޕޭންކުރުން އަދި
ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ މެދުގައި ޖެހޭ މައްސަލައެއްގައި ނުވަތަ ދެބަސްވުމެއްގައި ބައިވެރިވުން
ހިމެނެއެވެ. މިބިލުގައި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ޤާނޫނުގެ 77 ވަނަ މާއްދާގައި "ސިޔާސީ
ހަރަކާތް" މާނަކޮށްދީފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ ތެރެއިން (ރ) އުނިކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވީނަމަވެސް،
މި ނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިންތިޚާބަކަށް ކެންޑިޑޭޓެއްގެ ގޮތުން ކުރިމަތިލުމާއި،
ކެންޑިޑޭޓަކަށް ވުމަށް ކުރަންޖެހޭ އެއްވެސް މަސައްކަތެއްކުރުމަކީ ސިޔާސީ
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 15

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ހަރަކާތެއްކަމަށްވާތީ، ސިވިލް ސަރވިސްގެ ވަޒީފާ އަދާކުރުމުގައި ހިފަހައްޓަންޖެހޭ މައިގަނޑު
އަސާސްތައްކަމަށްވާ ސިޔާސީ ތަޢައްޞުބުން އެއްކިބާވެ ހުރުމަށްޓަކައި، މިނުކުތާ
އުނިނުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ.
5.1.3. އެކްސްޓްރަޑިޝަން ބިލް
އެކްސްޓްރަޑިޝަންގެ ބިލު ނުވަތަ ކުށްވެރިން އެއްޤައުމުން އަނެއް ޤައުމަށް ބަދަލުކުރުމާ ބެހޭ
ބިލަށް ކޮމިޝަނުން ޖުމްލަ 6 އިޞްލާހެއް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. މިގޮތުން
އެކްސްޓްރަޑިޝަންގެ ބިލުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް އިސްކަންދިނުމަށް
ބާރުއަޅާފައިވާނެއެވެ. އެކްސްޓްރަޑައިޓްކުރެވޭ ފަރާތަށް ލިބިގެންވާ ޙައްޤުތަކާއި
ރައްކާތެރިކަމަކީ ކޮބައިކަން ޤާނޫނުގައި ބަޔާންވެގެންވުން މުހިންމުކަމުގައި ފާހަގަކޮށް، ޤާނޫނީ
ވަކީލެއް ލިބިދިނުމާއި، ތަރުޖަމާނެއް ހޯދައިދިނުމާއި ޤާނޫނު އަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާއިން
ފެށިގެން 60 ވަނަ މައްދާއާ ހަމައަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތައް މިޤާނޫނުގައި
ލިސްޓުކުރުމަށް ނުވަތަ މިޙައްޤުތައް ލިބިގެންވާކަމަށް މިޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރުމަށް
ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. މިބިލަށް ހުށަހެޅި އިތުރު ކޮމެންޓްތަކުގެ ތެރޭގައި އެކްސްޓްރަޑައިޓް
ކުރެވޭ ފަރާތަށް އޭނާގެ ދިފާއުގައި ހެކި ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބޭނެގޮތަށް ކަމާއިގުޅޭ
މާއްދާތައް އިސްލާހުކުރުމަށާއި، މިބިލުގެ 16 ވަނަ މާއްދާ އަދި ފަސްވަނަ ބާބުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތްތަކުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހާ ބަންދުކޮށްފައިވާ ބަހައްޓާނެ ތަނަކީ
ކޮބައިކަން ސާފުކޮށް ބަޔާންކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ.
5.1.4. ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނަށް އިޞްލާހު ހުށަހެޅުމުގެ ބިލް
ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/ 2006 (ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނު) އަށް އެޓަރނީ
ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިޞްލާޙުތަކާއި ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުން ހުރި
ކަންބޮޑުވުންތައް ހިއްސާކޮށްފައިވާނެއެވެ. އެގޮތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި،
ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިޞްލާހުގައި މެންބަރުން ޢައްޔަންކުރުމަށް
ކަނޑައަޅާފައިވާ އިޖުރާއަތުގެ ތެރެއިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އަމަލުކުރަންޖެހޭ އިޖުރާއަތުގެ
ބައި އުނިކުރުމުގެ ބަދަލުގައި މިހާރު ޤާނޫނުގައި އޮތް ގޮތަށް ބޭއްވުމަށް ފެންނަކަމަށް
ދަންނަވާފައިވާނެއެވެ. މިކޮމެންޓް ހުށަހަޅާފައިވާ ސަބަބަކީ، ގަވާއިދުތަކަކީ ފަސޭހައިން
ބަދަލުކުރެވޭ އެއްޗެއް ކަމަށް ވެފައި ޤާނޫނުގައި އިޖުރާއަތުތައް ލިޔެވިފައި އޮތުމުން
ބަދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ކުޑަވެގެންދާނެތީ އަދި މެންބަރުން ހޮވުމުގައި ވީހާވެސް ދެފުށް
ފެންނަ ގޮތަށް އިޖުރާޢަތުތައް ހަމަޖެހިފައި އޮތުމަކީ މުހިންމު ކަމެއްކަމަށްފާހަގަކުރެވޭތީއެވެ.
މީގެ އިތުރުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށި ފަހުން
އުފައްދާފައިވާ ބައެއް މުއައްސަސާތައް ފަދައިން ކޮމިޝަންގެ ރައީސް އާއި ނާއިބު
ރައީސްއަކީ ކޮމިޝަންގެ މެންބަރުންގެ މެދުގައި މަޝްވަރާކޮށްގެން ހޮވާ ބޭފުޅެއްގެ ގޮތުގައި
އިޞްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. އަދި ޤާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާއަށް ގެނެސްފައިވާ
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 16

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
އިޞްލާހުގެ ސަބަބުން ކޮމިޝަނުން ސަރުކާރަށް ހުށަހަޅާ ކަންކަމަށް އަމަލުނުކުރުމާއި،
ކޮމިޝަނުން ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތައް ޖަވާބުދާރީ ކުރުވުމަށް ކުރާ މަސައްކަތަށް
ހުރަސްއެޅި، ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނީ ބާރު ވަރަށް ބޮޑަށް ހަނިވެގެންދާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭތީ،
މިމާއްދާގެ ބޭނުން ކޮމިޝަނުން އާންމުގޮތެއްގައި ނުހިފިނަމަވެސް ޤާނޫނުގައި މާއްދާ މިހާރު
އޮތްގޮތުންވެސް ކޮމިޝަނުން އަންގާ އެންގުންތަކަށް އަމަލުކުރުމަށް ބާރަކަށް ވެގެންދާކަން
ފާހަގަކޮށްފައިވާނެއެވެ. އަދި މިމާއްދާ އިޞްލާހުކުރައްވާނަމަ، ޖޫރިމަނާގެ އަދަދު ބޮޑުކޮށް އެ
ޖޫރިމަނާއަކީ އެކަމުގައި ޒިންމާވާ މުވައްޒަފަކު ފަރުދީ ގޮތުން ދައްކަންޖެހޭ ޖޫރިމަނާއެއް
ކަމާއި، އެމުވައްޒަފަކު ވަގުތީ ގޮތުން މަސައްކަތުން ސަސްޕެންޑް ކުރުމުގެ ބާރު ލިބޭގޮތަށް
އިޞްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ.
5.1.5. ހެއްކާއިބެހޭ ބިލް
އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ޑްރާފްޓްކޮށްފައިވާ ހެއްކާއިބެހޭ ބިލަށް 22 އިސްލާހެއް
ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. މީގެ ތެރޭގައި ހަމައެކަނި އިއުތިރާފުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ހުކުމްކުރުމަކީ
ޖިނާޢީ މައްސަލަތައް ސާބިތުކުރުމުގައި އެހެނިހެން ހެއްކާއި ޤަރީނާ ހޯދުމަށާއި އެކަށީގެންވާ
ގޮތެއްގައި މައްސަލަތައް ތަހުޤީޤުކުރުމުގެ އުޞޫލުތަކާ ދުރަށްދެވިދާނެ ސަބަބެއްކަމަށް
ފެންނާތީ އަދި ކުށްވެރިން ކުރާ ކުށްތަކަށް އެހެން މީހުން އަމިއްލައަށް އިއުތިރާފްވުމުގެ
ހާލަތްތަކެއް މެދުވެރިވެދާނެ ކަމެއްކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭތީ، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމަތީގައިވާ
އިއުތިރާފަކީ ސައްހަ އިއުތިރާފެއްކަން ޔަޤީންކުރުމަށްޓަކައި މައްސަލައިގެ އެންމެހައި ހެއްކާއި
ޤަރީނާތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެ ގޮތަށް މިބިލުގެ81 އަދި 82 ވަނަ މާއްދާ އިސްލާހުކުރުމަށް
ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. އަދި ތަހުޤީޤީ އިދާރާތަކުން ހޯދާ އިނގިލީގެ ނިޝާނާއި ޑީ.އެން.އޭގެ
މަޢުލޫމާތު ދަފްތަރުކޮށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ޤަވާޢިދުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތެއްގެ
މަތިން، އަދި އެޤަވާޢިދުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތަކަށް ރައްކާކޮށްފައި ބެހެއްޓުން
ލާޒިމްކުރުމަށް އިސްލާހު ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. މިބިލުގެ 120 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި
ދަޢުވާއެއް އެމައްޗަށް ބިނާވެފައިވާ ކަމަކާ ގުޅިގެން މައްސަލައިގެ ހިމެނޭ ދެ ޚަޞް މުން ކުރެ
އެއްވެސް ހަސްމަކަށް އެއްވެސް ހެއްކެއް ހުށަނޭޅިއްޖެނަމަ، އެ ޚަޞްމަކާ ދެކޮޅަށް އެ
މައްސަލަ ސާބިތުވާނެ ޚަޞް މުގެ މައްޗަށް މައްސަލަ ސާބިތުވާގޮތަށް އޮތުމަކީ ހެއްކާއި
ޤަރީނާގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ތަހުޤީޤުކުރުމާއި ހުކުމްކުރުމުގެ އުޞޫލުތަކާއި ޚިލާފުކަމަކަށްވާތީ،
މިމާއްދާ އުނިކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން ހެކި ބަސްދޭ މީހާއަށް ހިމާޔަތް
ލިބިދޭންޖެހޭނެކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ބާވަތްތަކުގެ ތެރެއަށް ރަހީނުކުރުން
ނުވަތަ ކިޑްނެޕްކުރުން ހިމެނުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. އަދި ހެކިބަސްދޭ މީހާއަށް
ހިމާޔަތްދޭންވީ މިންވަރު ކަނޑައެޅުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރާނެ ކަންކަމުގެ ތެރެއަށް "ގާތް
ރަހުމަތްތެރިން ނުވަތަ ދަންނަ ފަރާތްތައް ( )known associates އަށް ކުރިމަތިވެދާނެ
"
ނުރައްކަލެއް އިތުރުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. އެއީ މިފަރާތްތަކަކީވެސް ހެކި ބަސްދޭ
ފަރާތާއި ގާތް ގުޅުމެއް އޮންނާނެ ފަރާތްތަކަކަށްވާހިނދު، އެފަރާތްތަކަށް ލިބޭ އިންޒާރުތަކާއި
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 17

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ލިބިދާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގެއްލުންތަކަކީ ހެކި ބަސްދޭ މީހާއަށް ނުރަނގަޅު އަސަރުތަކެއް
ފޯރާނެ ކަންކަމަށްވާތީއެވެ.
5.1.6. ޖިނާޢީ އިޖުރާޢަތުގެ ބިލް
އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ފޮނުވާފައިވާ ޖިނާޢީ އިޖުރާޢަތު ގެ ބި ލުގެ ފުރަތަމަ ބަޔަށް 38
ކޮމެންޓް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. މިގޮތުން ޖިނާޢީ ކުށުގެ ތަހުޤީޤުތަކާއި ދައުވާތައް، ހަރުދަނާ
ގޮތެއްގައި، އެކަށީގެންވާ އަވަސް މިނެއްގައި، އަދި ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާއާއި ދައުވާ ކުރެވޭ
ފަރާތްތަކުގެ ހައްޤުތަކަށް އުނިކަން ނާންނާނެ ގޮތެއްގެ މަތިން ކުރިއަށްގެންދިޔުން މި
ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނުމަށް އިސްލާހު ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. ކޯޓުގެ
އަމުރަކާ ނުލައި ހައްޔަރުކުރުމުގެ ބާރު ލިބިދޭ ހާލަތުގައި ހުރި މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމަށް ކޯޓުގެ
އަމުރަކާ ނުލައި އަމިއްލަ ތަންތަނަށް ވަދެވޭނެކަމަށް މިބިލުގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުމުން މިއީ
އަމިއްލަ ތަންތަނަށް ވަނުމުގައި ކޯޓު އަމުރެއް ހޯދުމުގެ ބޭނުން ނެތިގެންދިއުމުގެ ފުރުޞަތު
އޮތްކަމެއްކަމަށް ފެންނާތީ، ވަކި ޚާއްޞަ ކުށްތަކެއްގެ ނުވަތަ ވަކި ޚާއްޞަ ހާލަތްތަކެއްގައި
ބޭނުންކުރެވޭނެ އިޚްތިޔާރެއްގެ ގޮތަށް ބަދަލުކުރުމަށާއި އެ ހާލަތްތައް ނުވަތަ ކުށްތައް މި
ބިލުގައި ބަޔާންކުރުމަށް އިސްލާހު ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. އަމިއްލަ ތަނެއް ބަލާ ފާސްކުރުމުގެ
ކޯޓު އަމުރުން ބާރުދޭ ކަންކަން ކުރުމަށްޓަކައި އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ބާރުގެ
ބޭނުންކުރުމަށް ހުއްދަދޭނަމަ، ޤާނޫނުއަސާސީއިން ލިބިދޭ އަމިއްލަ މިނިވަންކަމާއި ނަފްސު
ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ހައްޤު ރައްކާތެރިކުރުމާއި ބާރުގެ ބޭނުންކުރުމުގައި އަމަލުތައް
ހުންނަންވާނެ މިންގަނޑުތައް ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްދިނުމަށްޓަކައި، އެއަމުރުގައި ބާރުގެ
ބޭނުންކުރުމަށް ހުއްދަދޭ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދިނުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. އަދި ކޯޓު
އަމުރެއްގެ ދަށުން އަމިއްލަ ތަންތަން ފާސްކުރާއިރު ހޯދާ ހެއްކާއި ޤަރީނާ ސާބިތުކުރުމަށް
ދަތިތަކެއް ކުރިމަތިވެދާނެތީ ،އާއި ހެކި އުފެއްދުމުގެ ހާލަތްތައް މެދުވެރިވެދާނެތީ، އެތަނުގެ
ވެރިފަރާތް ނުވަތަ ވެރިފަރާތުގެ މަޞްލަހަތު ހިމާޔަތްކޮށްދެވޭނެ މީހަކު ނެތި އެފަދަތަންތަން
ފާސްކުރުމަކީ ހަމައެކަނި ޚާއްސަ ހާލަތްތަކުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އުޞޫލެއްކަމަށް ކަނޑައެޅުމަށް
އިސްލާހު ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ.
5.1.7. ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން އެކުލަވާލަންޖެހޭ ގަ ވާއި ދުތައް
އެކުލަވާލުން
 ޖިންސީ ފުރައްސާރަކުރުމާއި ގޯނާކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ގަވާއިދު
ޤާނޫނު ނަންބަރު 16/2014 (ޖިންސީ ފުރައްސާރަކުރުމާއި ގޯނާކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ
ޤާނޫނު) ގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް ހެދުމަށް ކޮމިޝަނަށް
ލިބިދީފައިވާ ބާރުގެ ދަށުން ޖިންސީ ފުރައްސާރަކުރުމާއި ގޯނާކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ
ގަވާއިދު އެކުލަވާލާފައިވެއެވެ. މިގަވާއިދުގައި ޖިންސީ ފުރައްސާރަކުރުމާއި ގޯނާކުރުން
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 18

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޤާއިމްކުރާ ޝަކުވާ ކޮމިޓީތަކުން ޤާނޫނުގެ ދަށުން
ހުށަހަޅާ މައްސަލަތައް ތަހުޤީޤުކުރާނެ ގޮތާއި މައްސަލަ ތަހުޤީޤުކުރުމުގައި އަމަލުކުރާނެ
އުޞޫލުތަކާއި، ޖިންސީ ފުރައްސާރަކުރުމާއި ގޯނާކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނާއި
ގުޅޭގޮތުން ހޭލުންތެރިކަމުގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގާނެ ގޮތުގެ އުޞޫލުތައް
ބަޔާންކޮށްފައިވާނެއެވެ. މިގޮތުން ވަޒީފާ އަދާކުރާ ތަންތަނާއި ޚިދުމަތްދޭ
މަރުކަޒުތަކުގައި އަހަރަކު 2 ފަހަރު ޖިންސީ ފުރައްސާރަކުރުމާއި ގޯނާކުރުން
ހުއްޓުވުމާބެހޭގޮތުން މުވައްޒަފުންހޭލުންތެރިކުރުވަ ،އި އެފަދަ ޢަމަލުތަކުން
ރައްކާތެރިކޮށްދޭ ޤާނޫނުތަކާއި ޤަވާޢިދުތަކާއި އަދި އެފަދަ ކަމެއް ދިމާވެއްޖެނަމަ،
ޝަކުވާ ހުށަހަޅާނެ ނިޒާމާއި ގުޅޭގޮތުން ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތައް
ހިންގަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާނެއެވެ. އަދި ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންނާއި
ކުޑަކުދިންނާމެދު ކުރެވޭ ޖިންސީ ފުރައްސާރަކުރުމާއި ގޯނާކުރުމުގެ އަމަލުތައް ބެލުމުގައި
އަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތާއި މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތާއި މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތަށް
ލިބިގެންވާ ހައްޤުތަކާއި ތަހުޤީޤަކާ ގުޅިގެން ވަކި ކަންކަމާއި ގުޅޭގޮތުން ޚާއްސަ
މަޢުލޫމާތެއް ދެވިދާނެ ކަމަށް ކޮމިޓީއަށް ފެންނަ ފަރާތްތަކުގެ އެހީތެރިކަން ހޯދުމާއި،
މައްސަލަ ތަހުޤީޤުކޮށް ނިންމުމަށްފަހު އަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތާއި، ޖިނާޢީ ކުށަކާ ގުޅޭ
މައްސަލައެއްނަމަ އަމަލުކުރާނެ ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައިވާނެއެވެ. މިޤަވާޢިދު ތައްޔާރުކޮށް
ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓްގައި ޝާއިއުކޮށްދިނުން އެދި 12 އޮގަސްޓް 2014 ވަނަ ދުވަހު
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީހަށް ފޮނުވިފައިވެއެވެ. އަދި 26 އޮކްޓޯބަރު 2014 ވަނީ
މިގަވާއިދަށް އަމަލުކުރަން ފަށާފައެވެ.
 އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013 (ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013)ގެ ދަށުން
ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް
އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013 (ޤާނޫނު ނަންބަރު)13/2013 ފާސްވެ، 2013
ޑިސެންބަރު 23 ވީ ހޯމަ ދުވަހު ތަސްދީޤުކޮށް، ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢު
ކުރި ދުވަހުން ފެށިގެން 3 މަސް ދުވަހުގެ މުއްދަތު ހަމަވީ ތާރީޚު 2014(މާރިޗު
)23 ގައި، އެ ޤާނޫނަށް ވަނީ ޢަމަލުކުރަން ފަށާފައެވެ. އަދި އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު
2013 ގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް، އެ ޤާނޫނަށް
ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން ގިނަވެގެން 6 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހަދައި
ޢާންމުކޮށް އިޢުލާން ކުރަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުމާއެކު، އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު
2013 ގެ 44 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ
މޯލްޑިވްސްއަށް ލިބިދީފައިވާ ބާރުގެ ދަށުން، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ
މޯލްޑިވްސް އިން އަދާކުރަންޖެހޭ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމަށާއި، ހުށަހެޅޭ
މައްސަލަތައް ބަލައި ތަޙްޤީޤު ކުރުމަށާއި، ޓޯޗަރ ކުރެވެމުންދާ ނުވަތަ ޓޯޗަރގެ
ޝިކާރައަކަށް ވެފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތައް ކަށަވަރު ކުރުމުގައި ބަލަންޖެހޭ
މިންގަނޑު ތަކާއި އުޞޫލުތައް ބަޔާންކޮށް، އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013 ގެ 46
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 19

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން، ކޮމިޝަނުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް ވަނީ
އެކުލަވާލާފައެވެ. އެގޮތުން ގަވާއިދު ނަންބަރު ("2014/R-37 (ޓޯޗަރ ކުރެވޭ
މީހުންގެ ޙައްޤުތައް ކަށަވަރު ކުރުމުގައި ބަލަންޖެހޭ މިންގަނޑު ތަކާ ބެހޭ ގަވާއިދު"
ގައި، ޓޯޗަރގެ ޢަމަލެއް ނުވަތަ ޢަމަލުތައް ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް
އެޅުމަށް މަގުފަހިކުރުމާއި، ޓޯޗަރ ކުރެވޭ ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތައް ފުރިހަމައަށް ލިބިދީ
ޤާނޫނީގޮތުން ލިބިދޭންޖެހޭ ޙިމާޔަތާއި ރައްކާތެރިކަން ފުރިހަމައަށް ލިބިދިނުމާއި،
ބަންދުގައި ތިބޭ ފަރާތްތަކާއި ރާއްޖޭން ބޭރަށް ފުރުވާލަންޖެހޭ ފަރާތްތަކަށް އެންޓި
ޓޯޗަރ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ލިބިދޭ އެންމެހާ ޙައްޤުތަކާއި ރައްކާތެރިކަން ލިއްބައިދިނުމާއި،
ޓޯޗަރ އިން ސަލާމަތް ވެފައިވާ ވެށްޓެއް ޤާއިމްކުރުން ބަޔާންކޮށް، އަދި ގަވާއިދު
ނަންބަރު ("2014/R-38 (އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ މައްސަލަތައް
ބަލައި ތަޙްޤީޤު ކުރުމާއި، ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ގަވާއިދު" ގައި، ޓޯޗަރގެ ޢަމަލެއް ނުވަތަ
ޢަމަލުތައް ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމަށް މަގުފަހި ކުރުމާއި،
ޓޯޗަރގެ ޢަމަލެއްކަމަށް ބެލެވޭނެ ކަންކަމަކީ ކޮބައިކަން ދެނެގަނެ އެކަންކަން ތަޙްޤީޤު
ކުރުމާއި، ޓޯޗަރގެ ޢަމަލުތައް ހިންގާ ފަރާތްތައް ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމައްޗަށް ގެނެސް
ޙައްޤު އަދަބު ދިނުމަށް ކުރަންޖެހޭ އެންމެހާ ކަންކަން ކުރުމާއި، ޓޯޗަރގެ ޝިކާރައަކަށް
ވެފައިވާކަމަށް ކޮމިޝަނަށް ފެންނަ ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތައް ޙިމާޔަތްކުރުމަށް އަޅަންޖެހޭ
ފިޔަވަޅުތައް ބަޔާންކޮށް، 2 ،ގަވާއިދު ހަދައި އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ޤާނޫނީ
ލަފާ ހޯދުމަށްފަހު، 2014 ޖޫން 23 ވަނަ ދުވަހު ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓްގައި
ޝާއިޢުކުރުމާއެކު މިގަވާއިދުތަކަށް ވަނީ ޢަމަލުކުރަން ފަށާފައެވެ. އަދި ގަވާއިދުތަކުގެ
ދަށުން އެކުލަވާލަންޖެހޭ އުޞޫލުތައް އެކުލަވާލުމުގެ މަސައްކަތް، ހިއުމަން ރައިޓްސް
ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް ގައި އުފައްދާފައިވާ އެންޓި ޓޯޗަރ ސެކްޝަނުން ދަނީ
ކުރަމުންނެވެ.
5.1.8. ޤާނޫނީ ލަފާދިނުން
ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ 8 މައްސަލައަކަށް ޤާނޫނީލަފާ މިއަހަރު ދެވިފައިވެއެވެ. އަދި
ކޮމިޝަނުގެ އެކިއެކި މަސައްކަތްތަކާއި ގުޅޭގޮތުން 6 ޤާނޫނީ ލަފާ ދެވިފައިވެއެވެ. މީގެ
ތެރޭގައި ވަޒީފާގެ މައްސަލަތަކާއި އިމިގްރޭޝަންގެ މައްސަލައަކާއި ޙަޟާނަތުގެ
މައްސަލައަކާއި ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންނާ ގުޅޭ މައްސަލައަކާއި، ޕެންޝަންއާ ގުޅޭ
މައްސަލައަކާއި ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމާ ގުޅޭ މައްސަލައެއް އަދި ކޮމިޝަނުގެ އިދާރީ ހިންގުމާއި
ގުޅޭ މައްސަލައެއް ހިމެނެއެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 20

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
5.1.9. ކޮމިޝަންގެ ފަރާތުން ކޯޓުގައި ވަކާލާތު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލަތައް
 ދިގުމުއްދަތެއްގައި ޖިންސީ އަނިޔާ ލިބެމުންދިޔަ 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކުއްޖެއްގެ
މައްސަލައިގައި ދައުލަތުގެ އެކި އިދާރާތަކުން އަމަލުކޮށްފައިވާ ގޮތް ތަހުޤީޤުކުރުމަށްފަހު
އިސްލާހުކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ފާހަގަކޮށް، އިދާރާތަކަށް ފޮނުވުނު ސިއްރު ރިޕޯޓަކާ
ގުޅިގެން ޖުވެނައިލް ކޯޓުން ކޮމިޝަނާ ދެކޮޅަށް ތަހުޤީޤުކުރަން ފެށި މައްސަލަ
2013 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ދިގުމުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ޖިންސީ އަނިޔާ ލިބެމުންދިޔަ
18 އަހަރުން ދަށުގެ އަންހެން ކުއްޖެއްގެ މައްޗަށް ޒިނޭގެ ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް
ޖުވެނައިލް ކޯޓުން ހުކުމްކުރުމާއި ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުންވަނީ މި މައްސަލަ ފެށުނު
ހިސާބުން ފެށިގެން މައްސަލައިގެ ހުކުމް އިއްވި ހިސާބާއި ހަމައަށް ދައުލަތުގެ
މުއައްސަސާތަކުން އަމަލުކޮށްފައިވާ ގޮތް ތަހުޤީޤުކޮށްފައެވެ. މިގޮތުން ހޯދުނު
މަޢުލޫމާތުތަކުން، އެކި އިދާރާތަކުން ކުއްޖާއާމެދު އިހުމާލުވެފައިވާކަމާއި، އަނިޔާ ލިބުނު
ކުއްޖެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިގެން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއިން ނަގާފައިވާ
ބަޔާނަކަށް ބިނާކޮށް ކުއްޖާއާމެދު ދައުވާކޮށް ހުކުމް އިއްވާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވުނެވެ.
ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ހުންނަ މީހަކަށް އަދި ކުއްޖަކަށްވެސް ޤާނޫނުއަސާސީއާއި
ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވެފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުއާހަދާތަކުން ލިބިދޭ ހައްޤުތައް
ނުދީ، ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ނަގާފައިވާ ބަޔާނެއްކަމާއި، އަނިޔާ ލިބިފައިވާ ކުއްޖަކަށް
ލިބެންވާ ރައްކާތެރިކަމާއި އަޅާލުން ކުއްޖާއަށް ދީފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވާތީ،
މިފަދަ ހާދިސާއެއް ތަކުރާރުވިޔަނުދިނުމަށްޓަކައި ދައުލަތުގެ އެކި އިދާރާތަކުން އިސްލާހު
ކުރަންޖެހޭކަމަށް ފެންނަ ކަންކަން އެއިދާރާތަކަށް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. މިރިޕޯޓު
ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކަށް ފޮނުވާފައިވަނީ ހައިކޯޓުން މި މައްސަލައިގައި ޖުވެނައިލް ކޯޓުން
ކުރި ހުކުމް ބާޠިލްކުރުމަށްފަހުގައެވެ. ނަމަވެސް، މިރިޕޯޓު ޖުވެނައިލް ކޯޓަށް
ފޮނުވުމުން، މިރިޕޯޓުގައި ޖުވެނައިލް ކޯޓާމެދު ނުރަނގަޅު ތަޞައްވުރެއް ދެވޭފަދަ
ގޮތަކަށް ބައެއް ބައިތައް ހިމަނާފައިވާކަމަށް އަދި މިކޯޓުގެ މަސައްކަތަށް
ނުފޫޒުފޯރުވުމުގެ މާނަދޭހަވާ ގޮތަށް ބައެއް ޕޮއިންޓްތައް ހިމަނާފައިވާކަމަށް، ރިޕޯޓުގައިވާ
ކަންކަމާމެދު ސުވާލުކޮށް އެކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތް ބެލުމަށްޓަކައި މިކޮމިޝަނުގެ
މެން ބަރުން ޖުވެނައިލް ކޯޓަށް ހާޒިރު ކޮށް ސުވާލުކޮށްފައިވެއެވެ. މިމައްސަލައިގައި
ކޮމިޝަންގެ ފަރާތުން ވަކާލާތުކުރައްވަނީ ޕްރީމިއަރ ޗެމްބަރސްގެ ލޯޔަރ އަލްއުސްތާޛު
މަ އުމޫން ޙަމީދެވެ.
މިކޮމިޝަނުންވަނީ އަދި މި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އިޖުރާއީ މައްސަލަތައް،
ބައްލަވާދެއްވުން އެދި ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ސިޓީއެއް ފޮނުވައި، ބެލެނިވެރިކަމުގެ
އިޙްތިޞާޞްގެ ދަށުން މިމައްސަލަ ބައްލަވާދެއްވުން އެދި ހައިކޯޓާއި ސުޕްރީމް ކޯޓަށް
މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައެވެ. ހައިކޯޓުން މި މައްސަލަ ބަލައިގަނެފައެއްނު ވެއެ ވެ. އަދި
ކޮމިޝަނުން މިޝަކުވާ ބަލައިދިނުމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ސަބަބުތައް،
ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ދިރާސާކުރިއިރު، ސުޕްރީމް ކޯޓުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅަން
ޖެހޭ ކަމެއް ނެތަތީވެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް މި މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ ހުއްދަ ދޭން
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 21

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ނުފެންނަކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުން ވަނީ ނިންމަވާފައެވެ.
ރިޕޯޓުގައި ޖުވެނައިލް ކޯޓާމެދު ނުރަނގަޅު ތަސައްވުރެއް އުފައްދަން މަސައްކަތްކޮށްފައި
ނުވާނެކަމާއި މިއީ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކޮމިޝަނުގެ
މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގެ ގޮތުން ހެޔޮ ނިޔަތުގައި ކޮށްފައިވާ މަސައްކަތެއްކަމަށް
ކޮމިޝަނުން ވާނީ ދަންނަވާފައެވެ. މިރިޕޯޓުގައި ކޯޓުގެ ހުރުމަތް ކެނޑޭފަދަ ގޮތަކަށް
ހިމަނުއްވާފައިވާ ކަންކަމާއި ގުޅިގެން ޖުވެނައިލް ކޯޓުން މިހާތަނަށް ކޮށްފައިވާ
މަސައްކަތްތަކާ، ލިޔެކިޔުންތައް ހިމެނޭގޮތަށް އެކޯޓުން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ މައްސަލައިގެ
ރިޕޯޓާ ގުޅިގެން ފިޔަވަޅު އެޅުމަށްޓަކައި، ކަމާބެހޭ އިދާރާއަށް ފޮނުވުމަށް އެކޯޓުގެ
ޤާޟީއިން ނިންމަވާފައިވާކަމަށާއި އެމައްސަލަ ކަމާބެހޭ އިދާރާއަށް ފޮނުވާފައިވާކަމަށް
ދަންނަވައި 21 ޖުލައި 2014 ވަނަ ދުވަހު މިކޮމިޝަނަށް ސިޓީއެއް
ފޮނުއްވާފައިވެއެވެ.
 ޔުނިވާރސަލް ޕީރިއަޑިކް ރިވިއު (ޔޫޕީއާރ) އަށް 2014 ވަނަ އަހަރު ހިއުމަން
ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން ހުށަހެޅި ރިޕޯޓުގައި އަދުލްއިންސާފުގެ ނިޒާމާއި ގުޅޭ
ބައިގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމާއި ގުޅިގެން ކޮމިޝަން މެމްބަރުންނާ ދެކޮޅަށް
ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކުރިއަށްގެންދިޔަ ސުމޯޓޯ މައްސަލަ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ 2014/SC-SM/42 ނަންބަރު ޤަޟިއްޔާ އިން
ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން މެންބަރުންގެ މައްޗަށް އުފުލާފައިވާ ސުމޯޓޯ މައްސަލައިގެ
2 އަޑުއެހުން ބާއްވާފައިވާއިރު ކޮމިޝަނުން ވަނީ ޖަވާބުދާރީވެފައެވެ. މިމައްސަލަ އަދި
ނުނިމެއެވެ. މިމައްސަލައިގަ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި ކޮމިޝަންގެ ފަރާތުން
ވަކާލާތުކުރައްވަނީ ޕްރީމިއަރ ޗެމްބަރސްގެ ލޯޔަރ އަލްއުސްތާޛު މައުމޫން ހަމީދެވެ.
5.1.10. ލީގަލް ބްރީފް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން ބަ އެއް ޙައްޤުތަކުގެ
މައްޗަށް ބިނާކޮށް ލީގަލް ބްރީފް ތައްޔާރުކުރެވިފައިވެއެވެ. ލީގަލް ބްރީފްތައް ތައްޔާރުކުރެވެނީ
މުޖުތަމަޢުގައި ހިނގާ ކަންތައްތަކަށާއި، މުހިންމު ޙައްޤުތަކާބެހޭގޮތުން ޢާންމުން
ހޭލުންތެރިކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައެވެ.
ލީގަލް ބްރީފްތައް އެކުލަވާލުމުގައި ރާއްޖޭގައި އެޙައްޤަކާ ގުޅޭގޮތުން ހުރި ޤާނޫނުތަކާއި
ގަވާއިދުތަކުގެ މައްޗަށާއި، ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކަށާއި، ދުނިޔޭގެ އެހެނިހެން
ޤައުމުތަކުގައި މިޙައްޤުތަކުގެ ބޭނުންކުރެވެމުން އަންނަ ގޮތުގެ މައްޗަށް ބަލާލެވިފައިވާނެއެވެ.
އެގޮތުން، ހައްޔަރުކުރުމާއި ބަންދުކުރުމުގައި ލިބޭ ހައްޤުތަކާއި، ރަޙުމުކުޑަ، ލާއިންސާނީ،
ދަށުދަރަޖައިގެ ޢަމަލުތަކުން ރައްކާތެރިކަން ލިބުމުގެ ޙައްޤާއި ރައްޔިތުންގެ
މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތަކާއި ގުޅޭ ލީގަލް ބްރީފް އަދި ގެވެށި އަނިޔާއިން
ރައްކާތެރިވުމުގެ ޙައްޤާއި ގުޅޭ ލީގަލް ބްރީފް ތައްޔާރުކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރެވިފައިވެއެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 22

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
5.1.11. ޕޮލިސީ ރިވިއު
 ކޯޕްރަލް ޕަނިޝްމަންޓް އެންޑް ޑެތް ޕެނަލްޓީ އޮން ޖުވެނައިލްސް
ދިވެހިރާއްޖޭގައި 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކުޑަކުދިން ކުރާ ކުށްތަކަށް އަދަބު ދިނުމުގައި
ކޯޕްރަލް ޕަނިޝްމަންޓްގެ އަދަބުތައް ހިމެނޭ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް އިންސާނީ
ހައްޤުތަކުގެ ނަޒަރަކުން ޕޮލިސީ ކަރުދާހެއް އެކުލަވާލުމުގެ މަސައްކަތްކުރެވިފައިވެއެވެ.
،މިގޮތުން މިރިވިއު ހެދުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކާއި، ޤަވާޢިދުތަކާއިރީ،އިދާ
އުސޫލުތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވެފައިވާ އިންސާނީ ހައްގުތަކާބެހޭ
ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުއާހަދާތައް އަދި ކުޑަކުދިންނަށް އަދަބެއްގެ ގޮތުން ކޯޕްރަލް
ޕަނިޝްމަންޓް އަދި މަރުގެ ހުކުމް ކަނޑައެޅުމާބެހޭގޮތުން ސައިންސްއާއި ދީނީ
ނަޒަރިއްޔާތުން ބެލެވޭ ގޮތްތަކާއި މިދާއިރާއިން ކުރެވިފައި ހުރި ދިރާސާތަކަށް
ރިއާޔަތްކުރެވިފައިވާނެއެވެ. މި ޕޮލިސީ ކަރުދާސް މުޅިން ނިންމާލުމަށްފަހު 2015 ވަނަ
އަހަރުގެ ތެރޭގައި ކަމާގުޅޭ މުއައްސަސާތަކާ ހިއްސާކުރެވޭނެއެވެ.
 އެކްސެސިބިލިޓީ އެންޑް އެވެއިލަބިލިޓީ އޮފް ހެލްތް ސަރވިސަސް ޕޮލިސީ ރިވިއު
ދިވެހި ރާއްޖޭގައި އެކަށައަޅާފައިވާ ޤާނޫނުތަކާއި، ސިޔާސަތުތަކާއި އިދާރީ
އުޞޫލުތަކުގައި ޞިއްޙީ ޚިދު މަތްތައް ލިބިދިނުމުގައި، އެކްސެސިބިލިޓީ އާއި
އެވެއިލެބިލިޓީ އަށް ބެލިފައިވާ މިންވަރު ރިވިއުކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރެވިފައިވެއެވެ.
މިސިޔާސަތު ރިވިއު ތައްޔާރުކުރެވެމުންދަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި
ޤާނޫނުތަކާއި ޤަވާޢިދުތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވެފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ
މުއާހަދާތަކާއި ސިއްހީ ދާއިރާގެ ބައިނަލްއަގްވާމީ އުސޫލްތައް އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި
އެކުލަވާލާ އަމަލުކުރަމުންގެންދާ ސިއްހަތާއި ބެހޭ ސިޔާސަތުތަ ކަށް ރިޢާޔަތްކޮށެވެ.
މިގޮތުން، މިހާތަނަށް ކުރެވެނު މަސައްކަތްތަކަށް ބަލާއިރު، އެވެ އިލެ ބިލިޓީ އަދި
އެކްސެސިބިލިޓީގެ އަސާސްތަކާއި، ތެލަސީމިއާ ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ޤާނޫނާއި ބޭހާއި ބެހޭ
ޤަވާޢިދާއި ސަރުކާރުގެ ޞިއްޙީ ޚި ދުމަތްދޭ ތަންތަން ރަޖިސްޓްރީ ކުރުމާބެހޭ ޤަވާޢިދާއި
އަލްޓަރނޭޓިވް މެޑިސިންގ ކްލިނިކްތައް ހިންގުމުގެ ޤަވާޢިދު ރިވިއުކުރެވިފައެވެ. އަދި
މިހާރު ޑްރާފްޓްކުރެވިފައިވާ ސިއްހީ ދާއިރާއާ ގުޅޭ ބައެއް ބިލްތައް
ރިވިއުކުރެވިފައިވެއެވެ. މި ޕޮލިސީ ކަރުދާސް މުޅިން ނިންމާލުމަށްފަހު 2015 ވަނަ
އަހަރުގެ ތެރޭގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތް އަދި ކަމާގުޅޭ މުއައްސަސާތަކާ
ހިއްސާކުރެވޭނެއެވެ.
 އުމުރުން 18 އަހަރާއި 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކިޔަވާ ކުދިން ސިޔާސީ
ހަރަކާތްތަކުގައި ބައިވެރިވުމާ ބެހޭގޮތުން ތައްޔާރު ކުރެވޭ ގައިޑް ލައިނެއް
އެކުލަވާލުމަށް ބާރުއެޅުމުގެގޮތުން ތައްޔާރުކުރާ ޕޮލިސީ ކަރުދާސް
18 އަހަރާއި 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކިޔަވާ ކުދިން ސިޔާސީ ކަންކަމުގައި
ހަރަކާތްތެރިވުމާ ގުޅޭގޮތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނުން ގައިޑްލައިނެއް ނުވަތަ
ގައިޑްލައިންތަކެއް ތައްޔާރުކުރުމަށް ބާރުއެޅުމުގެގޮތުން ޕޮލިސީ ކަރުދާހެއް
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 23

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ތައްޔާރުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރެވިފައިވެއެވެ. މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަނުން
އެކުލަވާލާފައިވާ ޤަވާޢިދުތަކުގެ ،ތެރެއިން ކިޔަވާކުދިން ސިޔާސީ ހަރަކާތްތަކުގައި
ބައިވެރިވުމާގުޅޭގޮތުން ހަމައެކަނި ނުކުތާތައް އެކުލެވިފައިވަނީ ކިޔަވާކުދިންގެ ޢާންމު
ޤަވާއިދުގައިކަމުން، މި ޕޮލިސީ ކަރުދާސް އެކުލަވާލުމުގެ މަސައްކަތް ކުރެވިފައިވަނީ އެ
ޤަވާޢިދަށް ރިއާޔަތް ކުރުމަށްފަހުގައެވެ. މިރިވިއު މުޅިން ނިންމާލުމަށްފަހު 2015 ވަނަ
އަހަރުގެ ތެރޭގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަން އަދި ކަމާގުޅޭއެހެންމުއައްސަސާތަކަށް
ހިއްސާކުރެވޭނެއެވެ .
 އެކިއެކި މައްސަލަތަކުގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހުންގެ ފޮޓޯ މީޑިއާގައި
ހާމަކުރުމާބެހޭގޮތުން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން އަމަލުކުރަމުންދާ
ސިޔާސަތު ރިވިއުކުރުން
އެކިއެކި މައްސަލަތަކުގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހުންގެ ފޮޓޯ މީޑިއާގައި ހާމަކުރުމާ
ބެހޭގޮތުން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން އަމަލުކުރަމުންދާ ސިޔާސަތު
ރިވިއުކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރެވިފައިވެއެވެ. މި ޕޮލިސީ ރިވިއުގައި މައިގަނޑުގޮތެއްގައި
ބަލާލާފައިވާނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 2 ވަނަ ބާބުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިންސާނީ ހައްޤު ތަކާއިބެހޭ ،މާއްދާތަކަށާއި ފުލުހުންގެ ،ޤާނޫނަށާއި
10 ޑިސެމްބަރ 1948 ގައި އދ. މަޖިލީހުގެ ޢާންމު ޖަލްސާއިން ފާސްކޮށް އިޢުލާން
ކޮށްފައިވާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ އާންމު ،ޤަރާރަށާއި ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ
އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުއާހަދާތަކަށެވެ. މިރިވިއު މުޅިން
ނިންމާލުމަށްފަހު 2015 ވަނައަހަރުގެ ތެރޭގައި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އަދި
ކަމާގުޅޭ އެހެން މުއައްސަސާތަކަށް ހިއްސާކުރެވޭނެއެވެ.
 ޖަލުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރުމާ ބެހޭގޮތުން ހަދާފައިވާ ޤަވާޢިދު ރިވިއުކުރުން
ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުނު މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން ޖަލުތަކުގައި ޤައިދީން ލައްވާ
މަސައްކަތްކުރުމާއި ބެހޭ ޤަވާޢިދު ރިވިއުކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރެވިފައިވެއެވެ. މި ރިވިއު
މުޅިން ނިންމާލުމަށްފަހު 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް
ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް އަދި ކަމާގުޅޭ އެހެން މުއައްސަސާތަކަށް ހިއްސާކުރެވޭނެއެވެ.
5.1.12. އެހެނިހެން މުއައްސަސާ ތަކުން ކޮމެންޓުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ޤާވާއިދު ތަކާއި
ސިޔާސަތުތަކުގެ މަސައްކަތް
 ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާ ހިންގުމުގެ އިޖުރާއަތު ރިވިއު ކުރުން
މި ސިޔާސަތަށް ކޮމެންޓްކުރުމުގައި ބަލާފައިވާނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ
ޤާނޫނުއަސާސީގެ 2 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ އިންސާނީ ހައްޤުތަކާބެހޭ
މާއްދާތަކަށާއި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމާބެހޭ ޤާނޫނާއި، ދިވެހިރާއްޖެ
ބައިވެރިވާ އިންސާނީ ހައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުއާހަދާތަކުގެ ތެރެއިން،
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 24

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުއާހަދާއާއި، ޔުނައިޓެޑް
ނޭޝަންސް ގައިޑްލައިންސް ފޯރ ދަ ޕްރިވެންޝަން އޮފް ޖުވެނައިލް ޑެލިކުއެންސީއާއި،
ޔުނައިޓެޑް ނޭޝަންސް ރޫލްސް ފޯރ ދަ ޕްރޮޓެކްޝަން އޮފް ޖުވެނައިލްސް ޑިޕްރައިވްޑް
އޮފް ދެއަރ ލިބަރޓީއަށެވެ. މިގޮތުން ހުށަހެޅުނު ކޮމެންޓްތަކުގެ ތެރޭގައި، ކުޑަކުދިންގެ
ހިޔާ ހިންގުމުގެ އިޖްރާއަތުގައި ކުޑަކުދިން ބައިތިއްބާ މަރުކަޒުތަކުގައި މަދުވެގެން
ހުންނަންވާނެ މިންގަނޑުތަކުގެ ޤަވާއިދަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވާއިރު މި ގަވާއިދު
ފާސްކޮށްފައި ނުވާތީ، މި އިޖްރާއަތު ފާސްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރަމުންދާއިރު މި
ގަވާއިދު ފާސްކުރުމުގެ މުހިންމުކަން ފާހަގަކޮށްފައިވާނެއެވެ. އަދި މިއިޖުރާޢަތުގައި
ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާއާއި އަމާން ހިޔާއާ ބެހޭ މަޢުލޫމާތު ގެނައުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ.
އަދި މަރުކަޒަށް ގެންދިއުމުގެ ކުރިން ފުރިހަމަކުރާ އެސެސްމެންޓް ހެދުމަށްފަހު ކުއްޖާ
މަރުކަޒަށް ފޮނުވުމަށް ވަކި މުއްދަތެއް ކަނޑައަޅާފައިނުވާތީ، އެސެސްމެންޓް
ހެދުމަށްފަހު 48 ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި މަރުކަޒަށް ފޮނުވަން ނިންމަންވާނެކަމަށް
ބަޔާންކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. އަދި ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާއަށް ކުއްޖާ
ގެންދިއުމަށްފަހު، އެކުއްޖާގެ ޢާއިލާއިން ކުއްޖާއާއި ބައްދަލުވުމަށްޓަކައި މަރުކަޒަށް
ޒިޔާރަތްކުރާއިރު ކުދިން މަރުކަޒުގައި ޢާންމުކޮށް އުޅެން ހަމަޖެހިފައިވާ ތާވަލަށް ބުރޫ
ނާރާގޮތަށް ވީ އެންމެ ގިނައިރަކު ބައްދަލުކޮށް ވާހަކަދެއްކުމުގެ ފުރުޞަތު ދެވޭނެގޮތަށް
ކަމާބެހޭ މާއްދާ އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. އަދި މަރުކަޒުގައި އުޅޭ ކުދިން
18 އަހަރުފުރުމަށްފަހު މަރުކަޒުދޫކޮށް ދާއިރުއެ،ވަޒީފާ އް ހަމަޖެހިފައި
އޮންނަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި ވީނަމަވެސް، އެ ކުދިން އުޅޭނެ ތަނެއް ނުވަތަ އެ
ކުދިން އުޅެނީ ރައްކާތެރި މާހައުލެއްގައިތޯ ބެލުމުގެ ގޮތުން މޮނިޓަރ
ކުރާނެގޮތާބެހޭގޮތުން އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް މި އިޖްރާއަތުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާތީ،
ލައިފް ސްކި ލްސްއާއި އެކި ޓްރޭނިންގ އަދި 18 އަހަރު ވުމަށްފަހުވެސް އެ ކުދިން
މަރުކަޒު ދޫކޮށްދިއުމަށްފަހު ކޮންމެވެސް ކަހަލަ ސަޕޯޓް ސިސްޓަމެއް ނުވަތަ
ގައިޑްކޮށްދޭނެ ގޮތެއް ހަމަޖައްސާދީފައި އޮތުން ވަރަށް މުހިންމުކަން
ފާހަގަކޮށްފައިވާނެއެވެ.
 ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރި ކުރުމާއި މާލީ
އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ޤާނޫނު ( )8/2010 ތަންފީޒު ކުރުމަށް
އެކުލަވާލާފައިވާ ސިޔާސަތު ރިވިއުކުރުން
މި ސިޔާސަތަށް ކޮމެންޓްކުރުމުގައި މައިގަނޑުގޮތެއްގައި ބަލާލާފައިވާނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 2 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ އިންސާނީ
ޙައްޤުތަކާބެހޭ މާއްދާތަކަށާއި ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ
ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކުގެ ތެރެއިން، ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަމީހުންގެ ޙައްޤުތައް
ރައްކާތެރިކުރުމާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާއަށާއި، ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ
މީހުންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމާއި މާލީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ޤާނޫނަށެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 25

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
މިސިޔާސަތަކީ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތައް ކަށަވަރުކޮށްދީ،
ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއިއި،ޤާނޫނުތަކާ ، ދިވެހިރާއްޖެ ބަރިވެރިވެފައިވާ
ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކުގެ ދަށުން ދައުލަތުގެ މައްޗަށް ލާޒިމްކުރާ ކަންކަން
ޢަމަލީގޮތުން ތަންފީޒްކުރުމަށް އެކަށައަޅާ މުހިންމު ސިޔާސަތަކަށް ވާއިރު، މިހާރު
ތައްޔާރު ކޮށްފައިވާ ސިޔާސަތު އޮތްގޮތުން ނުކުޅެދުންތަރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކުގެ
ޙައްޤުތައް ކަށަވަރުކޮށްދިނުމުގައި ދައުލަތުން ގެންގުޅެންޖެހޭ އުސޫލުތައް އެންމެ
އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ހުށަހަޅާދެވިފައި ނުވާތީ، މި ސިޔާސަތު އަލުން މުރާޖަޢާކޮށް،
ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވާ ކޮމެންޓްތަކާއެކު އަލުން އެކުލަވާލުމަށް ފެންނަކަމަށް ކަމާބެހޭ
މިނިސްޓްރީއަށް ދަންނަވާފައިވާނެއެވެ. މިސިޔާސަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކޮމެންޓްތަކުގެ
ތެރޭގައި ސީ.ބީ.އާރ ޕްރޮގްރާމްގައި ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކާއި އެފަދަ
ޢާއިލާތަކާއެކު މަސައްކަތްކުރާ ހުރިހާ ފަރާތްތަކުން އަމަލުކުރަންޖެހޭ މިންގަނޑުތަކެއް
ކަނޑައެޅުމަށާއި މިކަން މޮނިޓަރކުރާނެ ފަރާތެއް ކަނޑައެޅުމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވާނެއެވެ.
އަދި ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންނަށް މާލީ އެހީގެގޮތުގައި ދޭ ފައިސާގެ ނާޖާއިޒް
ފައިދާ ނަގާ ފަރާތްތަކާމެދު ފިޔަވަޅުއެޅުމާބެހޭގޮތުން އެއްވެސް ތަފްސީލެއް
ބަޔާންކޮށްފައިނުވާތީ، ފިޔަވަޅު އަޅާނެ ހާލަތްތަކާބެހޭގޮތުންނާއި އަޅާނެ
ފިޔަވަޅުތަކާބެހޭގޮތުން އުސޫލެއް ކަނޑައެޅުން މުހިންމުކަން ފާހަގަކޮށްފައިވާނެއެވެ.
 ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2013 (މީހުން ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނު)
ހަދާފައިވާ އެކްޝަންޕްލޭންއަށް ހުށަހަޅާ ކޮމެންޓް
މިއެކްޝަން ޕްލޭންގައި މިހާރު ތަޞްދީޤުކުރެވިފައިވާ މީހުން ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ
ޤާނޫނާ އެއްގޮތްކުރުން މުހިއްމުކަމަށް ކޮމިޝަނުން ލަފާދީފައިވާނެއެވެ. އަދި ރިފަރަލް
ސިސްޓަމެއް ތަޢާރަފްކުރުމަށާއި، މިޤާނޫނުގެ ދަށުން ޝަކުވާ ހުށަހެޅުމަށް ޓޯލްފްރީ
ހެލްޕްލައިނެއް ތަޢާރަފްކުރުމަށްވެސް ލަފާދެވުނެވެ. މި އެކްޝަން ޕްލޭން ހިންގުމަށް
ދީފައިވާ 3 އަހަރުގެ މުއްދަތަކީ ދެމެހެއްޓެނިވި ނަތީޖާއެއް ހޯދުމަށް މާ ކުރު
މުއްދަތެއްކަމަށާއި، އޭގެ ބަދަލުގައި 5 އަހަރުދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ކަނޑައެޅުމަށް
ލަފާދެވިފައިވާނެއެވެ.
 ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުޑަކުދިން ބައިތިއްބާ މަރުކަޒުތަކުގައި މަދުވެގެން ހުންނަންވާނެ
މިންގަނޑުތަކުގެ ޤަވާޢިދަށް ކޮމެންޓްކުރުން
މި ސިޔާސަތަށް ކޮމެންޓްކުރުމުގައި ބަލާފައިވާނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ
ޤާނޫނުއަސާސީގެ 2 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ
މާއްދާތަކަށާއި ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ
މުޢާ ހަދާތަކުގެ ތެރެއިން، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ
މުޢާ ހަދާއާއި، ޔުނައިޓެޑް ނޭޝަންސް ގައިޑްލައިންސް ފޯރ ދަ ޕްރިވެންޝަން އޮފް
ޖުވެނައިލް ޑެލިކުއެންސީއާއި ، ޔުނައިޓެޑް ނޭޝަންސް ރޫލްސް ފޯރ ދަ ޕްރޮޓެކްޝަން
އޮފް ޖުވެނައިލްސް ޑިޕްރައިވްޑް އޮފް ދެއަރ ލިބަރޓީއަށެވެ. މިގޮތުން ހުށަހެޅުނު
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 26

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ކޮމެންޓްތަކުގެ ތެރޭގައި، ކަމާބެހޭ ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާއިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުޑަކުދިން
ބައިތިއްބާ މަރުކަޒުތަކުގައި މަދުވެގެން ހުންނަންވާނެ މިންގަނޑުތަކުގެ ޤަވާޢިދެއް
ތައްޔާރުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރަމުންދާތާ އަހަރުތަކެއް ވީނަމަވެސް މި ޤަވާޢިދު
ފާސްކުރުމަށް އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހުށަހަޅާފައިނުވާކަމާއި، އަދި މި ޤަވާޢިދު
ފާސްކުރުމަށް އެކަށީގެންވާވަރަށް މަސައްކަތްކުރެވިފައިނުވާކަން ފާހަގަކޮށްފައިވާނެއެވެ.
އަދި މި މަސައްކަތް ފުރިހަމަ ކުރުމުގައި ޖޭ.ޖޭ.ޔޫ، އީ.ޓީ.ސީ.ސީ، ސީ.ޓީ.ސީ .ސީ
އަދި ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާ ފަދަ ކަމާ ގުޅުންހުރި ހުރިހާ މަރުކަޒުތަކެއްގެ ލަފައާއި
މަޝްވަރާ ހިމެނުން މުހިންމު ކަމުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާނެއެވެ. މީގެ ،އިތުރުން މިހާރު
ހުށަހަޅާފައިވާ މެޑިކަލް ޓެސްޓުގެ އިތުރުން ކުއްޖާގެ ސައިކޮލޮޖިކަލް އަދި
ސައިކިއެޓްރިކް ޓެސްޓެއް ކުއްޖާ މަރުކަޒަށް ގެނައުމަށްފަހު ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް
ހަދަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. އަދި ކުދިންނަށް
އަހުލުވެރިކުރުވުމަށް ހިންގާ އޮރިއެންޓޭޝަން އަދި ރިފްރެޝަރ ޕްރޮގްރާމުތަކުގައި
ދިވެހިރާއްޖޭގައާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގޮތުން ކުޑަކުދިންނާ ގުޅުންހުރި ކަންތައްތަކުގައި
އެކުލަވާލާފައިވާ ރޫލްސް، ރެގިއުލޭޝަންސް އަދި ގައިޑްލައިންސް ކިޔައިދިނުމަށް
ހިމެނުމުގެ މުހިންމުކަން ފާހަގަކޮށްފައިވާނެއެވެ.
5.1.13. މުހިންމު ބައްދަލުވުންތައް
 ކުށްކުރާ ކުދިން ބަންދުކުރާނެ މަރުކަޒުތަކާއި ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރެއް
ޤާއިމްކުރުމަށްޓަކައި ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކާއެކު ޖުވެނައިލް ކޯޓުން
އިސްނަގައިގެން ބޭއްވި ސިލްސިލާ ބައްދަލުވުންތައް
ޖުވެނައިލް ކޯޓުން އިސްނަގައިގެން ކުށްކުރާ ކުދިން ބަންދުކުރާނެ މަރުކަޒަކާއި
ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރެއް ޤާއިމްކުރުމަށްޓަކައި ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ
އިދާރާތައްކަމަށްވާ، މިނިސްޓްރީ އޮފް ލޯ އެންޑް ޖެންޑަރ އާއި މޯލްޑިވްސް
ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސަސް އާއި ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީ އާއި މޯލްޑިވްސް
ޕޮލިސް ސަރވިސް އާއި ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސް ޔުނިޓް ހިމެނޭގޮތަށް ބޭއްވި ސިލްސިލާ
ބައްދަލުވުންތަކެއްގައި ކޮމިޝަނުންވަނީ ބައިވެރިވެފައެވެ. މި ބައްދަލުވުންތަކުގައި
ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކުން ކުށްކުރާ ކުޑަކުދިން ބަންދުކުރާނެ މަރުކަޒުތަކާއި
ކުޑަކުދިންގެ ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރުތައް ޤާއިމްނުކުރެވި ލަސްވާ ސަބަބުތަކާއި
މިކަންކަން ހައްލުކުރުމަށްޓަކައި ކުރެވިދާނެ މަސައްކަތްތަކާއި ގުޅޭގޮތުން
މަޝްވަރާކުރެވިފައިވެއެވެ. މަރުކަޒުތައް ޤާއިމްކުރެވިފައިނުވަނީ ބަޖެޓްގެ ދަތިކަން
ކުރިމަތިވެފައިވާތީކަމަށް އެއިދާރާތަކުން ފާހަގަކޮށްފައިވާތީ، މިކޮމިޝަނުންވަނީ
މިއިދާރާތަކަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ބަޖެޓާ ގުޅޭގޮތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް
ޓްރެޜަރީއިން މަޢުލޫމާތު ހޯދައި، އެމަޢުލޫމާތު ޖުވެނައިލް ކޯޓާއި ހިއްސާކޮށްފައެވެ.
އަދި 2014 ވަނަ އަހަރު ނިމިގެން ދިޔައިރު، މި މަރުކަޒުތައް ޤާއިމްކުރެވިފައިނުވާތީ،
އެއިދާރާތަކުގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ޚިދުމަތްދޭ ކުޑަކުދިންނަށް ޤާނޫނީގޮތުން ދިނުން
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 27

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ލާޒިމްކުރާ ފަރުވާ އަދި އެކުދިންނަށް ލިބެންވާ ރައްކާތެރިކަމުގެ ޙައްޤުތައް
ގެއްލިގެންދާކަން ފާހަގަކޮށް، 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓް ދިރާސާކުރާއިރު
އަދި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓް ފާސްކުރާއިރު ކުށްކުރާ ކުދިން ބަންދުކުރާނެ މަރުކަޒުތަކާއި
ކުޑަކުދިންނަށް ރިހެބިލިޓޭޝަން ޚިދުމަތްދޭނެ މަރުކަޒުތައް ޤާއިމްކުރުމަށް ބޭނުންވާ
ފައިސާ ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކުގެ ބަޖެޓްގައި ހިމަނާދެއްވުމަށް އެދި
މިކޮމިޝަނުންވަނީ 19 ނޮވެމްބަރު 2014 ވަނަ ދުވަހު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް
ސިޓީއެއް ފޮނުވާފައެވެ.
 މެންޓަލް ހެލްތް ޕޮލިސީ އެކުލަވާލުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތުން ބޭއްވި
ބައްދަލުވުންތައް
ނޭޝަނަލް ހެލްތް ޕޮލިސީ އެކުލަވާލުމަށް ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާއެކު މިނިސްޓްރީ އޮފް
ހެލްތުން ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ސިލްސިލާ ބައްދަލުވުންތަކުގައި މިކޮމިޝަނުން
ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ. މި ބައްދަލުވުންތަކަކީ 2004 ވަނަ އަހަރު ރާއްޖެއަށް ކުރިމަތިވި
ސުނާމީ ކާރިސާ އާއި ވިދިގެން ނަފުސާނީ ތަފާތު މައްސަލަތައް ދިވެހި މުޖުތަމަޢުން
ފެންނަމުންދާ މިންވަރު އިތުރު ވާކަން ފާހަގަކުރެވުމާ ގުޅިގެން 2005 ވަނައަހަރު
ނެޝަނަލް މެންޓަލް ހެލްތް ޕޮލިސީއެއް އެކުލަވާލުމުގެ މަސައްކަތް ފަށައި، 2011 ވަނަ
އަހަރު ފައިނަލް ކުރެވުނު ޕޮލިސީ މުރާޖަޢާ ކުރުމުގެ ގޮތުން ބޭއްވުނު ސިލްސިލާ
ބައްދަލުވުމެކެވެ.
5.1.14. ޢަދުލު އިންޞާފު ގާއިމްކުރުން
 ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 7 ވަނަ ބާބުގެ، 221 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އެއް އައްޔަން
ނުކުރެވި ގިނަ ދުވަސްތަކެއް ފާއިތުވެގެން ދިޔުމާއި ގުޅިގެން، ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލްގެ މަގާމަށް ބޭފުޅަކު ހަމަޖެއްސުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތް
އަވަސްކޮށްދެއްވުން އެދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް ދަންނަވައި 2014
ފެބުރުއަރީ 18 ގައި ސިޓީއެއް ފޮނުވުނެވެ. މިސިޓީގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއެއް
އައްޔަން ނުކުރެވި ގިނަ ދުވަސްތަކެއް ފާއިތުވެގެން ދިޔުމުގެ ސަބަބުން ރާއްޖޭގައި
އަދުލްއިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ އެކިއެކި މަރްހަލާތަކުގައި ދަތިތަކާ ކުރިމަތިލާންޖެހި،
ހުރަސްތަކެއް ކުރިމަތިވެފައިވާކަމަށް މިކޮމިޝަނަށް މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވާކަމާއި، އަދި
މައްސަލަތައް ކުރިއަށް ނުގެންދެވި ލަސްވުމާއި ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުން މައްސަލަތައް ބަލައި
ނުގަތުން މިއީ ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން ވަރަށް ގިނަ ބައެއްގެ ޙައްޤު ގެއްލި، ޤައުމުގައި
އަދުލުއިންސާފު ގާއިމުކުރުމަށް ހުރަސް އެޅިގެންދާކަމެއްކަން ކޮމިޝަނުން
ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 28

އަހަރީ ރިޕޯޓް –2014 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
5.2. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް ބެލުން
5.2.1. 2014ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބު "އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި
މިނިވަންކަން" ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޙައްޤުތައް ނިގުޅައިގަނެފައިވާ ކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ
490 ޝަކުވާއާއި، އިންސާނީ ޙައްޤަކަށް އުނިކަމެއް ލިބުމުގެ ފުރުޞަތު އޮވެދާނެކަމަށް
ޤަބޫލުކުރެވޭތީ ކޮމިޝަނުން އިސްނަގައިގެން ބަލަން ނިންމާފައިވާ 39 މައްސަލަ، އެކު ޖުމްލަ
529 ޝަކުވާ 2014 ވަނައަހަރު މިކޮމިޝަނަށް ލިބިފައިވެއެވެ. ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ
ބާބުގައިވާ ޙައްޤުތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، 2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ 529
ޝަކުވާގައި ޖުމްލަ 657 އިންސާނީ ޙައްޤު ގެއްލިފައިވުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތްކަމަށް
ބެލެވޭކަމަށް ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކުރެވުން .
މައްސަލަތަކުގެ ތަފާސް ހިސާބު
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޝަކުވާ
ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޝަކުވާ 490
ކޮމިޝަނުން އިސްނަގައިގެން ބަލަން ފަށާފައިވާ މައްސަލަ 39
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައިގެ ޖުމްލަ 529
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ނިންމާފައިވާ މައްސަލަތައް
2014 ވަނަ އަހަރުގެމައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ނިންމާފައިވާ ޢަދަދު 244
2013 ވަނަ އަހަރުގެމައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ނިންމާފައިވާ ޢަދަދު 143
2012 ވަނަ އަހަރުގެ ބަލަމުންދާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ނިންމާފައިވާ ޢަދަދު 63
2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަލަމުންދާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ނިންމާފައިވާ ޢަދަދު 41
2010 ވަނަ އަހަރުގެ ބަލަމުންދާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ނިންމާފައިވާ ޢަދަދު 46
2009 ވަނަ އަހަރުގެ ބަލަމުންދާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ނިންމާފައިވާ ޢަދަދު 9
2008 ވަނަ އަހަރުގެ ބަލަމުންދާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ނިންމާފައިވާ ޢަދަދު 4
2007 ވަނަ އަހަރުގެ ބަލަމުންދާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ނިންމާފައިވާ ޢަދަދު 1
2014 ވަނަ އަހަރުނިންމާފައިވާ މައްސަލައިގެ ޖުމްލަ ޢަދަދު 551
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 29

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
2014 ވަނަ އަހަ ރުގެ ތަފާސްހިސާބު: 1 ޖަނަވަރީ 2014 އިން 31 ޑިސެންބަރު 2014
ނިންމުނު މައްސަލަތައް
2014 ގައި ނިންމުނު އިންސާނީ ޙައްޤުތައް
އަހަރު
17 1 0 0 0 1 2 1 1 0 5 1 ތަފާތުނުކުރުން
18 0 0 0 0 0 1 0 0 0 1 0 ދައުލަތުގެ ވާޖިބު
21 5 0 0 0 0 0 0 0 2 2 3 ދިރިހުރުމުގެ ޙައްޤު
23 120 0 0 1 17 5 20 48 62 153 58 އިޤްތިޞާދީ އަދި އިޖްތިމާޢީ ޙައްޤުތައް
23 ރަނގަޅު ކާނާއާއި، ސާފު ފެން ފުދޭ
9 5 5 4
()ހ މިންވަރަށް ލިބުން
23
23 1 13 2 5 22 18 61 5
()ށ ފޭރާމާއި ހިޔާވަހިކަން ލިބުމުގެ ޙައްޤު
23 ރަނގަޅު ފެންވަރެއްގެ ޞިއްޙީ ޚިދުމަތްތައް
78 2 12 26 35 75 43
()ނ ލިބުމުގެ ޙައްޤު
23 ދިރިއުޅޭނެ ސާފު އަދި ޞިއްޙަތަށް
5 2 1 1 4 4
()ރ ރަނގަޅު މާޙައުލެއް ލިބުން
މީހުން ދިރިއުޅޭ ކޮންމެ ރަށެއްގައިވެސް އެ
23
1 1 1 0 ރަށަކާއެކަށީގެންވާ މިންވަރުގެ
(ބ)
ނަރުދަމާނިޒާމެއް ޤާއިމްވެފައިއޮތުން.
މީހުން ދިރިއުޅޭ ކޮންމެ ރަށެއްގައިވެސް އެ
23
1 1 1 1 ރަށަކާ އެކަށީގެންވާ މިންވަރުގެ ނަރުދަމާ
(ޅ)
ނިޒާމެއް ޤާއިމްވެފައި އޮތުން .
މީހުން ދިރިއުޅޭ ކޮންމެ ރަށެއްގައިވެސް އެ
23
3 1 1 2 2 6 1 ރަށަކާއެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް
()ކ
ކަރަންޓުގެޚިދުމަތް ޤާއިމްވެފައި އޮތުން.
24 3 1 1 0 0 3 1 2 3 11 0 ޒާތީ ދިރިއުޅުން
އަޅުވެތިނުކުރުމާއި، ގަދަކަމުން
25 0 0 0 0 0 0 0 1 0 1 0
މަސައްކަތްނުކުރުވުން
26 8 0 0 0 0 0 0 0 8 8 0 ވޯޓުދިނުމުގެ ޙައްޤާއި އިންތިޚާބުތަކަށް
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 30
ގައި ހުށަހެޅުނު މައްސަލަތަކުގެ 2014
ތެރެއން ބަލަމުންދާ މައްސަލަތައް
ގައި ހުށަހެޅުނު 2014
ޤާނޫނު އަސާސީގެ މާއްދާ
ޖުމްލަ
ޖުމްލަ
ޖުމްލަ
2014
2013
2012
2011
2010
2008
2009
2007

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
2014 ވަނަ އަހަ ރުގެ ތަފާސްހިސާބު: 1 ޖަނަވަރީ 2014 އިން 31 ޑިސެންބަރު 2014
ނިންމުނު މައްސަލަތައް
2014 ގައި ނިންމުނު އިންސާނީ ޙައްޤުތައް
އަހަރު
ކުރިމަތިލުމުގެޙައްޤު
28 1 0 0 0 0 0 0 0 0 0 1 ނޫސްވެރިކަމުގެ މިނިވަންކަން
މަޢުލޫމާތު ހޯދުމާއި މަޢުލޫމާތު ދިނުމުގެ
29 2 0 0 0 0 0 0 0 2 2 0
މިނިވަންކަން
32 1 0 0 0 0 0 1 0 0 1 1 އެއްވެއުޅުމުގެ މިނިވަންކަން
33 4 0 0 0 0 0 1 0 1 2 3 ނަމާއި އަބުރު ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޙައްޤު
ކައިވެނިކުރުމާއި ޢާއިލާ ޤާއިމްކުރުމުގެ
34 19 0 0 0 2 0 2 1 9 14 10
ޙައްޤު
ޤާނޫނުގައި ކައިވެނިކުރެވޭ
ޢުމުރުކަމުގައިކަނޑައަޅައިފައިވާ ޢުމުރުގެ
ކޮންމެމީހަކަށްމެ، ޤާނޫނުގައި
ކަނޑައަޅާފައިވާގޮތުގެމަތީން
34 ކައިވެނިކުރުމާއި، ޢާއިލާ ޤާއިމްކުރުމުގެ
5 2 1 1 4 4
(ހ) ޙައްޤުލިބިގެންވެއެވެ.އަދިޢާއިލާއަކީ
މުޖްތަމަޢުގެ ޠަބީޢި އަދި އަސާސީ
ބިންގާކަމަށް ވީހިނދު، ކޮންމެޢާއިލާއަކަށްމެ
މުޖްތަމަޢާއިދައުލަތުގެ ޚާއްޞަ
ރައްކާތެރިކަންލިބިދޭންވާނެއެވެ.
ކައިވެންޏެއް ރޫޅިއްޖެ ޙާލަތެއްގައި ދަރީން
34 ތިބިނަމަ، އެދަރީންނަށް
14 1 1 8 10 6
()ށ ޤާނޫނުގައިވާގޮތުގެމަތީން ޚާއްޞަ
ރައްކާތެރިކަން ލިބިދޭންވާނެއެވެ
ކުޑަކުދީންނާއިޅަފުރާގެ ކުދީންނާއި ޢުމުރުން
35 80 0 0 0 2 1 7 14 26 50 54 ދުވަސްވީ މީހުންނާއި ޚާއްޞައެހީއަށް
ބޭނުންވާމީހުންނަށްލިބޭ ޚާއްޞަ
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 31
ގައި ހުށަހެޅުނު މައްސަލަތަކުގެ 2014
ތެރެއން ބަލަމުންދާ މައްސަލަތައް
ގައި ހުށަހެޅުނު 2014
ޤާނޫނު އަސާސީގެ މާއްދާ
ޖުމްލަ
ޖުމްލަ
ޖުމްލަ
2014
2013
2012
2011
2010
2008
2009
2007

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
2014 ވަނަ އަހަ ރުގެ ތަފާސްހިސާބު: 1 ޖަނަވަރީ 2014 އިން 31 ޑިސެންބަރު 2014
ނިންމުނު މައްސަލަތައް
2014 ގައި ނިންމުނު އިންސާނީ ޙައްޤުތައް
އަހަރު
ރައްކާތެރިކަން
ޢާއިލާގެފަރާތުންނާއި ޖަމާޢަތުގެ
ފަރާތުންނާއިދައުލަތުގެ ފަރާތުން
ޚާއްޞައެހީތެރިކަމާއި ޚާއްޞަ ރައްކާތެރި
ކަން ލިބުމަކީކުޑަކުދީންނާއި ޅަފުރައިގެ
ކުދީންނަށް ލިބިގެންވާ ޙައްޤެކެވެ.އަދި
ކުޑަކުދީންނާއި ޅަފުރައިގެ ކުދީންނަށް
35 އެއްވެސްގޮތަކުން ހާނީއްކަކޮށް، ޖިންސީ
60 2 1 7 10 19 39 41
(ހ) ގޮތުންއަނިޔާކޮށް އެއްވެސް
ގޮތަކުންތަފާތުކޮށް އެކަށީގެންނުވާ
އިޤްތިޞާދީ، އިޖްތިމާޢީ ކަންތައްތަކުގައި
ބައިވެރިކޮށް އެމީހުންގެ ފުށުން ނާޖާއިޒް
މަންފާތައް ޙާޞިލް ކުރުމަށް
ހަމައެކަކުވެސް މަސައްކަތްކޮށް ގެނެއް
ނުވާނެއެވެ.
ޢާއިލާގެ ފަރާތުންނާއި ޖަމާޢަތުގެ
ފަރާތުންނާއިދައުލަތުގެ ފަރާތުން
35 ޚާއްޞައެހީތެރިކަމާއި ރައްކާތެރިކަން
20 4 7 11 13
()ށ ލިބުމަކީ ޢުމުރުންދުވަސްވީ މީހުންނާއި،
ޚާއްޞައެހީއަށް ބޭނުންވާ
މީހުންނަށްލިބިގެންވާ ޙައްޤެކެވެ
36 18 0 1 0 2 5 2 8 8 26 10 އުނގެނުމުގެ ޙައްޤު
އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ތަފާތުކުރުމެއްނެތި
36
18 1 2 5 2 8 8 26 10 އުނގެނުމުގެ ޙައްޤުކޮންމެ މީހަކަށްމެ
()ހ
ލިބިގެންވެއެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 32
ގައި ހުށަހެޅުނު މައްސަލަތަކުގެ 2014
ތެރެއން ބަލަމުންދާ މައްސަލަތައް
ގައި ހުށަހެޅުނު 2014
ޤާނޫނު އަސާސީގެ މާއްދާ
ޖުމްލަ
ޖުމްލަ
ޖުމްލަ
2014
2013
2012
2011
2010
2008
2009
2007

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
2014 ވަނަ އަހަ ރުގެ ތަފާސްހިސާބު: 1 ޖަނަވަރީ 2014 އިން 31 ޑިސެންބަރު 2014
ނިންމުނު މައްސަލަތައް
2014 ގައި ނިންމުނު އިންސާނީ ޙައްޤުތައް
އަހަރު
37 48 0 1 6 15 6 6 19 36 89 12 މަސައްކަތްކުރުމުގެ ޙައްޤު
ކޮންމެ ރައްޔިތަކަށްމެ އެމީހަކު
37 އިޚްތިޔާރުކުރާ ވަޒީފާއެއްއަދާކުރުމުގެ
18 1 6 15 2 5 16 45 2
()ހ ނުވަތަ މަސައްކަތެއްކުރުމުގެ ޙައްޤު
ލިބިގެންވެއެވެ
ހަމަހަމަކަމާއެކު މުޢާމަލާތުކުރެވޭ،
ރައްކާތެރިމާޙައުލެއްގައި
މަސައްކަތްކުރުމާއި،ކުރާ މަސައްކަތާ
އެކަށީގެންވާ އުޖޫރައެއްލިބުމާއި، ކުރާ
37 މަސައްކަތް އެއް މިނަގަނޑަކުން
30 6 14 20 40 10
()ށ ވަޒަންކުރެވި
އެއްނިސްބަތަކުންހަމަހަމަކަމާއެކުއުޖޫރަ
ލިބުމާއި، އެއް ހަމައަކުން ވަޒީފާގެ
ކުރިއެރުންލިބުމުގެ ޙައްޤު ކޮންމެ މީހަކަށްމެ
ލިބިގެންވެއެވެ
ވަޒީފާއެއް އަދާކު ރާ ކޮންމެ މީހަކަށްމެ،
މަސައްކަތްކުރާންޖެހޭ ވަގުތު
ކަނޑައެޅިފައިވުމާއި، އަރާމުކުރުމާއި
37
4 4 0 މުނިފޫހިފިލުވުމަށް ވަގުތު ލިބުމުގެ ޙައްޤު
(ނ)
ލިބިގެންވެއެވެ. އޭގެތެރޭގައި ވަކި
މުއްދަތަކަށް މުސާރައާއެކު ޗުއްޓީ ލިބުމުގެ
ޙައްޤުވެސް ހިމެނެއެވެ .
38 0 0 0 0 0 0 0 1 0 1 0 ޕެންޝަން ލިބުމުގެ ޙައްޤު
40 1 0 0 0 0 0 0 0 1 1 0 މުދާ ހޯދުމާއި މުދާ ގެންގުޅުމުގެ ޙައްޤު
40 1 1 1 0 މުދާ ހޯދުމާއި، މިލްކު ކުރުމާއި
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 33
ގައި ހުށަހެޅުނު މައްސަލަތަކުގެ 2014
ތެރެއން ބަލަމުންދާ މައްސަލަތައް
ގައި ހުށަހެޅުނު 2014
ޤާނޫނު އަސާސީގެ މާއްދާ
ޖުމްލަ
ޖުމްލަ
ޖުމްލަ
2014
2013
2012
2011
2010
2008
2009
2007

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
2014 ވަނަ އަހަ ރުގެ ތަފާސްހިސާބު: 1 ޖަނަވަރީ 2014 އިން 31 ޑިސެންބަރު 2014
ނިންމުނު މައްސަލަތައް
2014 ގައި ނިންމުނު އިންސާނީ ޙައްޤުތައް
އަހަރު
(ހ) ވާރުތަކުރުމާއި، ދިނުމާއި، މުދަލު ން
މުޢަމަލާތު ކުރުމުގެ ޙައްޤު ކޮންމެ
ރައްޔިތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ .
ދަތުރުފަތުރުކުރުމާއި ވަޒަންވެރިވުމުގެ
41 0 0 0 0 0 0 1 0 0 1 0
މިނިވަންކަން
ޢަދުލުރިވެރިކަމާއި ހާމަކަމާއެކު
42 13 0 0 0 1 0 2 6 3 12 10
ޝަރީޢަތްކުރުން
ކޮންމެ މީހެއްގެމެ މަދަނީ ޙައްޤުތަކާއި
ވާޖިބުތައްކަނޑައެޅުމުގައި ނުވަތަ
ޖިނާއީކުށެއްގެ ދަޢުވާ މީހެއްގެ މައްޗަށް
އުފުލުމުގައި،ޤާނޫނަކުން ގާއިމް ކޮށްފައިވާ
މިނިވަން އަދި މުސްތަޤިއްލުކޯޓެއްގައި
42
10 1 2 4 2 9 8 ނުވަތަޓްރައިބިއުނަލެއްގައިއެކަށީގެންވާ
()ހ
މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި،
ޢާންމުކޮށްހުޅުވައިލެވިގެން ބާއްވާ،
އަޑުއެހުމެއްގައި
އިންޞާފުންޝަރީޢަތްކުރެވުމުގެޙައްޤުކޮންމެ
މީހަކަށްމެ ލިބިގެންވެއެވެ.
ދިވެހި ރާއްޖޭގައި ހިންގާ އެންމެހާ
42 ޝަރީޢަތްތައް
3 2 4 3 2
()ށ ހިންގާންވާނީޢަދުލުވެރިކަމާއެކު،
ވަކިފަރާތަކަށްނުޖެހި، ހާމަކަމާއެކުގައެވެ.
43 67 0 0 0 1 3 10 20 24 58 43 ޢަދުލުވެރިކަމާއެކު އިދާރީ ފިޔަވަޅުތައްއެޅުން
43 އިދާރީ ހިންގުމުގެ ދާއިރާއިން ކޮންމެ
65 1 3 10 20 23 57 42
()ހ މީހަކާމެދުވެސް ޤާނޫނާއިއެތްގޮތްވާ
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 34
ގައި ހުށަހެޅުނު މައްސަލަތަކުގެ 2014
ތެރެއން ބަލަމުންދާ މައްސަލަތައް
ގައި ހުށަހެޅުނު 2014
ޤާނޫނު އަސާސީގެ މާއްދާ
ޖުމްލަ
ޖުމްލަ
ޖުމްލަ
2014
2013
2012
2011
2010
2008
2009
2007

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
2014 ވަނަ އަހަ ރުގެ ތަފާސްހިސާބު: 1 ޖަނަވަރީ 2014 އިން 31 ޑިސެންބަރު 2014
ނިންމުނު މައްސަލަތައް
2014 ގައި ނިންމުނު އިންސާނީ ޙައްޤުތައް
އަހަރު
ގޮތުގެމަތީން، ޢަދުލުއިންޞާފުގެ ހަމަތަކާ
އެއްގޮތަށް އެކަށީގެންވާއަވަސް މިނެއްގައި
ކަންކުރެވުމަކީ އެމީހަކަށް
ލިބިގެންވާޙައްޤެކެވެ.
އިދާރީ ގޮތުން އަޅާ ފިޔަވަޅެއްގެ
ސަބަބުން އެއްވެސް މީހެއްގެ ޙައްޤަކަށް
ނުވަތަ އެއްވެސް ބައެއްގެ ޙައްޤަކަށް،
ނުވަތަ މުޖްތަމަޢުގެ ޙައްޤަކަށް އުނިކަމެއް
43
2 1 1 1 ލިބިއްޖެކަމަށް ފެނިއްޖެނަމަ، އެ ކަމެއް
(ނ)
ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު އެމީހަކަށް
ނުވަތަ އެ ބަޔަކަށް ނުވަތަ އެކަމުން
ސީދާގޮތެއްގައި އަސަރު ފޯރައިފާނޭ ކޮންމެ
މީހަކަށްމެ ލިބިގެންވެއެވެ .
ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ހައްޔަރުނުކުރުމާއި
45 3 0 0 0 0 0 0 0 1 1 2
ބަންދުނުކުރުން
46 0 0 0 0 0 0 0 1 0 1 0 ހައްޔަރުކުރުމާއި ބަންދުކުރުމުގެ ބާރު
47 3 0 0 0 0 0 0 0 0 0 3 ހިފެހެއްޓުމާއި ފާސްކުރުމާއި މުދާ އަތުލުން.
އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނެތި އެއްވެސް
47 މީހެއްގެ ގަޔަށް އަތްލައި، ފާސްކޮށް،
1 0 1
(ހ) މީހެއްގެ އެއްޗެއް ގަދަކަމުން
އަތުލައިގަނެގެނެއް ނުވާނެއެވެ .
ގޮވަތި ގެދޮރާއި މީހުން ދިރިއުޅޭ
47 ތަންތަނަކީހުރުމަތްތެރިވެގެންވާ ތަންތަނެވެ.
2 0 2
(ށ) ވަގުތުން ފިޔަވަޅެއް ނާޅައިފިނަމަ
މީހެއްގެމުދަލަކަށް ނުވަތަ މީހަކަށް ލިބިދާނެ
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 35
ގައި ހުށަހެޅުނު މައްސަލަތަކުގެ 2014
ތެރެއން ބަލަމުންދާ މައްސަލަތައް
ގައި ހުށަހެޅުނު 2014
ޤާނޫނު އަސާސީގެ މާއްދާ
ޖުމްލަ
ޖުމްލަ
ޖުމްލަ
2014
2013
2012
2011
2010
2008
2009
2007

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
2014 ވަނަ އަހަ ރުގެ ތަފާސްހިސާބު: 1 ޖަނަވަރީ 2014 އިން 31 ޑިސެންބަރު 2014
ނިންމުނު މައްސަލަތައް
2014 ގައި ނިންމުނު އިންސާނީ ޙައްޤުތައް
އަހަރު
ނުރައްކާތެރި ގެއްލުމަކުން އެ
މުދަލެއްނުވަތަ އެ މީހަކު
ސަލާމަތްކުރުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ ކޯޓުގެ
އަކުރަކުން ހުއްދަލިބިގެން މެނުވީ އެއްވެސް
މީހަކު ދިރިއުޅޭ ތަނަކަށް އެ މީހެއްގެ
ނުރުހުމުގައިވަދެގެނެއް ނުވާނެއެވެ.
ހައްޔަރުކުރެވޭމީހުންނާއި ބަންދުކުރެވޭ
48 6 0 0 2 3 1 0 3 3 12 3
މީހުންގެޙައްޤުތައް
އެމީހަކު ހައްޔަރުކުރެވުނު ސަބަބު
ވަގުތުން އެ މީހަކަށް އަންގަންވާނެއެވެ.
48 އަދި ގިނަވެގެން ސައުވީސް
4 2 3 1 3 2 11 2
(ހ) ގަޑިއިރުތެރޭގައި ހައްޔަރުކުރެވުނު
ސަބަބު ލިޔުމުން އެ މީހަކަށް
ދޭންވާނެއެވެ .
ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ
މީހާ ބަންދުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނީ
ހަމަތަކުގެ މަތީންތޯ ކަނޑައެޅުމަށް،
އެމީހަކު ހައްޔަރުކުރެވުނުތާ ގިނަވެގެން
48 ސައުވީސް ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި،
2 1 1 1
(ރ) ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް
ހާޒިރުކުރާން ވާނެއެވެ. އަދި
ޝަރުޠަކާއެކު ނުވަތަ ޝަރުޠަކާ ނުލައި
އެމީހަކު ދޫކޮށްލުމަށް، ނުވަތަ
ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރެއް
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 36
ގައި ހުށަހެޅުނު މައްސަލަތަކުގެ 2014
ތެރެއން ބަލަމުންދާ މައްސަލަތައް
ގައި ހުށަހެޅުނު 2014
ޤާނޫނު އަސާސީގެ މާއްދާ
ޖުމްލަ
ޖުމްލަ
ޖުމްލަ
2014
2013
2012
2011
2010
2008
2009
2007

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
2014 ވަނަ އަހަ ރުގެ ތަފާސްހިސާބު: 1 ޖަނަވަރީ 2014 އިން 31 ޑިސެންބަރު 2014
ނިންމުނު މައްސަލަތައް
2014 ގައި ނިންމުނު އިންސާނީ ޙައްޤުތައް
އަހަރު
ނެރުމުގެ ބާރު އެ ފަނޑިޔާރަކަށް
ލިބިގެންވެއެވެ .
އަވަހަށް މައްސަލަތައް ތަޙްޤީޤުކޮށް ދަޢުވާ
50 25 0 0 0 0 5 3 4 7 19 18
ކުރުން
ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ
51 15 0 0 0 0 0 0 2 2 4 13
މީހުންގެ ޙައްޤުތައް
އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްގައި އެމީހަކާމެދު
51
12 1 1 2 11 ޝަރީއަތްކޮށްނިންމުމުގެ
(ށ)
ޙައްޤުލިބިގެންވެއެވެ.
އެމީހަކީ ޝަރީއަތްކުރެވޭ ބަސް ނޭނގޭ
މީހަކުނަމަ، ނުވަތަ ބީރު މީހަކުނަމަ،
51
1 1 1 0 ނުވަތަ މަންމަނު މީހަކުނަމަ، އެމީހަކަށް
(ރ)
ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ތަރުޖަމާނަކު ހޯދުމުގެ
ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ .
ކުށުން ބަރީއަވުމަށް
މަސައްކަތްކުރުމަށްޓަޖައި އެކަށީގެންވާ
51 ވަގުތާއި، އެކަށީގެންވާ ވަސީލަތްތައް
1 0 1
(ބ) ލިބޭންވާނެއެވެ. އަދި އެ މީހަކު
އިޚްތިޔާރުކުރާ ޤާނޫނީ ވަކީލަކާ
މަޝްވަރާކުރުމަށް ފުރުޞަތު ދޭންވާނެއެވެ .
އެމީހެއްގެ ހާޒިރުގައި ޝަރީއަތްކުރެވުމާއި،
51 އެމީހަކު އިޙްތިޔާރުކުރާ ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ
1 0 1
(ޅ) އެހީގައި ކުށުން ބަރީއަވުމަށް
މަސައްކަތްކުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ .
51 1 1 0 އެމީހަކު ކުށެއްކޮށްފިކަން، އެކަށީގެންވާ
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 37
ގައި ހުށަހެޅުނު މައްސަލަތަކުގެ 2014
ތެރެއން ބަލަމުންދާ މައްސަލަތައް
ގައި ހުށަހެޅުނު 2014
ޤާނޫނު އަސާސީގެ މާއްދާ
ޖުމްލަ
ޖުމްލަ
ޖުމްލަ
2014
2013
2012
2011
2010
2008
2009
2007

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
2014 ވަނަ އަހަ ރުގެ ތަފާސްހިސާބު: 1 ޖަނަވަރީ 2014 އިން 31 ޑިސެންބަރު 2014
ނިންމުނު މައްސަލަތައް
2014 ގައި ނިންމުނު އިންސާނީ ޙައްޤުތައް
އަހަރު
(އ) މިންވަރެއްގެޝައްކެއްނެތި، ޝަރީޢަތުގައި
ސާބިތުނުކުރެވޭނަމަ އެމީހަކީ ކުށެއްނެތް
މީހަކުކަމުގައި ބެލުމުގެ ޙައްޤު
ލިބިގެންވެއެވެ.
52 2 0 0 0 0 0 0 0 1 1 1 އިޢުތިރާފާއި، ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ހޯދާ ހެކި
54 33 0 1 0 1 6 2 7 18 35 15 ލާއިންސާނީ އަދަބު ނުދިނުން
56 3 0 0 0 1 0 0 0 0 1 3 އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ޙައްޤު
ބަންދުކުރެވިފައިވާމީހުންނާ
57 27 0 0 0 0 3 3 2 10 18 17
އިޙްތިރާމާއެކުމުޢާމަލަތުކުރުން
58 1 0 0 0 0 0 0 0 0 0 1 ބަދަލު ލިބިދިނުން
62 3 0 0 0 0 0 1 0 0 1 3 އެހެނިހެންޙައްޤުތައް ލިބިދިނުން
67 0 0 0 0 0 0 0 1 0 1 0 މަސްޢޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތައް
ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއި ން
17 2 17 19 0 ޙައްޤެއް ގެއްލޭކަމަށް ނުބެލެވޭ މައްސަލަތަކުގެ ޖުމްލަ
ޢަދަދު
529 1 4 9 46 41 63 143 244 551 285 ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައިގެ ޖުމްލަ ޢަދަދު
567 ގެއްލިފައިވާ ޙައްޤުގެ ޖުމްލަ އަދަދު
ތަފާސް ހިސާބަށް ބިނާކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ޚުލާޞާ
2014 ވަނަ އަހަރު އެންމެ ގިނައިން ހުށަހެޅިފައިވަނީ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 23 ވަނަ މާއްދާއިން ލިބިދީފައިވާ
އިޤްތިޞާދީ އަދި އިޖްތިމާޢީ ޙައްޤުތައް ގެއްލިގެންކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކެވެ. މިގޮތުން
ރަނގަޅު ކާނާއާއި ސާފު ފެން ފުދޭ މިންވަރަށް ނުލިބުމާއި، ފޭރާމާއި ހިޔާވަހިކަން ނުލިބުމާއި، ރަނގަޅު
ފެންވަރުގެ ޞިއްޙީ ޚިދުމަތް ނުލިބުމާއި، ދިރިއުޅޭނެ ސާފު އަދި ޞިއްޙަތަށް ރަނގަޅު މާޙައުލެއް ނުލިބުމާއި،
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 38
ގައި ހުށަހެޅުނު މައްސަލަތަކުގެ 2014
ތެރެއން ބަލަމުންދާ މައްސަލަތައް
ގައި ހުށަހެޅުނު 2014
ޤާނޫނު އަސާސީގެ މާއްދާ
ޖުމްލަ
ޖުމްލަ
ޖުމްލަ
2014
2013
2012
2011
2010
2008
2009
2007

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ދަތުރުފަތުރުކުރުމުގެ ވަސީލަތްތައް ހަމަހަމަކަމާއެކު ބޭނުންކުރުމުގެ ފުރުސަތު ނުލިބުމާއި، ނަރުދަމާގެ ނިޒާމް
ގާއިމުވެފައިނެތުމާއި، އަދި ކަރަންޓުގެ ޚިދުމަތް ނުލިބޭކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.
ޤާނޫނު އަސާސީގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ދިރިއުޅޭނެ ސާފު އަދި ޞިއްޙަތަށް ރަނގަޅު މާޙައުލެއް
ލިބެންޖެހޭނެކަމަށް ބުނެފައިވީނަމަވެސް، ކުނިބުނި ނައްތާލާނެ ނިޒާމެއް އެކަށީގެންވާ ފެންވަރެއްގައި މާލޭގައާއި
ރަށްރަށުގައި ޤާއިމުވެފައި ނެތުމުން، ރައްޔިތުންގެ ޞިއްޙަތަށް ތަފާތު ގެއްލުންތައް ވަމުން ދިޔުމާއި،
ސްކޫލުތަކުގައި ކިޔަވަމުންދާ ދަރިވަރުންނަށް އެކަމުގެ އުނދަގުލާ ކުރިމަތިލާން ޖެހުމުންނާއި، ލާމަރުކަޒީ
އުޞޫލުން މިޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ އިދާރާތަކަށް އެބައެއްގެ ދައުރު އެބަޔަކަށް ފުރިހަމައަށް ސާފުވެފައި
ނެތުމާއި އަދި އެކަމަށް ބޭނުންވާ ބަޖެޓު ލިބިފައި ނެތުމުގެ ސަބަބުން މެދުވެރިވާ މައްސަލަތައްވެސް
ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.
ޤާނޫނު އަސާސީގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފޭރާމާއި ހިޔާވަހިކަމުގެ ޙައްޤުގެ
ދާއިރާއިން ކޮމިޝަނަށް 2014 ވަނައަހަރު ޢާންމު ގޮތެއްގައި ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެތެރޭގައި
ރަށްރަށުން ގޯތި ދޫނުކޮށް ގިނަދުވަސްތަކެއް ވަމުންދާތީ ބޯހިޔާކުރާނެ ތަނެއް ނުލިބިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ
މައްސަލަތަކާއި، ގޯތި ދޫކުރުމުގައި ތަފާތުކުރުންތައް ގެންގުޅެފައިވާ ކަމުގެ މައްސަލަތަކާއި، ސަރުކާރުން
ހިންގާ ބޯހިޔާވަހިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ މަޝްރޫޢުގެ ދަށުން ދޫކުރާ ފްލެޓްތައް ދިނުމާ ގުޅުންހުރި
މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ. އަދި މީގެ އިތުރުން ސުނާމީއާ ގުޅިގެން ގެދޮރު ގެއްލުމުން އެހެން ރަށްރަށަށް
ބަދަލުކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ދާއިމީ ބޯހިޔާވަހިކަން ނުލިބި ލަސްވާ މައްސަލަތައްވެސް ހިމެނެއެވެ.
ޤާނޫނު އަސާސީގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ރަނގަޅު ފެންވަރުގެ ޞިއްޙީ ޚިދުމަތް
ލިބިދިނުމުގެ ޙައްޤާ ގުޅިގެން 2014 ވަނަ އަހަރު އެންމެ ގިނައިން ހުށަހެޅިފައިވަނީ ޖަލުތަކުގައި ޙުކުމް
ތަންފީޛު ކުރަމުންދާ ޤައިދީންނަށް އެކަށީގެންވާ ބޭސްފަރުވާ ނުލިބޭކަމަށް ޤައިދީންނާއި އެމީހުންގެ ޢާއިލާތަކުގެ
ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ޝަކުވާތަކެވެ. މިމައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، ދިގު މުއްދަތަކަށް ބޭސްފަރުވާ ކުރަންޖެހޭ
ބަލިމީހުންނާއި، ޚާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ ބަލިމީހުންނާއި، ނަފްސާނީ ބަލިމީހުންނާއި، ރާއްޖެއިން ބޭރުން
ބޭސްފަރުވާ ކުރުމަށް ޑޮކްޓަރުން އިރުޝާދު ދެއްވާފައިވާ ބަލިމީހުންގެ ބޭސްފަރުވާގެ ކަންތައްތަކާއި،
ކޮންމެހެން އޮޕަރޭޝަން ކުރަންޖެހޭ ފަރާތްތަކަށް ފަރުވާލިބުން ލަސްވުމާއި، އެކި ބަލިތަކަށް ބޭނުންވާ
ބޭސްނުލިބުމާއި މިކަންކަން ހަމަޖައްސައި ދިނުމުގައި ޖަލު ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތަކުގެ އިހުމާލުން ފަރުވާލިބުން
ލަސްވެފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.
މީގެއިތުރުން ޞިއްޙީ ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދޭ ތަންތަނުގެ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، އިމަރޖެންސީ
ޙާލަތްތަކުގައި އާސަންދައިގެ ދަށުން ބައެއް ބޭސްތައް ނުލިބުމާއި، ނަފްސާނީ ބައްޔަށް ފަރުވާ ހޯދާ މީހުންނަށް
ކޮންޓްރޯލްޑް ޑްރަގްސް ރަށްރަށުން ނުލިބުމާއި، ޑޮކްޓަރުންނާއި ސްޕެޝަލިސްޓުން ނެތުމާއި، އާލާތްތައް
ނެތުން ނުވަތަ ހުރި އާލާތްތައް ހަލާކުވެފައި ހުރުމާއި، ރަށްރަށުގެ ޞިއްޙީ މަރުކަޒުތަކުގައާއި،
ސެންޓަރުތަކުގައި ޑޮކްޓަރުން ނެތުމުގެ މައްސަލައާއި، ބޮޑެތި ޚަރަދުކޮށްގެން އެހެން ރަށްރަށަށް ޞިއްޙީ ފަރުވާ
ހޯދަން ދާންޖެހޭކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ. އަދި ސިއްޙީ ޚިދުމަތް
ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ޑޮކްޓަރުންނާއި ނަރުހުންނާއި އަދި މެނޭޖްމަންޓުގެ ފަރާތުން އިހުމާލުވެފައިވާ ކަމަށް ބުނެ
ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައްވެސް ހިމެނެއެވެ.
2014 ވަނައަހަރު ބޭއްވުނު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބުގައި، ޤާނޫނު އަސާސީގެ 26 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ވޯޓު ދިނުމުގެ ޙައްޤާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް ހުށަހެޅިފައިވެއެވެ. މިފަދަ މައްސަލަތަކުގެ
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 39

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ތެރޭގައި، ނުފޫޒުގެ ބޭނުންކުރުމާއި، ވޯޓަރޒް ރެޖިސްޓްރީގައި ނަން ނެތުމާއި، ވޯޓަރޒް ލިސްޓުގައިވާ
މަޢުލޫމާތާއި އައިޑެންޓިޓީ ކާޑް ނުވަތަ ވޯޓުލުމަށް ބޭނުންކުރާ އެހެނިހެން ލިޔެކިއުންތަކުގައިވާ މަޢުލޫމާތާ
ދިމާނުވުމާއި، ބަންދުގައި ތިބުމުގެ ސަބަބުން ވޯޓުލުމުގެ ފުރުޞަތު ގެއްލިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް
ހިމެނެއެވެ.
ޤާނޫނު އަސާސީގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނާއި ޚާއްސަ
އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންނަށް ލިބިދޭ ޙައްޤުތަކާ ގުޅިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެތެރޭގައި، ޢުމުރުން
ދުވަސްވީ މީހުންނަށް ރައްކާތެރިކަމާއި އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި އާއިލާގެ ފަރާތުން އިހުމާލުވުމާއި،
ލޯފަން މީހުންނަށް ބޭންކުގެ ބައެއް ޚިދުމަތްތައް ބޭނުންކުރުމުން މަޙްރޫމްވުމާއި، ނޭޝަނަލް ސޯޝަލް
ޕްރޮޓެކްޝަން އޭޖެންސީގެ ޚިދުމަތްތަކާއި ގުޅުންހުރި މައްސަލަތަކާއި، ޚާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ
މަރުކަޒުގައި ފަރުވާ ހޯދާ މީހުންނާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.
ކުޑަކުދީންނާއި، އަންހެނުންނަށް ލިބިދޭ ޚާއްޞަ ރައްކާތެރިކަން ލިބެމުން ނުދާކަމަށް ބުނެ ގިނަ ޝަކުވާތަކެއް
2014 ވަނައަހަރު ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. ކުޑަކުދީންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ޝަކުވާތަކުގެ ތެރޭގައި، އެކި
ފަރާތްތަކުން ޖިންސީ، ޖިސްމާނީ އަދި ނަފްސާނީ އަނިޔާ ކުޑަކުދީންނަށް ކުރަމުންދާކަމުގެ ޝަކުވާއާއި،
ފުލުހުންގެ ފަރާތުން އަނިޔާ ލިބުނުކަމަށް ބުނާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ. ކައިވެނިކުރުމާއި ޢާއިލާ
ޤާއިމުކުރުމުގެ ޙައްޤުން މަޙްރޫމުވެފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ ޝަކުވާތަކުގެ ތެރޭގައި، ގިނައިން
ހުށަހެޅިފައި ވަނީ ޢާއިލާ ރޫޅުމުގެ ސަބަބުން ދިމާވެފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ޝަކުވާއެވެ. މީގެ ތެރޭގައި،
ދަރިންނާއި ބައްދަލު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު މަންމަ ނުވަތަ ބައްޕައަށް ނުލިބުމާއި، ދަރީންނަށް ޚަރަދު ނުލިބުމާއި،
ޙަޟާނަތުގެ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، އެކަނިވެރި މައިންނަށް ލިބެންވާ ޢިނާޔަތްތައް
ނުލިބުމާއި، ދިރި އުޅޭނެ ގެދޮރު ނެތުމާއި، ގެވެށި އަނިޔާ ލިބޭކަމަށް ބުނާ މައްސަލަތައްވެސް
ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.
ޤާނޫނު އަސާސީގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުނގެނުމުގެ ޙައްޤާއި ގުޅިގެން ހުށަހެޅިފައިވާ
މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، ސްކޫލުން ދަރިވަރުން ވަކިކުރުމާއި، ސްކޫލުން ޖާގަ ނެތުމުގެ ސަބަބުން
އުނގެނުމުގެ ޙައްޤުން މަޙްރޫމްވެފައިވާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.
ޤާނޫނު އަސާސީގެ 37 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަސައްކަތްކުރުމުގެ ޙައްޤަށް އުނިކަން
ލިބެމުންދާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިން ހުށަހަޅާފައިވާ
މައްސަލަތަކާއި، ރިސޯޓުތަކުގައާއި، އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގައި އަދި ސަރުކާރުގައި ވަޒީފާ އަދާކުރާ ފަރާތްތަކުން
ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ. މީގެތެރޭގައި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމާއި، ވަޒީފާ ދިނުމުގައި ނުފޫޒުގެ
ބޭނުންކުރުމާއި، ވަޒީފާ އަދާ ކުރުމަށް ރައްކާތެރި މާޙައުލެއް ލިބިފައިނުވުމާއި، ވަޒީފާ އަދާކުރާ މާޙައުލުގައި
ޖިންސީ ގޯނާކުރުމާއި، ގިނަ ވަގުތު މަސައްކަތްކުރަންޖެހުމާއި، ވަޒީފާގައި ހުރެ، ކިޔަވަން ދިޔުމަށްފަހު
އެނބުރި އައުމުން ވަޒީފާ ނުލިބޭ މައްސަލަތަކާއި، ސިވިލް ސަރވިސް މުވައްޒަފުންގެ މެދުގައި ތަފާތުކުރުމާއި
މުސާރަ ކުޑަކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.
ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތުގެތެރޭގައި، މުސާރަ ނުދިނުމާއި، ހުރުމާއި ކެއުމުގެ
ކަންތައްތައް އެކަށީގެންވާ ފެންވަރެއްގައި ނެތުމާއި، ޤަވާޢި ދާ ޚިލާ ފަ ށް އެމީ ހު ން ގެ ޕާސްޕޯޓު ހި ފެ ހެ އް ޓު މު ގެ
މަ އް ސަ ލަތަކާއި، ޤައުމަށް އަނބުރާ ފޮނުވާނުލުމާއި އަދި ރާއްޖެއަށް އެތެރެވާ ބައެއް މީހުން ހިއުމަން
ޓްރެފިކިންގގެ ޝިކާރައަކަށް ވެދާނެކަމަށް ބެލެވޭ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 40

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ޤާނޫނު އަސާސީގެ 45 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ހައްޔަރުނުކުރުމާއި، ބަންދުނުކުރުމާއި،
47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހިފެހެއްޓުމާއި، ފާސްކުރުމާއި، މުދާ އަތުލުމާ ގުޅޭގޮތުންނާއި، 48
ވަނަ މާއްދާގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހުންނާއި، ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހުންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅިގެންނާއި، 50 ވަނަ
މާއްދާގައި އަވަހަށް މައްސަލަތައް ތަޙުޤީޤުކޮށް ދައުވާކުރުމާއި ގުޅޭގޮތުންނާއި، 51 ވަނަ މާއްދާގައި ކުށެއް
ކުރިކަމުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހުންގެ ޙައްޤުތަކާއި ގުޅޭގޮތުންނާއި، 57 ވަނަ މާއްދާގައި އިޙްތިރާމާއެކު
މުޢާމަލާތްކުރުމުގެ ޙައްޤަށް އުނިކަމެއް ލިބިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.
ޖަލުގައި ބަންދުކޮށްފައި ތިބޭ މީހުންގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އުނިކަން އައިސްފައިވާ ކަމަށްބުނެ ޤައިދީން،
ނުވަތަ އެމީހުންގެ ޢާއިލާގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، ގިނައިން ހުށަހެޅިފައިވަނީ
ޕެރޯލްގެ ފުރުޞަތު ނުލިބޭކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކާއި ދެވަނަ ފުރުޞަތުގެ ދަށުން
ދޫކޮށްލާފައިވާ މީހުން އަނބުރާ ޖަލަށް ގެންދިއުމުގެ ޝަކުވާތަކެވެ. މީގެ އިތުރުން ޤައިދީން ބަންދުކުރެވިފައި
ހުންނަ ގޮޅިން، އެހެން ގޮޅިއަކަށް ބަދަލުކުރުމާއި، އެކަހެރިގޮޅިއަށް ލުމާއި، ކުރެވިފައިވާ ޙުކުމާ ޚިލާފަށް
ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރަމުން ދިއުމާއި، ރާއްޖޭގައި ޖަލުތަކުގައި ޙުކުމް ތަންފީޒުކުރަމުންދާ އެހެން ޤައުމުތަކުގެ
މީހުންނަށް އެމީހުންގެ ޤައުމަށް ބަދަލުވުމުގެ ފުރުސަތު ނުލިބުމާއި، ބަންދުކޮށްފައި ހުންނަ ތަނުގެ ޙާލަތު
ދަށްވުމާއި، ސައިކޮލޮޖިކަލް މައްސަލަ ހުންނަ މީހުން ޖަލުގައި ބޭތިއްބުމާއި، ޖަލުގައި ތިބެގެން ކައިވެނި
ނުކުރެވުމާއި، ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަދަށްވުރެ ގިނަ މީހުން ގޮޅީގައި ބަންދުކުރުމާއި، ގައިދީން ގެންގުޅޭ ސާމާނު
ބަހައްޓާނެ އެކަށީގެންވާ ޖާގަ ގޮޅީގައި ނެތުމާއި، ގައިދީންގެ މެދުގައި މާރާމާރީ ހިނގާ މައްސަލައާއި،
ގައިދީންނަށް ދެވޭ އިނާޔަތްތަކުގެ ތެރެއިން، ފޯން ކޯލް، އާއިލީ ބައްދަލުވުން، ވިޔަފާރިކުރުން
ޤާނޫނު އަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބުނެފައިވާ އެކަށީގެންވާ އަވަސް މުއްދަތެއްގެތެރޭގައި
ޝަރީޢަތްކޮށް ނިންމުމުގެ ޙައްޤާއި، 56 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިސްތިޢުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤާއި
ގުޅިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި މައްސަލަ ލަސްވުމާއި، ކޯޓުގައި
ހިނގަމުންދާ މައްސަލަތަކުގައި މެޖިސްޓްރޭޓުން ނުވަތަ ޤާޟީން ނެތުމުގެ ސަބަބުން މައްސަލަ ލަސްވުމާއި ،
އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤުން މަޙްރޫމުވެފައިވާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، ނުބެލި
ލަސްވަމުންދާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ. އަދި ޑްރަގް ކޯޓުން ފަރުވާއަށް ފުރުޞަތު ނުދީ ގިނަ ދުވަސް
ވަމުންދާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.
ޤާނޫނު އަސާސީގެ 54 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ލާއިންސާނީ އަދަބު ނުދިނުމާ ގުޅޭގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ
މައްސަލަތަކުގެތެރޭގައި، ކުށެއްގެ ތުޙުމަތުގައި ތަޙުޤީޤަށް ފުލުހުންގެ ބަންދަށް ގެންދެވޭ މީހުންނަށާއި،
ޖަލުތަކުގައި ޙުކުމް ތަންފީޒުކުރަމުންދާ ގައިދީންނަށް އަނިޔާކުރާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް
ހިމެނެއެވެ. އަދި ޚާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒުގައި ފަރުވާ ހޯދި މީހަކަށް އަނިޔާކުރިކަމަށް
ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައެއްވެސް 2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅިފައިވެއެވެ.
ޤާނޫނު އަސާސީގެ 43 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޢަދުލުވެރިކަމާ އެކު އިދާރީ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމުގެ
ޙައްޤާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، އިދާރީ ހިންގުމުގެ ދާއިރާއިން ޢަދުލު އިންސާފުގެ
ހަމަތަކާއެއްގޮތަށް އެކަށީގެންވާ އަވަސް މިނެއްގައި ކަންތައްތައް ކުރެވެމުން ނުދިޔުމާއި، އިދާރީގޮތުން
އަޅާފައިވާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން ޙައްޤަކަށް އުނިކަން ލިބިގެންދިޔުމާއި، ޤާނޫނުގައި ވަކިގޮތަކަށް
ބުނެފައިވަނިކޮށް ޤާނޫނާއި ޚިލާފަށް ފިޔަވަޅުއަޅާފައި ވުމާއި، އެއްބާވަތުގެ މައްސަލަތަކެއްގައި އެކި
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 41

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
މައްސަލައަށް ފިޔަވަޅު އެޅުމުގައި ތަފާތުކުރުން ގެންގުޅެފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް
ހިމެނެއެވެ.
5.2.2. ދިރިހުރުމުގެ ޙައްޤުން މަޙްރޫމްވެފައިވާ ފަރާތްތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަ
އިމިގްރޭޝަންގެ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ބަނގްލަދޭޝްގެ ރައްޔިތެއް ރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކުރަމުން
ދަނިކޮށް ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް އިމިގްރޭޝަން އެންޑް އެމިގްރޭޝަންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް
ގެންދެވުމަށްފަހު، ހުޅުމާލެ ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރުގައި ހުއްޓާ ހާލުދެރަވެގެން ހުޅުމާލެ
ހޮސްޕިޓަލަށް ގެންގޮސް ފަރުވާދެމުން ދަނިކޮށް މަރުވެފައިވާކަމަށް ބުނެ މީޑިއާގައި އޮތް
ޚަބަރަކާ ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުން އިސްނަގައިގެން މިމައްސަލަ ބެލިއެވެ. މިމައްސަލައާ ގުޅިގެން
ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކުން ލިބިފައިވާ މަޢުލޫމާތާއި، މައްސަލައާ ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުން
ޒިޔާރަތްކޮށްގެން ހޯދުނު މަޢުލޫމާތާއި، އަދި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ހޯދުނު ލިޔެކިޔުންތަކަށް
ރިޢާ ޔަތްކުރާއިރު، އޭނާ މަރުވެފައިވަނީ މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ
ދަށުގައި ހުޅުމާލެ ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރުގައި ވަނިކޮށް 2014 އޯގަސްޓް 05 ވަނަ ދުވަހުގެ
ރޭ ގެ ވަގުތެއްގައި ނިދާފައިވަނިކޮށް ކުއްލިއަކަށް މެއަށް ތަދެއްވެގެން އެވާހަކަ ބުނުމުން،
ގިނަ އިރުތަކެއް ނުވެ އޭނާ ހުޅުމާލެ ހޮސްޕިޓަލަށް ގެންދެވި އެތަނުގައި ފަރުވާ ދެމުން
ދަނިކޮށް އެރޭގެ ވަގުތެއްގައިކަން އެނގެން އޮތުމާއި، އަދި އޭނާ ހުޅުމާލެ ޑިޓެންޝަން
ސެންޓަރުގައި ހުރި މުއްދަތުގައި ބަލިވެގެން ޑޮކްޓަރަށް ދެއްކުމަށް އެދިފައިނުވުމާއި،
ކޮމިޝަނަށް ލިބިފައިވާ މަޢުލޫމާތަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، އޭނާގެ މެޑިކަލް ހިސްޓްރީއެއް
އެނގެން ނެތުމުންނާއި، އަދި އޭނާގެ މަރު ސާބިތުކުރި ލިޔުމުގައި އޭނާ މަރުވެފައިވަނީ
ނޭނގޭ ސަބަބަކާހުރެ ހިތްހުއްޓިގެންކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، މިހާދިޘާ ހިނގުމުގައި
އޭނާއާއެކު ހުޅުމާލެ ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރުގައި ތިބި މީހުންގެ ނުވަތަ ހުޅުމާލެ ޑިޓެންޝަން
ސެންޓަރު ބަލަހައްޓަން ތިބި އޮފިސަރުންގެ އެއްވެސް ބައިވެރިވުމެއް ނުވަތަ
އިހުމާލެއްވާކަމެއް މައްސަލައާ ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުން ހޯދާފައިވާ މަޢުލޫމާތުތަކަށް
ރިޢާޔަތްކުރާއިރު އެނގެން ނެތުމުން، ކޮމިޝަނުން މިމައްސަލަ ބަލައި ނިންމިއެވެ.
2014 .5.2.3 ވަނައަހަރު ކޮމިޝަނުން ބަލަންފަށާފައިވާ މަރުގެ މައްސަލަތައް
 ކ. ގުރައިދޫގައި ހުންނަ ޚާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒުގައި ފަރުވާ
ހޯދަމުންދިޔަ ދުވަސްވީ އަންހެނެއް 16 ޖޫން 2014 ވަނަ ދުވަހުގެ ރޭ ފާޚާނާގައި
ހާޓް އެޓޭކެއް ޖެހުމުން ކ. ގުރައިދޫ ސިއްޙީ މަރުކަޒުގައި ފަރުވާ ދިނުމަށްފަހު
ލޯންޗްގައި މާލެ ގެންދިޔަ މަގުމަތީގައި ނިޔާވުމާ ގުޅިގެން، އޭނާގެ ހަށިގަނޑު މާލެ
ނުގެންގޮސް އަނބުރާ ކ. ގުރައިދޫއަށް ގެނެސް 17 ޖޫން 2014 ވަނަ ދުވަހުގެ
މެންދުރުފަހު ވަޅުލަން މަސައްކަތް ކުރިކަމަށާއި، މިހުރިހާ ކަމެއް ހިނގާދިޔައިރުވެސް
ޢާއިލާއަށް އަންގާފައި ނުވާކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު ކޮމިޝަނުން
ދަނީ ކުރަމުންނެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 42

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
 ހއ. އިހަވަންދޫ ރައްޔިތެއް ވިހެއުމަށްޓަކައި އެޑްމިޓްކޮށް ފިރިމީހާއަށް ރަނގަޅަށް
މަޢުލޫމާތު ނުދީ އަންހެނުންގެ ގަޔަށް ލޭއަޅާ، ރަޙިމް ނަގާފައިވާ ކަމަށާއި، ދަރިފުޅުގެ
ހާލު ރަނގަޅުނަމަވެސް އަންހެނުން ނިޔާވެފައިވާ ކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ
ކޮމިޝަނުން ދަނީ ތަޙްޤީޤު ކުރަމުންނެވެ.
5.2.4. ދިރިހުރުމުގެ ޙައްޤު
މިނިވަން ނޫހުގެ ރިޕޯޓަރ އަދި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ކުރީގެ މުވައްޒަފެއް
ކަމުގައިވާ އަހްމަދު ރިލްވާން ޢަބްދުاله، ވީ ނުވީއެއް ނޭނގި ގެއްލިގެން ހޯދާ ނުފެނިވާ
މައްސަލައިގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އަމަލުކުރަމުންދާ ގޮތް ކޮމިޝަނުން މޮނިޓަރކުރަމުން
ދާކަމާއި، މުޖްތަމަޢުގައި އަމާންކަން ޤާއިމްކޮށް ވަކި ވަކި ފަރުދުންގެ ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރު
ކުރުމަށް މަސައްކަތް ކުރުމަށް ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ގޮވާލާ ނޫސް ބަޔާނެއް
ނެރެފައިވެއެވެ. ހަމަ މިއާއެކު މިމައްސަލައިގެ މައުލޫމާތު އ.ދ. ގެ ސްޕެޝަލް
ޕްރޮސީޖަރސްގެ ތެރެއިން ސްޕެޝަލް ރެޕަރޓުއަރ އޮން ހިއުމަން ރައިޓްސް ޑިފެންޑަރސް
އަދި ސްޕެޝަލް ރެޕަރޓުއަރ އޮން ފްރީޑަމް އޮފް އެކްސްޕްރެޝަންގެ ސަމާލުކަމަށް
ގެނެވުނެވެ. މިމައްސަލައާ ގުޅިގެން 19 އޯގަސްޓް 2014 ވަނަ ދުވަހު އ.ދ އިން
ޝާއިޢު ކުރި އިލްތިމާސާއި ގުޅިގެން ދިވެހި ދައުލަތުން އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އަޅަމުންދާ
ގޮތާއި މިންވަރު އަންގައިދިނުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފޮރިން އެފެއާޒަށާއި އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ
އޮފީހަށް ކޮމިޝަނުން ވަނީ ދަންނަވާފައެވެ. އަދި އަހްމަދް ރިލްވާންގެ މައްސަލަ
ކޮމިޝަނުންވަނީ އ.ދ ގެ 'ވަރކިންގ ގްރޫޕް އޮން އެންފޯރސްޑް އޮރ އިންވޮލަންޓަރީ
'
ޑިސަޕިއަރެންސް އާ ހިއްސާކޮށްފައެވެ.
5.2.5. ކޮމިޝަނަށް ހިލޭ ގުޅޭ ނަންބަރު 1424 ގެ ޚިދުމަތް
އިންސާނީ ޙައްޤެއް ގެއްލިގެން، ނުވަތަ ގެއްލުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތްކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވިގެން
ރައްޔިތުންނަށް ފަސޭހައިން ކޮމިޝަނަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު
ތަނަވަސްކޮށްދިނުމަށްޓަކައި 2010 ޖުލައި އިން ފެށިގެން ޤާއިމްކޮށްފައިވާ 1424 ޓޯލް -ފްރީ
ނަންބަރަށް 2014 ޖަނަވަރީން 2014 ޑިސެންބަރުގެ ނިޔަލަށް 1598 ކޯލް ލިބި، 112
އައު މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.
5.2.6. ތަޙްޤީޤު މަރުޙަލާގައި ކުރި ދަތުރުތައް
ޙާދިޘާތަކާ ގުޅިގެން 2014 ވަނަ އަހަރުތެރޭ އެކި ދާއިރާތަކުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކާ
ގުޅިގެން 54 ޒިޔާރަތްކޮށްފައިވެއެވެ. މިޒިޔާރަ ތްތަކުގައި އެކި ފަރާތްތަކުން މަޢުލޫމާތު
ސާފުކޮށް، ލިޔެކިއުންތައް ހޯދައި، ކޮމިޝަނުން ދަނީ މިމައްސަލަތައް ބަލައި
ތަޙްޤީޤުކުރަމުންނެވެ.
ޒިޔާރަތްކޮށްފައިވާ ސަބަބު ޒިޔާރަތުގެ ޢަދަދު ޒިޔާރަތްކޮށްފައިވާ ތަން ޒިޔާރަތްކޮށްފައިވާ ތާރީޚް
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 43

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ދިރިއުޅޭނެ ސާފު އަދި
ޞިއްހަތަށް ރަނގަޅު
1 މާލޭގެ ވަރކް ޝޮޕަކަށް 17 ޖުލައި 2014
މާހައުލެއް ލިބުމާއި
ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް
އެއްވެ އުޅުމުގެ
މުޒާހަރާކުރަމުން ދިޔަ
މިނިވަންކަމާއި ގުޅުންހުރި 15 1 އޭޕްރީލް 2014
ސަރަހައްދު (މާލެ)
މައްސަލަތައް
ބޯހިޔާވަހިކަމުގެ ޙައްޤުން 2014 17
ހުޅުމާލެ ފްލެޓެއް ޖުލައި
މަޙްރޫމްވެފައިވާ ފަރާތްތަކާ 2
ގުޅުންހުރި މައްސަ މާލޭގެ ގެއެއް 16 އޮކްޓޫބަރު 2014
ލަ
މާލޭގެ ގެއެއް 13 ފެބުރުވަރީ 2014
އަމާން ހިޔާ (ވިލިމާލެ) 18 ފެބުރުވަރީ 2014
ކުޑަކުދީންނަށް ލިބޭ 2014 15
މާރުކޭޓު ސަރަޙައްދު ޖޫން
ޚާއްސަ ރައްކާތެރިކަމާއި
އެކުދިންނަށް ލިބިދޭ ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާ
3 7 ޖުލައި 2014
ޙައްޤުން މަޙްރޫމްވެފައިވާ (ވި މާ)
ލިލެ
ކުދިންނާ ގުޅުންހުރި
ޓެމްޕަރަރީ ހޯމް ފޮރ
މައްސަލަ 14 އޯގަސްޓް 2014
ގަރލްސް (ކ.މާފުށި)
ފިހާރައެއް (ހުޅުމާލެ) 22 ސެޕްޓެންބަރު 2014
ދޫނިދޫ ޑިޓެންޝަން
19 އޮކްޓޯބަރ 2014
ސެންޓަރ
ލާއިންސާނީ އަދި
މާލޭ ކަސްޓޯޑިއަލް 1 ޖަނަވަރީ 2014
ދަށުދަރަޖައިގެ އަނިޔާއާ
ގުޅުން ހުރި މައްސަލަ
20 އައި.ޖީ.އެމް.އެޗް 25 ފެބުރުވަރީ 2014
އައި.ޖީ.އެމް.އެޗް 19 އޭޕްރިލް 2014
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 44

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
އައި.ޖީ.އެމް.އެޗް 29 މެއި 2014
އައި.ޖީ.އެމް.އެޗް 4 ޖޫން 2014
މާލޭ ކަސްޓޯޑިއަލް 10 ޖުލައި 2014
މާލޭ ޖަލު 14 ޖުލައި 2014
މާލޭ ކަސްޓޯޑިއަލް 10 އޯގަސްޓް 2014
މާލޭ ކަސްޓޯޑިއަލް 14 އޯގަސްޓް 2014
މާލޭ ޖަލު 14 އޯގަސްޓް 2014
މާލޭ ކަސްޓޯޑިއަލް 18 އޯގަސްޓް 2014
އައި.ޖީ.އެމް.އެޗް 28 ސެޕްޓެންބަރު 2014
މާލޭ ކަސްޓޯޑިއަލް 29 ސެޕްޓެންބަރު 2014
މާލޭ ޖަލު 12 އޮކްޓޫބަރު 2014
ރ.އުނގޫފާރު ޕޮލިސް
24 އޮކްޓޫބަރު 2014
ސްޓޭޝަން (2 ފަހަރު)
ރ.އުނގޫފާރު ޕޮލިސް
25 އޮކްޓޫބަރު 2014
ސްޓޭޝަން
މާލޭ ޖަލު 18 ނޮވެންބަރު 2014
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 45

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
މާލޭ ޖަލު 30 ނޮވެންބަރު 2014
ދޫނިދޫ ކަސްޓޯޑިއަލް 26 ޑިސެންބަރު 2014
ގަލޮޅު މޯޗަރީ ( )2ފަހަރު 6 އޮގަސްޓް 2014
ބިދޭސީ މަސައްކަތް ހުޅުމާލެ ޖަލު 10 އޮގަސްޓް 2014
ތެރިންނާ ގުޅުންހުރި 5
މައްސަލަ މާލޭގެ ގުދަނަކަށް 13 އޮގަސްޓް 2014
މާލޭގެ ގުދަނަކަށް 17 އޮގަސްޓް 2014
އައި.ޖީ.އެމް.އެޗް 27 ފެބުރުބަރީ 2014
މާލޭ ކަސްޓޯޑިއަލް 27 ފެބުރުބަރީ 2014
މާލޭ ކަސްޓޯޑިއަލް 2 މާރިޗު 2014
ޞިއްޙީ ދާއިރާއާ
7 އައި.ޖީ.އެމް.އެޗް 6 މާރިޗު 2014
ގުޅުންހުރި މައްސަލަ
ދޫނިދޫ ޑިޓެންޝަން
2 ޖޫން 2014
ސެންޓަރ
މާލޭ ކަސްޓޯޑިއަލް 2 ޖޫން 2014
މާލޭ ޖަލު 22 ސެޕްޓެންބަރު 2014
އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތަކާ
1 މާލޭގެ ގެއެއް 18 ސެޕްޓެންބަރު 2014
ގުޅުން ހުރި މައްސަލަ
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 46

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
އުމުރުން ދުވަސްވީ
މާލޭގެ ގެއެއް 22 ޖަނަވަރީ 2014
މީހުންގެ ޙައްޤާ ގުޅުންހުރި
މައްސަލަ
މާލޭގެ ގެއެއް 26 ޖަނަވަރީ 2014
މާލޭގެ ގެއެއް 09 ޖަނަވަރީ 2014
މާލޭގެ ގެއެއް 16 ޖަނަވަރީ 2014
މާލޭގެ ގެއެއް 29 ޖަނަވަރީ 2014
10
މާލޭގެ ގެއެއް 30 އޮކްޓޫބަރު 2014
މާލޭގެ ގެއެއް 05 ނޮވެންބަރު 2014
މާލޭގެ ގެއެއް 27 ނޮވެންބަރު 2014
މާލޭގެ ގެއެއް 14 ޑިސެންބަރު 2014
ޙާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ
މީހުންގެ މަރުކަޒު 14 ޑިސެންބަރު 2014
(ކ.ގުރައިދޫ)
5.2.7. މައްސަލަ ބަލައި ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ ތެރެއިން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް
2014 ވަނައަހަރު ކޮމިޝަނުން ބަލަމުންދިޔަ މައްސަލަތައް ބެލުމުގައި ބޮޑެތި ދަތިތައް
ކުރިމަތިވެ މައްސަލަތަކުގެ ތަޙްޤީޤު ކުރުން ލަސްވެފައިވެއެވެ. ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުނު
މައްސަލަތައް ބަލައި ތަޙްޤީޤުކުރުމަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު ލިބުމުގައި ބައެއްފަހަރު ދަތިތަކާ
ކުރިމަތިލާންޖެހެއެވެ. އެގޮތުން މައްސަލަތައް ތަޙްޤީޤުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ލިޔެކިއުންތައް
ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކުން ފޯރުކޮށްދިނުން ލަސްވުމާއި، މައްސަލަތަކާ ގުޅުންހުރި
ބައެއްފަރާތްތަކުން ތަޙްޤީޤަށް އެއްބާރުލުން ނުދިނުމާއި، ކޮމިޝަންގެ އެންގުންތައް
ތަންފީޛުކުރުން ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކުން ލަސްވުން ހިމެނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން،
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 47

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ކޮމިޝަނުން ބަލަމުންދާ ބައެއް މައްސަލަތަކުގައި ބައްދަލުކުރުމަށް ސަރުކާރުގެ ބައެއް
ވުޒާރާތަކުން އެއްބާރުލު ން ނުދިނުމުގެ ސަބަބުން ތަޙްޤީޤު ލަސްވެފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.
އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ފޯރުކޮށްދީ، އަސާސީ ޚިދުމަތްތައް ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭނެ އިންތިޒާމް
ހަމަޖެއްސުމަށްޓަކައި މުއައްސަސާތަކެއް ޤާއިމް ކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި އެ މުއައްސަސާތަކުން
ފޯރުކޮށްދޭ ޚިދުމަތްތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް އެމުއައްސަސާތަކަށް ހުށަހެޅުމުން، ބަލައި
ތަޙްޤީޤުކުރެވެއެވެ. ނަމަވެސް، ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާ ގިނަ މައްސަލަތަކަކީ، މައްސަލަ
ބެލުމަށްޓަކައި ފުރަތަމަ ހުށަހަޅަންޖެހޭ އިދާރާއަކަށް ހުށަނާޅާ، ފުރަތަމަވެސް ކޮމިޝަނަށް
ހުށަހަޅާ މައްސަލަތައްކަ ން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.
ކޮމިޝަނަށް މައްސަލަތައް ހުށަހެޅުމުގައި، ތިންވަނަ ފަރާތަކުން ހުށަހަޅާ މައްސަލަތަކުގައި
ފުރިހަމަ މަޢުލޫމާތު ނެތުމުގެ ސަބަބުން މައްސަލަ ބެލުމަށް ދަތިވުމާއި، މައްސަލަ
ތަޙްޤީޤުކުރަމުންދާއިރު އިތުރު މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅިފަރާތަށް ގުޅުމުން،
އެކަށީގެންވާ އެއްބާރުލުން ނުދިނުމުގެ ސަބަބުންނާއި، މައްސަލަ ހުށަހަޅާއިރު އެކަށީގެންވާ
ހެއްކާއި ޤަރީނާ ނެތުމުގެ ސަބަބުން މައްސަލަ ބެލުމުގައި ދަތިތައް ދިމާވެ، މައްސަލައަށް
އަވަސް ޙައްލެއް ހޯދައިދިނުމަށް ދަތިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.
5.2.8. ބައެއް މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ ބައެއް މުހިއްމު މަސައްކަތްތައް
 ޤާނޫނުއަސާސީގެ 35 ވަނަ މާއްދާ: ކުޑަކުދީންނާއި ޅަފުރާގެ ކުދީންނާއި ޢުމުރުން
ދުވަސްވީ މީހުންނާއި ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންނަށް ލިބޭ ޚާއްޞަ
ރައްކާތެރިކަން
1. ފެނުމުން މަޙުރޫމްވެފައިވާ މީހުންނަށް ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް އިން ކޭޝް ކާޑު
ހަދައިނުދޭ މައްސަލައިގައި، ބްލައިންޑް އެސޯސިއޭޝަނާއި، ބޭންކް އޮފް
މޯލްޑިވްސްއާއެކު، ކޮމިޝަންގައި 2013 މެއި 05 ވަނަދުވަހު ބައްދަލުކޮށް،
ފެނުމުން މަޙުރޫމްވެފައިވާ މީހުންނަށް ކޭޝްކާޑު ބޭނުންކުރެވޭނެ ނިޒާމެއް
ޤާއިމުކުރެވޭނެ ޕްލޭނަކާއި، ޓައިމްލައިނެއް ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ފަރާތުން
އެކުލަވާލާ، އެޕްލޭން، 03 ހަފުތާގެ ތެރޭގައި ކޮމިޝަނާ ޙިއްޞާކުރުމަށް ނިންމުމާ
ގުޅިގެން، ބޭންކުގައި ހުރި ވަސީލަތްތައް ބޭނުންކޮށްގެން މައްސަލަ ޙައްލުކުރެވެން
ނެތްކަމަށް ބޭންކުން ޖަވާބު ދެއްވާފައިވާތީ، ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ
އެކްސްޕަރޓަކާ ބައްދަލުކޮށް، އަދި މިމައްސަލައިގައި އެދެވޭ ޙައްލެއް
ހޯދައިދިނުމަށް އިތުރު އިދާރާތަކާއެކު ބައްދަލުވުން ބޭއްވުމަށް ނިންމައި، މައްސަލަ
އިތުރަށް ބަލާފައިވެއެވެ. މިގޮތުން، 2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން
އިސްނަގައިގެން މިމައްސަލައަށް ޙައްލެއް ގެނައުމަށްތަކައި ބޭންކް އޮފް
މޯލްޑިވްސްއާއެކު 4 ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވާފައިވެއެވެ. 2014 މެއި 5 ވަނަ ދުވަހު
ބޭއްވި ބައްދަލުވުމަށް ފަހު ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް އިން އިންޓަރނަލީ
މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު 2014 އޮކްޓޫބަރު 22 ގައި، ލޮލުގެ ފެނުމުން
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 48

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
މަޙުރޫމްވެފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ކޭޝް ކާޑުގެ ޚިދުމަތްދިނުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާކަމާއި،
މިޚިދުމަތް ދޭންފެށުމުގައި ދަތިތަކެއް ހުރި ނަމަވެސް ބޭންކުން ކާޑު ދޫކުރުމުގައި
ހުރިހާ ފަރާތްތަކާ މެދު ޢަމަލުކުރާ އުސޫލު އެއްގޮތްކުރުމުގެ ގޮތުން އެހެނިހެން
ޤައުމުތަކުގައިވެސް މިފަދަ ޚިދުމަތްތައް ދިނުމުގައި އޮންނަ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް،
ކާޑު ލިބިގަތުމުގެ ކުރިން ޤާނޫނުގައި އެފަރާތްތަކަށް ލިބިފައިވާ ޙައްޤުތައް އެނގި،
އެކަމުގެ ޒިންމާ ނަގާނެކަމަށް އިގުރާރެއްގައި ސޮއިކުރުވޭނެކަމަށް ބޭންކުން
މަޢުލޫމާތު ދީފައިވެއެވެ. އަދި 2014 ވަނަ އަހަރުގެ ފަހުކޮޅު އެފަރާތްތަކަށް
ކޭޝްކާޑު ދޫކުރަންފެށުމާއެކު މައްސަލަ ކޮމިޝަނުން ބަލައި ނިންމިއެވެ.
2. ސްިމާނީ ގޮތުން ބަލިކަށި ޢުމުރުން ދުވަސްވީ މީހަކަށް ބޭނުންވާ ޚާއްސަ
ރައްކާތެރިކަމާއި އަޅާލުން އޭނާގެ ޢާއިލާގެ ފަރާތުން ނުލިބި، ވަރަށް
ސާފުތާހިރުކަން ކުޑަ ތަނެއްގައި ބާއްވައިގެން ގެންގުޅެމުންދާކަމުގެ މައުލޫމާތު
ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުމުން، ކޮމިޝަންގެ ފަރާތުން އެގެއަށް ޒިޔާރަތްކޮށް މީހާގެ
ހާލު ބެލުމަށްފަހު، އެކަމާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު ޖެންޑަރ މިނިސްޓްރީއާ ޙިއްސާކޮށް،
މައްސަލައާ ގުޅިގެން ވީއެންމެ އަވަސްފުރުސަތެއްގެ ތެރޭގައި މައްސަލަ
ޙައްލުކޮށްދެއްވުމަށް މަސައްކަތްކޮށްދެއްވުމަށް ދަންނަވައި، އަދި މައްސަލަ
ޙައްލުވަންދެން ކޮމިޝަނުން މައްސަލަ މޮނިޓަރކުރުމަށްފަހު، އެމީހާ އަށް
އެކަށީގެންވާ ސާފުތާހިރު މާޙައުލެއްހޯދައިދެވުމުން، މިމައްސަލަ ކޮމިޝަނުން ބަލައި
ނިންމިއެވެ.
3. ޖިސްމާނީ ގޮތުންނާއި ނަފްސާނީ ގޮތުން ބަލިކަށި ޢުމުރުން ދުވަސްވީ މީހަކު
ގެއެއްގެ ސިޑި ގޮޅީގައި ދިރިއުޅެމުންދާކަމުގެ މައުލޫމާތު ކޮމިޝަނަށް ލިބުމާ
ގުޅިގެން މި މައްސަލަ ބެލުމަށް ފަހު ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް
ހުށަހެޅިއެވެ. އަމިއްލަ ފަރާތަކުން ކޮމިޝަނަށް މިމައްސަލަ ހުށަހެޅިއިރު، އެމީހާގެ
ލޮލުގެ ފެނުން ފުސްވުމުގެ ސަބަބުން ސިޑި ގޮޅިން ނުތެދުވެވި އޮންނަތާ 5
ދުވަސްވެފައިވާކަމާއި، ކޮމިޝަނަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ދުވަހުން ފެށިގެން،
ދައުލަތުގެ ރައްކާތެރި ކަމުގެ ދަށަށް އޭނާ 30 ޖެނުއަރީ 2014 ގައި
ގެންދިޔުމާއި ހަމައަށް ކޮމިޝަނުން ދިޔައީ އެމީހާގެ ހާލު ބަލަމުންނެވެ. އަދި
އެމީހާ ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެންދިއުމުން، މިމައްސަލަ ކޮމިޝަނުން ބަލައި
ނިންމިއެވެ.
 ޤާނޫނު އަސާސީގެ 37 ވަނަ މާއްދާ: މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ޙައްޤު
1. އައްސޭރި ޖަލުގައި ބަންދުގައިހުރި ސްރީލަންކާގެ ރައްޔިތަކު 2012 އޮކްޓޫ ބަރ
15 ގައި ބަންދުން ދޫކުރިއިރު، އޭނާ ބަންދުގައި ހުރި މުއްދަތުގައި އެޖަލުގައި
މަސައްކަތްކުރި ދުވަސްތަކަށް އުޖޫރައިގެ ގޮތުގައި ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ
ނުލިބިވާކަމަށާއި، އެފައިސާ އޭނާގެ ބޭންކް އެކައުންޓަށް ޖަމާކޮށްދިނުމަށް އެދި
މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް (ކުރީގެ ޑީ.ޕީ.އާރް.އެސް) ގައި ދެންނެވި
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 49

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ނަމަވެސް އެފައިސާ މިހާތަނަށް ލިބިފައިނުވާކަމަށް ބުނެ، ކޮމިޝަނަށް
ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައާ ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުން މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް
ސަރވިސްއިން މަޢުލޫމާތު ސާފުކޮށް، އެފައިސާ އޭނާގެ އެކައުންޓަށް ޖަމާވެފައިތޯ
ކަށަވަރުކުރުމަށްފަހު އޭނާއަށް ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ އޭނާގެ އެކައުންޓަށް 2014
ޖުލައި 24 ގައި ޖަމާކޮށްފައިވާކަމަށް މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ
ފަރާތުން މިކޮމިޝަނަށް މަޢުލޫމާތު ދީފައިވާތީ މިމައްސަލަ ބަލައި ނިންމިއެވެ.
2. ސްރީލަންކާގެ ރައްޔިތެއް، ކުރިން ވަޒީފާއަދާކުރި ކުންފުނި ނޫން އެހެން
ކުންފުންޏެއްގެ ދަށުން ވަޒީފާއަދާކުރުމަށް ރާއްޖެއައުމަށް ބޭނުންވިއިރު، އޭނާއަށް
ކުރިން ވަޒީފާދިން ފަރާތުން އޭނާގެ ވާރކް ޕާމިޓް ކެންސަލްކޮށްފައި ނުވާތީ،
މައްސަލަ ބަލައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައާ ގުޅިގެން، އޭނާއަށް
ވަޒީފާދިން ފަރާތަށް ސީޓީ ފޮނުވައި، މައްސަލަ ބެލުމަށްފަހު އޭނާގެ ވާރކް ޕާމިޓް
ކެންސަލް ކުރުމަށް ވަޒީފާދިން ފަރާތުން ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް އިމިގްރޭޝަން އެންޑް
އެމިގްރާޝަނަށް ހުށަހަޅައި، އޭނާގެ ވާރކް ޕާމިޓް ކެންސަލްކޮށްފައިވާކަމަށް
އިމިގްރޭޝަނުން މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވާތީ، އެމަޢުލޫމާތު އޭނާއާ ހިއްސާކުރުމަށްފަހު
މައްސަލަ ބަލައި ނިންމިއެވެ.
3. ރ . އަތޮޅު ރަށެއްގެ މީހެއްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ދިރިއުޅެމުންދާ ބިދޭސީ
އަންހެނަކަށް އަނިޔާކޮށް، މުސާރަ ނުދީ އަޅު އަންހެނަކު ގެންގުޅޭ އުސޫލުން
ގެންގުޅެމުންދާކަމަށާއި، އޭނާ ލައްވާ އެރަށް ކައިރީގައި އޮންނަ ފަޅުރަށެއްގައި
ދަނޑުވެރިކަން ކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރުވާކަމަށާއި، އަދި އޭނާއަށް ޖިންސީ
ގޯނާވެސް ކުރަމުންދާކަމަށާއި، އެބިދޭސީ މީހާއަކީ މީގެ އަހަރު ތަކެއްކުރިން
ކޮންމެވެސް އެހެން ރަށެއްގެ މީހެއްގެ ނަމުގައި ގެނެސްފައިވާ މީހެއްކަމަށާއި،
ނަމަވެސް އޭނާ މިހާރު އެރަށުގައި ދިރިއުޅެމުންދާތާ އަހަރުތަކެއް ވެފައިވާކަމަށާއި،
އޭނާއަކީ ކާކުކަން އަންގައިދޭ އެއްވެސް ލިޔުމެއް (ޕާސްޕޯޓް، ވާރކްޕާމިޓް ފަދަ
އެއްވެސް ލިޔުމެއް) އޭނާގެ އަތުގައި ނެތްކަމަށާއި، އޭނާގެ ޕާސްޕޯޓް އޭނާއާ
މިހާރު ހަވާލުވެގެންހުރި މީހާ ހިފަހައްޓާފައިވާކަމަށް ލަފާކުރެވޭކަމަށް ބުނެ
ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައާ ގުޅިގެން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2013 'މީހުން
ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނު'ގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން
މިމައްސަލަ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އަށް ފޮނުވާ މައްސަލަ މޮނިޓަރ
ކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި މިމައްސަލައާ ގުޅިގެން ލިބިފައިވާ މަޢުލޫމާތުތައް
ދިރާސާކުރުމަށްފަހު، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން، ބިދޭސީ މީހާ ގެންގުޅޭ މީހާގެ
މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ތުހުމަތުތައް ސާބިތުކުރެވޭ ވަރުގެ ހެއްކެއް ނުވަތަ ޤަރީނާއެއް
ލިބިފައިނެތުމާއި، މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤަށް ހައްޤު ގެއްލޭ ފަރާތުން ދީފައިވާ
ބަޔާނާއި، އަދި މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުން ދީފައިވާ ބަޔާނުގައި އެތުހުމަތުތަކަށް
އިންކާރުކޮށްފައިވާތީ، މިމައްސަލަ ބަލައި ނިންމިއެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 50

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
4. އއ . އަތޮޅު މީހެއްގެ ނަމުގައި ރާއްޖެ ގެނެވުނު އިންޑިއާގެ ރައްޔިތެއް ހިއުމަން
ޓްރެފިކިންގއަށް މަގުފަހިވާގޮތަށް ރާއްޖެ ގެނެސްފައިވާކަމަށާއި، އޭނާ ރާއްޖެ
ގެނެވުނީ ސެލޫނެއް ސާފުކުރުމުގެ މަސައްކަތަށްކަމަށާއި، ނަމަވެސް ރާއްޖެ
ގެނެއުމަށްފަހު، އޭނާ ގެނައި މީހާގެ ގޭގައި މުސްކުޅި މީހަކު ބެލުމާއި އެގޭގެ
ކެއްކުމާއި ފޮޅާ ސާފުކުރުމުގެ މަސައްކަތް އޭނާ ލައްވާ ކުރުވަމުންދާކަމަށާއި، އަދި
އޭނާއަށް ބިރުދައްކައި ގަދަކަމުން މަސައްކަތްކުރުވަމުންދާކަމަށް ބުނެ،
ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައާ ގުޅިގެން ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް އިމިގްރޭޝަން އެންޑް
އެމިގްރޭޝަނާއި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އިން މަޢުލޫމާތު ސާފުކޮށް،
ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް އިމިގްރޭޝަން އެންޑް އެމިގްރޭޝަނުން މިމައްސަލަ ބަލައި
ތަޙްޤީޤުކުރުމަށްފަހު ހައްޤު ގެއްލިފައިވާކަމަށް ބުނާފަރާތް އިންޑިއާއަށް
ފުރުވާލާފައިވާތީއާއި، އޭނާއަށް ވަޒީފާދިން ފަރާތާއި މެދު ފިޔަވަޅު އަޅާފައިވާތީ
މައްސަލަ ބަލައި ނިންމިއެވެ.
5. ރިސޯޓެއްގައި ވަޒީފާއަދާކުރަމުންދާ ދިވެހި އަދި ބިދޭސީ މުވައްޒަފުންނަށް
ބޯފެނާއި، ކެއުމާއި، އަދި ގިނަ ވަގުތު އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ކަރަންޓްގެ
ޚިދުމަތް ނުލިބި ވަރަށް ދަތިތަކާ ކުރިމަތިލާންޖެހޭކަމަށާއި ރިސޯޓުގެ
މެނޭޖްމަންޓުން މިކަންތަކާ އެއްވެސް ވަރަކަށް އަޅާނުލާތީ މައްސަލަ ބަލައިދިނުމަށް
އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން މައްސަލަ ލޭބަރ ރިލޭޝަންސް
އޮތޯރިޓީ (އެލް.އާރް.އޭ) ގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނެވި، ކޮމިޝަނުން މައްސަލަ
މޮނިޓަރކޮށްފައިވެއެވެ. މިގޮތުން، އެލް.އާރް.އޭއިން މައްސަލަ ބެލުމަށްފަހު
ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް އެރިސޯޓުގައި ހިނގާފައިވާ ކަންތައްތައް
އިސްލާހުކުރުމަށް ދެންނެވުމަށްފަހު، އެކަންތައްތައް އިސް ލާހު ކޮށް އެކަން
އަންގަވާފައިވާތީ، މިމައްސަލަ ކޮމިޝަނުން ބަލައި ނިންމިއެވެ.
 ޤާނޫނު އަސާސީގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ): ރަނގަޅު ފެންވަރުގެ ޞިއްޙީ
ޚިދުމަތްތައް ލިބުން
1. މާލޭގެ ގެއެއްގައި އޮތް އިންޑިޔާގެ ރައްޔިތަކަށް އަޅާލާނެ މީހަކު ނެތް ކަމަށާއި،
އެގޭގައި އޮތް އިންޑިއާގެ ރައްޔިތަކީ ޕެރަލައިޒް ވެފައިވާ މީހެއްކަމަށް އަދި މިހާރު
އޭނާ އޮތް ގެއަށް ކުލި ނުދައްކައިގެން ގުދަނެއް ކަހަލަ ތަނަކަށް ލާން އުޅޭ ކަމަށް
ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލާގައި، އޭނާ އޮތް މާހައުލަކީ، އޭނާއަށް ސިއްޙީ
ގޮތުން އަދި ރައްކާތެރިކަމުގެ ގޮތުން ބަލާއިރުވެސް އެންމެ ރަނގަޅުތަނެއް
ނޫންކަމާއި، އޭނާއަށް 24 ގަޑިއިރު އަޅާލުން ބޭނުންވާއިރު، އެކަން ނުވާކަން
ފާހަގަކުރެވިފައިވާތީ، ކޮމިޝަނުން ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކުގެ އިސްވެރިންނާ
މަޝްވަރާކޮށްގެން، ސަރުކާރުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް އޭނާ ގެންދިއުމުގެ މުހިންމުކަން
ފާހަގަކޮށް އެކަން އަވަސްކުރުމަށް ބާރުއަޅާފައިވެއެވެ. އަދި 21 ޑިސެންބަރު
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 51

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
2014 ވަނަ ދުވަހު އޭނާ ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒަށް
ގެންދިއުމުން، މިމައްސަލަ ބަލައި ނިންމިއެވެ.
5.2.9. ޗައިލްޑް ރައިޓްސް ޔުނިޓް
ކޮމިޝަންގައި ޗައިލްޑް ރައިޓްސް ޔުނިޓެއް ޤާއިމްކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން ނިންމައި 2013
ފެބުރުވަރީ 27 ވަނަދުވަހު ޔުނިޓު ޤާއިމްކޮށް، ކޮމިޝަނުން ބަލަމުންދާ ކުޑަކުދީންނާ ގުޅުން
ހުރި ބައެއް މައްސަލަތައް ބަލައި ތަޙްޤީޤުކޮށް، ހުށަހެޅުންތަކާއެކު ރިޕޯޓު އެކުލަވާލުމުގެ
ޒިންމާ ޙަވާލުކުރެވުނެވެ.
2013 .1 ވަނައަހަރު ޔުނިޓުން ތަޙުޤީޤުކުރަން ފަށާފައިވާ، ސޯޝަލް ސެންޓަރުގައި
އުޅެމުންދިޔަ ކުޑަކުއްޖެއްގެ މައްސަލައާ ގުޅިގެން މިމައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކޮށް ކުއްޖާއަށް
ރައްކާތެރިކަން ހޯދައިދިނުމުގައި ޒިންމާވާންޖެހޭ ފަރާތްތަކާ މަޝްވަރާކޮށް މައްސަލައަށް
ޙައްލު ލިބިފައިވާތީ 2014 ވަނަ އަހަރުގެތެރޭގައި މިމައްސަލަވަނީ ކޮމިޝަނުން ބަލައި
ނިންމާފައެވެ.
2014 .2 ސެޕްޓެންބަރު މަހުތެރޭގައި އަންހެންކުއްޖަކު ރޭޕްކުރިކަމަށް ކޮމިޝަންގެ
ސަމާލުކަމަށް އައިސްފައިވާ މައްސަލައެއް ކޮމިޝަނުން އިސްނަގައިގެން ތަހުޤީޤުކުރަން
ފަށާފައިވެއެވެ.
2014 .3 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ 6 މަހުގެތެރޭގައި ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ
ކުޑަކުދިންނާއި ޅަފުރައިގެ ކުދިންނަށް ލިބޭ ޚާއްސަ ރައްކާތެރިކަމާއި ބެހޭ
މައްސަލަތަކާއި ޔުނިޓުން ބަލަން ފަށާފައިވާ މައްސަލަތައް ދިރާސާކޮށް، މައްސަލަތައް
ހުށަހެޅިފައިވާ ޢަދަދާއި މައްސަލަތަކުގެ ބާވަތްތަކާއި އެފަދަ މައްސަލަތައް ދިމާވާން
މެދުވެރިވާ ސަބަބުކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައްތަކާއި އަދި މިފަދަ ކަންތައްތައް
ތަކުރާރުވިޔަނުދިނުމަށްޓަކައި އެޅިދާނޭ ފިޔަވަޅުތައް ހިމެނޭގޮތަށް ކަރުދާހެއް
ތައްޔާރުކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، 2014 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ 6 މަސްދުވަހު
ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކަށް ބަލާއިރު، އެންމެ ގިނައިން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކަކީ
ޢާއިލާގެ ފަރާތުން ކުޑަކުދިންނާމެދު އިހުމާލުވެފައިވާ މައްސަލަތަކެވެ. އަދި
ކުޑަކުދިންނަށް ލިބިފައިވާ ޖިންސީގޯނާގެ މައްސަލަތަކަށް ބަލާއިރު ގިނަ
މައްސަލަތަކުގައި އެކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ލިބިފައިފައިވަނީ ޢާއިލާގެ މީހެއްގެ
ފަރާތުންކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި ދައުލަތުގެ އިހުމާލުގެ މައްސަލަތައް ގިނަ
ޢަދަދަކަށް ހުށަހެޅިފައިވެއެވެ.
5.2.10. އެންޓި ޓޯޗަރ ސެކްޝަން
2013 ޑިސެންބަރު 23 ގައި ގެޒެޓް ކުރި، އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު
)13/2013 އަށް، 2014 މާރިޗު 23 ގައި ޢަމަލުކުރަން ފެށުމާ ގުޅިގެން، ހިއުމަން
ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓްގެ ދަށުން، އެންޓިޓޯޗަރ ސެކްޝަނެއް
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 52

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
އުފައްދައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކޮމިޝަނުން ބަލަންޖެހޭ މައްސަލަތައް ތަޙުޤީޤުކުރަން
ފެށުނެވެ.
އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫ ނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށިފަހުން، 2014 ޑިސެންބަރު 31 ގެ ނިޔަލަށް
ޓޯޗަރ އާ ގުޅުންހުރި ޖުމްލަ 22 މައްސަލައެއް ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާއިރު،
މީގެތެރެއިން، 18 މައްސަލައެއް ކޮމިޝަނުން ތަޙުޤީޤުކޮށް ބަލައި ނިމި، މައްސަލަ
ހުށަހެޅިފަރާތަތްތަކަށް ޖަވާބު ދީފައިވެއެވެ. 18 މައްސަލައިގެ ތެރެއިން 1 މައްސަލައެއްގައި
ދަޢުވާ ކުރުމަށް ޕްރޮސެކިޔުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ފޮނުވިނަމަވެސް، އެމައްސަލާގައި ދައުވާ
ކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ވަރަށް ހެކި ނެތުމުގެ ސަބަބުން މައްސަލަ ވަނީ އަނބުރާ
ފޮނުވާލާފައެވެ. އަދި 17 މައްސަލައަކީ، ދައުވާ އުފުލޭވަރަށްހެކި ލިބިފައިނުވާ
މައްސަލަތަކަށްވާތީ، މިމައްސަލަތައް ޕްރޮސެކިޔުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ފޮނުވާފައެއް
ނުވެއެވެ. 2014 ވަނަ އަހަރު ނިމުނުއިރު، 4 މައްސަލައެއް އެންޓި ޓޯޗަރ ސެކްޝަނުން
ދަނީ ތަޙްޤީޤު ކުރަމުންނެވެ.
 އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނުގެ ދަށުން މަސައްކަތްތައް މޮނިޓަރކޮށް ރިޕޯޓްކުރުން
އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން 2014 ވަނަ އަހަރު ފާސް ކުރުމާއި
ގުޅިގެން އެ ޤާނޫނުން ކޮމިޝަނަށް ކުރުމަށްލާޒިމްކުރާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި އެންޓި
ޓޯޗަރ ޤާނޫނުގެ 37 މާއްދާގެ ()ހ ގައި ބަޔާންވެގެންވާފަދައިން އެންޓި ޓޯޗަރ
ރިޕޯޓެއް ތައްޔާރުކޮށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް 2014
ޖުލައި މަހުގެ ތެރޭގައި ފޮނުވުނެވެ. މި ރިޕޯޓްގައި ހިމެނިފައިވާ ބައިތަކުގެ ތެރޭގައި
އެންޓި ޓޯޗަރ އާ ގުޅޭ ގާނޫނީ އޮނިގަނޑު ހަރުދަނާ ކުރުމަށް ކުރެވިފައިވާ
މަސައްކަތްތަކާއި އެންޓި ޓޯޗަރ އާއި ގުޅިގެން ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ
މައްސަލަތަކާއި ދައުލަތުގެ އެހެނިހެން އިދާރާ ތަކުން ކޮށްފައިވާ މަސައްކަތްތަކާއި
ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވެ މެކޭނިޒަމް (އެންޕީއެމް) އިން އެންޓި ޓޯޗަރ އާއި ގުޅިގެން
ކުރި މަސައްކަތްތަކާއި އަދި އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ އަސާސްތައް މަސައްކަތުގެ
މައިދާނުގައި ބޭނުން ކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި މީހުން
ބަލަހައްޓަމުންގެންދާ މަރުކަޒުތަކުގެ މުވައްޒަފުންނަށް ހިންގި ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ
މަޢުލޫމާތު ހިމެނިފައިވެއެވެ.
2014 .5.2.11 ވަނައަހަރު ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން
ބޭއްވުނު މުހިއްމު ބައްދަލުވުންތައް
މިބައްދަލުވުންތަކަކީ ކޮމިޝަންގެ އަހަރީ ވަރކްޕްލޭން 2014 ގެ ދަށުން، މުޖުތަމަޢުގައި
ހުރި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މުހިންމު މައްސަލަތައް ދެނެގަނެ، މިފަދަ މައްސަލަތައް ބަލާނެ
ހަރުދަނާ ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅުމުގެ ގޮތުން، އާންމުކޮށް ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅޭ ބާވަތްތަކުގެ
މައްސަލަތަކާ ގުޅޭ ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކާއެކު ބޭއްވި ސިލްސިލާ ބައްދަލުވުންތަކެކެވެ.
މިގޮތުން، ކުޑަކުދީންނާއި އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް ފެމިލީ
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 53

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ޕްރޮޓެކްޝަން އޮތޯރިޓީއާއެކު ބައްދަލުކުރުމާއި، ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ދާއިރާތައް ހިންގުމާ
ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކާ މެދު މަޝްވަރާކުރުމަށް ލޯކަލް
ގަވަރންމަންޓް އޮތޯރިޓީއާ ބައްދަލުކުރުމާއި، ރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކުރަން އަންނަ ބޭރު
މީހުންނާ ގުޅޭގޮތުން ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް އިމިގްރޭޝަން އެންޑް އެމިގްރޭޝަނާއެކު
ބައްދަލުކުރުމާއި، ފެނާއި ނަރުދަމާ އަދި ކަރަންޓުގެ މައްސަލަތަކާ ގުޅޭގޮތުން ފެނަކަ
ކޯޕަރޭޝަންއާ ބައްދަލުކުރުމާއި، ޙުކުމް ތަންފީޛު ކުރަމުންދާ ފަރާތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން
މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއާ ބައްދަލުކުރުމާއި ރާއްޖޭގައި ވަޒީފާ އަދާކުރުމަށް
އަންނަ ބޭރު މީހުންނާ ދިމާވާ މައްސަލަތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް
އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓާއި ލޭބަރ ރިލޭޝަންސް އޮތޯރިޓީއާ ބައްދަލުކޮށްފައިވެއެވެ.
 ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން އޮތޯރިޓީއާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުން
ގެވެށި އަނިޔާގެ ޤާނޫނާ ގުޅިގެން ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތަކުގައި ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން
އޮތޯރިޓީން އަމަލުކުރަމުން ގެންދާގޮތާއި، އެމައްސަލަތައް ހައްލުކުރުމަށް ކުރަމުންގެންދާ
މަސައްކަތްތަކާ ބެހޭގޮތުންނާއި، މިމައްސަލަތައް ހައްލުކުރުމަށް ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތަކާއި،
މިކޮމިޝަނާއި އެއޮތޯރިޓީއާ ދެމެދު އޮންނަ ގުޅުން ހަރުދަނާކުރުމަށް ކުރެވިދާނޭ
ކަންތައްތައްކާ ބެހޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރެވުނެވެ.
 ލޯކަލް ގަވަރންމަންޓް އޮތޯރިޓީއާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުން
ބޯހިޔާވަހިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ކައުންސިލްތަކުން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކާއި ދިމާވާ
ގޮންޖެހުންތައް ހައްލުކުރުމަށް ލޯކަލް ގަވަރންމަންޓް އޮތޯރިޓީން ކުރަމުންގެންދާ
މަސައްކަތްތަކާއި، ބައެއް ރަށްރަށުގައި އަސާސީ ޚިދުމަތްތައް ނުލިބޭކަމަށް ބުނެފައިވާތީ
މިކަންކަމުގައި އެއޮތޯރިޓީން ކުރަމުންގެންދާ މަސައްކަތްތަކާއި، ކުޑަކުދިން، އަންހެނުން
އަދި ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންނަށް ކުރަމުންދާ އަނިޔާތަކާ ގުޅޭގޮތުން
ކައުންސިލްތަކުގެ ޒިންމާ އާއި އެފަރާތްތައް ޒިންމާދާރުކުރުމަށް ކުރަމުންދާ
މަސައްކަތްތަކާ ގުޅިގެންނާއި، ޞިއްޙީ ޚިދުމަތްތައް އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި
ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ކައުންސިލްތަކުން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކާއި އެފަރާތްތައް
ޒިންމާދާރުކުރުމަށް އޮތޯރިޓީން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅިގެންނާއި، ކަރަންޓު އަދި
ފެނުގެ މައްސަލަތައް އަވަހަށް ހައްލުކުރުމަށް ކައުންސިލްތަކުން ކުރަމުންގެންދާ
މަސައްކަތްތަކުގައި އޮތޯރިޓީގެ ދައުރާ ގުޅޭގޮތުންނާއި، ކައުންސިލްތަކަށް ބޭނުންވާ
ބަޖެޓް ހޯދުމުގައާއި ބަޖެޓުގެ ދަތިކަން ދިމާވާ ކައުންސިލްތަކަށް ހައްލެއް
ގެނެސްދިނުމަށް އޮތޯރިޓީން ކުރަމުންގެންދާ މަސައްކަތްތަކާއި، އޮތޯރިޓީއަށް ދިމާވާ
މައްސަލަތައް ހައްލުކުރުމަށް ކޮމިޝަނަށް ކޮށްދެވިދާނޭ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން
މަޝްވަރާކުރެވުނެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 54

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
 ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް އިމިގްރޭޝަން އެންޑް އެމިގްރޭޝަނާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުން
ރާއްޖޭގައި މަސައްކަތް ކުރުމަށް އަންނަ ބިދޭސީންނަށް ހުއްދަ ދީފައިވާ މަސައްކަތް
ނޫން އެހެން މަސައްކަތްތައް ކުރުވާ މައްސަލައާއި، މިގޮތަށް އަމަލު ކުރާ ފަރާތްތަކާމެދު
އަމަލުކުރަމުންދާގޮތާއި، މިފަދަ ކަންތައް ހުއްޓުވުމަށް ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކާއި އަދި
ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގގެ މައްސަލަތައް ބެލުމުގައި އަމަލުކުރަމުންދާގޮތާމެދު ޑިޕާޓްމަންޓް
އޮފް އިމިގްރޭޝަން އެންޑް އެމިގްރޭޝަނާއެކު މަޝްވަރާކުރެވުނެވެ.
 ފެނަކަ ކޯޕަރޭޝަނާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުން
ރަށްރަށުގައި މީހުން ދިރިއުޅޭ ގެތަކުގެ ކައިރީގައި ހުންނަ އިންޖީނުގެތަކުން
އުނދަގޫވާފަރާތްތަކުގެ ޝަކުވާތައް ހައްލުކުރުމަށް ފެނަކަ ކޯޕަރޭޝަނުން ގެންގުޅޭ
އުސުލާ ބެހޭގޮތުންނާއި، ކަރަންޓާއި ނަރުދަމާގެ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމަށް ރާވާފައިވާ
ޕްލޭންތަކާބެހޭގޮތުންނާއި، މީހުން ދިރިނޫޅޭ ސަރަޙައްދުތަކަށް އިންޖީނުގެތައް ބަދަލުކުރުމާ
ބެހޭގޮތުންނާއި، ބައެއް ރަށްރަށުގެ ނަރުދަމާގެ ނިޒާމް ހަލާކުވެ ނަޖިސް
ބޭރުވަމުންދިއުމުގެ ސަބަބުން ދުޅަހެޔޮ ސިއްހީ ދިރިއުޅުމެއް އުޅުމުގެ ޙައްޤަށް އުނިކަން
ލިބިގެންދާ މައްސަލާގައި ކޯޕަރޭޝަނުން އަމަލުކުރަމުންދާގޮތާ ބެހޭގޮތުންނާއި،
ކޯޕަރޭޝަނުން ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތަކާ
ބެހޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރެވުނެވެ.
 މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުން
ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް
ސަރވިސްގެ ދާއިރާގެ މައްސަލަތައް ހައްލުކުރުމަށް ދެމުއައްސަސާ ގުޅިގެން
މަސައްކަތްކުރުމާ ގުޅޭގޮތުންނާއި، ޟަރޫރީ ބޭނުންތަކުގައި ޖަލުން ބޭރަށް މީހުން
ނެރުމުގައި އަމަލުކުރަމުންދާ އުސޫލާ ގުޅޭގޮތުންނާއި، ޕެރޯލް ޤާނޫނާ ބެހޭގޮތުންނާއި،
ޤައިދީން ކައިވެނިކުރުމާބެހޭ ގޮތުން ލިބޭ ޝަކުވާތަކާ ގުޅޭގޮތުންނާއި ޖަލަށް ކުރާ
ޒިޔާރަތްތަކުގައި ކޮމިޝަނަށް ދިމާވާ ދަތިތަކާ ބެހޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރެވުނެވެ.
 މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް
ޑިވެލޮޕްމަންޓާއި ލޭބަރ
ރިލޭޝަންސް އޮތޯރިޓީއާއެކު
ބޭއްވި ބައްދަލުވުން
ލޭބަރ ރިލޭޝަންސް އޮތޯރިޓީއަށް
ލޭބަރ ރިލޭޝަންސް އޮތޯރިޓީ އާއެކު ބޭއްވުނު
ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތައް
ސިލްސިލާ ބައްދަލުވުންތަކުގެ ތެރެއިން
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 55

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ހައްލުކުރުމުގައި ގެންގުޅޭ އުސޫލާ ބެހޭގޮތުންނާއި، މައްސަލަތައް ބެލުމުގައި ދިމާވާ
ދަތިތަކާއި، ޕޮލިސީ ލެވެލްގައި ހުރި ގޮންޖެހުންތަކާ ގުޅޭގޮތުންނާއި ބޮޑެތި ކުންފުނިތަކާ
ގުޅުންހުރި މައްސަލަތަކުގައި އަމަލުކުރަމުންދާ އުސޫލާ ގުޅޭގޮތުންނާއި، ކުންފުނިތަކުން
ޤާނޫނާ ޚިލާފުވުމުން އެފަރާތްތަކާމެދު އަޅަމުންދާ ފިޔަވަޅުތަކާ ގުޅޭގޮތުންނާއި،
ބިދޭސީންނާ ބެހޭ މަޢުލޫމާތު ހިމެނޭ ސިސްޓަމް ބޭނުން ކުރުމުގައި ދިމާވާ
ގޮންޖެހުންތަކާ ގުޅޭގޮތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓާއި ލޭބަރ
ރިލޭޝަންސް އޮތޯރިޓީއާއެކު މަޝްވަރާކުރެވުނެވެ.
2011 .5.2.12 އޮކްޓޫބަރު 20 ވަނަ ދުވަހު ސުޕްރީމް ކޯޓު ކައިރީގައި ހިންގި ޣައިރު
ޤާނޫނީ އެއްވުމުގެ ތަޙުޤީޤު ރިޕޯޓް
މިއީ 2011 އޮކްޓޫބަރު 20 ވަނަ ދުވަހު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު ކައިރީގައި ޤާނޫނާއި
ޤަވާޢިދާ ޚިލާފަށް ގިނަ އަދަދެއްގެ ބަޔަކު އެއްވެ ކޯޓުގެ ޙުރުމަތް ކަނޑާލައި އަޑުގަދަކޮށް،
އަދި މ. އެންދެރިމާގެ ކައިރިއަށް އެއްވެ އާންމުންގެ ގެދޮރަށާއި މުދަލަށް ގެއްލުންދީ ހިންގި
ހަމަނުޖެހުން ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި، ދައުލަތުގެ ސަލާމަތީ ބާރުތަކުން އަމަލުކޮށްފައިވާގޮތް
ތަޙުޤީޤުކޮށް ކޮމިޝަނުން އެކުލަވާލާފައިވާ ރިޕޯޓެވެ. މިގޮތުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ
ޤާނޫނު އަސާސީގެ 14 ވަނަ ބާބުގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި، އަމިއްލަ ފަރުދަކު
ވިޔަސް، ދައުލަތުގެ ކަމެއް ހިންގުމާ ޙަވާލުވެހުރި މީހަކު ވިޔަސް، ފަނޑިޔާރުންގެ
މަސައްކަތާ ބެހި ނުފޫޒުފޯރުވައި ހަދައިގެނެއް ނުވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވުމާއި، 141 ވަނަ
މާއްދާގެ (ރ) ގައާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި،
ކޯޓުތަކުގެ މިނިވަންކަން ރައްކާތެރިކުރުމަށާއި، ކޯޓުތަކުގެ ހައިބަތާއި ޤަދަރު ޙިމާޔަތްކޮށްދީ،
އެތަންތަނަކީ ކޮންމެ މީހަކަށްމެ ފަސޭހައިން މައްސަލަ ހުށަހެޅޭ، ވަކިފަރާތަކަށްނުޖެހި،
ހަރުދަނާގޮތެއްގައި މަސައްކަތްކުރާ ތަންތަން ކަމަށް ހެދުމަށްޓަކައި، ޤާނޫނާއި ޤަވާޢިދުތަކުގެ
ޛަރީޢާއިންނާއި އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުންވެސް ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުންނާއި ދައުލަތުގެ
ކަންތައްތައް ހިންގުމާ ޙަވާލުވެތިބި އެންމެހައި މީހުން ކޯޓުތަކަށް އެހީތެރިވާންވާނެކަމަށް
ބަޔާންކޮށްފައިވުމާއި، 246 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކުގައި ހިމެނޭ
މީހުން ޢަމަލުކުރަންވާނީ، ފަރުދުންގެ މެދުގައްޔާއި ޖަމާޢަތްތަކުގެ މެދުގައި ތަފާތުކުރުމެއްނެތި،
ހަމަހަމަ ކަމާއެކު، އިސްލާމީ ރިވެތި އަޚުލާޤާއި އިންސާނީ ޝަރަފާއި މީހުންގެ ޤަދަރަށް
ޙުރުމަތްތެރިކޮށް ހިތައިގެންކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވުމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ
10 ވަނަ ބާބުގެ 95 ވަނަ މާއްދާގައި، ކޯޓުތަކުގެ ސަލާމަތީ ކަންތައްތައް ދައުލަތުގެ
ސަލާމަތީ ބާރުތަކުން ބަލަހައްޓަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވުމާއި، ފުލުހުންގެ
މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތައް ފުލުހުންގެ ޤާނޫނާއި އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާފައިވާ
ޤަވާޢިދުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވުމާއި، އެއްވުން މަނާ ސަރަޙައްދުތައް އެއްވެއުޅުމުގެ
ޤަވާޢިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވުމާއެކު، 2011 އޮކްޓޫބަރު 20 ވަނަ ދުވަހު ސުޕްރީމް ކޯޓު
ސަރަޙައްދުގައި ބަޔަކު އެއްވި ޣައިރު ޤާނޫނީ އެއްވުމުގައި ފުލުހުން އަމަލުކޮށްފައިވަނީ،
އިސްވެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށާއި، މި އެއްވުން ކޮންޓްރޯލް ކުރުމުގައި
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 56

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
އެތަނަށް އެއްވި މީހުންގެގޮތުން ތަފާތުކުރުންތަކެއް ގެންގުޅެފައިވާކަމަށާއި އަދި
އެސަރަޙައްދުގެ ސަލާމަތީ ކަންތައްތައް ބެލެހެއްޓުމުގައި ފުލުހުންގެ ޤާނޫނީ ވާޖިބު އަދާ
ކުރުމުގައި ވަރަށް ބޮޑަށް އިހުމާލުވެފައިވާކަމަށާއި، އަދި މ. އެންދެރިމާގެ ސަރަޙައްދަށް
ބަޔަކު އެއްވެ އެސަރަޙައްދުގައި ހުރި ބައެއް ގޭގެއަށާއި އާންމުންގެ މުދަލަށް ގެއްލުންދީ،
އެސަރަޙައްދުގައި ބިރުވެރިކަން އުފެދޭގޮތަށް އާންމުންގެ ބަޔަކު އަމަލުކޮށްފައިވާއިރު އެކަން
ހުއްޓުވަންވެސް ފުލުހުން އެއްވެސް ވަރަކަށް މަސައްކަތްކޮށްފައިނުވާކަން ކޮމިޝަންގެ
ތަހުޤީޤަށް ސާބިތުވެއެވެ.
5.2.13. ނޭޝަނަލް އިންކުއަރީ އޮން އެކްސަސް ޓު އެޑިއުކޭޝަން ފޮރ ޗްލިޑްރަން
ވިތް ޑިސެބިލިޓީސް
އިޤްތިޞާދީ، އިޖްތިމާޢީ އަދި ސަޤާފީ
ޙައްޤުތަކުގެ ދަށުން 2012 ވަނަ
އަހަރު ފަށާފައިވާ 'ނޭޝަނަލް
އިންކުއަރީ އޮން އެކްސަސް ޓު
އެޑިއުކޭޝަން ފޮރ ޗްލިޑްރަން ވިތް
'
ޑިސްއެބިލިޓީސް މިއަހަރުވެސް
ކުރިއަށް ގެންދެވުނެވެ. ހިއު މަން ނޭޝަނަލް އިންކުއަރީގެ މާލޭ އަޑުއެހުމުގެ ތެރެއިން
ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 22
ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) (7)ގެ ދަށުންއެއްވެސް މީހެއްގެ އިންސާނީ ޙައްޤަކަށް އުނިކަމެއް
ލިބިއްޖެކަމަށް ނުވަތަ ލިބިދާނެކަމަށް ކޮމިޝަނަށް ފެނިއްޖެނަމަ، ޢާންމުކޮށް ހުޅުވާލައިގެން
ނުވަތަ ހުޅުވާނުލާ ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ ބާރު ކޮމިޝަނަށް ލިބިދީފައިވާތީ، ނުކުޅެދުންތެރިކަން
ހުންނަ ކުދިންނަށް އުނގެނުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިފައިވާ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށްޓަކައި،
'ނޭޝަނަލް އިންކުއަރީ އޮން އެކްސަސް ޓު އެޑިއުކޭޝަން ފޮރ ޗްލިޑްރަން ވިތް
ޑިސްއެބިލިޓީސް' ގެ ނަމުގައި މުޅި ރާއްޖޭގެ ކަންކޮޅުތަކުގައި 2012 ނޮވެންބަރު ގައި
ފަށާފައިވާ އިންކުއަރީގެ މަސައްކަތް މިއަހަރުވެސް ކުރެވިފައިވެއެވެ.
މިގޮތުން، ޕްރީ ވިޒިޓް ހިއަރިންގ ތަކުން ހޯދުނު މަޢުލޫމާތުތަކަށާއި، ނޭޝަނަލް
އިންކުއަރީއަށް ލިޔުމުން ދީފައިވާ ބަޔާންތައް ދިރާސާކުރުމާއި، ޕްރީ-ހިއަރިންގ
ވިޒި ޓްދަތުރުތަކުގައި ހޯދާފައިވާ މަޢުލޫމާތުތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ރިޕޯޓް އެކުލަވާލުމުގެ
މަސައްކަތްތައް މިއަހަރު ތެރޭގައި ކުރެވުނެވެ. އިންކުއަރީއާ ގުޅިގެން މީޑިއާއަށް އެކިފަހަރު
މަތިން މަޢުލޫމާތު ދިނުމާއި، މީޑިއާގެ އެކިފަރާތްތަކާ ބައްދަލުކުރެވުނެވެ. 2014 ވަނަ
އަހަރު ތެރޭގައި 5 އަތޮޅެއްގެ، ޖުމްލަ 10 ރަށެއްގައާއި މާލޭ ގައި އަޑުއެހުންތައް ކުރިއަށް
ގެންގޮސްފައިވެއެވެ. އަދި ޖުމްލަ 342 ފަރާތަކުން ބަޔާން ދީފައިވެއެވެ. 2014 ވަނަ
އަހަރު މުޅި އިންކުއަރީގައި ހިންގުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ އަޑުއެހުންތައް ނިމިފައިވާއިރު ޖުމްލަ
575 ބަޔާންވަނީ ނަގައި، އެބަޔާންތައް އެނަލައިޒްކޮށް ނޭޝަނަލް އިންކުއަރީގެ ރިޕޯޓު
ނިންމުމުގެ މަސައްކަތްދަނީ ކުރަމުންނެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 57

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
 2014 ވަނަ އަހަރު ބޭއްވުނު ނޭޝަނަލް އިންކުއަރީގެ އަޑުއެހުންތަކުގެ ތަފްޞީލު
އަތޮޅު ރަށް އަޑުއެހުންތަކުގެ އަދަދު
ތިނަދޫ 24
1 ގދ.
ނަޑެއްލާ 29
އޮމަދޫ 22
2 އދ
މާމިގިލި 12
އުނގޫފާރު 19
3 ރ
ދުވާފަރު 27
ގާފަރު 17
4 ކ
ކާށިދޫ 21
ހިންނަވަރު 17
5 ޅ
ނައިފަރު 24
6 މާލެ 130
5.3. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރުމުގެ ސަގާފަތެއް ޤާއިމުކުރުން
ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (މ)ގައި ވާފަދައިން އިންސާނީ ޙައްޤަކާ
ގުޅޭގޮތުން، ދިވެހި ރައްޔިތުންނާއި، ރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ އެހެނިހެން މީހުންގެ މެދުގައި ހޭލުންތެރިކަން
އިތުރުކުރުވައި، އެޙައްޤުތަކަށް ޙުރުމަތްތެރިކޮށް ހިތުމުގެ ރޫޙު އާލާކުރުމުގެ ގޮތުންނާއި، މިޤާނޫނުގެ 21
ވަނަ މާއްދާގެ (އ) ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ފަދައިން، 2014 ވަނައަހަރުގެ ތެރޭގައި ވަނީ ގިނަ
މަސައްކަތްތަކެއް ކޮށްފައެވެ.
އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރާ ސަގާފަތެއް ޤާއިމް ކުރުމުގެ ގޮތުން އެކިދާއިރާތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން
ކޮމިޝަނުން ވަނީ ހޭލުންތެރިކަން އިތުރު ކުރުމުގެ ތަފާތު ޕްރޮގްރާމްތަކެއް ހިންގާފައެވެ. މިގޮތުން
ދައުލަތުގެ އެކި ދާއިރާ ތަކުގައި މަސައްކަތް ކުރާ ތަފާތު ފަންތީގެ މީހުންގެ ތެރެއިން 3520
މީހުންނަށް، އެމީހުންގެ މަސައްކަތުގެ ދާއިރާގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މިންގަޑުތައް ހިފަހައްޓައިގެން
މަސައްކަތްކުރުމަށް އަހުލުވެރިކުރުވައި ބޭނުންވާނެ ހުނަރާއި މައުލޫމާތު ދެވިފައިވެއެވެ.
5.3.1. ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލިނިކް
އަތޮޅުތަކުގައި ދިރިއުޅޭ މީހުނަށް ކޮމިޝަންގެ ޚިދުމަތްތައް ވީއެންމެ ފުޅާދާއިރާއެއްގައި
ވީއެންމެ ގާތުން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ބޭނުމުގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލިނިކްގެ ނަމުގައި
ކުރިއަށްގެންދާ ޕްރޮގްރާމްގެ ދަށުން މިއަހަރުތެރޭގައި 5 އަތޮޅެއްގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް
ކްލިނިކް ހިންގާފައިވެއެވެ . އެއީ ބ، ޅ، ތ، ޏ،އަދި އައްޑޫސިޓީ ގައެވެ. ހިއުމަން
ރައިޓްސް ކްލިނިކްގައި ތަފާތު ދާއިރާތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން ގިނަ ޙަރަކާތްތަކެއް ވަނީ
ހިންގާފައެވެ. މިގޮތުން، އަތޮޅު އަދި ރަށު ކައުންސިލްތަކުގެ ކައުންސިލަރުންނަށާއި
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 58

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
އެތަންތަނުގެ
ޒިންމާދާރު
އިސްވެރިންނާއި
އަންހެނުންގެ
ކޮމިޓީތަކާއި، ސްކޫލް
ދަރިވަރުންނާއި،
ޓީޗަރުންނާއި،
ބެލެނިވެރިންނާއި،
އަދި ރަށުގެ
ބ. ދަރަވަންދޫގައި ބޭއްވި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލިނިކްގެ ތެރެއިން
ރައްޔިތުންނަށް އަމާޒު
ކުރެވިގެން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމުގެ މަސައްކަތު
ބައްދަލުވުންތަކާއި، ފޯރަމްތަކާއި ހޭލުންތެރިކުރުމުގެ ސެޝަންތައް ކުރިއަށް ގެންދެވުނެވެ.
 ރައިޓްސް ފޯރަމް
ރައިޓްސް ފޯރަމްއަކީ އަންހެނުންނަށް ލިބިދޭ ޙައްޤުތަކާއިމެދު ހޭލުންތެރިކުރުމާއި،
އިޖްތިމާއީ، އިޤްތިޞާދީ އަދި ސިޔާސީ ދައިރާތަކުގައި އަންހެނުންނަށް ހުރި
ގޮންޖެހުންތަކަކީ ކޮބައިކަން ދެނެގަނެ، އަންހެނުން ބާރުވެރިކުރުމެވެ. މިފޯރަމް
އަމާޒުކުރެވިފައިވަނީ އެކިއެކި ދާއިރާތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ އަންހެނުންނަށާއި ސްކޫލް
ނިންމާފައިވާ ދެޖިންސުގެ ޒުވާނުންނަށެވެ. މި ފޯރަމްތައް މެދުވެރިކޮށް އަންހެނުންނަށް
ކުރާ އަނިޔާއާއި ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި ގެވެށި އަނިޔާގެ ދަށުން ޤާނޫނީގޮތުން
އަންހެނުންނަށް ލިބިދޭ ރައްކާތެރިކަމާއި ބެހޭގޮތުން މަޢުލޫމާތު ދެވިފައިވެއެވެ. އަމަލީ
މައިދާނުގައި އަންހެނުންނަށް ދިމާވާ މައްސަލަތައް ދެނެގަނެ، މައްސަލަތަކަށް
ހައްލުހޯދާނެގޮތާމެދު އަންހެނުންގެ ބައިވެރިވުމާއެކު މިފޯރަމްގައި މަޝްވަރާތައް
ކުރިއަށްގެންދެވުނެވެ. މިގޮތުން 9 ފޯރަމް ކުރިއަށް ގެންދެވުނެވެ.
 އިސް ވެރިންނަށް ހިންގި މަސައްކަތު ބައްދަލުވުންތައް
ކްލިނިކްގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ މައިގަނޑު އެއް ޙަރަކާތަކީ އަތޮޅުގެ ކައުންސިލްތަކުގެ
އިސްވެރިންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ކައުންސިލަރުން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ހޭލުންތެރިކަން
އިތުރު ކުރުމުގެ މަސައްކަތު ބައްދަލުވުން ތަކެވެ. މިގޮތުން މިއަހަރު ބ، ޅ، ތ އަދި
އައްޑޫ ސިޓީގައި ބައްދަލުވުންތައް ބާއްވައި ޖުމްލަ 61 މީހަކުވަނީ ތަމްރީން
ކުރެވިފައިވެ. މިޓްރެއިނިންގ ތަކުގައި ބައިވެރިވެފައިވަނީ ކައުންސިލަރުންނާއި
ކައުންސިލުތަކުގެ އިސްވެރިންނާއި ރަށުގެ އެކި މުއައްސަސާތަކުގެ އިސްވެރިންނާއި
އަންހެނުންގެ ކޮމިޓީތަކުގެ މެންބަރުންނެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 59

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
މި ޓްރެއިނިންގ ޕްރޮގްރާމްގައި ނަގައިދެވުނު ސެޝަންތައް އަމާޒުކުރެވިފައިވަނީ
ތިރީގައިވާ ދާއިރާތަކަށެވެ:.
- އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ތަޢާރަފް
- ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
- ޤާނޫނު އަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބު
- ކޮމިޝަނަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުން
- އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މުޢާހަދާތައް
- އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތައް
- ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް
- އިންސާނީ ޙައްޤު އަދި ވަޒީފާ
- ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންގެ ޙައްޤުތައް
- ހެލްތް އެންޑް ރިޕްރޮޑަކްޓިވް ހެލްތް ރައިޓްސް
- ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް އެންޑް ހިއުމަން ރައިޓްސް
 މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާ ތަކާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް
ކްލިނިކް މެދުވެރިކޮށް މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާ ތަކުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކަށް އަމާޒު
ކޮށްގެން މި ފަރާތްތައް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ހޭލުންތެރި ކުރުވުމަށާއި، އިންސާނީ
ހައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް ހިމާޔަތް ކުރުމުގައި ޖަމްޢިއްޔާތަކުން ކުރެވިދާނެ
ކަންތައްތަކާއި ބެހޭގޮތުންނާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ފޯރުކޮށް ދިނުމުގައި
ޖަމްޢިއްޔާތަކަށް އަދާކުރެވިދާނެ ދައުރާއި ޒިންމާތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ސެޝަންތަކެއް
ގެންދެވިފައިވެއެވެ.
 ސްކޫލް ކުދިންނަށް އަމާޒުކޮށް ހިންގާ ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކުގެ ސެޝަން
ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލިނިކް މެދުވެރިކޮށް ސްކޫލް ކުދިންނަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި
ޒިންމާއާ ބެހޭ ތަފާތު މަޢުލޫމާތުތަކެއް ވަނީ ދެވިފައެވެ. މިގޮތުން ގްރޭޑް 6 އަކުން
ފެށިގެން 12 އާއި ދެމެދު ގެ ދަރިވަރުން ޝާމިލް ވާގޮތަށް ވަނީ ސެޝަންތައް ކުރިއަށް
ގެންދެވިފައެވެ. ގްރޭޑް 8 އަކުން މަތީގެ ދަރިވަރުންނަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަކީ
ކޮބައި ކަމާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް ދިފާއުކުރުމުގައި ޒުވާނުންގެ ދައުރާ
ބެހޭގޮތުން މައުލޫމާތު ދެވިފައިވާއިރު ގްރޭޑް 6،7 ގެ ދަރިވަރުންނަށް ކުޑަކުދިންގެ
ޙައްޤުތަކާއި ޒިންމާތަކާ ބެހޭގޮތުން ވަނީ ސެޝަންތަކެއް ކުރިއަށް ގެންދެވިފައެވެ.
 ޓީޗަރުންނާއި ބެލެނިވެރިނަށް ބޭއްވުނު ސެޝަންތައް
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 60

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ކްލިނިކް ގެ މުހިންމު ބައެއްގެ ގޮތުގައި ހިމަނައިގެން ކޮމިޝަނުން 2010 ވަނަ އަހަރު
ފަށާފައިވާ "ކޮންމެ އިހުމާލަކީ އަނިޔާއެއް" މި ކެމްޕެއިންގެ ސެޝަންތައް
ބެލެނިވެރިންނާއި ޓީޗަރުންނަށް އަމާޒުކުރެވިގެން ވަނީ ބާއްވާފައެވެ. މިސެޝަންތަކުގައި
ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އަނިޔާ، އަދި ކުޑަކުދިންނަށްވާ އިހުމާލާއިމެދު މައޫލޫމާތު ވަނީ
ހިއްސާ ކުރެވިފައެވެ. ޓީޗަރުންގެ ސެޝަންގައި ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އަނިޔާ
ހުއްޓުވުމަށާއި އެފަދަ ކުދިންނަށް އެހީތެރިވުމުގައި ޓީޗަރުންނަށް އަދާކުރެވިދާނެ
ދައުރާމެދު މަޝްވަރާ ކުރެވުނެވެ .
 ކޮމިޝަނަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުން
ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލިނިކްތަކުގެ އަމާޒަކީ ކޮމިޝަނުން ދެމުންދާ ޚިދުމަތްތައް
ރައްޔިތުންނާ ވީހާވެސް ގާތުން ފޯރުކޮށްދިނުން ކަމުގައި ވީހިނދު، މި އަތޮޅުތަކުގައި
ހިންގުނު ކްލިނިކްތަކުގައިވެސް މުހިންމު އެއް ކަމެއްގެ ގޮތުން އާންމު ފަރާތްތަކުގެ
މައްސަލަތައް ކްލިނިކް މެދުވެރިކޮށް ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު
ފަހިކޮށްދެވިފައިވެއެވެ.
 ރފޯރަމް ތިއޭޓަ
ފޯރަމް ތިއޭޓަރ އަކީ މުޖުތަމަޢުގައި ހުރި އިންސާނީ ހައްޤުތަކާ ގުޅުން ހުރި މުހިންމު
މައްސަލަތަކަށް ރައްޔިތުން ހޭލުންތެރިކުރުވުމަށް ތިއޭޓަރ ޑްރާމާ މެދުވެރިކޮށް
މައްސަލަތައް ތިލަކޮށްދީ އެމައްސަލަތަކަށް ހައްލު ހޯދައިދިނުމަށް މަޝްވަރާކުރާ
ފޯރަމެކެވެ. މިއަހަރު ތެރޭގައިވެސް މިފޯރަމްތައް 5 އަތޮޅެއް (ބ، ޅ، ތ، ޏ އަދި
އައްޑޫ ސިޓީ) ގައި ބޭއްވިފައިވެއެވެ.
5.3.2. ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބް
ޤައުމީ މަންހަޖުގައި އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ މަފްހޫމާއި މަޢުލޫމާތު ހިމެނުމަކީ ކޮމިޝަނުގެ
ސްޓްޓެޖިކް ޕްލޭންގައި ހިމެނޭ ކަމަކަށްވީ ހިނދު، މިކަމަށް މަގުފަހި ކުރުމަށްޓަކައި
ސްކޫލްތަކުގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބްތަކެއް ތަޢާރަފް ކުރެވި އަދި ކުރިން އުފެދިފައިވާ
ކްލަބްތަކުގެ މަސައްކަތް ހަރުދަނާ ކުރުމަށް ވަނީ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވިފައެވެ.
 އަތޮޅުތެރޭގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބް ތަޢާރަފް ކުރުން
އަތޮޅުތެރޭގެ ސްކޫލްތަކުގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބް ތަޢާރަފް ކުރުމުގެ ގޮތުން
2014 ވަނަ އަހަރު 5 އަތޮޅެއްގައި ސްކޫލްގެ ޓީޗަރުންނާއި، މެނޭޖްމަންޓާއި،
ދަރިވަރުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ސެޝަންތަކަކާއި ހަރަކާތް ތަކެއްވަނީ ކުރިއަށް
ގެންގޮސްފައެވެ. މިހަރަކާތްތައް ގެންގޮސްފައިވަނީ 3 ބަޔަކަށް ބަހާލެވިގެންނެވެ. އެއީ
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 61

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ޓީޗަރުންނަށާއި މަތީ ގްރޭޑްގެ ދަރިވަރުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ގެންދިޔަ މަޢުލޫމަތު
ދިނުމުގެ ސެޝަންތަކަކާއި، މަތީ ގްރޭޑްތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން ގެންދިޔަ އިތުރު
ޙަރަކާތްތަކަކާއި އަދި ޓީޗަރުން މެދުވެރިކޮށް ގްރޭޑްތަކުގެ ކުދިންނަށް ހިއުމަން
ރައިޓްސް ކްލަބް މެނުއަލްގައިވާ ބައެއް ޙަރަކާތްތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުން ހިމެނެއެވެ.
2014 ގައި ހިއުމަން
ރައިޓްސް ކްލަބް ތަޢާރަފް
ކޮށްފައިވާ ސްކޫލްތަކަކީ ހދ.
ކުޅުދުއްފުށީ ޖަލާލުއްދީން
ސްކޫލާއި، އަފީފުއްދީން
ސްކޫލާއި، ހދ. އަތޮޅު
ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބް ހަރަކާތުގެ ތެރެއިން
ތަޢުލީމީ މަރުކަޒާއި، ދ.
އަތޮޅު ތައުލީމީ މަރުކަޒާއި
އދ. އަތޮޅު ތަޢުލީމީ މަރުކަޒާއި، ވ. ކެޔޮދޫ ސްކޫލް އަދި ގއ. އަތޮޅު
މަދަރުސާއެވެ. ފަސް އަތޮޅެއްގެ 7 ސްކޫލް ހިމެނޭ ގޮތަށް ހިންގި މިޕްރޮގްރާމްގައި
ޖުމްލަ 107 ޓީޗަރުންނާއި 160 ދަރިވަރުންނަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭގޮތުން
މަޢުލޫމާތުވަނީ ދެވިފައެވެ.
 ކްލަބްތަކުގެ ދަރިވަރުންނަށް ބޭއްވި ސްޓަޑީ ޓްރިޕް
މިހަރަކާތަކީ ސްކޫލްތަކުގައި ހިންގާ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބްތައް ހަރުދަނާކޮށް
ކްލަބްގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ދަރިވަރުން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ޝައުގުވެރިކުރުމުގެ ގޮތުން
ކުރިއަށް ގެންދިޔަ 1 ދުވަހުގެ ހަރަކާތެކެވެ. މިހަރަކާތް ބާއްވާފައިވަނީ ކ. ދިއްފުށީ
ސްކޫލް މެނޭޖްމެންޓާއި ގުޅިގެން 31 މެއި 2014 ގައެވެ. މި ދަތުރުގައި މާލޭގެ
ސްކޫލްތަކާއި ދިއްފުށީ ސްކޫލް ހިމެނޭ ގޮތަށް 23 ދަރިވަރަކާއި 6 ޓީޗަރުން ވަނީ
ބައިވެރިވެފައެވެ.
 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބް މެނުއަލް ތައާރަފް ކުރުން
ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބްތަކުގެ ދަރިވަރުން ބޭނުން ކުރުމަށް "ޔަންގް ހިއުމަން
ރައިޓްސް ޑިފެންޑާރސް" ގެ ނަމުގައި ފޮތެއް ޗާފުކޮށް މާލޭގެ 10 ސްކޫލަކަށާއި
އަތޮޅުތެރެއިން 12 ސްކޫލަކަށްވަނީ ހަދިޔާކޮށްފައެވެ. މިފޮތަކީ ކްލަބް ހިންގާނެގޮތުގެ
މައުލޫމާތާއި، ދަރިވަރުން ކްލަބްގައި ގެންދާނެ ޙަރަކާތްތައް އެކުލަވާލާފައިވާ
ދަރިވަރުންގެ ބޭނުމަށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ފޮތެކެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 62

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
5.3.3. އިންޓަ- ސްކޫލް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކުއިޒް
އިންޓަރ ސްކޫލް ހިއުމަން ރައިޓްސް
ކްއިޒް މުބާރާތަކީ ސްކޫލުތަކުގެ
ދަރިވަރުންގެ މެދުގައި އިންސާނީ
ޙައްޤުތަކަށް ހޭލުންތެރިކަން އިތުރު
ކުރުމާއި އަދި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ
ތަފާތު ދާއިރާތަކުގެ މައުލޫމާތު
މުއްސަނދިކުރުމާއި، އެކުދިންގެ
އަމިއްލަ ޙައްޤުތައް ދެނެގަނެ، އެހެން
އިންޓަރ-ސްކޫލް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކުއިޒް
މީހުންގެ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކޮށް
މުބާރާތުގެ ތެރެއިން
ރައްކާތެރިވުމާއި، ދަރިވަރުންގެ މެދުގައި
އިންސާނީ ކަރާމާތަށް އިޙްތިރާމްކުރުމާއެކު ސުލްޙަވެރިކަމަށް ލޯބިޖެއްސުމަށާއި އިންސާނީ
ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމް ކުރާ ޘަގާފަތެއް ޤާއިމުކުރުމަށް ބޭއްވި ހަރަކާތެކެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 63

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
އީި ރާއްޖޭގެ ސްކޫލުތަކުގެ 8 ،7 ،6، އަދި 9
ގެ ދަރިވަރުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ބޭއްވުނު
މުބާރާތެކެވެ. މިމުބާރާތުގައި މާލެ އާއި އަތޮޅުތެރެ
ހިމެނޭ ގޮތަށް 20 ސްކޫލަކުން 20 ޓީމް
ބައިވެރިވިއެވެ. ކޮންމެ ޓީމެއްގައި ރިޒާރވް 2
މެންބަރާއެކު ޖުމްލަ 7 މެންބަރުން ހިމެނެއެވެ.
މުބާރާތުގެ ހުރިހާ މެޗުތަކެއް ވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ
އަޑު މެދުވެރިކޮށް ބްރޯޑްކާސްޓްކޮށްފައެވެ.
ކުއިޒް މުބާރާތުގެ ސުވާލުތައް ހިމަނާފައިވަނީ
އަސާސީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ
އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުތަކާއި، އިންޓަރ-ސްކޫލް ހިއުމަން ރައިޓްސް
ކުއިޒް މުބާރާތުގެ ތެރެއިން
ޤާނޫނުއަސާސީގެ އިތުރުން އިސްލާމްދީނާއި
އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުންނާއި
ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މުޢާހަދާތަކާ ބެހޭގޮތުންނެވެ.
މުބާރާތުގައި ބައިވެރިވި ސްކޫލްތައް
1 މަދްރަސަތުލް އަޙްމަދިއްޔާ 11 ގަލޮޅު މަދަރުސާ
2 ޖަމާލުއްދީން ސްކޫލް 12 މާފަންނު މަދަރުސާ
3 އަމީނިއްޔާ ސްކޫލް 13 ތ. އޮމަދޫ ސްކޫލް
4 އިސްކަންދަރު ސްކޫލް 14 ކ. މާފުށި ސްކޫލް
5 ލާލެ ޔޫތު އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްކޫލް 15 ކ. އަތޮޅު ތަޢުލީމު މަރުކަޒު (ތުލުސްދޫ)
6 ޣިޔާސުއްދީން ސްކޫލް 16 ދ. އަތޮޅު ތަޢުލީމީ މަރުކަޒު (ދ.
ކުޑަހުވަދޫ)
7 ތާޖުއްދީނު ސްކޫލް 17 މަދްރަސަތުލް ޢަރަބިއްޔަތުލް އިސްލާމިއްޔާ
8 ޤާޟީ ސްކޫލް 18 ކަލާފާނު ސްކޫލް
9 ޢިމާދުއްދީނު ސްކޫލް 19 ދަރުމަވަންތަ ސްކޫލް
10 ބިލަބޮންގ ހައި އިންޓަރނޭޝަނަލް 20 ހިރިޔާ ސްކޫލް
ސްކޫލް
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 64

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
5.3.4. އިންޓަރ ސްކޫލް ހިއުމަން ރައިޓްސް ތިއޭޓަރ ފެސްޓިވަލް
އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ޙުރުމަތްތެރިކޮށް ހިތުމުގެ ރޫޙު އާލާކޮށް، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް
އިޙްތިރާމުކޮށް، އެޙައްޤުތައް ދެމެހެއްޓުމުގެ ޘަޤާފަތެއް ޤާއިމުކުރުމަށްޓަކައި ސްކޫލްކުދިންނަށް
އަމާޒުކުރެވިގެން ކޮމިޝަނުން ހިންގާ ތިއޭޓަރ ފެސްޓިވަލް 2014 ސެޕްޓެންބަރު 25 އިން
27 އަށް އޮލިމްޕަހުގައި ވަނީ ބާއްވާފައެވެ.
ހި
އު
މަ
ން
ރަ
އި
ޓް
ސް އިންޓަރ ސްކޫލް ހިއުމަން ރައިޓްސް ތިއޭޓަރ ފެސްޓިވަލްގެ ތެރެއިން
ތިއޭޓަރ ފެސްޓިވަލް އަކީ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނާއި، ޔުނިސެފް ގުޅިގެން، އަދި
މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަންގެ އެހީތެރިކަމާއެކު ކުރިއަށް ގެންދެވިފައިވާ ފެސްޓިވަލްއެކެވެ.
މިފެސްޓިވަލްގައި މާލޭގެ ސްކޫލްތަކުގެ އިތުރުން އަތޮޅުތަކުގެ ސްކޫލްތައް ބައިވެރިވުމަށް
ފުރުޞަތުދިނުމުގެ ގޮތުން ޑްރާމާގެ އިތުރުން ވީޑިއޯ ވަނީ ހިމަނާފައެވެ. މިފެސްޓިވަލްގައި
ޖުމުލަ 7 ސްކޫލަކުން 120 ދަރިވަރުން ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ.
ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ސްކޫލްތަކަކަށް ހުޅުވާލެވިގެން ކުރިއަށް ގެންދިޔަ މިތިއޭޓަރ ފެސްޓިވަލް
ވީހާވެސް ގިނަ ފަރާތްތަކަށް ބެލުމަށް ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ ގޮތުން، ސްކޫލްތަކުގެ އިތުރުން
އާންމުންގެ ފަރާތްތަކަށް ވެސް ހުޅުވާލެވުނެވެ.
" "
5.3.5. ރޭޑިއޯ ޕްރޮގްރާމް ޙައްޤުގެ ވާހަކަ
އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އާއްމުން ހޭލުންތެރި ކުރުމުގެ ގޮތުންނާއި ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤެއް
ނުލިބިގެން ނުވަތަ ގެއްލިގެން ދާހިނދު އެޙައްޤު ހޯދުމަށް ޤާނޫނާއި ޤަވާޢިދުތަކާއި ހަމަތަކުގެ
ތެރެއިން މަސައްކަތް ކުރުމަށް ހިތްވަރުދިނުމާއި މަގު ދައްކާދިނުމުގެ މަޤުޞަދުގައި
ކޮމިޝަނާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަޑު ގުޅިގެން ކުރިއަށްގެންދާ ރޭޑިއޯ ޕްރޮގްރާމް ހައްޤުގެ ވާހަކަ
2014 ގައި ވެސް ވަނީ ކުރިއަށްގެންދެވިފައެވެ. މި ޕްރޮގްރާމް ގެނެސްދީފައި ވަނީ
އޮގަސްޓުން ފެށިގެން ޑިސެންބަރު 2014 ގެ ނިޔަލަށް ކޮންމެ ބުދަ ދުވަހެއްގެ ރޭ 8:45
ގައެވެ. 12 އެޕިސޯޑަށް ކުރިއަށް ގެންދިޔަ މި ސިލްސިލާގައި ކޮންމެ ޕްރޮގްރާމެއްގައިވެސް
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 65

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
2 ޕެނަލިސްޓުން ތިއްބަވައިގެން މަޢުޟޫއާގުޅޭގޮތުން މަޢުލޫމާތު ދިނުމާއި އެހުންތެރިންގެ
ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބުދިނުމުގެ އިތުރުން މަޢުޟޫއާ ގުޅޭގޮތުން ރިޕޯޓެއް ނުވަތަ ކުރު
ޑްރާމާކޮޅެއް ވަނީ ފޮނުވާފައެވެ. ޙައްޤުގެ ވާހަކާގައި އަލި އަޅުވާލާފައިވާ މަޢުޟޫޢުތަކުގެ
ތެރޭގައި
- އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަކީ ކޮބައިކަން
- އުފަންވެނިވި ޞިއްޙަތު
- އަންހެންނުންގެ ޙައްޤުތައް
- ރަގަޅު ޞިއްޙަތެއްގައި ހުރުމުގެ ޙައްޤު
- މަޢުލޫމާތު ހޯދުމާއި ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤު
- އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު
- ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންގެ ޙައްޤުތައް
- އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމުގެ ޤާނޫނު
- ޢަދުލުއިންސާފު ލިބުމުގެ ޙައްޤު
- ޚާއްޞައެހީއަށްބޭނުންވާ މީހުންގެ ޙައްޤުތައް
- ގެވެށި އަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނު
5.3.6. ދޯދި ކެމްޕޭން
 ދޮރުން ދޮރަށް ޒިޔާރަތްކުރުން
ގެވެށި އަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނަށް އާންމުން ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުވައި،
މިކަމުގައި މަސައްކަތް ކުރާ އެންމެހާ ފަރާތްތައް ބާރުވެރިކުރުވާ ޒިންމާދާރުކުރުވުމުގެ
ގޮތުން 2013 ވަނަ އަހަރު ފަށާފައިވާ "ދޯދި" ކެމްޕޭނުގައި މި އަހަރުވެސް މާލޭގެ
ގޭބިސީތަކަށް ދޮރުން ދޮރަށް ގޮސް ގެވެށި އަނިޔާ ހުއްޓުވުގެ ޤާނޫނާއި ބެހޭގޮތުން
މަޢުލޫމާތު ދެވުނެވެ. މިގޮތުން މިއަހަރު ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފުންނާއި ވޮލަންޓިއަރުން
ގުޅިގެން 1171 ގޭބިސީއަކަށް ޒިޔާރަތްކޮށް، މިޤާނޫނާގުޅޭ މައުލޫމާތު ދީފައިވެއެވެ.
އަދި މި ޒިޔާރަތްތަކުގައި ގެވެށި އަނިޔާ ހުއްޓުވުމާއި ބެހޭ ޤާނޫނުގެ މަޢުލޫމާތު
ފަސޭހަކަމާއެކު ލިބޭނޭ ގޮތަށް ތައްޔާރުކުރެވިފައިވާ ފޮތެއްވެސް ގޭބިސީތަކަށް ދެވުނެވެ.
 ދޯދި ކެމްޕެއިން - ސޯޝަލް މީޑިއާ
ގެވެށި އަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނާއިބޭހޭ ގޮތުން އާންމުން ހޭލުންތެރި ކުރުވާ އާންމުން
މިކަމުގައި ޝާމިލު ކުރުމުގެ ގޮތުން ފޭސްބުކް ފޮޓޯ މުބާރާތެއް ހުޅުވާލެވުނެވެ. މި
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 66

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
މުބާރާތަކީ 12 ތީމަކަށް ބަހާލައިގެން ހަފްތާއަކު ތީމަކަށް ފޮޓޯ ހުށަހެޅުމަށް
ހުޅުވާލެވުނު މުބާރާތެކެވެ. އަދި ގެވެށި އަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނާބެހޭ ގޮތުން
އާންމުން، ޚާއްސަ ގޮތެއްގައި ޒުވާނުން ހޭލުންތެރިކުރުމަށްޓަކައި ސޯޝަލް މީޑިއާ(ފޭސް
ބުކް) އަދި މީޑިއާ މެދުވެރިކޮށް މަޢުލޫމާތުތައް ވަނީ ހިއްސާ ކުރެވިފައެވެ.
 ސްކޫލް ދަރިވަރުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ޖެންޑަރ އިކުއަލިޓީއާ ގުޅޭ ގޮތުން 10
ސްކޫލަކަށް ސެޝަން ނަގައިދިނުން
މިސެޝަންތަކަކީ ޖިންސަށްބަލާ ކުރާ ތަފާތުތައް ދެނެގަނެ އެތަފާތުތައް ނައްތާލުމަށް
ބާރު އެޅުމުގެ ގޮތުން ސްކޫލްތަކުގެ ދަރިވަރުންނަށް ޖެންޑަރއާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު
ދިނުމަށްޓަކައި، މާލޭގެ 10 ސްކޫލަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން ކުރިއަށްގެންދިޔަ
ސެޝަންތަކެކެވެ. މިގޮތުން 10 ސްކޫލެއްގެ 293 ދަރިވަރުންނަށް ވަނީ މި
ސެޝަންތަކުގެ ތެރެއިން މައުލޫމާތު ދީފައެވެ.
 ދޯދި ކެމްޕޭންގެ ދަށުން ބޭއްވި ބައްދަލުވުންތައް
- މިނިސްޓްރީ އޮފް ލޯ އެންޑް ޖެންޑަރއާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުން
ގެވެށި އަނިޔާގެ ޝިކާރައަކަށްވާ މީހުންނަށް ޚިދުމަތްދޭ މަރުކަޒުތައް ހިންގުމަށް
މިންގަނޑުތަކާއި ހަމަތަކާއި އުސޫލްތައް ކަނޑައެޅުމާއި މި މަރުކަޒުތަކުން ދެވޭ
ޚިދުމަތްތަކުގެ ފެންވަރު ވަޒަންކުރާނެ ނމިންގަ ޑެއް ކަނޑައެޅުމަށް
ބާރުއެޅުމުގެގޮތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ލޯ އެންޑް ޖެންޑަރއާއެކު ބައްދަލުވުމެއް
ބޭއްވުނެވެ.
- މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސާރވިސް އާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުން
ގެވެށި އަނިޔާގެ އަމަލުތައް ބެލުމަށް ފުލުހުން ޢަމަލުކުރާނެގޮތުގެ ތަފްސީލް މިންގަޑުތަކެއް
އެކުލަވާލައި ޤަވާއިދެއް އާންމުކުރުމުގެ ގޮތުން މިހާތަނަށް ކުރެވިފައިވާ ކަންކަން ބަލައި
މިކަންކަން ވީހާވެސް އަވަހަކަށް ކުރުމަށް ބާރުއެޅުމުގެ ގޮތުން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް
ސާރވިސްއާއެކު ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވިއެވެ.
- ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން އޮތޯރިޓީ އާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުން
ގެވެށި އަނިޔާގެ ޝިކާރައަކަށްވާ ފަރާތްތަކަށް އެހީތެރިވާނެ ވޮލަންޓިއަރ ސަޕޯޓް
ގްރޫޕެއް ގާއިމުކުރުމަށް ބާރުއެޅުމުގެ ގޮތުން ހިއުމަންރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން ފެމިލީ
ޕްރޮޓެކްޝަން އޮތޯރިޓީއާ އެކު ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވުނެވެ. މިބައްދަލުވުމުގައި
ރަށްރަށުގައި ހުންނަ މިފަދަ މައްސަލަތައް ދެނެގަނެ ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމަށް
މަސައްކަތްކުރުމަށް އެހީތެރިވާނެ ވޮލަންޓިއަރ ސަޕޯޓް ގުރޫޕެއް ގާއިމް ކުރުމަށް
ކޮމިޝަނުން ބާރުއަޅާފައިވެއެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 67

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
5.3.7. ޒުވާނުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ހިންގި ޔޫޓިއުބް ވީޑިއޯ މުބާރާތް
ޒުވާނުންގެ މެދުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާމެދު ހޭލުންތެރިކަން އުފެއްދުމާއި، އިންސާނީ
ޙައްޤުތަކާއި ގުޅޭ މައްސަލަތަކާމެދު ޒުވާނުން ވިސްނާ ފިކުރުކުރުމަށް ބާރުއެޅުމަށް ޔޫޓިއުބް
ވީޑިއޯ ހުށަހެޅުމަށް ހުޅުވާލެވުނު ހަރަކާތެއް މިއަހަރު ވަނީ ކުރިއަށް ގެންދެވިފައެވެ. މިގޮތުން
މިހަރަކާތުގައި 3 ފަރާތަކުން ބައިވެރިވެ 3 ވީޑިއޯ ވަނީ ހުށަހަޅާފައެވެ. އަދި މުބާރާތަށް
ހުށަހެޅި ވީޑީއޯތައް ޖަޖުކޮށް ވަނަ ވަނަ އަށް އައި ވީޑިއޯތައް ވަނީ ޔޫޓިއުބަށް
އަޕްލޯޑުކުރެވިފައެވެ.
5.3.8. ޔޫތު ހިއުމަން ރައިޓްސް ޑިފެންޑާރސް ޓްރެއިނިންގ ކޭމްޕް
ސްކޫލްތަކުގެ ކިޔަވާކުދިންގެ
މެދުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް
ހޭލުންތެރިކުރުމުގެ ގޮތުން ފަށާފައިވާ
ކްލަބްތަކުގެ ޙަރަކާތްތައް ފުޅާ
ކުރުމުގެގޮތުން ސްކޫލްތަކުގެ
ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބްގައި
ޙަރަކާތްތެރިވުމަށް ޒުވާނުންނަށް
އަމާޒުކޮށްގެން ކ. ގިރިފުށީގައިޓްރެއިނިންގ ކޭމްޕެއް ބޭއްވުނެވެ. 5 ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް
ކުރިއަށްގެންދިޔަ މިކޭމްޕްގައި ބައިވެރިވެފައިވަނީ 16 ޒުވާނުންނެވެ.
މިކޭމްޕްގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ތަމްރީން ދީފައިވަނީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި އިންސާނީ
ޙައްޤުގެ ދިފާއުގައި މަސައްކަތް ކުރާނެ ގޮތުގެ މަޢުލޫމާތާއި ކްލަބް ހަރަކާތްތައް ފެސިލިޓޭޓް
ކުރުމަށް ބޭނުންވާނެ މަޢުލޫމާތާއި ހުނަރުތަކަށެވެ. އަދި މީގެއިތުރުން އެމް.އެން.ޑީ.އެފްއިން
ވަނީ ލީޑަރޝިޕް އެންޑް ކްރިޓިކަލް ތިންކިންގ ތަރައްޤީ ކުރުމަށް ހަރަކާތްތަކެއް
ހިންގާފައެވެ.
5.3.9. ޓީ.ވީ ޕްރޮގްރާމް "އިންސާނަކަށްވީތީ"
މިއީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާމެދު އާންމުން ހޭލުންތެރިކުރުވުމަށްޓަކައި ހިއުމަން ރައިޓްސް
ކޮމިޝަނާއި ޓީވީ މޯލްޑިވްސް ގުޅިގެން 2013 ވަނަ އަހަރު ތައްޔާރުކުރަން ފަށާފައިވާ ޓީ.ވީ
ޕްރޮގްރާމެކެވެ. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މަޢުލޫމާތާއި، އިންސާނީ ހައްޤުތައް
ނިގުޅައިގަނެފައިވާ ހަޤީގީ ހާދިސާތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ތައްޔާރުކުރެވޭ މިޕްރޮގްރާމް
ގެންދިއުމަށް ހަމަޖެހިފައިވަނީ 4 އެޕިސޯޑަކަށް ބަހާލައިގެން ސިލްސިލާ ޕްރޮގްރާމެއްގެ
ގޮތުގައެވެ. މިއަހަރުގެ ތެރޭގައި މިޕްރޮގްރާމްގެ 1 އެޕިސޯޑްގެ މަސައްކަތް ވަނީ
ފުރިހަމަކުރެވިފައެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 68

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
5.3.10. ހިއުމަން ރައިޓްސް ޑިފެންޑަރސް އިންޓަރންޝިޕް ޕްރޮގްރާމް
ހިއުމަން ރައިޓްސް ޑިފެންޑަރސް ނަމުގައި 3 މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތަށް އިންޓަރންޝިޕް
ޕްރޮގްރާމެއް ޒުވާނުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ހިންގާފައިވެއެވެ. މި ޕްރޮގްރާމްގައި ހިމެނިފައިވަނީ
1 ހަފްތާގެ ޓްރެއިނިންގ އަކާއި އަމަލީ މަސައްކަތެވެ. ޓްރެއިނިންގގައި މައުލޫމާތު ހިއްސާ
ކުރެވިފައިވަނީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުންނާއި، ކޮމިޝަންގެ މަސައްކަތްތަކާ
ގުޅޭގޮތުންނެވެ. އަމަލީ މަސައްކަތުގެ ގޮތުގައި ޕްރޮޖެކްޓެއް ރާވާ ހިންގުމާއި ކޮމިޝަންގެ
އެކި ޑިޕާޓްމެންޓްތަކުގައި މަސައްކަތުގެ ތަޖުރިބާ ހޯދުމުގެ ފުރުޞަތުވެސް ދެވިފައިވެއެވެ. މި
ޕްރޮގްރާމްގައި ބައިވެރިވެފައިވަނީ ޖުމްލަ 3 ފަރާތެކެވެ.
5.3.11. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ބެހޭގޮތުން އާންމުން ހޭލުންތެރިކުރުމަށް މަޢުލޫމާތު އާންމުކުރުން
އާންމުންގެ މެދުގައި ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކާއި ޒިންމާތަކާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތުދީ
ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކޮށް ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤެއް ނުލިބިގެން ނުވަތަ ގެއްލިގެން ދާހިނދު
އެޙައްޤު ހޯދުމަށް ޤާނޫނާއި ޤަވާޢިދު ތަކާއި ހަމަތަކުގެ ތެރެއިން މަސައްކަތް ކުރުމަށް
ހިތްވަރުދިނުމާއި މަގު ދައްކާދިނުމުގެ ގޮތުން ތީމްތައް ކަނޑައަޅައި ކޮންމެ މަހަކު ވަކި
ތީމެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް މަޢުލޫމާތު އާންމުކުރެވުނެވެ. އެގޮތުން، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި
ގުޅޭ 12 ތީމެއް ކަނޑައަޅާ މި ތީމްތަކުގެ މައްޗަށް ވީޑިއޯ ޕްރެޒެންޓޭޝަން ނުވަތަ
ޑިސްކަޝަން ވީޑިއޯތަކެއް ކޮމިޝަނުގެ ފޭސްބުކް ޕޭޖުގައި ވަނީ އާންމު ކޮށްފައެވެ.
5.3.12. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ގުޅޭ މަޒުމޫނު ލިޔުމުގެ މުބާރާތް
ކިޔަވާކުދިންގެ މެދުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާމެދު ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމަށާއި އިންސާނީ
ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމް ކުރާ ޖީލެއް ބިނާކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި މާލެއާއި އަތޮޅުތެރޭގެ
ހުރިހާ ސުކޫލްތަކަށް އަމާޒުކޮށް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންޓަރ ސްކޫލް ހަޔަރ ސެކަންޑަރީ
މަޒުމޫނު މުބާރާތެއް ވަނީ ކުރިއަށް ގެންދެވިފައެވެ.
އިނގިރޭސި ބަހުންނާއި ދިވެހި ބަހުން ކުރިއަށް ގެންދެވުނު މިމުބާރާތުގައި ޖުމްލަ 12
ސްކޫލަކުން ބައިވެރިވެ 70 މަޒުމޫނު ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. މުބާރާތަށް ހުށަހެޅުނު ދިވެހި އަދި
އިނގިރޭސި މަޒުމޫނުތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެ މޮޅު 5 މަޒުމޫނު ހޮވާ މީޑިއާގައި ޝާއިޢު
ކުރުމަށް ވަނީ ހަމަޖެހިފައެވެ.
5.3.13. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ދުވަސްތައް ފާހަގަކުރުން
އެހެން އަހަރު ތަކެކޭ އެއްފަދައިން މިއަހަރުވެސް ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގޮތުން ފާހަގަކުރާ
އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުން ހުރި ދުވަސްތައް ކޮމިޝަނުންވަނީ ފާހަގަކޮށްފައެވެ. އެގޮތުން
ތިރީގައިވާ ދުވަސްތައް ފާހަގަކުރުމަށް ދުވަހާ ގުޅުންހުރި ބަޔާނެއް ނެރެފައިވެއެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 69

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
 ނަސްލީ ތަފާތުކުރުން ނައްތާލުމަށް ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގޮތުން ފާހަގަކުރާ ދުވަސް –
21 މާރިޗް
ނަސްލީ ތަފާތުކުރުން ނައްތާލުމުގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުމުގެ ގޮތުން 21 މާރިޗުގައި
ކޮމިޝަނުންވަނީ ބަޔާނެއް ނެރެފައެވެ. މިބަޔާނުގައި، ދިވެހިންނަކީ އެއް ނަސްލަކަށް
ނިސްބަތްވާ ބައެއްކަމުގައިވީ ނަމަވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ އެހެން ނަސްލުތަކުގެ
މީހުންނާ މެދު ތަފާތުކުރެވި އެބައިމީހުންގެ އިންސާނީ ޙައްޤާ ކަރާމަތަށް އުނިކަން
އަންނަ ގޮތަށް ކުރެވޭ ކަންކަން ދަނީ އިތުރުވަމުންކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 17 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާގޮތުން އެންމެހާ ޙައްޤުތަކާ
މިނިވަންކަން އެއްވެސް ތަފާތުކުރުމެއްނެތި 'ކޮންމެ މީހަކަށް' ވެސް ލިބިދޭންޖެހޭނެކަން
ކޮމިޝަންގެ ބަޔާނުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭން ނަސްލީ ތަފާތުކުރުންތައް
ނައްތާލުމަށްޓަކާ ބޭނުންވާ ގާނޫނީ އޮނިގަނޑު ހަރުދަނާ ކުރުމުގެ ގޮތުން ނަސްލީ
ތަފާތުކުރުންތައް މަނާކޮށް ހުއްޓުވޭނެ ފުރިހަމަ ގާނޫނެއް ވުޖޫދަށް ގެނައުން
އަވަސްކުރުމަށް މިބަޔާނުގައި ދައުލަތަށް ގޮވާލާފައި ވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، ބިދޭސީ
މަސައްކަތްތެރިންނާ އެބައިމީހުންގެ ޢާއިލާގެ މެންބަރުންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމާ
ބެހޭ ބައިނަލްއަ ޤް ވާމީ މު ޢާހަދާގައި ދިވެހިރާއްޖޭން ބައިވެރިވުން އަވަސްކުރުމަކީވެސް
ނަސްލީ ތަފާތުކުރުންތަކާ ދެކޮޅަށް ކުރެވޭ މަސައްކަތަށް އިތުރު ބާރެއް ލިބިގެންދާނެ
ކަމަކަށްވާތީ މިމުޢާހަދާގައި ބައިވެރިވުމަށްވެސް މިބަޔާނުގައި ގޮވާލާފައިވެއެވެ.
 ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޞިއްޙަތުގެ ދުވަސް - 7 އެޕްރިލް
ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޞިއްޙަތު ދުވަސް ފާހަގަކުރުމުގެ ގޮތުން 7 އެޕްރީލްގައި
ކޮމިޝަނުންވަނީ ބަޔާނެއް ނެރެފައެވެ. ދުޅަހެޔޮ ސިއްޙަތެއްގައި ހުރުމަށް
މަގުފަހިކޮށްދިނުމަށް ދައުލަތްތަކަށް ކެރިފޯރުން ތެރިކަން އޮތް އެންމެ މަތީ ދަރަޖައަކަށް
މިޙައްޤު ފޯރުކޮށްދިނުމަށް މަސައްކަތް ކުރުމަށް ދައުލަތްތަކުގެ މައްޗަށް ލާޒިމް
ކޮށްފައިވާއިރު ސިއްޙަތާ ގުޅުން ހުރި މުހިންމު ޤާނޫނުތައް ހަދާ އެކަށޭނަ ގޮތުގައި
ތަންފީޒު ކުރަން ޖެހޭކަން ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. ބަލިތަކުން ދުރު ކުރެވޭ
ހަރުދަނާ ޢާއްމު ސިއްޙަތު ޕްރޮގްރާމްތައް ޤައުމީފެންވަރުގައި ހިންގަން ޖެހިފައިވާ
،ކަމާއި ބޭހަކީ އޭގެފެންވަރު ކަށަވަރު ކުރެވިފައިވާ ބޭހަށް ވާންޖެހޭކަންވެސް
މިބަޔާނުގައި ފާހަގަ ކުރެވިފައިވެއެވެ. ހަމަ މިއާއެކު ސިއްޙީ ދާއިރާގެ ހުރިހާ
ފެންވަރެއްގައި މަސައްކަތްކުރާ މީހުންގެ ފަންނީ ޤާބިލުކަން އިތުރުކޮށް،
ޒިންމާދާރުކުރުވޭނެ ނިޒާމްތައް ނެތުމުގެ ސަބުން ސިއްހީ ދާއިރާގައި ހިތާމަވެރި
ހާދިސާތައް ހިގަނމުން ދާކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. މިހެންކަމުން، ސިއްހީ ޙައްޤުތައް
ރައްޔިތުންނަށް ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަށް ސިއްހީ ދާއިރާއާއި ގުޅުން ހުރި މުހިންމު
ޤާނޫނުތައް ފާސްކުރުން އަވަސް ކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ބަޔާނުގައި
ގޮވާލާފައިވެއެވެ. އަދި ފެންވަރު ރަނގަޅު ސިއްހީ ޚިދުމަތްތައް ރައްޔިތުންނަށް
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 70

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ސަރުކާރުން ދެމެހެއްޓެނިވި، ހަރުދަނާ ސިޔާސަތު ތަކެއް
ތަންފީޒުކުރުމަށް އިލްތިމާސް ކޮށްފައިވެއެވެ.
 ދުނިޔޭގެ ނޫސްވެރިކަމުގެ މިނިވަންކަމުގެ ދުވަސް - 3 މޭ
ބައިނަލްއަޤްވާމީ ނޫސްވެރިކަމުގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުމުގެ ގޮތުން 3 މޭ ގައި
ކޮމިޝަނުންވަނީ ބަޔާނެއް ނެރެފައެވެ. މިބަޔާނުގައި ނުރައްކާތެރި ހާލަތްތަކުގައި
މަޢުލޫމާތު ހޯދައި ޢާންމުކުރުމަށް ނޫސްވެރިންނަށް ގޮންޖެހުންތަކާ ކުރިމަތިވާކަން
ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކޮށްފައިވާނެއެވެ. ނޫސްވެރިކަމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު މިނިވަންކަމާއެކު
އަދާކުރުމަށްޓަކައި ރައްކާތެރި މާހައުލެއް އޮންނަންޖެހޭނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރާ ހިނދު،
މިފަދަ މާހައުލެއް ނޫސްވެރިންނަށް ހޯދައިދިނުމާއެކު، ނޫސްވެރިކަމަށް ބޭނުންވާނެ
މަޢުލޫމާތު ފަސޭހަކަމާއެކު ނޫސްވެރިންނަށް ފޯރުކޮށްދިނުމަށްވެސް ދައުލަތުގެ
މުއައްސަސާތަކާއި އެންމެހާ ފަރާތްތަކަށް މިދުވަހުގެ މުނާސަބަތުގައި ކޮމިޝަނުން
ގޮވާލާފައިވާނެއެވެ.
 ޤައުމީ ކުޑަކުދިންގެ ދުވަސް - 10 މެއި
ޤައުމީ ކުޑަކުދިންގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުމުގެ ގޮތުން 10 މޭ ގައި ކޮމިޝަނުންވަނީ
ބަޔާނެއް ނެރެފައެވެ. ޤާނޫނު އަސާސީއާއި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމާބެހޭ
ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެންމެހާ ޙައްޤުތައް އެކުދިންނަށް
ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ މުހިންމުކަމަށް މިބަޔާނުގައި އަލިއަޅުވާލާފައިވެއެވެ. ކުޑަކުދިން
ކުރާކުށްތަކާއި އެކުދިން ކުށުގެވެށިން ސަލާމަތް ކުރުމަށްޓަކައި ކޮންމެހެން ކުރަންޖެހޭ
މަސައްކަތްތަކާއި އެކަންކަން ކުރުމަށް ދައުލަތާއި މުޖުތަމަޢަށް މިބަޔާނުގައި
ގޮވާލާފައިވެއެވެ. އަދި އަދަބު ދިނުމުގެ ބަދަލުގައި ކުއްޖާ އިސްލާޙު ކުރުމަށް ކުރެވެން
ހުރިކަންތައްތައް ކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން އިލްތިމާސްކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ކުޑަކުދިން
ލައްވާ ކުށްކުރުވާ ފަރާތްތައް ހޯދާ އެފަދަ ފަރާތްތަކަށް ޙައްޤު އަދަބު ދިނުމަށް
ގޮވާލާފައިވާނެއެވެ.
 އަނިޔާވެރި ލާއިންސާނީ ދަށުދަރަޖައިގެޢަމަލުތަކުގެ ޝިކާރައަކަށް ވެފައިވާ
ފަރާތްތަކަށް ހިތްވަރުދިނުމުގެގޮތުން ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފެންވަރުގައި ފާހަގަކުރާ
ދުވަސް – 26 ޖޫން
އަނިޔާވެރި ލާއިންސާނީ ދަށުދަރަޖައިގެ އަމަލުތަކުގެ ޝިކާރައަކަށް ވެފައިވާ ފަރާތްތަކަށް
ހިތްވަރު ދިނުމުގެގޮތުން ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފެންވަރުގައި ފާހަގަކުރާ ދުވަހާ ގުޅޭގޮތުން
26 ޖޫންގައި ކޮމިޝަނުންވަނީ ބަޔާނެއް ނެރެފައެވެ. މިފަދަ ދުވަހެއް ބައިނަލްއަޤްވާމީ
ފެންވަރުގައި ފާހަގަކުރުމުގެ މައިގަނޑު މަޤުޞަދަކީ އަނިޔާވެރި ލާއިންސާނީ
ދަށުދަރަޖައިގެ އަނިޔާލިބިފައިވާ ފަރާތްތަކާއި އަދި އެކަމުގެ ސަބަބުން ދުނިޔެ
ދޫކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ޢާއިލާތަކުން އުފުލަމުންދާ ވޭނާއި ހިތްދަތިކަމުގައި
އެހެންމީހުންވެސް ބައިވެރިވެ، އެފަރާތްތަކަށް ހިތްވަރު ދީ، އަނިޔާވެރި އަމަލުތަކަށް
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 71

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ސަމާލުވެ އެކަން ހުއްޓުވުން ކަމަށް ކޮމިޝަންގެ ބަޔާނުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި
މިފަދަ ކަންކަން ހުއްޓުވަން ކުރަންޖެހޭ އެންމެހާ ކަންކަން ކުރުމަށް ދައުލަތަށް
ގޮވާލާފައިވެއެވެ.
 ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޑިމޮކްރަސީ ދުވަސް - 15 ސެޕްޓެންބަރު
ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޑިމޮކްރަސީ ދުވަސްފާހަގަކުރުމުގެ ގޮތުން 15 ސެޕްޓެންބަރުގައި
ކޮމިޝަނުންވަނީ ބަޔާނެއް ނެރެފައެވެ. މިދުވަހާ ގުޅިގެން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޝިއާރަކީ
ރައްޔިތުންގެ ބައިވެރިވުމާއި، ކަންތައްތައް ނިންމުމުގައި ރައްޔިތުންގެ ޚިޔާލާއި
މަޝްވަރާ ހޯދުން ކަމުގައި ވާތީ، ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުންނާއި ސަރުކާރުގެ
ޚިދުމަތްދޭ ފަރާތްތަކުން، ޑިމޮކްރަސީގެ ރިވެތި އުޞޫލުތައް ހިފެހެއްޓުމަށާއި،
ޑިމޮކްރަސީގެ ހަމަތަކާއި އެއްގޮތަށް ކަންތައްތައް ނިންމުމުގައި ރައްޔިތުންގެ
އަޑުއެހުމަށާއި ރައްޔިތުންގެ ޚިޔާލުތަކަށް ޖާގަ ދިނުމަށް ކޮމިޝަނުން މިބަޔާނުގައި
ގޮވާލާފައިވެއެވެ. އަދި ހަމައެއާކު ދައުލަތުގެ ތިން ބާރުންވެސް ޑިމޮކްރަސީގެ ހަމަތައް
ހިފެހެއްޓުމަށާއި ބައިބައިވުމާއި ހަމަނުޖެހުން އުފެދުމަށް ޖާގަނުދިނުމަށާއި، ކުރިމަތިވާ
ގޮންޖެހުންތަކުގައި ޤައުމުގެ މަސްލަހަތު އިސްކޮށް މަޝްވަރާގެމަތިން ގުޅިގެން
މަސައްކަތް ކުރުމަށް ގޮވާލާފައިވެއެވެ.
 ބައިނަލްއަޤްވާމީ އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންގެ ދުވަހުގެ ބަޔާން – 1 އޮކްޓޫބަރު
ބައިނަލްއަޤްވާމީ އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުމުގެ ގޮތުން 1
އޮކްޓޫބަރުގައި ކޮމިޝަނުންވަނީ ބަޔާނެއް ނެރެފައެވެ. މިދުވަސް ފާހަގަކުރުމުގެ ގޮތުން
އ.ދ. ން ކަނޑައަޅާފައިވާ މައިގަނޑު އަސާސްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނެނީ ދުވަސްވީ
މީހުންނަށް މިނިވަންކަމާއެކު ކަންކަމުގައި ބައިވެރިވެ އުޅުމަށް ފުރު ޞަތު ދިނުމާއި،
ލިބިދޭންޖެހޭ އަޅާލުމާއި އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމާއި، އެމީހުންގެ އަމިއްލަ ދިރިއުޅުން
ބިނާކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އެމީހުންނަށް ދިނުމާއި އަދި އެމީހުންނަށް ޤަދަރުވެރިކަމާއެކު
މުޖުތަމަޢުގައި ދިރިއުޅެވޭނޭގޮތް ހަމަޖެހިފައި އޮތުން ކަމުގައި ކޮމިޝަނުގެ ބަޔާނުގައި
ފާހަގަކޮށް އެކަންކަން ފަހިކޮށް ދިނުމަށް ގޮވާލާފައިވެއެވެ.
 ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އަނިޔާ ހުއްޓުވުމަށް މަސައްކަތްކުރުމަށް ދުނިޔޭގެ
ފެންވަރުގައި ފާހަގަކުރާ ދުވަސް – 19 ނޮވެންބަރު
ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އަނިޔާ ހުއްޓުވުމަށް މަސައްކަތްކުރާ ދުވަސް ފާހަގަކުރުމުގެ ގޮތުން
19 ނޮވެންބަރު ކޮމިޝަނުންވަނީ ބަޔާނެއް ނެރެފައެވެ. ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އަނިޔާ
ހުއްޓުވުމަށް މަސައްކަތްކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި، ދިވެހިރާއްޖެ
ބައިވެރިވެފައިވާ މުޢާހަދާތަކުންނާއި ކުޑަކުދިންނަށް ޚާއްޞަކޮށްގެން ހަދާފައިވާ
ޤާނޫނުތަކުން ބާރު އަޅާކަމަށް މިބަޔާނުގައި އަލިއަޅުވާލާފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް
ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އަނިޔާއާއި އެކުދިންނާ މެދު ހިންގާ ބަދުއަޚްލާޤީ ޢަމަލުތަކުގެ
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 72

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
މައްސަލަތައް ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ހުށަހެޅޭ މިންވަރު ދުވަހުން ދުވަހަށް
ގިނަވަމުންދާކަމާއި އަދި ދަރިންނާގުޅޭ މައްސަލަތަކުގެ ގޮތުގައިވެސް އެންމެ ގިނައިން
ހުށަހެޅެނީ ދަރިންނަށް އަނިޔާކުރުމުގެ މައްސަލަކަން މިބަޔާނުގައި ފާހަގަ ކޮށްފައިވެއެވެ.
މީގެ އިތުރުން، ކުޑަކުދިންނަށް ކުރެވޭ ޖިންސީ ނުވަތަ ޖިސްމާނީ އަނިޔާގެ އިތުރުން
ކުޑަކުދިންނަށް ކުރެވޭ ނަފްސާނީ އަނިޔާއަކީވެސް އެއާމެދު ކަންފަސޭހަ ކޮށްލެވެން
ނެތްފަދަ ޚުޠޫރަތްތެރި ކަމެއް ކަމާއި އޭގެ އިތުރުން ކުޑަކުދިންނަށް އަޅާނުލައި
އެކުދިންނާމެދު އިހުމާލުވުމަކީވެސް އެކުދިންނަށް ދެވޭ އަނިޔާކަން މިބަޔާނުގައި
ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. ކުޑަކުދިންނަށް ލޯތްބާއި ރައްކާތެރިކަން ޔަޤީންކުރެވިފައިވާ
މާޙައުލެއް ބިނާކޮށް ދިނުމަށް އޮތް އެންމެ އެކަށޭނަ ހައްލަކީ، ހޭލުންތެރި އަދި ޤާބިލް
ބެލެނިވެރިންތަކެއް އުޅޭ މުޖުތަމަޢެއް ބިނާ ކުރުން ކަމާއި މިކަން ކުރުމަށް ތަޢުލީމީ
ނިޒާމުގެ ތެރެއިން މަސައްކަތް ކުރަން ޖެހޭނެކަމާއި ބެލެނިވެރިންނަށް ހޭލުންތެރިކުރުމަށް
މީޑިޔާގެ ދައުރުވެސް ވަރަށް ބޮޑުކަމަށް ފާހަގަ ކޮށްފައިވެއެވެ. މިބަޔާން ނިންމާލަމުން
ކުޑަކުދިންނަށް ދޭންވާ ސަމާލުކަމާއި، ލޯތްބާއި ރައްކާތެރިކަމަށް އިސްކަން ދިނުމާއި
ކުޑަކުދިންނާމެދު ކުރާ އަނިޔާތައް ހުއްޓުވުމަށް މަސައްކަތް ކުރުމަށް ދަޢުލަތަށާއި،
ޖަމްޢިއްޔާ ޖަމާޢަތްތަކަށް ގޮވާލާފައިވެއެވެ.
 އަންހެނުންނަށް ކުރާ އަނިޔާއާ ދެކޮޅަށް ފާހަގަ ކުރާ ދުވަސް – 25 ނޮވެންބަރު
އަންހެނުންނަށް ކުރާ އަނިޔާއާ ދެކޮޅަށް ފާހަގަކުރާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ދުވަހުގެ
މުނާސަބަތުގައި 25 ނޮވެންބަރު ކޮމިޝަނުންވަނީ ބަޔާނެއް ނެރެފައެވެ. އަންހެނުންނަށް
ކުރާ އަނިޔާއާ ދެކޮޅަށް މިއަހަރު ފާހަގަ ކުރާ ދުވަހަށް އ.ދ . ން ކަނޑައަޅާފައިވާ
ޝިޢާރަކީ 'އަންހެނުންނާއި، އަންހެންކުދިނަށް ރައްކާތެރި އަދި ބާރުވެރިކުރުވަނިވި
ފުރުޞަތުތައް އުފެއްދުން' ކަމަށް ކޮމިޝަނުގެ ބަޔާނުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.
އެގޮތުން، މިޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ލިބިދޭ ރައްކާތެރިކަމުގެ ފުރިހަމަ ހިމާޔަތް އަނިޔާ ލިބޭ
ފަރާތްތަކަށް ލިބިދިނުމަށްޓަކައި ކަށަވަރުކުރަންޖެހޭ ނިޒާމުތައް ޤާއިމުކޮށް، އިންސާފު
ހޯދުމުގެ ފަހި އިންތިޒާމުތަކެއް ވީހާވެސް އަވަހަކަށް ހަމަޖައްސަން ދައުލަތުގެ ކަމާ ބެހޭ
ފަރާތްތަކަށް މިބަޔާނުގައި ގޮވާލާފައިވެއެވެ.
 ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގޮތުން ފާހަގަކުރާ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަމީހުންގެ ދުވަސް –
3 ޑިސެންބަރު
ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގޮތުން ފާހަގަކުރާ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންގެ ދުވަސް
ފާހަގަކުރުމުގެ ގޮތުން 3 ޑިސެންބަރު ކޮމިޝަނުންވަނީ ބަޔާނެއް ނެރެފައެވެ. އ.ދ.
ން މިއަހަރުގެ މިދުވަހަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޝިޢާރަކީ ޓެކްނޮލޮޖީގެ އެހީގައި
ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންނަށް ދިމާވާ ހުރަސްތައް ނައްތާލުންކަމުގައި މި
ބަޔާނުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި މުނިފޫހިފިލުވުމާއި، މަސައްކަތްކުރުމާއި،
މުއާ ސަލާތުކުރުމާއި މަޢުލޫމާތު ހޯދާލިބިގަތުމަށް ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންނަށް
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 73

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ލިބިފައިވާ ފުރުޞަތުތައް ޓެކްނޮލޮޖީގެ ބޭނުންކޮށްގެން ފުޅާކުރުމަށް އަހައްމިއްޔަތުކަން
ދިނުމަށްވެސް މިބަޔާނުގައި ވަނީ ގޮވާލާފައެވެ.
 ބައިނަލްއަގްވާމީ ގޮތުން ފާހަގަ ކުރާ ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންގެ ދުވަސް – 18
ޑިސެންބަރު
ބައިނަލްއަޤްވާމީގޮތުން ފާހަގަކުރާ ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުމުގެ
ގޮތުން 18 ޑިސެންބަރު ކޮމިޝަނުންވަނީ ބަޔާނެއް ނެރެފައެވެ. ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅޭ
ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންނާ ގުޅުން ހުރި މައްސަލަތަކަށް ބަލާއިރު މަސައްކަތްކުރުވާ
ފަރާތުން ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިއާގެ ޕާސްޕޯޓާއި އެހެނިހެން އަމިއްލަ ލިޔެކިއުން
ހިފެހެއްޓުމާއި، މުސާރަ ނުދީ މަސައްކަތް ކުރުވުމާއި، އެކަށީގެންވާ ބޯހިޔާވަހިކަން
ނުދިނުމުގެ މައްސަލަތައް ހިމެނޭ ކަމަށް މިބަޔާނުގައި ފާހަގަކޮށްފައި ވެއެވެ. ރާއްޖޭގައި
މަސައްކަތްކުރާ ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ބައެއް މީހުންނަކީ
ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގގެ ޝިކާރައަކަށްވެފައިވާ ބައެއްކަމާއި މިފަދަ ކަންކަން ހައްލު
ކުރުމަށް ބައިނަލްއަޤްވާމީ ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންގެ މުޢާހަދާގައި ވީހާވެސް އަވަހަކަށް
ބައިވެރިވުމަށް ދިވެހި ދައުލަތަށް މިބަޔާނުގައި ބާރު އަޅާފައިވެއެވެ. އަދި ބިދޭސީ
މަސައްކަތްތެރިންނަށް ރައްދުވާގޮތަށް ދަށުދަރަޖައިގެ ބަސްތައް ބޭނުން ނުކުރުމަށާއި
އިހާނެތި ޢަމަލުތައް ނުހިންގުމަށް ވެސް އެންމެހާ ފަރާތްތަކަށް މިބަޔާނުގައި ކޮމިޝަނުން
އިލްތިމާސްކޮށްފައިވެއެވެ. ހަމައެއާއެކު، ބިދޭސީންނާ މެދު ކުރެވޭ ތަފާތުތަކާ ހިންގާ
އިހާނެތި އަމަލުތަކާ މެދު މުޖުތަމައު ހޭލުންތެރި ކުރުމަށް މީޑިއާގެ ފަރާތްތަކާއި މަދަނީ
މުޖުތަމަޢުން އިތުރު ސަމާލުކަމެއް ދިނުމަށްވެސް ގޮވާލާފައި ވެއެވެ.
5.3.14. ހިއުމަން ރައިޓްސް ސެމިނަރ
ސިވިލް ސާވިސް
ޓްރެއިނިންގ އިންސްޓިޓިއުޓާ
ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުން
ސަރުކާރުގެ
މިނިސްޓްރީތަކުގައި
މަސައްކަތްކުރާ ޕާމަނަންޓް
ސެކްރެޓަރީންނަށް
އަމާޒުކޮށްގެން ހިއުމަން
ހިއުމަން ރައިޓްސް ސެމިނާރގެ ތެރެއިން
ރައިޓްސް ސެމިނާރެއް
2014 އޯގަސްޓް 19 ގައި ވަނީ ބާއްވާފައެވެ. މި ސެމިނަރގައި ޕާމަނަންޓް
ސެކްރެޓަރީންގެ އިތުރުން ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލުންނާއި
އެހެނިހެން އިސް ފަރާތްތަކާއެކު ޖުމްލަ 38 ފަރާތަކުން ބައިވެރިވިއެވެ. މިސެމިނާރގައި،
އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ތައާރަފުގެ އިތުރުން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ހެޔޮވެރިކަން - ރާއްޖޭގެ
ޤާނޫނުތަކާއި، ސިޔާސަތުތަކާއި އަދި އިދާރީ އުސޫލުތަކުގައި އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 74

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ވިސްނުން ހިމެނުމުގެ މައްޗަށް ސެޝަނެއް ނަގައިދެވުނެވެ. އަދި ރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ
އދ. ގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުން ހުރި މުޢާހަދާތަކުގެ ކޮމެޓީތަކުގެ ހުށަހެޅުންތައް
ތަންފީޛު ކުރެވިފައިވާ މިންވަރާއި ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތަކާ ބެހޭ ގޮތުން މަޝްވަރާކުރެވުނެވެ.
5.3.15. އައި.ސީ.ސީ.ޕީ.އާރް ގެ ރެކޮމެންޑޭޝަންތައް ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް
ޙިއްޞާކުރުމުގެ ބައްދަލުވުން
2012 ވަނަ އަހަރު
އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮވަނެންޓް އޮން
ސިވިލް އެންޑް ޕޮލިޓިކަލް ރައިޓްސް
(އައި.ސީ.ސީޕީ.އާރު) ގެ ކޮމިޓީން
ދައުލަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ
ކަންތައްތައް ތަންފީޛުކުރުމަށް
ބާރުއެޅުމުގެ ގޮތުންނާއި އަދި
އައި.ސީ.ސީ.ޕީ.އާރް ފޯރަމްގެ ތެރެއިން
އައި.ސީ.ސީޕީ.އާރގެ ސްޓޭކް
ހޯލްޑާރސްގެ މެދުގައި މިކޮންވެންޝަނާ ގުޅޭގޮތުން ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމާއި
ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުކުރުމަށް ބާރުއެޅުމުގެ ގޮތުން ފޯރަމެއް ވަނީ ކުރިއަށް ގެންދެވިފައެވެ.
މިފޯރަމްގައި ޖުމްލަ 12 މުއައްސަސާއަކުން 19 ފަރާތެއް ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ.
5.3.16. ގެވެށިއަނިޔާއާ ގުޅޭގޮތުން ބޭއްވި ކޮންފަރެންސް
ގެވެށި އަނިޔާއާއި ގުޅޭ ކަންކަމުގައި ޤާނޫނީ ގޮތުން ޒިންމާ އުފުލަން ޖެހޭ ފަރާތްތައް
ޒިންމާދާރުކުރުވައި، މިފަރާތްތަކާއިއެކު ދެމެހެއްޓެނިވި ގޮތެއްގައި އެކުގައި މަސައްކަތް
ކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި މަލްޓި ސްޓޭކްހޯލްޑަރ ކޮންފަރެންސެއް ހޯޕް ފޮރ ވިމެންއާއި
ގުޅިގެން 2014 ނޮވެންބަރު 29 އަދި 30 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވުނެވެ. މި ކޮންފަރެންސްގައި
ގެވެށި އަނިޔާގެ ބިލް ތަންފީޒު ކުރުމުގައި ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތައް ދެނެގަނެ މި ގޮންޖެހުންތައް
ހައްލުކުރުމަށް ކުރެވިދާނެ ކަންތައްތަކާމެދު މަޝްވަރާކުރުމަށް ޖުމްލަ 11 މުއައްސަސާއަކުން
24 ފަރާތެއް ބައިވެރިވިއެވެ.
5.3.17. ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ މުވައްޒަފުންނަށް ހިންގި ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމް
ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުގައި
މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަކީ
އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް
ހޭލުންތެރިވެފައިވާ ބަޔަކަށް
ހެދުމާއި، ސަރުކާރުގެ
ސިޔާސަތުތައް ބައްޓަން ކުރުމުގައާއި
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުންނަށް ހިންގި
ތަންފީޒުކުރުމުގައި އިންސާނީ
ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމުގެ ތެރެއިން
ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމުކޮށް
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 75

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ކުރިއެރުވުމަށް މަސައްކަތްކުރުމުގެ ރޫހެއް މުވައްޒަފުންގެ މެދުގައި އުފެއްދުމަށް ތަމްރީން
ޕްރޮގްރާމްތަކެއް ހިންގުނެވެ. މި ޕްރޮގްރާމުގައި 7 މުއަ އްސަސާއެއްގެ ޖުމްލަ 69
މުވައްޒަފަކު ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ. ތިރީގައި އެވަނީ މިޕްރޮގްރާމް ހިންގުނު މުއައްސަސާތަކެވެ.
- ޑިޕާޓްމެންޓް އޮފް އިމިގްރޭޝަން އެންޑް އެމިގްރޭޝަން
- ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް
- މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް
އެފެއާރޒް
- ފެމިލީ އެންޑް ޗައިލްޑް
ޕްރޮޓެކްޝަން ޑިޕާޓްމެންޓް
(ޕޮލިސް)
- މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމް ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް އިމިގްރޭޝަން އެންޑް
- މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް އެމިގްރޭޝަންގެ މުވައްޒަފުންނަށް ހިންގި ތަމްރީން
އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރ ޕްރޮގްރާމުގެ ތެރެއިން
- މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލް
5.3.18. ކަރިކިއުލަމް ޑިވެލޮޕަރުންނަށް ބޭއްވި ޓްރޭނިންގ
އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަކީ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތައުލީމީ
ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި
ހިމެނޭ މައިގަނޑު
ބަޔަކަށް ހެދުމުގެ
މަޤްޞަދުގައި 2014
ޖޫން 18 – 19 އަށް ކަރިކިއުލަމް ޑިވަލޮޕަރުންނަށް ބޭއްވި ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްގެ
ޓްރެއިނިންގ އެއް ތެރެއިން
ބޭއްވުނެވެ. މުރާޖަޢާ
ކުރެވެމުންދާ ޤައުމީ މަންހަޖުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ މާއްދާތަކުގެ މުޤައްރަރުތަކުގެ މަސައްކަތް
ކުރާ ފަރާތްތަކަށް އިންސާނީ ހަރަކާތްތަކާ ގުޅޭ މައުލޫމާތު މިޓްރެއިނިންގގައި
ފޯރުކޮށްދެވުނެވެ. ނެޝަނަލް އިންސްޓިޓުއުޓް އޮފް އެޑިއުކޭޝަންގެ ކަރިކިއުލަމް
ޑިވެލޮޕަރުންގެ އިތުރުން ނެޝަނަލް ޔުނިވަރސިޓީގެ ބައެއް ޓީޗަރ އެޑިއުކޭޓަރުންނާއި
މާލޭގެ ބައެއް ސްކޫލުތަކުގެ ސޯޝަލް ސްޓަޑީޒް ޓީޗަރުން ހިމެނޭ ގޮތަށް ޖުމްލަ 25
ފަރާތެއް ބައިވެރިވިއެވެ.
5.3.19. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ޔުނިވަރސިޓީގެ ފެކަލްޓީތަކަށް ހިންގި އޮރިއެންޓޭޝަން ސެޝަން
ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އާންމުން ހޭލުންތެރިކުރުމަށް
ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ޔުނިވަރސިޓީގެ ފެކަލްޓީތަކަށް
އަމާޒުކޮށްގެން ސެޝަންތަކެއް ކުރިއަށް ގެންދެވުނެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި ފެކަލްޓީ އޮފް
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 76

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
އެޑިޔުކޭޝަންގެ 57 ދަރިވަރަކަށާއި ފެކަލްޓީ އޮފް ހޮސްޕިޓަލިޓީ އެންޑް ޓުވަރިޒަމް
ސްޓަޑީޒްގެ 9 ދަރިވަރަކަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ތަޢާރަފް ސެޝަންތައް ނަގައިދެވުނެވެ.
5.3.20. ޔުނިވަރސަލް ޕީރިއޮޑިކް ރިވިއު (ޔޫޕީއާރު) ރިޕޯޓް ހުށަހެޅުމާބެހޭ ގޮތުން މަދަނީ
ޖަމްޢިއްޔާތަކަށް ބޭއްވި މަސައްކަތު ބައްދަލުވުން
ޔޫޕީއާރު ރިޕޯޓް ހުށަހެޅުމާއި
ބެހޭ ގޮތުން މަދަނީ
ޖަމްޢިއްޔާތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން
މަސައްކަތު ބައްދަލުވުމެއްވަނީ
ބާއްވާފައެވެ. މިބައްދަލުވުމުގެ
މަޤްޞަދަކީ ޔުނިވަރސަލް
ޔޫޕީއާރ ޓްރޭނިންގ ގެ ތެރެއިން
ޕީރިއޮޑިކް ރިވިއު ރިޕޯޓް
ތައްޔާރުކުރާނެގޮތުގެ މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުމާއި ރިޕޯޓް ފޮނުވުމުގައި މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކުގެ
ޝައުޤުވެރިކަން އުފެއްދުމެވެ. މި މަސައްކަތު ބައްދަލުވުމުގައި ތަފާތު ޖަމްޢިއްޔާތަކުން 19
ފަރާތެއް ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ.
5.3.21. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް ބޭއްވި އޮރިއެންޓޭޝަން ސެޝަން
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭގޮތުން މަޢުލޫމާތު ދިނުމަށް
އޮރިއެންޓޭޝަން ސެޝަނެއް 2014 މެއި 26 ގައި ޔޫއެންޑީޕީ އާ ގުޅިގެން ހިންގިފައިވެއެވެ. މި
އޮރިއެންޓޭޝަންގައި ކޮމިޝަންގެ ފަރާތުން މައުލޫމާތު ދީފައިވަނީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މުއާހަދާތަކާއި
އަދި އިންސާނީ ހައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖްލިސް މެންބަރުންގެ ދައުރާ
ގުޅޭގޮތުންނެވެ.
5.3.22. މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސާވިސަސްގެ މުވައްޒަފުންނަށް ހިންގުނު ތަމްރީނު
ސެޝަންތައް
މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސާވިސަސް ގެ ވަޒީފާއަށް އަލަށް ނިކުންނަ ފަރާތްތަކަށް ހިންގާ
ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމުގައި ޖުމްލަ 94 ފަރާތަކަށް ވަނީ މައުލޫމާތު ދެވިފައެވެ. މިޕްރޮގްރާމުގައި
އިންސާނީ ޙައްޤުގެ ތައާރަފާއި ސްޓެންޑާރޑް މިނިމަމް ރޫލްސްއާއި އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނާ
ބެހޭ މައުލޫމާތު ސެޝަންތަކެއް ނަގާދެވިފައިވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، ހިއުމަން ރައިޓްސް
ކޮމިޝަނާއި އެންޕީއެމްގެ ދައުރާ ބެހޭ ގޮތުންވެސް ބައިވެރިންނަށް މިސެޝަންތަކުގައި
މައުލޫމާތު ދެވުނެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 77

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
5.3.23. މީޑިއާތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން ގެންދެވުނު ޓްރެއިނިންގ ސެޝަންތައް
ރާއްޖޭގެ މީޑިއާގައި މަސައްކަތް
ކުރާ ޖާނަލިސްޓުންނަކީ އިންސާނީ
ޙައްޤުތަކަށް ހޭލުންތެރި ބަޔަކަށް
ހެދުމަށާއި އަދި ރާއްޖޭގެ މީޑިއާއިން
ގެނެސްދޭ ޚަބަރުތަކަކީ އިންސާނީ
ޙައްޤުތަކުގެ ނަޒަރިއްޔާއިން
އަލިއަޅުވާލެވިފައިވާ ޚަބަރުތަކަކަށް
މީޑިއާއަށް އަމާޒކޮށްގެން ބޭއްވެވި ޓްރެއިނިންގ ސެޝަންގެ
ހެދުމަށްޓަކައި ރާއްޖޭގެ އެކިއެކި
ތެރެއި ން
މީޑިއާތަކަށް ވަނީ މަޢުލޫމާތު
ސެޝަންތަކެއް ނަގައިދީފައެވެ. އެގޮތުން 6 މީޑިއާ ސްޓޭޝަނެއްގެ 31 ނޫސްވެރިއަކަށް
ޓްރެއިނިންގ ހިންގުނެވެ.
5.3.24. އެހެނިހެން މަސައްކަތު ބައްދަލުވުމާއި ޓްރެއި ގނިން ސެޝަންތައް
މުއައްސަސާތަކުން ރާވައިގެން ހިންގާ ޕްރޮގްރާމްތަކުގައިވެސް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް
ހޭލުންތެރިކުރުވުމުގެ ސެޝަންތައް މިއަހަރު ތެރޭގައި ނަގައިދެވުނެވެ. މިސެޝަންތަކުގެ
ތަފްސީލު ތިރީގައި މިވަނީއެވެ.
5.3.25. ޕްރޮސިކިއުޓަރުންނަށް ހިންގި ތަމްރީން ސެޝަންތައް
ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާއި ބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާއާއި އަންހެނުންނަށް ކުރެވޭ
ތަފާތުކުރުންތައް ނައްތާލުމާ ބެހޭ ބައިނަލްއަގްވާމީ މުޢާހަދާއަށް ޕްރޮސެކިއުޓަރުން
އަހުލުވެރިކުރުމުގެ ގޮތުން ޕްރޮސެކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުން އިންތިޒާމުކުރި ދެ
ސެޝަންގައި ޖުމްލަ 48 ފަރާތަކަށް މިދާއިރާއިން މައްލޫމާތު ދެވުނެވެ.
5.3.26. މަސައްކަތްތެރިންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ޓީޗަރުންނަށް ނަގައިދެވުނު ސެޝަން
ޓީޗަރސް އެސޯސިއޭޝަނުން އިންތިޒާމުކޮށްގެން މަސައްކަތްތެރިންނަށް ލިބިފައިވާ ޙައްޤުތަކާ
ބެހޭ ގޮތުން ޓީޗާ ރސް އެސޯސިއޭޝަންގެ މެންބަރުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ބޭއްވި
ސެޝަންގައި ޖުމްލަ 220 ޓީޗަރަކު ބައިވެރިވިއެވެ.
5.3.27. މޯލްޑިވްސް ނެޝަނަލް ޔުނިވަރސިޓީގެ ފެކަލްޓީ އޮފް އާޓްސްގެ ދަރިވަރުންނަށް
މައުލޫމާތު ދިނުން
މިއީ ފެކަލްޓީ އޮފް އާޓްސްގެ ބެޗެލަރ އޮފް ސައިކޮލޮޖީ ހަދަމުންދާ ދަރިވަރުންނަށް
އަމާޒުކޮށްގެން ބޭއްވި ސެޝަންތަކެކެވެ. އެގޮތުން، ފުރަތަމަ ސެޝަންގައި މައުލޫމާތު
ދެވިފައިވަނީ ޖެންޑަރ އަދި ގެވެށި އަނިޔާއާ ބެހޭ ގޮތުންނެވެ. ދެވަނަ ސެޝަންގައި
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 78

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
މައުލޫމާތު ދެވިފައިވަނީ އިންޓަނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮންވެންޝަންތަކާ ބެހޭ
ގޮތުންނެވެ. މިސެޝަންތަކުގައި ޖުމްލަ 39 ފަރާތެއް ބައިވެރިވިއެވެ.
5.3.28. ސިވިލް ސަރވަންޓުންނަށް ހިންގުނު ތަމްރީން ސެޝަންތައް
ސިވިލް ސާވިސްގެ ޓްރެއިނިންގ އިންސިޓިޓިއުޓުން ސިވިލް ސާރވަންޓުން މަސައްކަތަށް
އަހުލުވެރިކުރުވުމުގެ ގޮތުން ހިންގާ އިންޑަކްޝަން ޕްރޮގްރާމުގައި 'އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ
ތައާރަފު' ގެ 3 ސެޝަނެއް ވަނީ މިއަހަރު ނަގައިދީފައެވެ. މިސެޝަންތަކުގައި ޖުމްލަ 58
ފަރާތަކަށް މަޢުލޫމާތު ދެވުނެވެ.
5.3.29. ފެސިލިޓޭޓަރުން ތަމްރީނުކުރުމަށް އެލްޖީއޭއިން ހިންގި ޕްރޮގްރާމްގައި މަޢުލޫމާތު
ދިނުން
އަލަށް އިންތިހާބުވި ކައުންސިލަރުން ތަމްރީނުކުރުމަށްޓަކާ ފެސިލިޓޭޓަރުން ތަމްރީންކުރުމަށް
އެލްޖީއޭއިން އިންތިޒާމުކޮށްގެން ހިންގި ޓީއޯޓީގައި ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން އިންސާނީ
ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ މައުލޫމާތު ދެވުނެވެ. މިސެޝަންގައި 52 ފަރާތެއް ބައިވެރިވިއެވެ.
5.3.30. ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަންގެ މުވައްޒަފުންނަށް ހިންގި ޓްރެއިނިންގ
މިސެޝަނަކީ ޕީއައިސީގެ އިން އެދިގެން އެކޮމިޝަނުގެ 15 މުވައްޒަފަކަށް ކުރިއަށް
ގެންދެވުނު ޕްރޮގްރާމެކެވެ. މިސެޝަންގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުންނާއި،
ކޮންވެންޝަން އަގެންސްޓް ޓޯޗަރ އަދި ޖަލުތަކުގައި ޤައިދީންނާމެދު އަމަލުތައް ބަހައްޓާނެ
މިންގަނޑުތަކާބޭހޭ މައުލޫމާތު ބައިވެރިންނާ ހިއްސާކުރެވުނެވެ.
5.3.31. މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރގެ ސީޑޯ ޓްރެއިނިންގގައި މަޢުލޫމާތު ދިނުން
ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ތެރެއިން ކޮންވެންޝަން އޮން ދި އެލިމިނޭޝަން އޮފް އޯލް
ފޯމްސް އޮފް ޑިސްކްރިމިނޭޝަން އެގެއިންސްޓް ވިމެން (ސީޑޯ) އާ ގުޅުން ހުރި ކަންކަމުގައި
ޝާމިލުވާ ފަރާތްތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރއިން އިންތިޒާމްކޮށްގެން
ބޭއްވި މިސެޝަންގައި ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން މިމުއާހަދާއަށް ރިޕޯޓު ކުރުމާ ރިޕޯޓު ކުރުމުގައި
ދިމާވާ ދަތިތަކުގެ މައުލޫމާތު 33 ފަރާތަކަށް ދެވުނެވެ.
5.3.32. މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސާވިސްގެ މުވައްޒަފުންނަށް ހިންގުނު ތަމްރީނު ސެޝަންތައް
މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސާވިސްގެ އެދުމުގެ މަތިން އެފަރާތުން ހިންގާ ތަމްރީނު
ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މައުލޫމާތު ސްޓޭޝަން މެނޭޖަރުންނަށް ވަނީ
ނަގައިދެވިފައެވެ.
ސްޓޭޝަން މެނޭޖަރުންނަށް ނަގައިދެވުނު ސެޝަންތަކުގެ ތެރޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ
ތައާރަފާއި، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން، އެންޕީއެމްގެ ދައުރާއި އަދި އެންޓި -ޓޯޗާރ
ޤާނޫނުގެ އިތުރުން ކެޓް ކޮންވެންޝަންއާ ބެހޭ މައުލޫމާތު ހިމެނެއެވެ. މިސެޝަންތަކުގައި
25 އޮފިސަރަކު ބައިވެރިވިއެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 79

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
އަދި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސާވިސްގެ އެދުމުގެ މަތިން "ޕްރޮފެޝަނަލް ޓްރެއިނިން ފޯރ
ކަސްޓޯޑިއަލް އޮފިސަރސް " ކޯހުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ މައުލޫމާތާއި ޖަލުތަކުގައި
ޤައިދީންނާމެދު އަމަލުތައް ބަހައްޓާނެ މިންގަނޑުތަކާބޭހޭ މައުލޫމާތު ދެވުނެވެ. އަދި 25
ފަރާތަކުންވަނީ މި ސެޝަންގައި ބައިވެރިވެފައެވެ.
5.3.33. ސޮސަޓީ ފޯރ ހެލްތް އެޑިޔުކޭޝަނުން އެފްސީޕީޑީގެ މުއައްޒަފުންނަށް ހިންގި
ގޓްރެއިނިން
ސޮސައިޓީ ފޯރ ހެލްތް އެޑިޔުކޭޝަންގެ ފަރާތުން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފެމިލީ
އެންޑް ޗައިލް ޕްރޮޓެކްޝަން ޑިޕާޓްމަންޓްގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް ހިންގި ގެވެށި
އަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ މަސައްކަތު ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޝަންގެ ފަރާތުން އިންސާނީ
ޙައްޤުތަކުގެ ތަޢާރަފް ސެޝަނެއް ނަގައިދެވުނެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި ޖުމްލަ 20 ފުލުހުން
ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ.
5.3.34. ފެކަލްޓީ އޮފް ހެލްތް ސައިންސަސްގެ ކަރިކިއުލަމްގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމެނުން
ސިއްހީ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ ފަރާތްތަކަކީ ނުވަތަ ސިއްހީ ދާއިރާގައި މަސައްކަތް ކުރާ
ފަރާތްތަކަކީ ސިއްހަތާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ހޭލުންތެރި ބަޔަކަށް ހެދުމުގެ މަޤްޞަދުގައި
ފެކަލްޓީ އޮފް ހެލްތް ސައިންސްގެ ކަރިކިއުލަމްގައި އިންސާނީ ޙައްޤުގެ މޮޑިއުލެއް ހިމެނުމުގެ
މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވިފައެވެ. އެގޮތުން ފެކަލްޓީ އޮފް ހެލްތް ސައިންސަސްގެ ކޯސްތަކުގެ
ތެރެއިން ޑިގްރީ ޕްރޮގްރާމްގެ ހެލްތް މެނޭޖްމަންޓް މޮޑިއުލްތަކުގެ ތެރެއިން އެތިކްސް އެންޑް
އިންޓަނޭޝަނަލް ސްޓޭންޑާޑް މޮޑިއުލްގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމެނުމުގެ މަސައްކަތް
ކުރެވިފައިވެއެވެ.
5.3.35. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބު 2014
ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު)2008 /6
ގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައި ކޮމިޝަންގެ މަޤްޞަދުގެ ގޮތުގައި (ހ) އަދި (ށ) ގައި ބުނެފައިވާ
ފަދައިންނާއި އަދި ހަމަ މިޤާނޫނުގައި ކޮމިޝަންގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ގޮތުގައި 20 ވަނަ
މާއްދާގެ (ބ) އަދި (މ) ގައިވާ ފަދައިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 26 ވަނަ
މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ވޯޓު ދިނުމުގެ ޙައްޤު ރައްޔިތުންނަށް ފުރިހަމައަށް
އެއްވެސް ނުފޫޒެއްނެތި ލިބިދޭތޯ ބެލުމަށާއި އަދި މިއިންތިޚާބަކީ މިނިވަން އިންސާފުވެރި
އިންތިޚާބެއްތޯ ކަށަވަރުކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން 2014 ވަނައަހަރުގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ
އިންތިޚާބު އޮބްޒާރވް ކުރުމަށް ނިންމާ މިއިންތިޚާބު ވަނީ އޮބްޒާރވް ކޮށްފައެވެ. އަދި މި
އިންތިޚާބު އޮބްޒާރވް ކުރުމުގައި ކޮމިޝަނުން ބަލާފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު
އަސާސީއާއި، އިންތިޚާބާ ބެހޭ ޤާނޫނުތަކާއި ޤަވާއިދުތަކާއި، ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުއާހަދާތަކާ
ޤަރާރުތަކުން ރައްޔިތުންނަށް ލިބިދީފައިވާ ވޯޓު ދިނުމުގެ ޙައްޤު އެންމެ ފުރިހަމައަށް
ލިބިދޭތޯއެވެ. 2014 ވަނައަހަރުގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބުގައި ކޮމިޝަނުން ވަނީ
ރާއްޖޭގެ 10 ސަރަހައްދެއްގެ 24 ވޯޓު ފޮށި އޮބްޒަރވް ކޮށްފައެވެ. މިގޮތުން، ކޮމިޝަނުން
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 80

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
އޮބްޒަރވް ކޮށްފައިވާ 10 ސަރަހައްދަކީ، ހއ. ކެލާ، ހދ. ކުޅުދުއްފުށި، މާލެ، ހުޅުމާލެ،
މާލޭ ޖަލު، މާފުށީ ޖަލު، ދޫނިދޫ ޕޮލިސް ކަސްޓޯޑިއަލް، ތ. ތިމަރަފުށި، ލ. ގަން، ގދ.
ތިނަދޫ، ޏ. ފުވައްމުލައް، އައްޑޫ ސިޓީގެ ހިތަދޫ އަދި ފޭދޫއެވެ.
އިންތިޚާބު އޮބްޒާރވް ކުރުމަށްފަހު އޮބްޒަރވޭޝަން ރިޕޯޓް ކޮމިޝަނުން ވަނީ 22 މާރިޗު
2014 ގައި ފާސްކޮށް ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާ ހިއްސާކޮށްފައެވެ. މިރިޕޯޓްގައި ބަލާފައިވާނީ
މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބުގެ ކަންތައްތައް އޮބްޒަރވް ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކޮމިޝަނުން ކުރުމަށް
ފެށިގެން އައިގޮތާއި، އޮބްޒަރވްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ގޮތާއި، އިންތިޚާބާ
ބެހޭ ޤާނޫނުތަކާއި ޤަވާއިދުތަކާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑުތަކުން ފާހަގަކުރެވޭ
ކަންތައްތަކާއި، ކޮމިޝަންގެ އޮބްޒަރވަރުންނަށް އިންތިޚާބުގެ ކުރިންނާއި އިންތިޚާބުގެ
ފަހުންނާއި އިންތިޚާބު އޮތް ދުވަހު ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތަކާއި، އިންތިޚާބުގެ
ކުރިންނާއި ފަހުން މާހައުލު އޮތްގޮތާއި، އިންތިޚާބާ ބެހޭ ޤައުމީ ލަފާދޭ ކޮމިޓީގައި ކޮމިޝަނުން
ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކާއި އަދި ކުރިއަށް އޮތް އިންތިޚާބުތައް ރަނގަޅުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ
ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށެވެ.
މީގެއިތުރުން، އިންތިޚާބުގައި ޙަރަކާތްތެރިވާ އޮބްޒަރވަރުން އޮބްޒަރވްކުރުމުގައި
ގެންގުޅެންޖެހޭ މިންގަނޑުތަކާއި، އިންތިޚާބާއި ގުޅުންހުރި ޤާނޫނުތަކާއި ޤަވާޢިދުތަކާއި
ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑުތަކަށް އަހުލުވެރިކުރުމުގެ ގޮތުންނާއި ކޮމިޝަނުން 2014 ވަނަ
އަހަރުގެ މަޖްލިސް އިންތިޚާބު މޮނިޓަރ ކުރުމަށް ރާވާފައިވާގޮތް އޮބްޒަރވަރުންނަށް
އެންގުމުގެ ގޮތުންނާއި އިންތިޚާބުގައި ދައުލަތުގެ އެހެން މުއައްސަސާތަކުން އަދާކުރާނެ
ދައުރާމެދު އަހުލުވެރިކުރުމަށް ކޮމިޝަންގެ އޮބްޒާރވަރުން ތަމްރީން ކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި
މިއިންތާޚަބަށް ތައްޔާރުވުމަށް ކޮމިޝަނުންވަނީ ކަމާގުޅޭ މުއައްސަސާތަކާއި އަދި އިންތިޚާބު
އޮބްޒާރވްކުރުމަށް ހަރަކާތްތެރިވި ބައިނަލްއަޤްވާމީ އެކިއެކި ފަރާތްތަކާއެކު ބައްދަލުކޮށްފައެވެ.
5.3.36. ބޭއްވިފައިވާ ބައްދަލުވުންތަކުގެ ޚުލާސާ
 20 ޖަނަވަރީ 2014 : ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް އިންތިޚާބުގައި ވޯޓުލާ މީހުންގެ
ރެޖިސްޓަރީގައި އާންމު ފަރާތްތަކުގެ މައުލޫމާތު ހިމެނުމަށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން
އެދިފައިވާތީ މިކަމުގައި އިންސާނީ ޙައްގުގެ ނަޒަރުން ދެކޭގޮތާއި ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާ
ކުރުމަށް ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ނެޝަނަލް ރެޖިސްޓްރޭޝަނުން ކޮމިޝަނާއެކު
ބައްދަލުކުރެއްވިއެވެ.
 20 ޖަނަވަރީ 2014 : ރައްޔިތުންގެ މަޖްލިސް އިންތިޚާބު، ޔޫރަޕިއަން ޔޫނިއަން EU((
އިން އޮބްޒަރވްކުރުމާއި ގުޅޭގޮތުން
މައުލޫމާތު ސާފުކުރުމަށް، ރާއްޖެ
ވަޑައިގެންނެވި އީޔޫގެ
އެކްސްޕްލޮރެޓަރީ ގުރޫޕްގައި ހިމެނޭ
ޔޫރަޕިއަން އެކްސްޓަރނަލް އެކްޝަން
ސަރވިސް (އީ.އީ.އެސް)
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 81

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
(އިލެކްޝަން ޑެސްކް) ގެ ވަފުދާ ކޮމިޝަނުން ބައްދަލުކުރިއެވެ.
 3 މާރިޗު 2014 :2014 ވަނަ
އަހަރު ބާއްވާ ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބަށް
ތައްޔާރުވުމުގެ ގޮތުން މޯލްޑިވްސް
ފޮލިސް ސަރވިސްއާ
ބައްދަލުކުރިއެވެ.
 19 މާރިޗު 2014: ކޮމަންވެލްތު އިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް އިންތިޚާބު އޮބްޒާރވް
ކުރުމަށް ރާއްޖެ ވަޑައިގެންނެވި ވަފްދާ ކޮމިޝަނުން ބައްދަލުކުރިއެވެ. މިބައްދަލުވުމުގައި
ކޮމިޝަނުން މި އިންތިޚާބު އޮބްޒަރވްކުރުމަށް ވަމުންދާ ތައްޔާރީތަކުގެ މައުލޫމާތު
ޙިއްސާކުރިއެވެ.
5.3.37. ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދުވަސް 2014
ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ
ޙައްޤުތަކުގެ ދުވަސް ފާހަގަ
ކުރުމަށާއި ކޮމިޝަނަށް 11 އަހަރު
ފުރުނު ދުވަސް ފާހަގަކުރުމަށް
ޚާއްޞަ ހަފްލާއެއް 21 ޑިސެމްބަރު
ގައި އައްޑޫ ސިޓީގައި ވަނީ
ބާއްވާފައެވެ. މި ދުވަސް ފާގަކުރުމަށް
ބައިނަލްއަޤުވާމީ އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ދުވަސް
ކޮމިޝަނުން ކަނޑައެޅި ޝިއާރަކީ
ފާހަގަ ކުރުމުގެ ގޮތުން ބޭއްވި ޖަލްސާގައި ދިވެހި
"ހިއުމަން ރައިޓްސް "365 އެވެ.
ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނައިބް ރައީސް ޑރ. މުޙައްމަދު
މިހަފްލާގައި ކޮމިޝަނުން ފާއިތުވެދިޔަ
ޖަމީލް އަޙަމަދު ވާހަކަ ފުޅުދައްކަވަނީ
އަހަރު ކޮށްފައިވާ މަސައްކަތްތަކުގެ
މައްޗަށް ބިނާކޮށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ
ވީޑިއޯ ރިޕޯޓެއް ހުށަހެޅުމާއި،
އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ މައްޗަށް
އަލިއަޅުވާލާފައިވާ ތަމްސީލެއް
ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. މިހަފްލާގެ
ޝަރަފްވެރިމެހެމާނަކީ ޤު ޤު
ބައިނަލްއަ ވާމީ އިންސާނީ ހައް ތަކުގެ ދުވަސް
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނާއިބު ޑރ. ފާހަގަ ކުރުމުގެ ގޮތުން ބޭއްވި ޖަލްސާގައި
މުޙައްމަދު ޖަމީލް އަޙްމަދު އެވެ. ކޮމިޝަންގެ ރައީސް މަރްޔަމް ޢަޛްރާ އަޙްމަދު ވާހަކަ
މިހަފްލާގައި ޝަރަފްވެރިމެހެމާނުގެ ފުޅުދައްކަވަނީ
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 82

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
އިތުރުން ކޮމިޝަންގެ ރައީސް ވާހަކަ
ދައްކަވާފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން،
މިމުނާސަބާ ފާހަގަކުރުމަށް
ކޮމިޝަންގެ ރައީސް ދުވަހާ
ގުޅޭގޮތުން މީޑިއާ މެދުވެރިކޮށް
ޚިޠާބެއް ދެއްވާފައިވެއެވެ. އަދި
ބައިނަލްއަޤުވާމީ އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ދުވަސް
މީޑިއާ މެދުވެރިކޮށްވެސް އިންސާނީ
ފާހަގަ ކުރުމުގެ ގޮތުން ބޭއްވި ޖަލްސާގައި
ހައްޤުތަކަށް އަހުލުވެރިކުރުމަށް އެކި
ކޮމިޝަންގެ ސެކްރެޓެރީ ޖެނެރަލް ޝަމްޢޫން ޙަމީދު
ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި ކޮމިޝަނުން ވަނީ
ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަނީ
ބައިވެރިވެ މައުލޫމާތު
ފޯރުކޮށްދީފައެވެ. އިންސާނީ
ހައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމް ކުރާ
ޘަޤާފަތެއް ޤާއިމުކުރުމުގެ
މަޤްޞަދުގައި ކޮމިޝަނުން ކުރަމުންދާ
މަސައްކަތުގެ ދަށުން،
ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ބައިނަލްއަޤުވާމީ އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ދުވަސް
ހައްޤުތަކުގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުމަށް ފާހަގަ ކުރުމުގެ ގޮތުން ބޭއްވި ޖަލްސާގެ ތެރެއިން
ހިންގި ހަރަކާތުގެ ދަށުން 2014
ޑިސެންބަރު 19 ގައި ވަނީ
"ރައިޓްސް ފެއަރ "2014 ނަމުގައި
ހޭލުންތެރިކުރުމުގެ ފެއަރއެއް
ބާއްވާފައެވެ. މިފެއަރ
ހުޅުއްވައިދެއްވީ އައްޑޫ ސިޓީގެ
މޭޔަރ އަލްފާޟިލް އަބްދުاله ޞާދިޤް
އެވެ. މިފެއަރގައި ކޮމިޝަންގެ 5
ތީމެޓިކް އޭރިއާ (އަންހެނުންގެ ހައްޤުތައް، ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތައް، ބިދޭސީ
މަސައްކަތްތެރީންގެ ހައްޤުތައް، ސިއްޚީ އަދި ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކުގެ
ހައްޤުތައް އަދި އުނގެނުމުގެ ހައްޤު) ގެ ސްޓޯލްތަކުންނާއި އަދި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް
ސާރވިސަސް، މިނިސްޓްރީ އޮފް ލޯ އެންޑް ޖެންޑަރ އަދި މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކުގެ ސްޓޯލް
ތަކުން ހައްޤުތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ދީފައިވެއެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 83

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
5.3.38. މީޑިއާ އާގުޅޭ ޙަރަކާތްތައް
ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކުރާ ޚާއްޞަ ދުވަސްތަކާއި ގުޅޭގޮތުންނާއި، ކޮމިޝަނަށް ދިމާވާ ޚާއްޞަ
ހާލަތްތަކާއި ގުޅޭގޮތުންނާއި، އަދި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ކޮމިޝަންގެ މައުލޫމާތު
އާއްމުންނަށް ހިއްސާ ކުރުމުގެ މަޤުޞަދުގައި ކޮމިޝަނުން އެކިއެކި މީޑިއާތައް މެދުވެރިކޮށް
މައުލޫމާތު ދެވިފައިވެއެވެ.
ކޮމިޝަންގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅިގެން މީޑިއާގެ
ވަސީލަތްތައް ބޭނުންކޮށްގެން މައުލޫމާތު ފެތުރުން
25
20
15
10
5
މީޑިއާއަށް އެރުނު އަދަދު 0
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 84
ނޭޝަނަލް އިންކުއަރީ
ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގ
މަޖްލިސް އިލެކްޝަން
އާރް .ޕ.ީޔޫ
ޔޫތް ކޭމްޕް
ޑިމޮކްރަސީ ދުވަސް
ުވަސް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދ
ަތިކަން މާލެއަށް ދިމާވި ފެނުގެ ދ
ޤުގެ ހާލަތު ރާއްޖޭގެ އިންސާނީ ޙައް
ެންްކަތްތަކާގުޅިގ އެޗްއާރްސީއެމްގެ މަސައ

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
 މީޑިއާ މޮނިޓަރިންގ
އިންސާނީ ހައްޤުތަކާއި ގުޅޭގޮތުންނާއި ކޮމިޝަނާ ގުޅޭގޮތުން މީޑިއާއިން ގެނެސްދޭ
މައުލޫމާތުތައް ކޮންމެ ދުވަހަކު މޮނީޓަރކުރެވެއެވެ.
HRCM in the news 2014
National Inquiry
16% 17%
SupremeCourtCaseagainst
HRCM
2%
UPR
3%
3% JuvenileCourt
3%
Election
22%
4%
Health
3%
Government
13%
14% AntiTortureAct
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 85

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
 ނޫސްބަޔާންތައް
އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގެގޮތުން ކޮމިޝަނަށް ފެންނަ ޚިޔާލުތަކާއި ހުށަހަޅާ
ހުށަހެޅުންތައް އާއްމުކުރުމަށާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ބައިނަލްއަޤްވާމީ
ދުވަސްތައް ފާހަގަކުރުމަށާއި، އަދި އިންސާނީ ހައްގުތަކާ ގުޅިގެން ހުރި
ކަންބޮޑުވުންތައް ހާމަކުރުމަށްޓަކައި 2014ވަނަ އަހަރު 17 ނޫސް ބަޔާނެއް
ނެރެފައިވެއެވެ .
ޕްރެސް ރިލީސް އަމާޒްކުރެވިފައިވާ މައިގަނޑު ދާއިރާތައް
- 2014
ބައެއްގެ ހައްގަކަށް އުނި ކަމެއް ލިބިގެން
ވަކި މުނާސަބަތަކާ ގުޅިގެން
އެހެނިހެން
5.4. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންތައްތައް ހިނގާނުހިނގާ މިންވަރު ދެނެގަތުން
ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ބެހޭ މުޢާހަދާތަކާއި
ޤަރާރުތަކުންނާއި، މިނޫންވެސް މިފަދަ ކަންކަމުން ސަރުކާރުން ފޯރުކޮށްދޭން ޖެހޭ އެންމެހައި ޙައްޤުތަކާއި
މިނިވަންކަން ފޯރުކޮށްދޭ މިންވަރު ދެނެގަނެ، ޙައްޤުތައް އެދެވޭ ގޮތެއްގައި ފޯރުކޮށް ނުދެވޭނަމަ
ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ބާރުއެޅުމުގެ ގޮތުންތިރީގައިވާ މަސައްކަތްތައް ކުރެވިފައިވެއެވެ.
5.4.1. އަންހެނުންނާ މެދު ކުރާ އެންމެހައި ތަފާތުކުރުންތައް ނައްތާލުމާބެހޭ މުޢާ ހަދާ (ސީޑޯ)
އާއި ގުޅިގެން، އެ މުޢާ ހަދާ މުރާޖަ ޢާކުރާ ކޮމިޓިއަށް ލިސްޓް އޮފް އިޝޫސް އަދި
ޝެޑޯރިޕޯޓް ފޮނުވުން.
 ސީޑޯގެ ލިސްޓް އޮފް އިޝޫސް
އަންހެނުންނާމެދު ކުރާ އެންމެހައި ތަފާތުކުރުންތަކާ ގުޅުންހުރި އެވަގުތެއްގައި
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުރި އެންމެ ފާހަގަކުރެވޭ މައްސަލަތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާލައި
ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ލިޔުމެއް ސީޑޯ މުރާޖަޢާކުރާ އދ . ގެ ކޮމިޓީއަށް 2014 ވަނަ
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 86

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
އަހަރުގެ ޖޫންމަހު ފޮނުވުނެވެ. އެ ލިޔުމުގައި ފާހަގަކުރެވޭ މައްސަލަތަކުގެ ގޮތުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންހެނުން އަދި ކުޑަކުދިންނާ މެދު ކުރާ ގެވެށި އަނިޔާއާއި،
އަންހެނުން ކުރިއަރުވާ ބާރުވެރިކުރުމަށް ހުރި ހުރަސްތަކާއި، އަންހެނުންނާމެދު ތަފާތު
ނަޒަރަކުން ދެކެވޭ ދެކެވުމާއި، އަންހެނުން ޓްރެފިކް ކުރުމާއި، ސިޔާސީ އަދި އިޖްތިމާއީ
މައިދާނުގައި އަންހެނުންނަށް ދިމާވެފައިވާ މައްސަލަތަކާއި، ތަޢުލީމާއި، ވަޒީފާގެ
ފުރުޞަތުތަކާއި، ސިއްޙަތު އަދި ޝަރުޢީ އަދި ޢާއިލީ ޙައްޤުތައް ލިބުމުގައި ފާހަގަކުރެވޭ
ކަންކަމެވެ.
 ސީޑޯގެ ޝެޑޯރިޕޯޓް
އަންހެނުންނާމެދު ކުރާ އެންމެހައި ތަފާތުކުރުންތައް ނައްތާލުމާބެހޭ މުއާހަދާ (ސީޑޯ)
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ތަންފީޒުކުރެވެމުންދާ މިންވަރު މުރާޖަޢާކުރާ އދ . ގެ ކޮމިޓީއަށް
ފޮނުވާ ޝެޑޯ ރިޕޯޓެއް ތައްޔާރުކުރުމުގެ މަސައްކަތް 2014 ވަނަ އަހަރު ނިމުނުއިރު
ކޮމިޝަނުން ކުރިޔަށް ގެންގޮސްފައިވެއެވެ. މިގޮތުން، ރިޕޯޓްގެ ފުރަތަމަ ޑްރާފްޓް ނިމި
މިހާރުވަނީ ކޮމެންޓް ކުރުމުގެ މަރުހަލާގައެވެ. މި ރިޕޯޓް ސީޑޯ މުރާޖަޢާކުރާ ކޮމިޓީއަށް
ފޮނުވުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވަނީ ޖެނުއަރީ 2015 ގައެވެ. ސީޑޯ ކޮމިޓީގައި ދިވެހިރާއްޖެ
ރިވިއު ކުރަން ހަމަ ޖެހިފައިވަނީ ފެބްރުއަރީ 2015 ގައެވެ.
 ޔުނިވަރސަލް ޕީރިއޮޑިކް ރިވިއު ރިޕޯޓް ފޮނުވުން
ކޮންމެ 4 އަހަރުން އެއް އަހަރު ޔޫއެންގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކައުންސިލުން ޔޫއެން
މެންބަރު ޤައުމުތަކުގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ހާލަތު ހުރި ނެތްގޮތް ބެލުމަށް
ކުރިއަށްގެންދާ ޔުނިވަރސަލް ޕީރިއޮޑިކް ރިވިއު (ޔޫ.ޕީ.އާރު) ގެ ދަށުން ދައުލަތްތައް
ރިވިއުކުރުމަށް 2015 ވަނަ އަހަރު އދ . ގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކައުންސިލުން
2015 ވަނަ އަހަރު ބާއްވަން ހަމަޖެހިފައިވާ ސެޝަނަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިންސާނީ
ޙައްޤުތަކުގެ ޙާލަތާއި ގުޅޭގޮތުން މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ރިޕޯޓެއް ތައްޔާރުކޮށް
ސެޕްޓެންބަރު 2014 ގައި އދ . ގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކައުންސިލަށް ފޮނުވުނެވެ. މި
ރިޕޯޓްގައި ދިރިހުރުމުގެ ޙައްޤާއި، ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގއާއި، ޓޯޗަރއާއި،
އަދުލުއިންސާފުގެ ޙާލަތާއާއި، ޚިޔާލުފާޅުކުރުމުގެ މިނިވަންކަމާއި، އެއްވެއުޅުމުގެ
މިނިވަންކަމާއި، ޖަމްޢިއްޔާ/ޖަމާޢަތް ހެދުމުގެ މިނިވަންކަމާއި، ޞިއްޙަތާއި، ކުޑަކުދިންގެ
ޙައްޤުތަކާއި، އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތަކާއި، ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންގެ ޙައްޤުތަކާއި،
ދީނީގޮތުން ހައްދުފަހަނައަޅާ ދިއުމުގެ މައްސަލައާއި، ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ
މީހުންގެ ޙައްޤުތަކާއި، ތަޢުލީމާއި، މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމުގެ މައްސަލަ އަދި
ގެދޮރު ގެއްލި ނުވަތަ ހަލާކުވެ ހާލުގައި ޖެހިފައިވާ މީހުންގެ މައްޗަށް ބަލާލެވިފައެވެ.
ކޮމިޝަނުން އ.ދ.ގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކައުންސިލަށް ހުށަހެޅި ޔުނިވަރސަލް
ޕީރިއޮޑިކް ރިވިއު ރިޕޯޓާ ގުޅިގެން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކޮމިޝަންގެ މައްޗަށް ސުމޯޓޯ
ދައުވާއެއް އުފުލާފައިވެއެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 87

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
5.4.2. އދ.ގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ކޮމިޓީތަކުން ދިވެހި ދައުލަތަށް ތަންފީޛުކުރުމަށް
ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުކުރާ މިންވަރު ދެނެގަތުން
މަދަނީ ސިޔާސީ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާއާއި އެންމެހާ ނަސްލީ
ތަފާތުކުރުންތައް ނައްތާލުމާ ބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާ، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ
ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާއާއި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާގެ
އޮޕްޝަނަލް ޕްރޮޓޮކޯލް 1، އަދި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާގެ
އޮޕްޝަނަލް ޕްރޮޓޮކޯލް 2، މި މުޢާހަދާތައް މުރާޖަޢާކުރާ ކޮމިޓީތަކުން ދިވެހިދައުލަތް
ރިވިއުކުރުމަށްފަހު ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ދައުލަތުން ތަންފީޒުކުރަމުން ގެންދާ މިންވަރު
ދެނެގަތުމަށްޓަކައި ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކުން މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުމުގެ
މަސައްކަތް 2014 ވަނަ އަހަރު ކުރެވުނެވެ. ނަމަވެސް ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުކޮށްފައިވާ
މިންވަރު ދެނެގަތުމަށްޓަކައި ކޮމިޝަނަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތުތައް ހޯދުމުގައި ދައުލަތުގެ
ކަމާބެހޭ ގިނަ މުއައްސަސާތަކުން އެންމެ އެކަށީގެންވާ އެއްބާރުލުން ލިބިފައިނުވާކަން
ފާހަގަކުރެވެއެވެ. މިގޮތުން، ބޭނުންވާ ލިޔެކިއުންތައް ހޯދުމަށް ގިނަ ދުވަސްތަކެއް ހޭދަވުމާއި
ގިނަ މުއައްސަސާތަކަށް ލިޔުމުން ޖަވާބު ދިނުމަށް އެކަށީގެންވާ ވަރަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތެއް
ހޭދަކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.
5.4.3. ކޮމިޝަނުން ނެރޭ ރިޕޯޓުތަކުގެ ހުށަހެޅުންތަކަށް ޢަމަލުކުރާ މިންވަރު ދެނެގަތުން
 އެކްޓިވިޓީސް އެޑްރެސިންގ ދަ ރައިޓްސް އޮފް ޕާރސަންސް ވިތް ޑިސްއެބިލިޓީސް : އަ
ބޭސްލައިން އެސެސްމަންޓް 2010( ) ގެ ޕޮލޯއަޕް ރިޕޯޓް 2014
ކޮމިޝަނުން 2010 ވަނަ އަހަރު ތައްޔާރުކޮށް އާއްމުކޮށްފައިވާ ދިރާސާ ރިޕޯޓް
'އެކްޓިވިޓީސް އެޑްރެސިންގ ދަ ރައިޓްސް އޮފް ޕާރސަންސް ވިތް ޑިސްއެބިލިޓީސް :އަ
ބޭސްލައިން އެސެސްމަންޓް'ގައި ހިމެނިފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުކުރަމުންދާ
މިންވަރު ދެނެގަނެ ފޮލޯއަޕް ރިޕޯޓެއް 2014 ވަނަ އަހަރުވެސް ތައްޔާރުކުރެވުނެވެ.
ކޮންމެ އަހަރަކު އެއްފަހަރު ތައްޔާރުކޮށް އާއްމުކުރާ މި ފޮލޯއަޕް ރިޕޯޓްގެ މަޤްޞަދަކީ
ޑިސްއެބިލިޓީ ރިޕޯޓްގައި ދައުލަތުން ރަނގަޅުކުރުމަށް ހުރިކަންކަމުގެ މައްޗަށް ބަލައި،
ދައު ލަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުކުރުމަށް ކުރެވެމުންދާ ޢަމަލީ
މަސައްކަތްތައް ދެނެގަތުމާއި، ކޮމިޝަންގެ މި ހުށަހެޅުންތަކަށް ދައުލަތުން އިޖާބަދޭ
މިންވަރު ދެނެގަތުމެވެ. މި ރިޕޯޓުގައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުކޮށްފައިވާ މިންވަރު
ދެނެގަތުމަށްޓަކައި ކޮމިޝަނުން ކުރި މަސައްކަތަށް ދައުލަތުގެ ބައެއް ފަރާތްތަކުން
އެންމެ އެކަށީގެންވާ އެއްބާރުލުން ލިބިފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި ރިޕޯޓްގައިވާ
ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޒުކުރުމަށްވެސް ދައުލަތުން އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް މަސައްކަތް
ކޮށްފައި ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.
ތިރީގައި މިވަނީ މި ރިޕޯޓްގެ ހުށަހެޅުންތައް ދައުލަތުން ތަންފީޒުކޮށްފައިވާ މިންވަރާއި
ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޒުކުރުމަށް މަސައްކަތްކޮށްފައިވާ މިންވަރު އަންގައިދޭ ތާވަލެކެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 88

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
އެއްވެސް
ކުޑަ އާދައިގެ އެކަށީގެންވާ
ވަރަކަށް ތަންފީޛުކުރެވިފައި
މިންވަރަކަށް މިންވަރަކަށް މިންވަރަކަށް
ތަންފީޛުނުކުރެވޭ
10% 31% 21% 24% 14%
ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންގެ ޙައްޤުތައް ދައުލަތުން ފޯރުކޮށްދޭ މިންވަރުގެ
މައްޗަށް ބަލާލައި ކޮމިޝަނުން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ 'އެކްޓިވިޓީސް އެޑްރެސިންގ
'
ރައިޓްސް އޮފް ޕާރސަންސް ވިތް ޑިސްއެބިލިޓީސް :އަ ބޭސްލައިން އެސެސްމަންޓް
ރިޕޯޓް ޝާއިޢުކޮށްފައިވާތާ 4 އަހަރު ފާއިތުވެފައިވާއިރު، މި ރިޕޯޓުގައިވާ ޖުމްލަ 29
ހުށަހެޅުމުގެ ތެރެއިން 2014 ވަނަ އަހަރުގެ އޮކްޓޯބަރ މަހުގެ ނިޔަލަށް ދައުލަތުން
މުޅިން ތަންފީޒުކޮށްފައިވަނީ އެންމެ 3 ހުށަހެޅުމެވެ. އެއީ ރިޕޯޓްގެ ހުށަހެޅުންތަކުގެ
ތެރެއިން 10 އިންސައްތަ ހުށަހެޅުމެވެ. މި ރިޕޯޓްގައިވާ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ތެރޭގައި
ހިމެނޭ 22 ހުށަހެޅުމެއް 76(އިންސައްތަ ހުށަހެޅުން) ތަންފީޒުކުރުމަށް ދަޢުލަތުން
އެކި މިންވަރަށް މަސައްކަތް ކޮށްފައިވާކަން ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކުރަމެވެ.
އެހެންނަމަވެސް، 4 ހުށަހެޅުން 14(އިންސައްތަ) ތަންފީޒުކުރުމަށް ދައުލަތުން
އެއްވެސް މިންވަރަކަށް މަސައްކަތް ކޮށްފައި ނުވާކަންވެސް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.
 މުޖުތަމަޢުގައި އާންމު ހާލަތަށްވުރެ ނިކަމެތިކަން ލިބިފައިވާ މީހުންނަށް ފޯރުކޮށްދެވޭ
ޚިދުމަތްތަކާބެހޭ ސިޔާސަތު ރިވިއު (އެޕްރިލް 2012)ގެ ފޮލޯއަޕް ރިޕޯޓު 2014( )
މުޖުތަމަޢުގައި އާންމު ހާލަތަށްވުރެ ނިކަމެތިކަން ލިބިފައިވާ މީހުންނަށް ފޯރުކޮށްދެވޭ
ޚިދުމަތްތަކާބެހޭ ސިޔާސަތުތައް ރިވިއުކުރުމަށްފަހު 2012 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރިލްމަހު
އާއްމުކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓުގެ ހުށަހެޅުންތައް ދައުލަތުން ތަންފީޛުކޮށްފައިވާ މިންވަރު
ދެނެގަތުމުގެ ގޮތުން ކޮމިޝަނުން 2014 ވަނަ އަހަރުގެ 3 ވަނަ ކުއާޓަރއިން ފެށިގެން
މަޢުލޫމާތު އެއްކޮށް ރިޕޯޓެއް ތައްޔާރުކުރެވުނެވެ. މި ރިޕޯޓުގައިވާ ހުށަހެޅުންތައް
ތަންފީޛުކޮށްފައިވާ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށްޓަކައި ކޮމިޝަނުން ކުރި މަސައްކަތުގައި
ދައުލަތުގެ ބައެއް ވުޒާރާތަކުން މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކުރުމުގައި އެންމެ ފުރިހަމަ
އެއްބާރުލުން ލިބިފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީ މި
ފޮލޯއަޕް ރިޕޯޓުގައި ޖުމްލަގޮތެއްގައި ތަންފީޒުކޮށްފައިވާ މިންވަރު އަންގައިދޭ
ތާވަލެކެވެ.
ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުކޮށްފައިވާ މިންވަރު
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 89

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
އެއްވެސްވަރަކަށް
ކުޑަމިންވަރަކަށް އާދައިގެމިންވަރެއް އެކަށީގެންވާމިންވަރަކަށް ތަންފީޛުކުރެވިފައި
ޙާޞިލްނުކުރެވޭ
%20 %40 %40 0% 0%
މުޖުތަމަޢުގައި އާންމު ހާލަތަށްވުރެ ނިކަމެތިކަން ލިބިފައިވާ މީހުންނަށް ފޯރުކޮށްދެވޭ
ޚިދުމަތްތަކާބެހޭ ސިޔާސަތުގެ ރިވިއު ރިޕޯޓު ކޮމިޝަނުން ޝާއިޢުކޮށްފައިވާތާ 2 އަހަރު
ފާއިތުވެފައިވާއިރު، މި ރިޕޯޓުގައިވާ ހުރިހާ ހުށަހެޅުންތަކެއް ތަންފީޒުކުރުމަށް ފަށާ އަދި
މީގެ ތެރެއިން 20 އިންސައްތަ ހުށަހެޅުން ވަނީ ތަންފީ ޒުކޮ ށްފައެވެ. އަދި 40
އިންސައްތަ ހުށަހެޅުން އާދައިގެ މިންވަރަކަށް ތަންފީޒުކުރަން ފަށާފައިވާއިރު، 40
އިންސައްތަ ހުށަހެޅުން ތަންފީޒުކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް މަސައްކަތްކޮށްފައި
ވެއެވެ.
 ށ. ފޭދޫ 15 އަހަރުގެ ކުއްޖަކަށް ލިބިފައިވާ ޖިންސީ އަނިޔާގެ މައްސަލައާ ގުޅިގެން
ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުން މަސައްކަތްކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މައްޗަށް އެކުލަވާލާފައިވާ
ރިޕޯޓްގެ ފޮލޯއަޕް ރިޕޯޓް
މި ރިޕޯޓްގެ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޒުކުރެވެމުންދާ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށްޓަކައި 2014
ވަނަ އަހަރުގެ ފަހު ކުއާޓަރގައި ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކުން (ޖުޑިޝަރީ ފިޔަވައި)
މަޢުލޫމާތު އެއްކުރުމަށްފަހު ރިޕޯޓެއް އެކުލަވާލެވުނެވެ. ނަމަވެސް، ރިޕޯޓްގެ ފޮލޯއަޕް
ހެދުމުގެ މަސައްކަތުގައި ކަމާގުޅުންހުރި މުއައްސަސާތަކުގެ އެއްބާރުލުން އެންމެ
އެދެވޭގޮތުގައި ލިބިފައި ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. މިގޮތުން ރިޕޯޓްގެ ހުށަހެޅުންތައް
ތަންފީޒުކުރެވިފައިވާ މިންވަރާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތުތައް އެދިފައިވާ ބައެއް މުއައްސަސާތަކުން
ނުފޮނުވާ ލަސްކޮށްފައިވާކަންވެސް ފާހަގަ ކުރެވެއެވެ.
މިރިޕޯޓުގައިވާ މުއައްސަސާގެ މަސްއޫލިއްޔަތާ ގުޅުންހުރި 3 ހުށަހެޅުމެއް ތަންފީޒުކޮށް
ވަނީ ނިންމާފައެވެ. އިދާރީ ކަންކަމާގުޅޭ 6 ހުށަހެޅުމަކާއި، މުއައްސަސާގެ
މަސްއޫލިއްޔަތާ ގުޅުންހުރި ކަންކަމާގުޅޭ 10 ހުށަހެޅުމެއް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް
ވަނީ ތަންފީޒުކޮށްފައެވެ. އާދައިގެ މިންވަރަކަށް ތަންފީޛުކޮށްފައި ވަނީ މުއައްސަސާގެ
މަސްއޫލިއްޔަތާ ގުޅުންހުރި 15 ހުށަހެޅުމަކާ އަދި އިދާރީ ކަންކަމާ ގުޅޭ 10
ހުށަހެޅުމެކެވެ. އަދި އިދާރީ ކަންކަމާ ގުޅޭ 2 ހުށަހެޅުމެއް ކުޑަ މިންވަރަކަށް
ތަންފީޒުކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. މި ރިޕޯޓުގައިވާ ނިޒާމީ ކަންކަމާ ގުޅޭ
ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޒުވެފައިވާ މިންވަރު ވަޒަންކުރުމުގެ މަސައްކަތުގައި ޗައިލްޑް
ޕްރޮޓެކްޝަން ސިސްޓަމްގައި ގިނަ މައްސަލަތަކެއް ހުރިކަން ވަނީ ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.
މީގެ ތެރޭގައި ޤާނޫނީ އޮނިގަނޑު އިތުރަށް ފުރިހަމަ ކުރަންޖެހިފައިވުމާއި، ވުޒާރާތަކުގެ
މެންޑޭޓް ތަންފީޒުކުރުމަށްޓަކައި ހަދަންޖެހޭ އުސޫލުތަކާ ގައިޑްލައިންސް އެކުލަވާލުމަށް
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 90

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
މަސައްކަތްކުރަންޖެހިފައިވުމާއި، ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތައް ގުޅިގެން އަމަލުކުރާނެ
އިޖުރާއަތުތަކެއް ފުރިހަމަކުރަންޖެހިފައިވުމުގެ އިތުރުން މުއައްސަސާތަކުގެ މެދުގައި
އޮންނަންޖެހޭ، ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ނިޒާމް ވަނީ ހަރުދަނާކުރަންޖެހިފައެވެ.
އަދި ކުޑަކުދިންގެ މައްސަލަތައް ތަޙުޤީޤުކުރާ މަރުޙަލާގައި އެއްގޮތަކަށް
ޢަމަލުނުކުރުވޭކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވާއިރު، އަނިޔާ ލިބޭ ކުއްޖާ ނުވަތަ ކުއްޖާގެ ޢާއި ލާގެ
ފަރާތުން މައްސަލަކުރިއަށް ގެންދިޔުމުގައި ބައެއް ފަހަރު ހުރަސްތަކެއް ކުރިމަތިވެއެވެ.
ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ނެގޭ 18 އަހަރުން ދަށުގެ އަންހެން ކުދިން ބައިތިއްބާނެ
ތަނެއް ނެތްއިރު މިހާރު ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ބައިތިއްބަންޖެހޭ ކުޑަކުދިންގެ
އުމުރުފުރާ ވަކިކޮށް ބެލެހެއްޓުމަށް ވަނީ ނުކުޅެދިފައެވެ. އަނިޔާ ލިބޭ ކުޑަކުދިންގެ
ސައިކޮލޮޖިކަލް އެސެސްމަންޓް ހެދުމުގައި ޚާއްޞަކޮށް އަތޮޅުތެރެއިން އަންނަ
މައްސަލަތަކުގެ އެސެސްމަންޓް ހެދުމުގައި ގިނަ ގޮންޖެހުންތަކެއް ކުރިމަތިވެފައިވާކަން
ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ރާއްޖޭގެ އެކި ހިސާބުތަކުގައި ރައްކާތެރި ހިޔާވެހިތައް
ޤާއިމުކުރެވިފައިވާއިރު އެތަންތަން ހިންގުމުގައި ދަތިތަކާ ކުރިމަތިވެފައިވާކަން ފާހަގަ
ކުރެވެއެވެ.އަދި މާލީ ވަސީލަތްތައް މަދުވުމުގެ ސަބަބުން މުވައްޒަފުން އިތުރުކުރުމާއި
މުވައްޒަފުންގެ ޤާބިލްކަން އިތުރުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުމަށް ވަނީ ނުކުޅެދިފައެވެ.
ށ. ފޭދޫ 15 އަހަރުގެ ކުއްޖަކަށް ލިބިފައިވާ ޖިންސީ އަނިޔާގެ މައްސަލައާ ގުޅިގެން
ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުން މަސައްކަތްކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މައްޗަށް ބަލައި ކޮމިޝަނުން
އެކުލަވާލާފައިވާ ރިޕޯޓާގުޅޭގޮތުން ޖުވެނައިލް ކޯޓަށް ކޮމިޝަންގެ މެންބަރުން ހާޒިރުކޮށް
ސުވާލު ކޮށްފައިވެއެވެ.
5.4.4. އަތޮޅުތެރޭގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ހާލަތު ދެނެގަތުން
އަތޮޅުތެރޭގައި އިންސާނީ ޙައްގުތައް ފޯރުކޮށްދެވޭ މިންވަރު ދެނެގަތުމުގެ ގޮތުން ލ. އަތޮޅުގެ
2 ރަށަކަށް ދަތުރުކޮށް މައުލޫމާތު އެއްކުރެވިފައިވެއެވެ. މިގޮތުން ޒިޔާރަތް ކޮށްފައިވާ ރަށް
ތަކަކީ ލ. ދަނބިދޫ އަދި ފޮނަދޫ އެވެ. މި ދަތުރުގައި މަޢުލޫމާތު އެއްކުރެވިފައި ވަނީ
'އޮޕްޝަނަލް ޕްރޮޓޮކޯލް ޓު ދަ ކޮންވެންޝަން އޮން ދަ ރައިޓްސް އޮފް ދަ ޗައިލްޑް އޮން ދަ
ސޭލް އޮފް ޗްލިޑްރަން، ޗައިލްޑް ޕްރޮސްޓިޓިއުޝަން އެންޑް ޗައިލްޑް ޕޮނޮގްރަފީ' ގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ތަންފީޒުކޮށްފައިވާ މިންވަރުގެ މައްޗަށެވެ. މިމަސައްކަތުގައި
މައުލޫމާތު އެއްކުރުމުގެ ގޮތުން ދަނބިދޫ އަދި ފޮނަދޫ ގެ ކައުންސިލާއި، ޕޮލިސް، ފެމިލީ
އެންޑް ޗްލިޑްރަން ސަރވިސް ސެންޓަރ، އަންހެނުންގެ ކޮމިޓީ، ސްކޫލް މެނޭޖްމަންޓް،
ދަރިވަރުން އަދި ސިއްހީ މަރުކަޒާ ބައްދަލުކުރެވުނެވެ. ދަތުރުތަކުން ލިބުނު މައުލޫމާތުގެ
މައްޗަށް ބިނާކޮށް ރިޕޯޓެއް ތައްޔާރުކުރެވުނެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 91

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
5.5. މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ލާއިންސާނީ ނުވަތަ ދަށުދަރަޖައިގެ
ޢަމަލުތައް ހުއްޓުވުން
މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި މީހުން ބަންދުކޮށްފައި ނުވަތަ ބައިތިއްބާފައި ތިބޭ
ތަންތަނަށް ޒިޔާރަތްކޮށް، އެފަދަ ތަންތަނުގައި، އަނިޔާވެރި، ލާއިންސާނީ އަދި ދަށުދަރަޖައިގެ ޢަމަލުތައް
ހިންގާތޯ ބަލައި މޮނިޓަރކުރުމަށް 2014 ވަނަ އަހަރު 18 ޒިޔާރަތެއް ކޮށްފައިވެއެވެ. މި ޒިޔާރަތްތަކުގެ
ތެރޭގައި ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތްތަކާއި މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތްތައް ހިމެނެއެވެ. މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތްތަކުގައި
ތަނުގެ ހާލަތު ދެނެގަތުމުގެ ގޮތުން ބަލާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި ބަންދުގައި ބައިތިއްބާފައި ތިބޭ
މީހުންނާމެދު ޢަމަލުކުރެވޭ ގޮތާއި، ބަންދުގައި ބައިތިއްބާ މީހުންނަށް ދެވިފައިވާ ރައްކާތެރިކަމާއި
ޢިނާޔަތްތަކާއި، ސިއްހީ ޙާލަތާއި، ޚިދުމަތްތަކާއި އިތުރު ހަރަކާތްތަކާއި، ތަނުގެ ޢާންމު ޙާލަތު އަދި
މުވައްޒަފުންގެ މަސައްކަތްކުރުމުގެ އިންތިޒާމްތައް ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތްތައް ދެނެގަތުން ހިމެނެއެވެ. ފޮލޯޢަޕް
ޒިޔާރަތްތަކަކީ ކުރިން ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތްތަކުގެ ރިޕޯޓްގައިވާ ހުށަހެޅުންތައް
ތަންފީޒުވަމުންދާ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކެކެވެ.
5.5.1. ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތްތައް
އަދަދު ޒިޔާރަތް ކުރި ތަން ޒިޔާރަތްކުރި ތާރީޚް
1 ހއ. ދިއްދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން 17 ފެބުރުވަރީ 2014
2 ހދ. ކުޅުދުއްފުށީ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން 18 ފެބުރުވަރީ 2014
3 ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރ 2014 ފެބުރުއަރީ 11 އަދި
2014 މާރިޗު 2014
4 ހުޅުމާލެ ޖަލު 20 މާރިޗު 2014
5 ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާ އަދި އަމާން ހިޔާ 05 އޯގަސްޓް 2014
5.5.2. މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތް
އަދަދު ޒިޔާރަތް ކުރި ތަން ޒިޔާރަތްކުރި ތާރީޚް
1 ދ. ކުޑަހުވަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން 22 ޖަނަވަރީ 2014
2 މާލެ ކަސްޓޯޑިއަލް 13 މާރިޗު 2014
3 ވިލިމާލެ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން 06 މޭ 2014
4 ބިދޭސީ ހިޔާ 20 މޭ 2014
5 ޏ. ފުވައްމުލަކު ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް 27 މޭ 2014
ޑިޓޮކްސިފިކޭޝަން ސެންޓަރ
6 ޏ. ފުވައްމުލަކު ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން 28 މޭ 2014
7 ދޫނިދޫ ޕޮލިސް ކަސްޓޯޑިއަލް 24 ޖޫން 2014
8 ސ. ހިތަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން 25 އޯގަސްޓް 2014
9 ލ. ގަން ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން 10 ސެޕްޓެންބަރު 2014
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 92

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
10 ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒު، ކ. ގުރައިދޫ 16 ސެޕްޓެންބަރު 2014
11 މާލެ ޖަލު 23 އަދި 24 ސެޕްޓެންބަރު
2014
12 ޅ. ނައިފަރު ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން 29 އޮކްޓޫބަރު 2014
13 ކ. މާފުށި ޖަލު 1 އަދި 2 ނޮވެންބަރު 2014
5.5.3. ޒިޔާރަތްތަކަށްފަހު ވަގުތުން ވަގުތަށް އިޞްލާޙުކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއްކަމަށް ފާހަގަކޮށް
ކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކާއެކު ޙިއްޞާކޮށްފައިވާ ކަންތައްތައް
 ހދ. ކުޅުދުއްފުށި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން
ހދ. ކުޅުދުއްފުށި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންގައި ތިބި ބަންދު މީހުންނަށް އެކިކަހަލަ
އަނިޔާވެރި ލާއިންސާނީ ދަށުދަރަޖައިގެ ޢަމަލުތައް ކުރަމުންދާކަމަށް، 2014 ފެބުރުވަރީ
18 ވަނަ ދުވަހު އެ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް ކުރި ޒިޔާރަތުގައި، އެޕޮލިސް
ސްޓޭޝަންގައި ބަންދުގައިތިބި ފަރާތްތަކުން ކޮމިޝަނަށް މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކޮށްފައިވާތީ
އެމައްސަލަ ކޮމިޝަންގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓަށް ހުށަހަޅާ، އެކަމާއި ގުޅިގެން
މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާއެކު 2014 މާރިޗު 05 ވަނަ ދުވަހު ވަނީ
ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވާފައެވެ. މިބައްދަލުވުމުގައި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއިން ވަނީ
އެކަން ތަހްޤީޤުކޮށް ފިޔަވަޅެއް އަޅަންޖެހިއްޖެނަމަ އަޅާނެކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދީފައެވެ .
 ދޫނިދޫ ޕޮލިސް ކަސްޓޯޑިއަލް
ދޫނިދޫ ޕޮލިސް ކަސްޓޯޑިއަލް ގައި ބޯން ބޭނުންކުރާ ފެނުގެ ކުލަ މަޑު ރީނދޫ
ކުލައެއްގައި ހުންނަކަން 2014 ޖޫން 26 ވަނަ ދުވަހު ކުރި ޒިޔާރަތުގައި
ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި ފެން ރައްކާކުރުމަށް ހުންނަ ތާނގީގެ އެތެރެ ފެންނަގޮތަށް
ނަގާފައި ހުރި ފޮޓޯތަކުން އެނގޭގޮތުގައި ތާނގީގެ އެތެރޭގައި ވަރަށްބޮޑަށް ދަބަރު
ޖަހައި، ފެން ތަޣައްޔަރުވެފައި ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މިހެންކަމުން ދޫނިދޫ
ކަސްޓޯޑިއަލްގައި ފެން ރައްކާކުރުމަށް ހަދާފައި ހުންނަ ތާނގީގައި ރައްކާކުރާ ފެނަކީ،
އަދި ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންނަށާއި މުވައްޒަފުން ބޯން ބޭނުންކުރާ ފެނަކީ ބުއިމަށް
ބޭނުންކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ފެނެއް ނޫންކަމުން ޒިޔާރަތްކުރިއިރު ބޭނުންކުރާ ފެނުގެ
ބަދަލުގައި ސާފުބޯފެން މި ތަނުގައި ބައިތިއްބާފައި ތިބޭ މީހުންނަށާއި މުވައްޒަފުންނަށް
ލިބޭނެ އިންތިޒާމެއް ހަމަޖައްސަވައި އެކަން މިކޮމިޝަނަށް އަންގަވާދެއްވުމަށް އެދި
މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއަށް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ.
 ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒު، ކ . ގުރައިދޫ
2014 ސެޕްޓެންބަރު 16 ވަނަ ދުވަހު މި މަރުކަޒަށް ކުރި ޒިޔާރަތުގައި މަރުކަޒުން
ފެން ނަގައި ފެން ތަޙުލީލް ކޮށްފައިވެއެވެ. މިތަޙުލީލުގެ ނަތީޖާއިން މަރުކަޒުގެ ފެނުގައި
ގިނައަދަދަކަށް "އީ ކޮލައި" (އިންސާނުންނާއި ޖަނަވާރުންގެ ގޮހޮރުން ގިނައަދަދަކަށް
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 93

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ފެންނަން ހުންނަ ޖަރާސީމެއް) ހުރިކަމަށް ދައްކާތީ މިފެންބޭނުން ކުރުމުން ކުޑަކަމުދާ
ނިޒާމުގެ ބަލިތަކުގެ އިތުރުން ބޭރަށް ހިންގުމާ ހަމުގެބަލިފަދަ ބަލިތައްޖެހުން
އެކަށީގެންވާކަމަށް ޒިޔާރަތުގައި ބައިވެރިވި ޑޮކްޓަރު ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.
މިފެން ބޯންބޭނުން ނުކުރިކަމުގައިވީނަމަވެސް، މަރުކަޒުގެ މުވައްޒަފުންނާއި މަރުކަޒުން
ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ ބަލިމީހުން ފެންވެރުމަށާއި ގައިންތާހިރުވުމަށާއި އެހެނިހެން
ޒަރޫރީބޭނުންތަކަށް މި ފެން ބޭނުންކުރާކަމަށް ޒިޔާރަތުގައި މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވެއެވެ.
2014 ސެޕްޓެމްބަރ 16 ވަނަ ދުވަހުގެ ޒިޔާރަތަށްފަހު ފެނުގެ މައްސަލައާއި ގުޅިގެން ކުރި މަސައްކަތްތައް
 މަރުކަޒުގެ ފެނުގެ މައްސަލަ ކުއްލި މައްސަލައެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައި، 2014
ސެޕްޓެންބަރު 25 ވަނަ ދުވަހު މިނިސްޓްރީ އޮފް ލޯ އެންޑް ޖެންޑަރއާ
ބައްދަލުކުރެވުނުކަން.
 މިނިސްޓްރީ އޮފް ލޯ އެންޑް ޖެންޑަ ރއިން ފޮނުވި ޖަވާބާ ގުޅިގެން މިކޮމިޝަނުން
2014 އޮކްޓޫބަރު 2 ވަނަ ދުވަހު ޚާއްޞައެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒަށް
ޒިޔާރަތްކޮށް މަރުކަޒުން ފަރުވާހޯދަމުންދާ ބަލިމީހުންނަށް ސާފު ފެން ލިބޭނެ
ވަގުތީ އިންތިޒާމް ހަމަޖެހިފައިވޭތޯ ބެލިބެލުމުން ފެނުގެ މައްސަލަ ހައްލުކުރެވިފައި
ނުވާކަމާއި، މަރުކަޒުގައި ތިބި ބަލިމީހުން ބޭނުން ކުރަމުން ގެންދަނީ ޖަރާސީމު
އެކުލެވިގެންވާ ފެންކަމާއި މާލެއިން ގަނެގެން ގެންދާ ފެން ސްޓޯކުރުމަށް އިތުރު
އިންތިޒާމުތަކެއް ހެދިފައިނެތްކަން .
 2014 އޮކްޓޫބަރު 2 ވަނަ ދުވަހު ޚާއްޞައެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒަށް
ކުރި ޒިޔާރަތުގައި ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން މަރުކަޒުގެ ފެނުގެ
މައްސަލަ މިނިސްޓްރީ އޮފް ލޯ އެންޑް ޖެންޑަރ ވަގުތީގޮތުން ހަވާލުވެގެން
ހުންނެވީ އެޓަރނީ ޖެނެރަލް ކަމަށްވާތީ މިމައްސަލަ އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ
ސަމާލުކަމަށް ގެނެވިފައިވާކަން.
 މީގެއިތުރުން މަރުކަޒުގެ ފެނުގެ މައްސަލައާއި ނަރުދަމާ ނިޒާމުގެ މައްސަލަ
ހައްލުކުރުމަށް އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ކުރު ރާސްތާ، މެދު
ރާސްތާ އަދި ދިގު ރާސްތާގެ ފިޔަވަޅުތަކާއި، ހާސިލުކުރަން އަމާޒުކުރާ ތާރީޚްތައް
ހިމެނޭގޮތަށް ތަފްސީލް ޕްލޭނެއް ކޮމިޝަނާ ޙިއްޞާ ކުރުމަށް އަންގާފައިވާކަން.
 މިމައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން ރއެޓަ ނީ ޖެނެރަލްއާ ބައްދަލުކުރުމުން، ޚާއްޞައެހީއަށް
ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒުގެ ފެނުގެ މައްސަލަ ހައްލުކުރުމަށް އެންވަޔަރަންމަންޓް
މިނިސްޓްރީއާއި ސްޓެލްކޯއާއި ގުޅިގެން މަސައްކަތްތަކެއް ފަށާފައިވާކަމަށް މި
ބައްދަލުވުމުގައި ރއެޓަ ނީ ޖެނެރަލް ފާހަގަކޮށްފައިވާކަން.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 94

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
5.5.4. މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް ބަންދުގައި މީހުން ބައިތިއްބާ ތަންތަނަށް ކުރި
ޒިޔަރަތްތަކުގައި ފާހަގަކުރެވުނު ބައެއް ކަންތައްތައް
-1 ހއ. ދިއްދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން
ހއ. ދިއްދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް ކޮމިޝަންގެ ފަރާތުން 2014 ފެބުރުއަރީ 17 ވަނަ
ދުވަހު ކުރި ޒިޔާރަތަކީ 2012 ވަނަ އަހަރު މި ސްޓޭޝަނަށްކުރި ޒިޔާރަތާގުޅިގެން
ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޒު ވެފައިވާ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް ކުރި
ޒިޔާރަތެކެވެ. ކޮމިޝަންގެ ފަރާތުން 2012 ވަނަ އަހަރު މި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް
ޒިޔާރަތް ކުރުމަށްފަހު ހުށަހަޅާފައިވާ 23 ހުށަހެޅުމުގެ ތެރެއިން 6 ހުށަހެޅުމަކަށް
ވަނީ ފުރިހަމައަށް އިސްލާހީ ފިޔަވަޅު އެޅިފައެވެ. 1 ހުށަހެޅުމަށް އެދެވޭވަރަށް
އިސްލާހީ ފިޔަވަޅުއެޅިފައިވާއިރު 8 ހުށަހެޅުމަކަށް އިސްލާޙީ ފިޔަވަޅު އަޅަން ވަނީ
ފެށިފައެވެ. ނަމަވެސް 8 ހުށަހެޅުމަކަށް އިތުރު އިސްލާހެއް އައިސްފައި ނުވާކަން
ވަނީ ފާހަގަ ކުރެވިފައެވެ.
 ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންގައި ބޭނުންކުރެވޭ ލިޔެކިޔުންތައް ބެލިބެލުމުން ސްޓޭޝަންގައި
ހުރި ރެކޯރޑް ލޮގް ކުރެވޭ ފޮތްތަކުގައި ހިމެނިފައިވާ މައުލޫމާތު ހުރީ ފަސޭހައިން
ދޭހަވާ އިބާރާތުން ލިޔެވިފައިކަމާއި ލިޔުމުގައި ކޮންސިސްޓެންސީ
ހިފެހެއްޓިފައިވާކަން.
" ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާގެ ރެކޯރޑް" މި ފޯމުގައި ކުއްލިހާލަތެއްގައި އަންގަން
ޖެހޭފަރާތް، ނަމާއި މީހާއާއި ހުރި ގާތްކަން އަދި ގުޅޭނެ ނަންބަރު
ހިމެނިފައިވީނަމަވެސް، މިބައިގައި އެކަން އެންގިކަން އެނގޭނެ މައުލޫމާތު
ހިމަނާނެ ބައެއް ނެތްކަން.
" ބަންދު ނުވަތަ ހައްޔަރުކުރެވުނު ފަހުން އެކިކަންކަމަށް އެދޭ ފޯމް" މި ފޯމުގައި
ބަންދުމީހުން ކުރާ ރިކުއެސްޓްތައް މިސާލަކަށް ޑޮކްޓަރަށް ދައްކަން އެދުނުކަން
ނުވަތަ ޔާޑު ވޯކަށް (ހިނގާލަން ނެރުން) އެދުނުކަން ލިޔެވިފައި ނެތްކަން.
" ބަންދު ނުވަތަ ހައްޔަރު ކުރެވިފައިތިބޭ މީހުން ތަޙްޤީޤަށް، އާއިލާއާއި
"
ބައްދަލުކުރުމަށް ގޮޅިން ބޭރަށް ނެރުން މި ފޯމުގައި ގޮޅިއަށް ވެ އްދުން މަނާ
އެއްޗެއް މީހަކު ވެއްދުމާ ގުޅިގެން ގޮޅިން ނެރެވުނުކަން އެނގެން އޮތްނަމަވެސް
ނެރުމަށްފަހު އެމީހާ އެ ވަގުތުގައި ގޮޅިން ބޭރުގައި ބަހައްޓާފައިވާ ތަނެއް ނުވަތަ
އެމީހާއާމެދު އެޅުނު ފިޔަވަޅެއް އެނގޭނެގޮތަށް ލިޔެވިފައިނުވާކަން.
 ފޯނުކޯލް ދެވޭނެ ގޮތް ކިޔައި ދީފައިވާކަމަށާއި ނަމަވެސް މައްސަލައެއް ހުށަހަޅަން
ބޭނުންވާނަމަ ނުވަތަ އެއްވެސް ކަހަލަ ސިއްހީ ފަރުވާއެއް ބޭނުންވާނަމަ އެކަމަށް
އެދޭނެ ގޮތް ގޮޅީގައި ބަންދުކުރާއިރު ބަންދުމީހާއަށް އަންގައި ނުދޭކަމަށް
ބަންދުގަތި ތިބި މީހުން މައުލޫމާތު ދީފައިވާކަން.
 ގޮޅިއަށް ވައްދާއިރު ބޮޑީ ސާރޗް ކުރާކަމަށް މުވައްޒަފުންނާއި ބަންދުގައި ތިބި
މީހުން މައުލޫމާތުދީފައި ވީނަމަވެސް އެކަން ލިޔެކިޔުމުން އެނގެން ނެތްކަން.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 95

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
 އަންހެނުން ބަންދުކުރުމަށް ޚާއްޞަ ގޮޅިއެއްނެތް އިރު އަންހެނުން ބަންދުކުރަނީ
ފިރިހެނުން ބަންދުކުރުމަށް ހުންނަ ގޮޅިއެއްގައި ކަމުން، އެގޮޅީގެ ފާޚާނާ
ވަކިކުރަން ހުރި ފާރުބުރި ތިރިކަމުން ފެންވަރަން ހުންނައިރު ނިވާނުވާނެކަން.
 ސްޓޭޝަނަށް މީހަކު ބަންދަށް ގެނައުމަށްފަހު އެމީހާއަށް ބޭނުންވާ އަސާސީ ތަކެތި
(ބުރުސް، ބާލީސް، ސައިބޯނި) ފޯރުކޮށްދީ ލިޔެކިޔުމުން ބަލަހައްޓާފައިވާކަމާއި،
ދިއްދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގެ ގޮޅިތައް ސާފުތާހިރުކަން.
 މުވައްޒަފުން މަސައްކަތުގައި ބޭނުންކުރާ ބައެއް ތަކެތި މަދުކަން މުވައްޒަފުން
ފާހަގަކޮށްފައިވާކަން. އެގޮތުން އޯޑިއޯ އަދި ވީޑިއޯ ރެކޯޑު ކުރެވޭނެ ނިޒާމެއް
ނެތްކަން، ފިންގަރ ޕްރިންޓް ނެގޭނެ އިންތިޒާމް ނެތްކަން، ހެކިތައް ރައްކާ
ކުރެވޭނެ ލޮކަރއެއް ނެތްކަން.
-2 ހދ. ކުޅުދުއްފުށީ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން
 ހދ. ކުޅުދުއްފުށި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް ކޮމިޝަންގެ ފަރާތުން 2014 ފެބުރުވަރީ
18 ވަނަ ދުވަހު ކުރި ޒިޔާރަތަކީ 2012 ވަނަ އަހަރު މި ސްޓޭޝަނަށްކުރި
ޒިޔާރަތާގުޅިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޒް ވެފައިވާ މިންވަރު
ދެނެގަތުމަށް ކުރި ޒިޔާރަތެކެވެ. ކޮމިޝަންގެ ފަރާތުން 2012 ވަނަ އަހަރު މި
ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް ޒިޔާރަތް ކުރުމަށްފަހު ހުށަހަޅާފައިވާ 23 ހުށަހެޅުމުގެ
ތެރެއިން 4 ހުށަހެޅުމަކަށް ވަނީ ފުރިހަމައަށް އިސްލާހީ ފިޔަވަޅު އެޅިފައެވެ.
އިސްލާޙީ ފިޔަވަޅު އަޅަން ވަނީ 9 ހުށަހެޅުމަކަށެވެ. ނަމަވެސް 10
ހުށަހެޅުމަކަށް އިތުރު އިސްލާހެއް އައިސްފައި ނުވާކަން ވަނީ ފާހަގަ ކުރެވިފައެވެ.
 ގޮޅިއަށް ފުރަތަމަ ވައްދާއިރު ބޮޑީ ސާރޗް ކުރުމަށްފަހު ފާހަގަވެފައިވާ
ކަންތައްތަކާއި، އަނިޔާއެއް ލިބިފައިވާނަމަ އެކަން ފާހަގަކޮށް ސާރޗް ކުރި
ފަރާތާއި، ސާރޗް ކުރި ވަގުތު ހާޒިރުވެ ތިބި ފަރާތްތަކަކީ ކޮބައިކަން ޑޮކިއުމެންޓް
ކުރެވިފައިވީ ނަމަވެސް އިތުރަށް ގޮޅީން ނެރެ ގޮޅިއަށް ވެއްދުމުގައާއި އެކި
ކަންކަމާއި ގުޅިގެން ސާރޗް ކުރަން ޖެހިއްޖެ ހާލަތެއްގައި ސާރޗް ކުރުމަށްފަހު
އެކަން ބަންދުމީހާގެ ފައިލްގައި ލިޔެކިޔުމުން ފެންނަން ނެތްކަން.
 ޞިއްޙީ ކަންތައްތަކަކީ ވަކި ފައިލެއްގައި ނޯޓްކުރެވެމުން ދާންޖެހޭނޭ މުހިންމު
މަޢުލޫމާތެއްކަމުގައި ވީ ނަމަވެސް، ބަންދުމީހުންނަށް ދެވޭ ބޭސް ދެވޭގޮތުގެ
ތަފްޞީލު ނޯޓްކުރެވިފައި ހުންނަނީ "ޤައިދީން އަށްދެވޭ ޚިދުމަތް ނޯޓްކުރާ"
ފޮތުގައިކަން. އެހެންކަމުން ވަކިވަކި ބަންދުމީހުންނާއި ބެހޭގޮތުން މި
މަޢުލޫމާތުތައް ހޯދަން ދަތިވާކަން.
" ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާގެ ރެކޯރޑް" މި ފޯމުގައި ކުއްލިހާލަތެއްގައި އަންގަން
ޖެހޭފަރާތް މިބައިގައި އަންގާނެފަރާތުގެ ނަން ބަންދުމީހާއާއި ހުރި ގާތްކަން އަދި
ނަމްބަރު ހިމެނިފައި ވީނަމަވެސް، ބަންދުމީހާ ހައްޔަރަށް ގެނައުމަށްފަހު އެކަން
އާއިލާއަށް އެންގިކަން ނުވަތަ ނޫންކަން އެގެނޭ މައުލޫމާތު މި ފޯމުން
އެނގެންނެތްކަން.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 96

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
 ބަންދުގައި ހުންނަ ކޮންމެ މީހަކު ގޮޅިއަށް ވެއްދުމަށްފަހު "ބަންދުގައި ހުންނައިރު
ދެވޭ ޚިދުމަތުގެ ސަޕްލިމެންޓަރީ ޝީޓް" ބަލަހައްޓާ ޕެކޭޖްގައި
ހިމެނިފައިވީނަމަވެސް ގިނަބަންދުމީހުންގެ ފައިލްގައި ހިމެނޭ މި ޝީޓް އެއްވެސް
ވަރަކަށް ފުރިހަމަކޮށްފައި ނުވާކަން.
 އެހެން ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންތަކުގައި ގޮޅިއަށްވަށްދާއިރު އަންގާ އެންގުން ނުވަތަ
ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތުގެ އުސޫލުތައް ހިމެނޭ ލިޔުމެއް ބަންދުކުރެވޭ މީހާއަށް
އަންގައި އޭގައި ސޮއިކުރުވައެވެ. ނަމަވެސް މި ސްޓޭޝަންގައި ބަންދުކުރާ
މީހުންނަށް މިފަދަ އެންގުމެއް އަންގައިނުދޭކަން .
 ރަށުގައި ދިރިއުޅޭ ނަފްސާނީ ގޮތުން ބަލި މީހެއް، އަމިއްލަ ނަފްސަށާއި އެހެން
މީހުންނަށް ގެއްލުން ދެމުންދާތީ، ބެލެހެއްޓޭނެ ގޮތެއް ހަމަޖެހިފައި ނެތުމުން ރަށު
ކައުންސިލްގެ އެދުމުގެ މަތީން ބޭސްފަރުވާއަށް އާއިލާގެ ފަރާތުން މާލެ
ގެންދެވެންދެން ފުލުހުންގެ ބެލެހެއްޓުމުގެ ދަށުގައި މި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންގައި
ޒިޔާރަތްކުރިވަގުތު ހުރިކަން.
 ބަންދުގައި ބައިތިއްބާ މީހުންގެ ކަންކަމާއި ގުޅޭގޮތުން ސްޓޭޝަންގައި
ބަލަހައްޓަމުންގެންދާ ލިޔެކިއުންތައް ބެލި ބެލުމުގައި ބައެއް ލިޔެކުންތައް
ފުރިހަމަކޮށްފައި ނުވާކަން. މިގޮތުން ހައްޔަރު ކުރެވުނު ގަޑިއާއި، ގޮޅީން ނެރުނު
ގަޑި އަދި ގޮޅިއަށް ވެއްދިގަޑި ފަދަ ބައެއް މަޢުލޫމާތު ފުރިހަމަ ކޮށްފައި ނެތްކަން.
 މި ސްޓޭޝަންގެ ބަންދަށް މީހުން ގެންނައިރު ވެހިކަލްތެރޭގައާއި ގޮޅިއަށް
ވެއްދުމުގެ ކުރިން އެ ފަރާތްތަކާމެދު ބޭއަދަބީ ބަހުންނާއި ހަރުކަށިކޮށް މުއާމަލާތު
ކުރާކަމަށް ބަންދުގައި ތިބި މީހުން ފާހަގަކޮށްފައިވަކަން.
 މި ސްޓޭޝަންގައި ޖުމްލަ 7 ގޮޅި ހުރިއިރު ކޮންމެ ގޮޅިއެއްގެ ޖާގައަކީ 2 މީހުން
ކަމުގައި ވީނަމަވެސް ބަންދަށް ގެނެވޭ މީހުންގެ ޢަދަދު އިތުރުވުމުން ބައެއް ފަހަރު
ގޮޅިއެއްގައި 3 މީހުންވެސް ބައިތިއްބާފައިވާކަން.
 މުވައްޒަފުން މަސައްކަތުގައި ބޭނުންކުރާ ބައެއް އާލާތްތައް މަދުކަމަށް މުވައްޒަފުން
ފާހަގަކުރިކަމާއި، އެގޮތުން އޯޑިއޯ އަދި ވީޑިއޯ ރެކޯޑު ކުރެވޭނެ ނިޒާމެއް
ނެތްކަން.
-3 ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރ
 ކޮމިޝަނުން ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރަށް
ޒިޔާރަތްކުރީ 2014 ފެބުރުއަރީ 11 އަދި 2014 މާރިޗު 11 ވަނަ ދުވަހުއެވެ.
މިސެންޓަރަކީ، 17/2011 މަސްތުވާތަކެއްޗާއިބެހޭ ޤާނޫނުގެ 26ވަނަ މާއްދާގެ
(ހ)އިން ބާރުލިބިގެން އުފެދިފައިވާ ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީގެ ބެލުމުގެ ދަށުން
މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާމީހުން އެކަމުން ދުރުކުރުމަށް ފަރުވާދޭ ރިހެބިލިޓޭޝަން
ސެންޓަރެވެ. ޒިޔާރަތްކުރިއިރު މިސެންޓަރުން އެއްފަހަރާ 150 ކްލައިންޓުންނަށް
ފަރުވާދެވޭނެކަމަށް މެނޭޖްމަންޓުން މައުލޫމާތުދީފައިވެއެވެ. ސެންޓަރަށް ފަރުވާ
ހޯދުމަށް އަންނަ ކްލައިންޓުންނަށް ހިންގާ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމަކީ ތެރަޕިއުޓިކް
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 97

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ކޮމިއުނިޓީ (ޓީ.ސީ)އެވެ. ޓީ.ސީއަކީ އެކަކު އަނެކަކަށް އަޅާލައި އެހީތެރިވެގެން
އުޅުމާއި އަޚުލާގް އިސްލާހުކޮށް ބައްޓަންކުރުމަށް ބާރުއަޅާ މޮޑެލްއެކެވެ. އިޖްތިމާއީ
ރިވެތި އުޅުމާއި، އާދަތަކާއި ، އަދަބުތަކާއި، އަދި މުޖުތަމައުގެ އާއްމު އުޞޫލުތައް
ކްލައިންޓުންނަށް ދަސްކޮށްދިނުމުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ހިންގާ ޕްރޮގްރާމެކެވެ.
 ކޯޓުން މުއްދަތު ޖަހާފައި ސެންޓަރަށް ފޮނުވަނީ 4 މަހަށްކަމާއި އަދި އެދުވަސް
ތަކުގެތެރޭގައި ކްލައިންޓު ބައިވެރިވާންޖެހޭ ކްލާސްތައްވެސް ހުކުމުގައި
ހިމެނިގެންވާކަން. އެހެންކަމުން ސެންޓަރުގައި ހިންގާ ތެރަޕިއުޓިކް ކޮމިއުނިޓީ
ޕްރޮގްރާމް (ޓީސީ ޕްރޮގްރާމް) ގެ ގިނަ ބައިތައް މިހާރު ނުހިންގާކަމާއި އެބައިތައް
ހިންގުމަށް ކައުންސެލަރުންނަށް ވަގުތު ނުވާކަމާއި އަދި ކްލައިންޓުންގެ މާބޮޑު
ޝައުގުވެރުކަމެއް ނުހުންނަކަން.
 ޓީސީ ޕްރޮގްރާމެއްގައި ކްލައިންޓުންގެ އުޅުމާއި އަޚްލާޤް ބައްޓަންކުރުމަށް
އެކުލެވިގެންވާ ޓޫލްސްތަކަކީ އެކަމުގެ ހުނަރުހުރެގެން ނޫންގޮތަކަށް
ބޭނުންކުރެވިއްޖެނަމަ އޭގެ ގެއްލުން މުވައްޒަފުންނަށާއި ކްލައިންޓުންނަށް ކުރާނެ
ކަމަށާއި އަދި މިފަދަ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްއެއް ރީހެބްގައި މަސައްކަތްކުރާ
ކައުންސެލަރުންނަށް ނުދޭތާ އަހަރަކަށްވުރެ ގިނަދުވަސްވެފައިވާކަން.
 ސެންޓަރުން ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ ކްލައިންޓުންގެ އަދަދާއި އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް
ކައުންސެލަރުން ނެތުމުންނާއި ވަކިވަކި ސެޝަން ނަގާނެ ސެޝަން ރޫމްތައް
ނެތުމުން ހަފްތާއެއް ނިމިގެންދާއިރު އެކައުންސެލަރެއްގެ ހުރިހާ ކްލައިންޓުންނާއި
ވަކިން ބައްދަލުނުކުރެވޭކަން.
 މިމަރުހަލާއިގައިތިބޭ ފިރިހެން ކްލައިންޓުން ބޭނުންކުރަން ހުންނަ 14 ފާޚާނާއާއި
16 ޝަވާރާއި އަދި 14 މޫނުދޮންނަތަށީގެ ތެރެއިން ބޭނުންކުރެވޭ ހާލަތުގައި ހުރީ
ވަރަށް މަދުތަނެއްކަން ކޮމިޝަނުން ބެލިބެލުމުން ފާހަގަކުރެވިފައިވާކަން.
 މަސްތުވާތަކެއްޗާއިބެހޭ ގާނޫނުގައިވާ ގޮތުން ފަރުވާދޭ ކޮންމެ ސެންޓަރެއްވެސް
ހިންގަންވާނީ އެކަމަށް ހުއްދަދީ، އެން.ޑީ.އޭއިން ލައިސަންސް
ދިނުމުންކަމަށްވީނަމަވެސް، މި ސެންޓަރުގައި ކުޑަ އަންހެން ކުދިންނަށް
ފަރުވާދިނުމަށް ދީފައިވާ ލައިސަންސް އޮތްތޯ ސާފުކުރުމުން ލައިސަންސް ދިންކަން
އެނގޭކަމަށާއި ނަމަވެސް، ލައިސަންސުގެ އަސްލު ފެނިފައި ނުވާކަމަށް ތަނުގައި
މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުން މަޢުލޫމާތުދީފައިވާކަން.
 މަސްތުވާތަކެއްޗާއި ބެހޭ ޤާނޫނު ނަންބަރު 2011/17 ގެ 36 ވަނަ މާއްދާގެ
(ށ،ރ،ބ)ގައިވާ ޓެރަރިޒަމް ގެ ކުށާއި، މަސްތުވާތަކެތި ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ކުށާއި،
ގަދަކަމުން ބަދުއަޙްލާޤީ ޢަމަލު ހިނގުމުގެ ކުށުގު ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހުންނަކީ
މިޤާނޫނުގެ އިޙްތިޞާސް ނުހިނގާނޭ މީހުން ކަމުގައި މިޤާނޫނުގައި
ކަނޑައެޅިފައިވީނަމަވެސް، މިތިން ކުށުގެ ދަޢުވާ ދައުލަތުން ކޮށްފައިވާ މީހުން
މިސެންޓަރުން ފަރުވާ ހޯދުމަށް ޑްރަގް ކޯޓުން ޙުކުމް ކޮށް، ފަރުވާ
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 98

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ހޯދާފައިވާކަމާއި މީގެތެރެއިން ޓްރެފިކް ކުރުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހާ
މިހާރުވެސް ސެންޓަރުން ފަރުވާ ހޯދަމުންދާކަން.
 އަދި މަސްތުވާތަކެއްޗާއި ބެހޭ ޤާނޫނު (ނަންބަރު)2011/17 ގެ 47 ވަނަ
މާއްދާގެ 1 ގެ 3 ގައި ކުޑަކުދިންނަށް ޚާއްޞަ ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް
ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރެއް އުފައްދައި، ހިންގަން ފަށަން ވާނޭ ކަމަށާއި، އަދި
މިޤާނޫނުގެ (48) ވަނަ މާއްދާގެ)ނ(އިން މިސެންޓަރަކީ މަސްތުވާތަކެތީގެ
ވަބާގައި ޖެހިފައިވާ 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކުޑަކުދިންނަށް ޚާއްޞަކޮށްގެން އެކުދިން
ބޮޑެތި މީހުންނާއި ވަކިން ބައިތިއްބައިގެން މަސްތުވާތަކެތީގެ ނުރައްކަލުން
އެކުދިން ސަލާމަތްކުރުމަށް ފަރުވާދީ އެކި ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގައިދީގެން އެކުދިން
މަސްތުވާތަކެއްޗާއި ދުރަށް ދިއުމަށް މަސައްކަތްކުރާ ވަގުތު ކުރިމަތިވާ
އުނދަގޫތައް ތަހައްމަލް ކުރުމުގައި އެހީތެރިވެދިނުމަށް ޚާއްޞަ ކުރެވޭ
މަރުކަޒުތަކަކަށް ވާންޖެހޭނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވަނިކޮށް މިމާއްދާގެ މަފްހޫމާއި
ޚިލާފަށް އަންހެނުންނަށް ޚާއްޞަ ކުރެވިފައިވާ މަރުކަޒުގެ ތެރޭގައި 18 އަހަރުން
ދަށުގެ އަންހެން ކުދިންނަށް ފަރުވާދޭ މަރުކަޒު ޤާއިމްކޮށްފައިވާކަމާއި، މިތަނުގައި
މިކުދިންނަށް ފަރުވާދީފައިވަނީ ބޮޑެތި އަންހެން ކްލައިންޓުންނާއި އެކުގައިކަން.
މިގޮތުން ކުޑަކުދިން ބޮޑެތިމީހުންނާއި އެއްތަނެއްގައި ބައިތިއްބައިގެން ޕްރޮގްރާމް
ހިންގުމުން ކުދިން އަވަހަށް ޑިޕްރެޝަންއަށް ދިއުމަށް މަގުފަހިވާކަމަށް މެޑިކަލް
ޑިޕާރޓްމަންޓުގެ މުވައްޒަފުން މަޢުލޫމާތުދީފައިވާކަން.
 އަދި މަސްތުވާތަކެއްޗާއި ބެހޭ ޤާނޫނު (ނަންބަރު)2011/17 ގެ 52 ވަނަ
މާއްދާގެ (ހ)ގައި މިޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އުފައްދާ ފަރުވާދޭ
ކޮންމެ މަރުކަޒެއްވެސް ހިންގަންވާނީ އެމަރުކަޒު ހިންގާ ފަރާތުން
ސުޕްރިންޓެންޑެންޓެއް އައްޔަންކޮށް، އެތަނުގެ ފުރިހަމަ ޒިންމާ
ސުޕްރިންޓެންޑެންޓް އުފުލަންޖެހޭ ގޮތަށް ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވީނަމަވެސް
މިސެންޓަރުގައި ސުޕްރިންޓެންޑެންޓެއް ނެތްކަން.
 ސެންޓަރުގައި ހުރި ޑޮކްޓަރު ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ޞިއްޙީ ނިޒާމުތަކަށާއި ޑްރަގް
ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރުގެ ޞިއްޙީ ކަންކަމަށް
އެކަށީގެންވާވަރަށް އަހުލުވެރި ކޮށްދީފައިނުވާކަން. މިކަމުގެ ސަބަބުން ޕްރޮޓޮކޯލް
ތަކާއި ރާއްޖޭގެ މެޑިކަލް ސިސްޓަމްގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަންކަން އެންމެ
އެދެވޭގޮތަކަށް ކުރަމުން ނުދާކަން.
 ދުވަހުން ދުވަހަށް ދެވޭ ބޭސް ރެކޯޑު ނުކުރާކަމާއި ކްލައެންޓަށް ބޭސް
ދިނުމަށްފަހު އޭނާ އެ ބޭސް ކޭކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ޔަގީން ނުކުރެވޭކަން.
-4 ހުޅުމާލެ ޖަލު
 ކޮމިޝަނުން ހުޅުމާލޭ ޖަލަށް ޒިޔާރަތްކުރީ 2014 މެއި 25 ވަނަ ދުވަހުއެވެ. މި
ޖަލަކީ އެކި މައްސަލަތަކުގައި ބަންދުކުރާ ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިން އެމީހުންގެ
ޤައުމަށް އަނބުރާ ފޮނުވާލެވެންދެން ބަންދުކޮށްފައި ބޭތިއްބުމަށް ޚާއްޞަކޮށްފައިވާ
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 99

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ތަނެކެވެ. މިޖަލުގައި ބަންދުގައި ތިބޭ ފަރާތްތަކާބެހޭ އެންމެހާ އިދާރީ ކަންކަން
ފުރިހަމަ ކުރުމުގެ އިހްތިޞާސް ލިބިގެންވާ އިދާރާއަކީ ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް
އިމިގްރޭޝަން އެންޑެ އެމިގްރޭޝަން ކަމުގައިވީނަމަވެސް ޒިޔާރަތްކުރިއިރު
މިއިދާރާގެ އެއްވެސް ފަރާތެއް މިޖަލުގައި ޤާއިމްވެ ނުހުންނަކަން
ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. މިޖަލުގެ ސެކިއުރިޓީ އަދި ބަންދު މީހުންނަށް
ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ އެންމެހާ ޚިދުމަތްތަކެއް ފޯރުކޮށްދެނީ މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް
ސަރވިސް އިންނެވެ.
 މި ތަނަކީ މިހާރު ޖަލެއްގެ ގޮތުގައި ބަލަހައްޓަމުންގެންދާ ތަނަކަށްވީހިނދު، މިފަދަ
ތަނެއްގައި އިމިގްރޭޝަން ޤާނޫނާ ޚިލާފުވާ ފަރާތްތައް ބަންދުކޮށްގެން ގެންގުޅުމަކީ
ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑުތަކާއި އަދި ރާއްޖޭގައި ހެދިފައިވާ ޤާނޫނު ތަންދޭ
ކަމެއް ކަމުގައިނުވުމާއިއެކު، މިފަދަ ތަނެއްގައި އެސައިލަމް ހޯދާ މީހުންނާއި
އިމިގްރޭޝަން ޤާނޫނާ ޚިލާފުވާ ފަރާތްތައް ބަންދު ކުރުމަކީ ބައިނަލްއަޤްވާމީ
ބެސްޓް ޕްރެކްޓިސްއާ ރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކާ ފުށުއަރާކަމެއްކަމުގައި ބެލެވޭތީ
މިޖަލުގައި އިސްވެދެންނެވި ފަރާތްތައް ބަންދުކޮށްގެން ގެންގުޅުން ހުއްޓާލުމަކީ
ފާއިތުވި އަހަރުގެ ރިޕޯޓުގެ ފުރަތަމަ ހުށަހެޅުމެވެ. މިކަން ކަމާއި ބެހޭ
އިދާރާތަކާއި ހިއްސާކުރެވިފައިވީ ނަމަވެސް މިކަމަށް ބަދަލެއް ނުވަތަ ނިމުމެއް
ގެނެވިފައިނުވާކަން.
 ހުޅުމާލޭ ޖަލު ހިންގުމާބެހޭ ޤަވާޢިދެއް ނެތްކަމާއި، އަދި ހުޅުމާލޭ ޖަލުގެ އެކި
ކަންކަން ބަލަހައްޓައި އިންތިޒާމް ކުރުމުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ މުއައްސަސާތަކުގެ
ދައުރު ލިޔެކިޔުމުން އެނގެން ނެތްކަމާއި، މިފަދަ ޤަވާއިދެއް އަދިވެސް މިޖަލުގައި
ހެދިފައި ނުވާކަން.
 ބަންދުގައިތިބޭ ފަރާތްތަކަށް ޤާނޫނު އަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ލިބިދޭ
ޙައްޤުތައް ކިޔައިދެވޭކަން އެނގެން ނެތް ކަމާއި އަދި ބަންދުގައި ތިބޭ މުއްދަތުގެ
ތެރޭގައި އެމީހުން ފުރުވާލުމާ ގުޅޭގޮތުން ލިބެންޖެހޭ މަޢުލޫމާތުތައް ޤަވާޢިދުން
ނުލިބޭކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވާތީ، މިކަމާއި ގުޅޭގޮތުން މިދިޔަ އަހަރު ހިއްސާކުރި
ރިޕޯޓުގައިވާ ހުށަހެޅުމަށް އަދިވެސް އެއްވެސް އިސްލާހެއް ނުގެނެވިވާކަން.
 އެއްވެސް މީހަކު ބަންދުކުރާނަމަ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން
ކަށަވަރުކޮށްދޭ ޙައްޤުތައް އެމީހަކަށް ބުނެދީ އެކަންކަން ލިޔެކިޔުމުން ބެލެހެއްޓުން
އަދި ބަންދުކުރެވޭ މީހާއަށް އެމީހާ ބަންދުކުރެވެނީ ކިހާމުއްދަތަކަށްކަން އަންގައި،
އޮޅުންފިލުވައިދީ އެމީހުން ޤައުމަށް އަނބުރާ ފޮނުވާލުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިޔަށްދާ
މިންވަރާބެހޭ މަޢުލޫމާތު އެމީހުންނަށް ޤަވާޢިދުން ދިނުމަށް ހުށަހަޅާފައިވީނަމަވެސް
އެކަމަށް އެއްވެސް ޢަމަލީ ސިފައެއް ގެނެވިފައިނުވާކަން.
-5 ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާ އަދި އަމާން ހިޔާ
 ވިލިމާލޭގައި ހުންނަ ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާ އަދި އަމާން ހިޔާއަށް ހިއުމަން ރައިޓްސް
ކޮމިޝަންގެ ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވް މެކޭނިޒަމްގެ ފަރާތުން 2014 އޯގަސްޓް 05
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 100

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ވަނަ ދުވަހު ކުރި ޒިޔާރަތަކީ 2011 އަދި 2013 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން
ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާއަށް ކުރި ޒިޔާރަތާގުޅިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް
ތަންފީޒް ވެފައިވާ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށާއި އަމާން ހިޔާގެ ޙާލަތު ދެނެގަތުމަށް
ކޮށްފައިވާ ޒިޔާރަތެކެވެ. ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާއަށް 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ރިޕޯޓުގައި
ހުށަހަޅައިފައިވާ ހުށަހެޅުމުގެ ތެރެއިން ފޮލޯއަޕް ހެދުމުގައި ބަލާފައިވާ 24
ހުށަހެޅުމާއި 2013 ވަނަ އަހަރުގެ ރިޕޯޓުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ 4 ހުށަހެޅުމާއެކު،
ޖުމްލަ 28 ހުށަހެޅުމުގެ ތެރެއިން 46 އިންސައްތަ ހުށަހެޅުމަށް އިސްލާހީ
ފިޔަވަޅު އަޅާފައިވާކަން، 29 އިންސައްތަ ހުށަހެޅުމަށް އިސްލާހީ ފިޔަވަޅު އެޅުން
ފެށިފައިވާކަން، 14 އިންސައްތަ ހުށަހެޅުމަށް އެދެވޭވަރަށް އިސްލާހީ ފިޔަވަޅު
އެޅިފައިވާކަން އަދި 11 އިންސައްތަ ހުށަހެޅުމަށް އިސްލާހެއް ނުގެނެވި ވާކަން
މި ޒިޔާރަތުގައި ކޮމިޝަނުން ބެލި ބެލުމުން ފާހަގަ ކުރެވިފައިވާކަން.
 ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާގެ އިސް ވެރިންނާއި، މުވައްޒަފުން އަދި މި މަރުކަޒުގައި
ބަލަހައްޓަމުންގެންދާ ކުދިންގެފަރާތުން ލިބިފައިވާ މަޢުލޫމާތުންނާއި ތަނުގައި
ބަލަހައްޓަމުންގެންދާ ލިޔެކިޔުންތައް ބެލިބެލުމުން ހިޔާގެ ގިނަ ކަންކަން
ކުރިއަށްދާގޮތް ރަނގަޅުކަން ފާހަގަކުރެވުނު.
 މި މަރުކަޒުތައް ހިންގުމުގެ ޒިންމާ އަދާކުރަމުން ގެންދާ މިނިސްޓްރީ އެކި
ސަބަބުތަކާހުރެ ނަމަވެސް އަވަސް އަވަހަށް ބަދަލުވަމުން ދާކަމީ މަރުކަޒުގެ
ހިންގުމުގެ އެކި ކަންކަމާއި މަރުކަޒާއި ގުޅުންހުރި ބައެއްކަންކަން ނިންމުމާއި
ބަދަލުތައް ގެނައުމުގައި ދަތިތަކާއި ތަކްލީފްތައް ދިމާވާކަމެއް ކަމަށް މި ދެ
މަރުކަޒުގެ މެނޭޖްމަންޓުން ފާހަގަކޮށްފައިވާކަން.
 މިނިސްޓްރީ އޮފް ލޯ އެންޑް ޖެންޑަރގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ހިންގާ "ސޭފް ހޯމް"
(ގެވެށިއަނިޔާގެ ޝިކާރައަކަށް ވެފައިވާ އަންހެނުންނާއި، އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން
ރައްކާތެރިނޫން މާހަލުތަކުގައި ދިރިއުޅެމުންދާ އަންހެނުންނާއި، ހިއުމަން
ޓްރެފިކިންގ ގެ ޝިކާރައަކަށްވެފައިވާ ފަރާތްތައްފަދަ ފަރާތްތަކަށް ރައްކާތެރި،
އެކަށީގެންވާ މާހައުލެއް ލިބެންދެން ދައުލަތުގެ ހިމާޔަތާއި ރައްކާތެރިކަން
ފޯރުކޮށްދިނުމަށްޓަކާ ހަދާފައިވާ ބޯހިޔާވަހިކަން ފޯރުކޮށްދޭގެއެއް) ހިނގަމުންދަނީ
ހިޔާގެ މެނޭޖްމަންޓްގެ ބެލުމުގެ ދަށުންހިންގާ އަމާންހިޔާ ހުރި އިމާރާތުގެ ފުރަތަމަ
ފަންގިފިލާގައިކަން .
 ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާ ހިންގުމާއި ހިޔާގައި ބަލަހައްޓަމުންގެންދާ ކުދިންގެ އެކިއެކި
ކަންކަމާއި ގުޅުންހުރި އެހެނިހެން ކަންކަމާއި ގުޅޭގޮތުން އެކުލަވާލާފައިވާ
ގަވާއިދުތަކާއި އެސް.އޯ.ޕީތައް ޑްރާފްޓްކޮށް ނިމިފައިވާކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދީފައިވާތާ
ގިނަ ދުވަސްތަކެއް ވެފައިވީނަމަވެސް މި ލިޔެކިޔުންތައް މިހާތަނަށް ރަސްމީގޮތުން
ބޭނުންކުރަންފަށާފައި ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވޭ.
 މި ދެ މަރުކަޒުގައި ބަލަހައްޓަމުންގެންދާ ކުދިންނަށް މެނޭޖްމަންޓްގެ ފަރާތުންނާއި
މުވައްޒަފުންގެ ފަރާތުން އެއްވެސް ކަހަލަ ލާއިންސާނީ، ދަށު ދަރަޖައިގެ އިހާނެތި
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 101

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
އަމަލެއް ނުކުރާކަން ކުދިންނާއި ކުރި އިންޓަވިއުތަކުގައި ކުދިންގެ ފަރާތުން
ލިބިފައިވާ މަޢުލޫމާތުން ފާހަގަކުރެވިފައިވާކަން.
 މިޒިޔާރަތުގައި މިމަރުކަޒުގައި މަސައްކަތްކުރުމަށް އެކަށީގެންވާވަރަށް މުވައްޒަފުން
ނެތްކަމަށް ފާހަގަކުރެވުނު. މުވައްޒަފުން އިތުރު ކުރުމަށް ހުއްދަދީފައިވީ ނަމަވެސް
އެކަމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ ލިބިފައިނުވާތީ މުވައްޒަފުން ހަމަޖެއްސުމުގެ މަސައްކަތް
ކުރިއަށް ނުގެންދެވިވާކަމަށް.
 ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާގައި ތިބި އުމުރުން ދޮށީ އަންހެން ކުދިން އުމުރުން ހަގު
ކުދިންނާއި ވަކިން އަމާން ހިޔާގައި ގެންގުޅެން ފެށުމުން ކުދިން ބެލެހެއްޓުމުގައާއި
ކުދިންގެ ކަންކަމަށް ދޭންވާ އިތުރު ސަމާލުކަން ދިނުމުގައި ފަސޭހަތަކެއް
ލިބިފައިވާކަން.
 އަމާން ހިޔާގައި ތިބޭކުދިންގެތެރެއިން ސްކޫލަށް ނުވަތަ މަރުކަޒުން ބޭރުގެ އެހެން
ތަނަކަށް ތައުލީމު ހާސިލް ކުރުމަށް ނުވަތަ މަސައްކަތުގެ އިތުރު ހުނަރެއް
ދަސްކުރުމަށް ނުދާ ކުދިންނަށް މަރުކަޒުގައި ބަންދުނޫން ކޮންމެ ދުވަހަކު
ގަޑިއެއްގެ އިރަށް އޮންނަ ޓިއުޝަންގެ އިތުރުން ކުދިންގެ ނަފްސާނީ، ޖިސްމާނީ
އަދި އިލްމީ ހެދިބޮޑުވުމަށް ބޭނުންވާ އެއްވެސް އިތުރު ޕްރޮގްރާމެއް ނުހިންގާކަން .
 ހުސްވަގުތުތަކުގައި ޓީ.ވީ ބެލުމާއި ހަވީރު ގަޑީގައި މަރުކަޒުގެ ގޯތިތެރޭގައި ނުވަތަ
ކުދިން ތިބޭ ފަންގިފިލާތަކުގައި ކުޅެލައި އުޅުމުގެ އިތުރުން ކުދިންނަށް
މުނިފޫހިފިލުވުމަށާއި ޖިސްމާނީ އަދި ނަފްސާނީ ދުޅަހެޔޮކަން އިތުރުކުރުމަށް ދާއިމީ
ގޮތެއްގައި އެއްވެސް ޕްރޮގްރާމެއް ހިންގަމުން ނުދާކަން ފާހަގަ ކޮށްފައިވާކަން.
 މި ދެ މަރުކަޒުގައި ބަލަހައްޓަމުންގެންދާ ކުދިންނަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން
ސައިކޯ - ސޯޝަލް ޔުނިޓްގެ ކައުންސެލަރުން ޤަވާއިދުން ކައުންސެލިން
ދެމުންގެންދިޔަނަމަވެސް މިކަމުގެ އެންމެ އެކަށޭނަ އެދެވޭ އަސަރު ކުދިންގެ
އުޅުމާއި، އަޚްލާޤް އަދި ގުޅުންތަކުން ފެންނަމުން ނުދާކަން ކެއަރ ޓޭކަރުންނާއި
ކައުންސެލަރުންފާހަގަ ކޮށްފައި ވާކަން. މިގޮތަށް މިކަން ދިމާވަނީ
ކައުންސެލަރުންނާއި ކެއަރ ޓޭކަރުންގެ މެދުގައި ކުދިންނަށް ކައުންސެލިންދީގެން
ކުދިން ހަމަ މަގަށް އެޅުވުމުގެ އަމަލީ މަސައްކަތުގައި ބޭނުންވާވަރަށް ކޯޑިނޭޝަން
ނޯންނާތީކަން.
-6 ދ. ކުޑަހުވަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން
 ދ. ކުޑަހުވަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް ކޮމިޝަންގެ ފަރާތުން 22 ޖަނަވަރީ 2014
ކުރި ޒިޔާރަތަކީ މި ސްޓޭޝަނުގައި ތަހުޤީގަށް ބަންދުކުރެވޭ މީހުން ބަންދުގައި
ބައިތިއްބާއިރު އެމީހުންނާއިދޭތެރޭ އަނިޔާވެރި، ލާއިންސާނީ ނުވަތަ ދަށުދަރަޖައިގެ
ޢަމަލެއް ހިނގާތޯބެލުމަށާއި ދަ އުލަތުގެ ބެލުމުގެދަށުގައި ރާއްޖޭގައި ލިބިދީފައިވާ
އިންސާނީ ހައްޤެއް ގެއްލޭފަދަކަމެއް ހިނގާތޯބަލައި މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް
ބަންދުގައި ބައިތިއްބާ މީހުންގެ އާއްމު ޙާލަތު ދެނެގަތުމެވެ . އަދި މީގެ އިތުރުން
2007 ވަނަ އަހަރު ސަބްކޮމިޓީ އޮން ޕްރިވެންޝަން އޮފް ޓޯޗަރ
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 102

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
(އެސް.ޕީ.ޓީ)އިން މިނިވަންކަންގެއްލޭގޮތަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި މީހުން
ބަންދުކުރެވޭތަންތަނަށް ކުރިޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓްގައި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންތަކާއި
ކަސްޓޯޑިއަލްތަކުގެ ޙާލަތު ރަނގަޅުކުރުމަށް ދައުލަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ
ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛު ކުރެވިފައިވާ މިންވަރު ދެނެގަތުމެވެ . މިގޮތުން މި ޕޮލިސް
ސްޓޭޝަނަށްކުރި ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓްގައި 9 ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ.
ކޮމިޝަނުން ޒިޔާރަތްކުރިއިރު މި ސްޓޭޝަނުގައި ބަންދުގައި ހުރީ އެންމެމީހެކެވެ.
 ސްޓޭޝަނުގައި ބަންދުކުރެވޭ ފަރާތްތަކަށް ޤާނޫނު އަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބުގެ 48
ވަނަ މާއްދަގެ ދަށުން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ޙައްޤުތަކާއި ގޮޅިއަށް ވެއްދުމުގެ ކުރިން
ގޮޅީގައި ޢަމަލުކުރަންވީ ގޮތް އެމީހާއަށް ކިޔާދީ ލިޔެކިޔުމުން ބަލަހައްޓާފައިވާކަން .
 ސްޓޭޝަނަށް މީހަކު ބަންދަށް ގެނައުމަށްފަހު އެމީހާއަށް ބޭނުންވާ އަސާސީ ތަކެތި
(ބުރުސް، ބާލީސް، ސައިބޯނި) ފޯރުކޮށްދީ ލިޔެކިޔުމުން ބަލަހައްޓާފައިވާކަން.
ނަމަވެސް ބައެއް ފައިލްތަކުގައި މިމަޢުލޫމާތު ފުރިހަމަކޮށްފައިނެތްކަން .
 މި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގައި އެކަކަށްވުރެ ގިނައިން އެއްގޮޅިއެއްގައި ބަންދުކުރެވޭ
ވަރަށްވުރެ ގޮޅީގެ ޖާގަ ކުޑަނަމަވެސް ބައެއް ޙާލަތްތަކުގައި އެކަކަށްވުރެ ގިނަ
މީހުން ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ޖެހޭކަން.
 ބަންދުގައި ތިބޭ ފަރާތްތައް އުސޫލެއްގެ ގޮތުން ބޭރަށް ހިނގާލަން ނެރޭ ކަމަށާއި
އަދި ބަންދުގައި ހުންނަ މީހާގެ ސިއްޙީ ޙާލަތު ނިޔާކުރާ ގޮތުން އެއްފަހަރަށްވުރެ
ގިނަ ފަހަރަށް ގޮޅިން ބޭރަށް ނެރެ ގޯތި ތެރޭގައި ހިނގާލުމުގެ ފުރުސަތު ދޭކަން.
 ބަންދުގައިތިބޭ ފަރާތްތަކަށް ޤަވާޢިދުން ފޯނު ކޯލުގެ ފުރުޞަތާއި ޢާއިލީ
ބައްދަލުވުން ފޯރުކޮށްދޭކަން.
 ތަނުގައި ބަންދުގައި ހުންނަ މުއްދަތުގައި ޑޮކްޓަރަށް ދައްކަން އެދެފިނަމަ،
ޑޮކްޓަރަށް ދައްކައިދޭ ކަމަށާއި ޑޮކްޓަރަށް ދެއްކުމުން ދޭ ބޭސްތައް ޤަވާޢިދުން
ފޯރުކޮށްދޭކަން.
 ޢާއިލީ ބައްދަލުވުމަށް އެދޭ ފޯމުގައި ޢާއިލީ ބައްދަލުވުން ދެވުނު ވަގުތާއި،
ތާރީޚާއި ބައްދަލުކުރެވުނު ފަރާތްތައް އެނގޭނޭގޮތަށް ފޯމު އަލުން
އިސްލާޙުކުރަންޖެހޭކަން.
 ބަންދުމީހުންނަށް ދެވޭ ޚިދުމަތްތަކުގެ ޗެކްލިސްޓުގައި ހުރިހާ މަޢުލޫމާތެއް ފުރިހަމަ
ކޮށްފައި ހުރި ކަމުގައިވީނަމަވެސް، ބޭސް ދިނުމާއި ގުޅުންހުރި މަޢުލޫމާތާއި،
ކެއުމުގެ ބައިތަކާއި، ގޮޅިން ނެރެ ވެއްދުމުގެ ބައިތަކާއި، ޢާއިލީ ބައްދަލުވުމާ
ފޯނު ކޯލުގެ މަޢުލޫމާތުތައް ވަކިވަކި ޝީޓުތަކުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭކަން.
 މުވައްޒަފުންނަށް ބޭނުންވާ ގިނަ ކަންކަން ވަރަށް ރަނގަޅަށް ސްޓޭޝަނުގައި
ކުރިޔަށް ދިޔަ ކަމުގައި ވީ ނަމަވެސް، މަސައްކަތުގައި ބޭނުންކުރާ ބައެއް
އާލާތްތައް މަދުކަމަށް މުވައްޒަފުން ފާހަގަ ކުރިކަން. އެގޮތުން އޯޑިއޯ އަދި ވީޑިއޯ
ރެކޯޑު ކުރެވޭނެ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމާއި، ފިންގަރ ޕްރިންޓް ނެގޭނެ އިންތިޒާމް
ހަމަޖެއްސުމާއި، ހެކިތައް ރައްކާ ކުރެވޭނެ ލޮކަރ އެއް މުހިންމުކަން.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 103

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
-7 މާލެ ކަސްޓޯޑިއަލް
 މާލޭ ކަސްޓޯޑިއަލަށް ކޮމިޝަންގެ ފަރާތުން 2014 މާރިޗު 18 ވަނަ ދުވަހު
ކުރި ޒިޔާރަތަކީ މިތަނުގައި ބަންދުގައި ބައިތިއްބާފައި ތިބި މީހުންނާމެދު
އަނިޔާވެރި، ލާއިންސާނީ ނުވަތަ ދަށުދަރަޖައިގެ ޢަމަލެއް ހިނގާތޯބަލައި ތަނުގެ
އާއްމު ޙާލަތު ދެނެގަތުމެވެ . އަދި މީގެ އިތުރުން 2007 ވަނަ އަހަރު ސަބްކޮމިޓީ
އޮން ޕްރިވެންޝަންއޮފް ޓޯޗަރ (އެސް.ޕީ.ޓީ)އިން މިނިވަންކަންގެއްލޭގޮތަށް
ދިވެހިރާއްޖޭގައި މީހުން ބަންދުކުރެވޭތަންތަނަށް ކުރިޒިޔާރަތުގެ މި ކަސްޓޯޑިއަލްގެ
ޙާލަތު ރަނގަޅުކުރުމަށް ދައުލަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛު
ކުރެވިފައިވާ މިންވަރު ދެނެގަތުމެވެ. މި ކަސްޓޯޑިއަލަށްކުރި ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓްގައި
ޖުމްލަ 12 ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހަޅާފައިވާނެއެވެ. ކޮމިޝަނުން
ޒިޔާރަތްކުރިއިރު މިތަނުގެ ހުރިހާ ގޮޅިއެއްގައިވެސް އެ ގޮޅިއެއްގެ ޖާގައަށްވުރެ
އިތުރަށް މީހުން ތިބިކަމާއި ގޮޅިތަކުގައި މީހުން ތޮއްޖެހިފައިވާކަން
ފާހަގަކުރެވުނެވެ. ޒިޔާރަތްކުރިއިރު ތަނުގެ ކެޕޭސިޓީއަކީ 85 މީހުން ނަމަވެސް
128 މީހުން ބަންދުގައި ތިއްބެވެ.
 މިތަނަކީ ދައުލަތުން އެހެންބޭނުމަކަށް ފަރުމާކޮށްފައިވާ އިމާރާތެއްކަމަށް
ވީނަމަވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދެވަނައަށް އެންމެ ގިނަ އަދަދަކަށް ހައްޔަރު ކުރެވޭ
މީހުން ބަންދުކުރާ ކަސްޓޯޑިއަލް ކަމަށްވާއިރު މި ކަސްޓޯޑިއަލްއަކީ މީހުން
ބަންދުކުރުމަށް އެންމެ އެކަށީގެންވާ ގޮތަށް ހުރިތަނެއް ނޫންކަން.
 ގޮޅިތަކުގައި ޖާގަ ނެތުމުގެ ސަބަބުން ފެންޑާގައި ބިޑިއަޅުވާފައި މީހުން ތިބިކަން.
މިއަދަދަށް މީހުން ބެލެހެއްޓުމަށް އެކަށީގެންވާވަރަށް މުވައްޒަފުން ތަނުގައި
ނެތްކަން.
 ތަނުގެ ބައެއް ގޮޅިތައް މަރާމާތު ކޮށްފައިވީ ނަމަވެސް އަދިވެސް ބައެއް ގޮޅިތަކުގެ
އެތެރެއަށް ވާރޭވެހޭއިރު ފެން ލީކްވާކަން. ބައެއް ގޮޅިތަކުގައި ސާފުވައި ދައުރު
ނުވާކަން. އަދި ގޮޅިތަކުގައި ތިބޭ މީހުން ފިލާފާނެކަމަށް ގޮޅިތަކުގެ މަތީގައި
ޖަހާފައިވާ ދަނގަޑު ފްރޭމްތަކުގައި ވަރަށް ބޮޑަށް ހިރަފުސް ހިފާހައި ހުރިކަން.
 ފަސްވަނަ ގޮޅީގައި ފާޚާނާއެއް ނުހުންނަކަން. އަދި ފާޚާނާއަށް ދާންޖެހިއްޖެނަމަ،
ޑިއުޓީގައި ހުންނަ މީހަކަށް ގޮވާފައި ގޮޅީގެ ދޮރު ހުޅުވުމުން ޑިއުޓީގެ ބެލުމުގެ
ދަށުން ކައިރީގައި ހުންނަ ފާޚާނާއަށް ދެވޭކަން. ފާޚާނާއަށް ދާންޖެހޭ
ކޮންމެފަހަރަކު ޑިއުޓީގައި ތިބޭ އޮފިސަރުންނަށް ގޮވާފައި ދާންޖެހުމުން އެކަމާ
އުނދަގޫވާކަމަށް ބަންދުގައި ތިބި މީހުން މަޢުލޫމާތު ދީފައިވާކަން. އަދި ގޮޅީގައި
ފެންލިބޭނެ ގޮތެއް ނެތުމުގެ ސަބަބުން ގޮޅި ސާފުކުރެވެނީ 4 ދުވަހުން
އެއްފަހަރުކަން.
 ބައެއް ފަހަރު ކްރޮސްކޮށް ބިޑިއަޅުވާކަމަށް ބަންދުގައި ތިބި ބައެއް މީހުން
މަޢުލޫމާތު ދީފައިވާކަން.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 104

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
 ހައްޔަރު ކުރުމަށްފަހު ޤާނޫނު އަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ޙައްޤުތައް
ކަމަށްވާ ހައްޔަރު ކުރެވުނު ސަބަބު އަންގައި، ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީތެރިކަން
ހޯދުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވާކަން އެމީހަކަށް އަންގާކަމާއި، އަދި ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤު
ލިބިގެންވާކަން އަންގާކަމަށް ޒިޔާރަތުގައި އިންޓަވިޔުކުރި މީހުން މަޢުލޫމާތު
ދީފައިވާކަން. ނަމަވެސް މި މަޢުލޫމާތުތައް އަންގައިދޭ ކަމުގެ ފޯމްގެ ކޮޕީއެއް
ތަނުގައި ނޯންނަކަމާއި، މި ފޯމް ބަލަހައްޓަނީ އެމައްސަލައެއް ތަހްޤީޤުކުރާ
އިންވެސްޓިގޭޝަން އޮފިސަރ (އައި.އޯ) ކަމަށް މުވައްޒަފުން މަޢުލޫމާތު
ދީފައިވާކަން. އަދި ކޮމިޝަނުން ބެލިބެލުމުން އާންމު ގަވާއިދުގެ ދަށުން އެ ފޯމް
ތަނުގައި ނެތްކަން.
 ބަންދުކޮށްގެން ގެނެސް ކަސްޓޯޑިއަލަށް ހަވާލުކޮށް ޢާއިލާއިން ގުޅާނެ ފަރާތެއްގެ
ނަމާއި ފޯންނަންބަރު އަހާކަމަށާއި ނަމަވެސް ބަންދުކުރިކަން ޢާއިލާއަށް އެންގިކަން
ނޭނގޭކަމަށް ބަންދުގައި ތިބި ބައެއް މީހުން މަޢުލޫމާތު ދީފައިވާކަން.
މިކޮމިޝަނުން ބަންދުގައިތިބި މީހުންގެ ފައިލްތައް ބެލިބެލުމުންވެސް
މިމަޢުލޫމާތުތައް ނަގާފައި އެކަން އެންގިކަން ފައިލުން އެނގެން ނެތްކަން.
 ކޯޓަށް ދިއުމާއި، ޑޮކްޓަރަށް ދެއްކުމާއި، އާއިލާއާއި ބައްދަލުކުރުމާއި، އާއިލާއަށް
ފޯނުކުރުމާއި، ޤާނޫނީ ވަކީލާ ބައްދަލުކުރުން ފިޔަވައި އެހެން އެއްވެސް ކަމަކަށް
ގޮޅިން ބޭރަށް ނުނެރޭކަން.
 ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުން ގޮޅިއަށް ވެއްދުމުގެ ކުރިން ދޭ ތަކެތި (ބާލިސް ކުނާ،
ދަތްއުނގާ ބުރުސް، ދަތްއުނގުޅާ ބޭސް، ތުވާލި ، ސައިބޯނި)، ގޮޅިއަށް
ވައްދާއިރު ޤަވާޢިދުން ފޯރުކޮށް ނުދޭކަން. ބައެއް މީހުންނަށް މިތަކެތި ދެ ދުވަސް
ނޫނީ ހަތަރު ދުވަސް ފަހުން ދޭކަމާއި، އަނެއްބައި މީހުން ބޭނުންކުރުމަށް ބާލިސް
އެއްގޮތަކަށްވެސް ފޯރުކޮށްދީފައިނުވާކަން. އަދި ގޮޅިތަކުގައި ބަންދުގައި ތިބި
މީހުންނަށް ދޫކޮށްފައިހުރި ބާލިސްތަކުން ނުބައި ވަސްދުވާކަމާއި، ގޮޅިއަށްވައްދާއިރު
ދޭ ތަކެތި ދިނުމަށްފަހު އެކަން ރެކޯޑް ކުރަން އޮންނަ ފޯމްގައި ގަވާއިދުން ރެކޯޑް
ނުކުރާކަން.
 ތަނަށް މުވައްޒަފުން އިތުރު ނުވާކަމަށާއި މިހާރު ތަނުގައި މުވައްޒަފުންގެ ދަތިކަން
ވަރަށް ބޮޑަށް އޮތްކަން މެނޭޖްމަންޓުން މަޢުލޫމާތު ދީފައިވާކަން. މިގޮތުން
އާންމުގޮތެއްގައި ޝަރީއަތަށާއި މުއްދަތު ޖެހުމަށް އެވްރެޖްކޮށް ދުވާލަކު 60
ނުވަތަ 50 މީހުން ގެންދަންޖެހޭކަމާއި ފުލުހުންގެ ޤަވާއިދު ބުނާގޮތުން ކޮންމެ
މީހަކާއެކު ދެ ފުލުހުން ދާންޖެހޭނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި ވީނަމަވެސް،
ޝިފްޓެއްގައި ތިބެނީ ޖުމްލަ 12 މުވައްޒަފުންކަމުން އެގޮތަށް އަމަލު ނުކުރެވޭ
ކަމާއި ތަނުގެ ޑިއުޓީ ބެލެހެއްޓުމާއި ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންނަށް ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ
އެހެނިހެން ކަންތައްތަކަށް މުވައްޒަފުން ނެތުމުގެ ސަބަބުން ވަރަށް ދަތިވާކަން.
 މިފަދަ ސްޓްރެސްފުލް މާހައުލެއްގައި މަސައްކަތް ކުރަމުންދާ
މުވައްޒަފުންތަކަކަށްވެފައި، ތަނުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 105

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ކައުންސެލިންގ ނުވަތަ ސައިކޯސޯޝަލް ސަޕޯޓް ދެވޭނެ އިންތިޒާމެއް ތަނުގައި
ހަމަޖެހިފައިނުވާކަން.
 ގޮޅިތައް ހުންނަ ސަރަހައްދުގައި ހުންނަ ސީސީޓީވީ ކެމެރާތައް މަސައްކަތް
ނުކުރާކަމަށް މެނޭޖްމަންޓުންނާއި މުވައްޒަފުން މަޢުލޫމާތު ދީފައިވާކަން.
-8 ވިލިމާލެ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން
 ވިލިމާލޭ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް ކޮމިޝަނުން ޒިޔާރަތްކުރީ 2014 މޭ 6 ވަނަ
ދުވަހުއެވެ. ޒިޔާރަތްކުރިއިރު މި ސްޓޭޝަންގައި 24 ގަޑިއިރަށްވުރެ ގިނައިރު
މީހުން ބަންދުނުކުރާކަމަށާއި، ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހުން ކޯޓަށް ހާޒިރުކޮށް މުއްދަތު
އިތުރުކުރުމުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ފޮނުވަނީ މާލޭ ކަސްޓޯޑިއަލަށް ކަމަށް
މެނޭޖްމަންޓުން މަޢުލޫމާތު ދީފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް ބައެއް ފަހަރު ބޮޑެތި
ސީރިއަސް ކުށްތައް ކުރާމީހުން މިތަނުގައި ބަންދުގައި ބައިތިއްބާކަމަށް މަޢުލޫމާތު
ދީފައިވެއެވެ.
 މި ސްޓޭޝަންގައި ބަންދުގައި މީހުން ބޭތިއްބުމަށް 10 ގޮޅި ހަދާފައިހުންނަކަމާއި،
މިއިން ކޮންމެ ގޮޅިއެއްގެ ޖާގައަކީ 3 މީހުންކަން.
 ޒިޔާރަތްކުރި ވަގުތު ތަނުގައި އެއްވެސް މީހަކު ބަންދުގައި ނެތްކަން. އެންމެ
ފަހުން މި ސްޓޭޝަނުގައި މީހަކު ބަންދުކޮށްފައިވަނީ 2013 ވަނަ އަހަރުގެ
އޮކްޓޫބަރު މަހުގައިކަން.
 މި ސްޓޭޝަންގައި މީހުން 24 ގަޑި އިރަށްވުރެ ގިނައިރު ނުބައިތިއްބަނީ ތަނުގައި
އެކަށީގެންވާވަރަށް މުވައްޒަފުން ނެތުމާއި ތަނުގެ ވަށާފާރު ތިރިކޮށް ހުރުމުގެ
ސަބަބުން ބޭރުންދާ މީހުންނަށް ގޮޅިތަކަށް ތަކެތި ވެއްދުމުގެ ފުރުޞަތު
ލިބިގެންދާތީކަމަށް މެނޭޖުމެންޓުން މަޢުލޫމާތު ދީފައިވާކަން.
 ތަނުގެ ލިޔެކިޔުންތައް ބަލަހައްޓާފައިހުރިގޮތުން ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު ހޯދަން
ދަތިވާކަން. ޑޮކިއުމަންޓްތައް ބަލަހައްޓާފައިހުރިގޮތް ސިސްޓަމެޓިކް ނޫންކަން.
-9 ބިދޭސީ ހިޔާ
 ބިދޭސީ ހިޔާ ރަސްމީކޮށް ހުޅުވިފައިވަނީ 2013 ފެބުރުވަރީ 14 ވަނަ ދުވަހުއެވެ.
ބިދޭސީ ހިޔާ ހުޅުވާފައިވަނީ އެކިއެކި ކުށްތަކަށް އަރައިގެންފައިވާތީ ރާއްޖެއިން
ފޮނުވާލުމަށް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއިން ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް އިމިގްރޭޝަން
އެންޑް އެމިގްރޭޝަނާ ހަވާލުކުރައްވާ ފަރާތްތަކާ، ޤަވާއިދާ ޚިލާފަށް އުޅޭކަމަށް
އިމިގްރޭޝަން އޮފިސަރުންނަށް ފާހަގަކުރެވިގެން ގެނެވޭ ފަރާތްތަކާ، އާއްމު
ރައްޔިތުން ރިޕޯޓްކޮށްގެން ގެނެވޭ ފަރާތްތަކުގެ އިތުރުން، އަމިއްލައަށް
ވޮލަންޓިއަރކޮށްގެން އަންނަ ފަރާތްތަކަށް ޝެލްޓަރއެއް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ
މަޤްޞަދުގައެވެ.
 2013 ފެބުރުވަރީ 14 ވަނަ ދުވަހު ބިދޭސީހިޔާ ހުޅުވީ އަމިއްލައަށް އެދިގެން
އަންނަ ފަރާތްތަކަށް ޝެލްޓަރ އެއް ޤާއިމުކޮށްދިނުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ކަމުގައި
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 106

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ވީނަމަވެސް މިހާތަނަށް އެތަނުގައި ހުންނަން ބޭނުންވެގެން އެތަނުގެ ޝެލްޓަރ
އަށް އެދި އެއްވެސް ފަރާތަކުން އައިސްފައިނުވާކަމަށް އިމިގްރޭޝަންގެ ފަރާތުން
މަޢުލޫމާތުދީފައިވާކަން.
 މިހާރު ބިދޭސީ ހިޔާ ހުންނަ އިމާރާތް ބޭނުންކުރަނީ އިމިގްރޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓުގެ
މޮނިޓަރިންގ ސެކްޝަނުގެ ގޮތުގައިކަން.
 އަމިއްލައަށް އެދިގެން ޚިދުމަތް ހޯދަން އަންނަ ފަރާތްތަކަށް އެމީހަކު ހޯދަން
އަންނަ ޚިދުމަތެއް ލިބިގަތުމަށްފަހު އެތަނުން ދިޔުމުގެ ފުރުސަތު އޮންނަކަމަށާއި،
ނަމަވެސް ރެއިޑްތަކުގައާއި އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން ބިދޭސީހިޔާއަށް ގެނެވޭ
ފަރާތްތަކަށް މި މިނިވަންކަން ލިބިގެންނުވާކަމަށް އިމިގްރޭޝަންގެ މުވައްޒަފުން
މަޢުލޫމާތުދީފައިވާކަން.
 މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުމަށްޓަކައި ބިދޭސީހިޔާގައި 24 ގަޑިއިރަށްވުރެ ގިނައިރު
ހޭދަކުރަން ނުޖެހޭނެކަމަށާއި، މިހާތަނަށް އެއްވެސް ފަރާތެއް ރޭގަނޑު
ނިދަންޖެހޭގޮތަށް ބަހައްޓާފައިނުވާކަމަށް އިމިގްރޭޝަންގެ މުވައްޒަފުން
މަޢުލޫމާތުދީފައިވާކަން.
 ބިދޭސީހިޔާގައި މީހުންބަންދުކޮށްގެން ނުބަލަހައްޓާކަމަށާއި މަޢުލޫމާތު
ވެރިފައިކުރެވުނުހާ އަވަހަކަށް ހުޅުމާލޭޖަލަށް މީހުން ބަދަލުކުރެވޭކަމަށާއި،
ރެއިޑެއްގައި ގެނެވޭ މީހުންގެ ތެރޭގައި އަންހެން ބިދޭސީއަކު ހިމެނޭނަމަ
އެފަރާތެއް ފުލުހުންނާ ޙަވާލުކުރެވޭ ކަމަށާއި އަދި އަންހެން ބިދޭސީ މީހާ
ފުރުވާލެވެންދެން ފުލުހުން ކަނޑައަޅާތަނެއްގައި ބަންދުގައި ބަހައްޓާކަމަށް
އިމިގްރޭޝަންގެ މުވައްޒަފުން މަޢުލޫމާތުދީފައިވާކަން.
 ބަންދުކުރުމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ރާއްޖޭގައި އުޅޭ
ކޮންމެ މީހަކަށްމެ ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ޙައްޤުތައް ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ؛
އެމީހަކު ހައްޔަރުކުރެވުނު ސަބަބު ވަގުތުން އެމީހަކަށް އެންގުމާއި، ގިވަނެގެން
24 ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި ހައްޔަރުކުރެވުނު ސަބަބު ލިޔުމުން އެމީހަކަށް ދިނުމާއި،
ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީތެރިކަން ހޯދުމުގެ ފުރުސަތު އެމީހަކަށް ލިބިގެންވާކަން
އަންގައިދިނުމާއި، ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވާކަން އަންގައިދިނުމާއި، ކުށެއްގެ
ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހާ ބަންދުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މަތިންތޯ
ކަނޑައެޅުމުގެ ގޮތުން ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ޙާޒިރުކުރުން ފަދަ އެއްވެސް
ޙައްޤެއް ބިދޭސީހިޔާއިން ހުޅުމާލޭ ޖަލުގައި ބަންދުގައި ބޭއްތިއްބުމަށް ފޮނުވާލާ
ފަރާތްތަކަށް ލިބިދީފައިނުވާކަން އިމިގްރޭޝަންގެ މުވައްޒަފުންގެ ފަރާތުންނާއި
ތަނުގެ ލިޔެކިޔުންތައް ބެލިބެލުމުން ފާހަގަކުރެވިފައިވާކަން.
-10 ޏ. ފުވައްމުލަކު ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް ޑިޓޮކްސިފިކޭޝަން ސެންޓަރ
 ޏ. ފުވައްމުލަކު ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް ޑިޓޮކްސިފިކޭޝަން ސެންޓަރ
ޒިޔަރަތްކުރީ 2014 މެއި 27 ވަނަ ދުވަހުއެވެ. މިސެންޓަރަކީ، ނޭޝަނަލް
ޑްރަގް އެޖެންސީގެ (އެން.ޑީ.އޭ) ބެލުމުގެ ދަށުން މަސްތުވާތަކެއްޗާއި
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 107

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ދުރުހެލިވުމަށް މަސައްކަތްކުރަމުންދާ މީހުންނަށް ފަރުވާދިނުމަށް
މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ޤާނޫނު(17/2011)ގެ ދަށުން ޚިދުމަތްދޭ ސެންޓަރެކެވެ. މި
ސެންޓަރަކީ އެއްފަހަރާ 20 މީހުންނަށް ރެސިޑެންޝަލް (ފަރުވާގެ މުއްދަތުގައި
ތަނުގައި ބައިތިއްބައިގެން) ފަރުވާ ދެވޭގޮތަށް ފަރުމާކުރެވިފައިވާތަނެކެވެ. އަދި
ފަރުވާދެނީ އުމުރުން 18 އަހަރުން މަތީގެ ފިރިހެނުންނަށެވެ.
 ސެންޓަރުން ފަރުވާ ހޯދަމުންދާ ކްލައިންޓުންގެ ހެލްތް ރެކޯރޑްސް ތަރުތީބުން،
ގަވާއިދުން އަޕްޑޭޓް ކުރެވިފައިވާކަން .
 ކައުންސެލަރުން ކްލައިންޓުންނާއެކު ނަގާ އިންޑިވިޖުއަލް ސެޝަން ރެކޯރޑް
ގަވާއިދުން އަޕްޑޭޓް ކޮށް ކޭސް ސަމަރީ ލިޔެފައިވާކަން .
 ނާކޮޓިކް އެނޮނިމަސް (އެން.އޭ) ގމީޓީން ތަކާއި ޖަސްޓް ފޯރ ޓުޑޭ (ޖޭއެފްޓީ)
ކްލާސްތައް ގަވާއިދުން ކުރިޔަށް ގެންދާކަން.
 ކްލައިންޓުންނަށް ފޯނުކޯލްދެވި އެކަން ގަވާއިދުން ރެކޯރޑްކުރެވޭކަން .
 ކްލައިންޓުންނަށް އާއިލީ ބައްދަލުވުން ދޭކަމަށް ކްލައިންޓުން
މައުލޫމާތުދީފައިވީނަމަވެސް، އެކަން ސެންޓަރުގައި ރެކޯރޑް ކުރެވިފައިނުވާކަން .
 ޑޮކްޓަރުގެ ކޮންސަލްޓޭޝަން ކޮޓަރީގައި ކޮންސަލްޓޭޝަން މޭޒަކާއި އެނދެއް
ނެތުމުން ދަތިވާކަމަށް ސެންޓަރުގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ ޑޮކްޓަރު
މަޢުލޫމާތުދީފައިވާކަން.
 ކޮންޓްރޯލް ޑްރަގްސް ރައްކާތެރިކަމާއެކު ބަހައްޓާނެ އިންތިޒާމެއް ހަމަޖެހިފައި
ނެތްކަން.
 ސެންޓަރުގައި ދުވަހުގެ ތާވަލެއް ހުރިނަމަވެސް އެގޮތަށް އެކަން ފޮލޯނުކުރެވޭކަން
މުވައްޒަފުންނާއި އަދި ކްލައިންޓުންނާއި ކުރި އިންޓަވިއުއިން
ފާހަގަކުރެވިފައިވާކަން.
 ކައުންސެލަރުން ކްލައިންޓުންނަށް ހިންގާ ގިނަ ކްލާސްތަކާއި ގްރޫޕް މީޓިންގްސް
ރެކޯރޑް ނުކުރެވޭކަން.
 ކައުންސެލަރުންގެ ތަމްރީން ހަދާފައިވާ މުވައްޒަފުން ސެންޓަރުގައި މަސައްކަތް
ކުރާކަމަށާއި ނަމަވެސް ތަމްރީން ފުރިހަމަ ކުރިކަމުގެ ކައުންސެލިންގ
ލައިސަންސް ނެތްކަން.
 ބައެއްހާލަތްތަކުގައި ދުވަހުން ދުވަހަށް ހޯދަންޖެހޭ ތަކެތި ހުންނަކަމަށާއި ނަމަވެސް
އަފަދަ ތަކެތިހޯދުމަށް/ގަތުމަށް އަތްމަތީފައިސާ ހަމަޖެހިފައި ނުހުންނަކަން. އަދި
މީގެ ސަބަބުން ސެންޓަރަށް ހޯދަންޖެހޭ ތަކެތިހޯދުމުގައި ދަތިވާކަން. ސެންޓަރުން
ބިލްކުރާގޮތަށް ގަންނަ މުދަލަށް ފައިސާލިބޭލެއް ލަސްވުމާގުޅިގެން ފުވައްމުލަކުގެ
އެއްވެސް ފިހާރައަކުން ބިލްކުރާގޮތަށް ތަކެތި ސެންޓަރަށް ނުލިބޭކަމަށާއި،
އެހެންކަމުން ތަކެތި ގަންނަންޖެހެނީ ނެޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީއަށް ލިސްޓު
ފޮނުވައިގެން މާލެއިންކަން. އެހެންކަމުން ތަކެތި ލިބުމުގައި 3 މަސްދުވަސް
ބައެއްފަހަރު ހޭދަވާކަން.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 108

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
-11 ޏ. ފުވައްމުލަކު ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން
 ޏ. ފުވައްމުލަކު ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް ޒިޔާރަތް ކުރީ 2014 މެއި 28
ދުވަހުއެވެ. ކޮމިޝަނުން ޒިޔާރަތްކުރިއިރު 26 މީހުންގެ ޖާގައިގެ މި ޕޮލިސް
ސްޓޭޝަންގައި 16 މީހުން ބަންދުގައި ބައިތިއްބާފައި ތިއްބެވެ. ސްޓޭޝަނުގެ
ތަންތަން ބެލިބެލުމުންނާއި، މުވައްޒަފުންނާއި ބަންދުގައި ތިބި ފަރާތްތަކާއިކުރި
އިންޓަވިއުތަކުން ފާހަގަވިގޮތުގައި ސްޓޭޝަނުގެ ގިނަ ކަންކަން ކުރިޔަށްދާގޮތް
ރަނގަޅުކަން. ނަމަވެސް، 2011 ވަނަ އަހަރު އެން.ޕީ.އެމްގެ ފަރާތުން މި
ސްޓޭޝަނަށް ކޮށްފައިވާ ޒިޔާރަތުގައި ފާހަގަކޮށް އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ
ބައެއްކަންކަމަށް އެއްވެސް ބަދަލެއް އައިސްފައިނުވާކަމާއި މީގެ އިތުރުން ބައެއް
އިތުރުކަންކަން އިސްލާޙުކުރަންޖެހޭކަން .
 ސްޓޭޝަންގެ މަސައްކަތަށް އެކަށީގެންވާވަރަށް މުވައްޒަފުން އިތުރު ކުރުމާއި،
އޯޑިއޯ އަދި ވީޑިއޯ ރެކޯޑްކުރެވޭނެ އިންތިޒާމްހަމަޖެއްސުމާއި، މުވައްޒަފުންނަށް
ބޭނުންވާ ޔުނިފޯމް އައިޓަމްތައް ޤަވާއިދުން ފޯރުކޮށްދިނުމާއި، އަދި ބަންދުމީހުންގެ
ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމާ ގުޅޭގޮތުން ހެދުމަށް ނުވަތަ އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ
އެސް.އޯ.ޕީތައް ތައްޔާރުކުރަންޖެހޭކަން .
 ސްޓޭޝަނުގައި ބަންދުކުރެވޭ ފަރާތްތަކަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބުގެ 48ވަނަ
މާއްދާގެ ދަށުން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ޙައްޤުތަކާއި ގޮޅިއަށް ވެއްދުމުގެ ކުރިން
ގޮޅީގައި ޢަމަލުކުރަންވީ ގޮތްކިޔާދީ ލިޔެކިޔުމުން ބަލަހައްޓާފައިވާކަން.
 ސްޓޭޝަނަށް މީހަކު ބަންދަށް ގެނައުމަށްފަހު އެމީހާއަށް ބޭނުންވާ އަސާސީ ތަކެތި
(ބުރުސް، ބާލީސް، ކުނާ،ސައިބޯނި) ފޯރުކޮށްދީ ލިޔެކިޔުމުން ބަލަހައްޓާފައިވާކަން.
 ފުވައްމުލަކު ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގައި ކުރިން ހަދާފައިވާ 3 ގޮޅީގެ އިތުރުން އަލަށް
ހަދާފައިވާ 10 ގޮޅީގެ ތެރެއިން ދެ ގޮޅި ބޭނުންކުރަން ފަށާފައިވާކަން . ކުރިން
ހަދާފައިވާ ގޮޅިތަކާއި ފަހުން ހަދާފައިވާ ގޮޅިތަކުގައިވެސް ކޮންމެ ގޮޅިއެއްގެ
ޖާގައަކީ 2 މީހުން ކަމުގައިވީނަމަވެސް، ބަންދަށްގެންނަ މީހުންގެ އަދަދު
ގިނަވުމާއި، ސްޓޭޝަންގެ ވަށާފާރު ތިރިވުމާއި، ގޮޅިތަކަށް ބޭރުން އެއްޗެހި
އެތެރެކުރުމަށް ފަސޭހަ ގޮތަކަށް ސްޓޭޝަން ހުރުމާއި، އެކަންކަމަށް އިތުރު
ހައްލެއް ނުގެނެސް އަލަށްހަދާފައިވާ ގޮޅިތަކުގައި މީހުން ބަންދުކޮށްގެން އެތަނުގެ
ސެކިއުރިޓީ ބެލެހެއްޓޭވަރަށް ސްޓޭޝަންގައި މުވައްޒަފުން ނެތުމުގެ ސަބަބުން
އެގޮޅިތަކުގެ ތެރެއިން 2 ގޮޅިއެއްފިޔަވާ އިތުރު ގޮޅިއެއް
ބޭނުންކުރެވެމުންނުދާކަން. މިހެން ވުމުގެ ސަބަބުން ގޮޅިތަކުގެ ޖާގައަށްވުރެ
ގިނައިން ގޮޅިއެއްގައި ބައެއްފަހަރު 6 މީހުންވެސް ބަންދުކުރާކަން.
އެއްގޮޅިއެއްގައި ގިނައަދަދަކަށް މީހުން ބަންދުކުރުމުގެ ސަބަބުން ގޮޅީގައި
ތިބޭފަރާތްތަކަށް، ނިދުމަށާއި، ކެއުމަށާއި، އަދި ފާޚާނާ ބޭނުންކުރުމުގައި ދަތިތަކެއް
ކުރިމަތިވާކަމަށާއި، އަދި މީގެ އިތުރުން ގޮޅިތެރޭގައި ގައިން ގަޔަށް އަރާ ހަމުގެ
ބަލިތައް ފެތުރޭކަމަށް ބަންދުގައިތިބިފަރާތްތަކުން މަޢުލޫމާތުދީފައިވާކަން.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 109

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
 ބަންދުގައި ތިބޭ ފަރާތްތައް އުސޫލެއްގެ ގޮތުން ބޭރަށް ހިނގާލަން ނުނެރޭ
ކަމަށާއި، ގޮޅިން ބޭރަށް ނެރެނީ ކޯޓަށް، ހޮސްޕިޓަލަށް ނުވަތަ އާއިލީ
ބައްދަލުވުމަށް ނެރޭވަގުތުގައި އެކަނިކަން.
 ބަންދުގައިތިބޭ ފަރާތްތަކަށް ޤަވާޢިދުން ޢާއިލީ ބައްދަލުވުން ފޯރުކޮށްދޭ ކަމަށް
ފާހަގަ ކުރެވުނު، ނަމަވެސް ޢާއިލީ ބައްދަލުވުން ދޭ ފަރާތްތަކަށް ފޯންކޯލްއަށް
އެދުމުން ނޫނީ ފޯނުކޯލް ފޯރުކޮށްނުދޭކަމަށް މެނޭޖްމަންޓުންނާއި ބަންދުގައިތިބި
ފަރާތްތަކުން މައުލޫމާތުދީފައިވޭ. ޢާއިލީ ބައްދަލުވުން ދިނުމަށްފަހު އެކަމުގެ
މަޢުލޫމާތު ބަންދުމީހާގެ ޕެކޭޖްގެ އިތުރުން ޢާއިލީ ބައްދަލުވުން ރެކޯޑްކުރާ
ފައިލްގައި ހިމަނާފައިވޭ.
 ޑޮކްޓަރަށް ދައްކަން އެދުމުން ޑޮކްޓަރަށް ދައްކައިދިނުމަށް ގިނަ ދުވަސްތަކެއް
ނަގާކަމަށް ބައެއް ބަންދުމީހުން ފާހަގަކޮށްފައިވާކަން. މީގެ އިތުރުން ޑޮކްޓަރަށް
ދެއްކުމަށްފަހު ބޭސްދީފައިވާގޮތުގެ ތަފްސީލް ބައެއް ފައިލްތަކުގައި ފުރިހަމަ
ކޮށްފައިނުވާކަން .
 ތަނުގައި ބަންދުގައި ހުރި މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެކި ހާދިޘާތަކާ ގުޅިގެން ގޮޅިން
ބޭރަށްނެރެ ބިޑިއަޅުވާފައި ބައިންދާކަމަށާއި، ޕެޕަރ ސްޕްރޭ ޖަހާ ކަމަށް
މައުލޫމާތުލިބިފައިވާކަން. ގޮޅީގެ ގަވާއިދާ ޚިލާފުވުމުގެ ސަބަބުން ގޮޅިން ބޭރަށް
ނެރެ، ބޭރުގައި ބައިންދާކަމާއި، އެކަން ލިޔުމުން ރެކޯޑް ކޮށްފައި ހުރިނަމަވެސް
އެ ވަގުތުގައި އެ މީހަކާމެދު އެޅުނު ފިޔަވަޅުގެ ތަފްސީލް ލިޔެކިޔުމުން
ރެކޯޑްކޮށްފައި ނުވާކަން .
 މި ސްޓޭޝަންގައި ތަހްޤީޤް މަރުހަލާގައިތިބޭ ބަންދުމީހުންނާއި ޙުކުމް ކޮށްފައިވާ
ޤައިދީން އެއް ގޮޅިއެއްގައި ބައިތިއްބާކަން.
 ބަންދުގައި ބައިތިއްބާ ހުރިހާ ފަރާތްތައް ޑޮކްޓަރަށް ދެއްކުނު ކަމުގެ ލިޔެކިޔުންތައް
އެއްފައިލެއްގައި ހުރުމުން ވަކި މީހެއްގެ ވަކި ތާރީޚެއްގެ ބޭސް ސިޓީއެއް ހޯދުމަށް
ބޭނުންވެއްޖެނަމަ، އެ މައުލޫމާތު ހޯދުމަށް ދަތިތަކެއް ހުރިކަން .
 ލިޔެކިޔުންތައް ފުރިހަމަ ކޮށްފައިވާ ނުވާކަން. މިގޮތުން ބަންދުކޮށްގެން
ގެނައުމަށްފަހު އާއިލާއިން އެއްވެސް ފަރާތަކަށް އަންގައިފިނަމަ އެކަން އަދި
ނާންގާނަމަ ސަބަބު ރެކޯޑްކޮށްފައިނުވާކަން.
 އޯޑިއޯ އަދި ވީޑިއޯ ރެކޯޑު ކުރެވޭނެ ނިޒާމު ނެތުމާއި، ރަށުގެ އާބާދީއާއި، ކުށުގެ
ރޭޓަށް ބަލައި އެކަށީގެންވާވަރަށް ސްޓޭޝަންގައި މުވައްޒަފުންނެތްކަން.
-12 ދޫނިދޫ ޕޮލިސް ކަސްޓޯޑިއަލް
 ދޫނިދޫ ޕޮލިސް ކަސްޓޯޑިއަލަށް ކޮމިޝަނުން ޒިޔާރަތްކުރީ 2014 ޖޫން 24 ވަނަ
ދުވަހުއެވެ. ކޮމިޝަނުން މި ކަސްޓޯޑިއަލަށް ޒިޔާރަތްކުރިއިރު މި ތަނުގެ 8
ޔުނިޓެއްގައި ޖުމްލަ 206 މީހުން ބަންދުގައި ބައިތިއްބާފައި ތިއްބެވެ.
މީގެއިތުރުން މިކަސްޓޯޑިއަލްގައި އާ ގޮޅިބަރިއެއް ހަދައި އެތަނުގެ ބޭނުން
ހިފަމުންދާކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 110

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
 ދޫނިދޫގައި މިހާރު ފެން އުފެއްދޭކަމަށާއި ނަމަވެސް ފެން އުފެއްދުމަށްފަހު
އަދިވެސް ސްޓޯރ ކުރަންޖެހެނީ އެތެރޭގައި ދަބަރާއި މަޑުހެދިފައި ހުރި ތާނގީގައި
ކަމުން ފެންސާފުކޮށް މުވައްޒަފުންނަށާއި ބަންދުމީހުންނަށް ފޯރުކޮށްނުދެވޭކަމަށާއި
ނަމަވެސް މިހާރު އައު ތާނގީއެއް ބެހެއްޓުމުގެ ހުރިހާ މަރުހަލާތަކެއްނިމި
އެއްބަސްވުމަކާއި ހަމައަށް އާދެވިފައިވާކަން.
 3 ނަމްބަރު ޖަލު އާއި 4 ނަމްބަރު ޖަލުގައި ގުދުރަތީ ވައި އަދި އަލި ލިބެނީ
ވަރަށް ކުޑަކޮށްކަމާއި ގޮޅީގެ ފާޚާނާއަށް އެއްވެސް މިންވަރަކަށް އަލިކަން
ނުފޯރާކަން .
 6 ނަމްބަރު ޖަލު މިއީ އަލަށް އިމާރާތް ކުރެވިފައިވާ 100 މީހުންގެ ޖާގައިގެ
ތަނެއް ކަމަށާއި ނަމަވެސް، މި ޖަލުގެ ގޮޅިތަކަށް ވަރަށް ހޫނުވާކަން.
 ބަންދުގައި ތިބި މީހުން ބައެއް ފަހަރު ކްރޮސްކޮށް ބިޑިއަޅުވާކަމަށް ބަންދުގައިތިބި
މީހުން މަޢުލޫމާތުދިންއިރު ބައެއް މުވައްޒަފުންވެސް މިކަން މަދުމަދުން ކުރާކަމަށް
މަޢުލޫމާތުދީފައިވާކަން.
 ހައްޔަރު ކުރުމަށްފަހު ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ޙައްޤުތައް ކަމަށްވާ
ހައްޔަރު ކުރެވުނު ސަބަބު އަންގައި، ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީތެރިކަން ހޯދުމުގެ
ޙައްޤު ލިބިގެންވާކަން އެމީހަކަށް އަންގާކަމާއި، އަދި ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤު
ލިބިގެންވާކަން އަންގާކަމަށް ޒިޔާރަތުގައި އިންޓަވިޔުކުރި މީހުން މަޢުލޫމާތު
ދީފައިވާކަން.
 ބަންދުގައިތިބޭމީހުން ހަފްތާއަކު އެއްފަހަރު 30 ވަރަކަށް މިނިޓަށް ހިނގާލަން
ގޮޅިން ބޭރަށް ނެރޭކަމަށާއި އަދި ނެރޭވަގުތު ތިބެނީ ބިޑިއަޅުވާފައިކަން.
ނަމަވެސް، މިކަން ޤަވާޢިދުން ހުރިހާ ގޮޅިތަކެއްގައި ތިބޭ ބަންދުމީހުންނަށް
ފޯރުކޮށްނުދެވޭކަން.
 ބަންދުކޮށްގެން ގެނެސް ކަސްޓޯޑިއަލަށް ހަވާލުކޮށް ޢާއިލާއިން ގުޅާނެ ފަރާތެއްގެ
ނަމާއި ފޯނުނަންބަރު އަހާކަމަށާއި ނަމަވެސް ބަންދުކުރިކަން ޢާއިލާއަށް އެންގިކަން
ނޭނގޭކަމަށް ބައެއް މީހުން ބުނާކަން.
 ޑޮކްޓަރަށް ދެއްކުމަށް ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުން ކޮށްފައިވާ ގިނަ ރިކުއެސްޓްތައް
ފޮތެއްގައި ނޯޓްކޮށްފައި ހުރިކަން. ނަމަވެސް، ޑޮކްޓަރަށް ދައްކަން އެދިފައިވާ
ބައެއް ފަރާތްތަކުގެ ނަން، ބަލިމީހުންގެ ނަންނޯޓުކުރާފޮތުގައި ނެތްކަން .
 ބަންދުގައިތިބި ބަލިމީހުންގެ ތެރެއިން ބޭސްދެވެނީ ކޮންއިރަކު ކޮންބަޔަކަށްކަން
ނއެ ގޭގޮތަށް މެއިންޓެއިންކޮށްފައި ވީނަމަވެސް، ދެވޭ ބޭހާއި ޑޯޒޭޖް އެގެން
ނެތްކަން.
 ބަންދުގައިތިބޭ މީހުންނަށް ޑޮކްޓަރ ޕްރިސްކްރައިބް ކޮށްދޭ ބޭސް ބަންދުމީހުންނަށް
ލިބޭލެއް ލަސްކަން.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 111

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
 ބަންދުގައި ތިބޭ ސިޒޭރިއަން ފަދަ އޮޕަރޭޝަން ކުރާތާ ގިނަ ދުވަސްތައް ނުވާ
ބަލިމީހުން، ނިދުމަށް ގޮދަޑިއެއް ފަދައެއްޗެއް ދީފައިނުވާކަން.
 ބަންދުގައިތިބޭ މީހުން ހޯދާފައިވާ ގިނަ ދިވެހި ލޯޔަރުން ބަންދުމީހުން ކޯޓަށް
ގެންދާވަގުތު ކޯޓަށް ހާޒިރުނުވާކަމަށާއި އެހެން ކަމުން އާ ލޯޔަރުން
ހޯދަންއެދިފައިވާ މީހުންތިބިކަން.
-13 ސ. ހިތަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން
 ކޮމިޝަނުން ޒިޔާރަތްކުރިއިރު އައްޑޫ ސިޓީ ކަސްޓޯޑިއަލްގެ ގޮތުގައި
ބޭނުންކުރަމުންދާ އިމާރާތަކީ ކުރިން ހިތަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންގެ ގޮތުގައި
ބޭނުންކުރި އިމާރާތެވެ. މިތަނުގައި މީހުން ބަންދުކުރުމަށް ބޭނުންކުރަމުންދަނީ
2012 ފެބުރުވަރީ 8 ވަނަ ދުވަހު އައްޑުއަތޮޅުގައި ހިނގާދިޔަ ހަމަނުޖެހުމުގައި
ހުޅުޖެހުމުގެ ސަބަބުން ހަލާކުވެފައިވާ ގޮޅިތައް އަލުން މަރާމާތުކޮށްގެނެވެ.
ކޮމިޝަނުން ޒިޔާރަތްކުރި އިރު އައްޑޫ ސިޓީ ކަސްޓޯޑިއަލްގައި 10 ގޮޅި
ހުރެއެވެ. މި ގޮޅިތަކުގައި ޖުމްލަ 15 މީހަކު ބަންދުގައި ތިއްބެވެ.
 ސ. ހިތަދޫ ކަސްޓޯޑިއަލްގައި ކޮންމެ ދަންފަޅިއެއްގައި ތިބެނީ 3
ފުލުހުންކަމަށާއި، މިއީ ކުއްލިނުރައްކަލުގެ ޙާލަތެއްގައިވެސް އަދި ކަސްޓޯޑިއަލް
ބަލަހައްޓާ ހިންގުމަށް އެކަށޭނެ ޢަދަދެއް ނޫންކަން.
 ބަންދުގައިތިބި މީހުން އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ހިނގާލަން ނުވަތަ
ކަސްރަތުކޮށްލުމަށް ގޮޅިންބޭރަށް ނުކުތުމުގެ ފުރުޞަތު ދީފައިނުވާކަން .
 ހިތަދޫ ކަސްޓޯޑިއަލްގައި ތިބޭ ބަންދުމީހުންނަށް ޑޮކްޓަރު ދޭ ބޭސް
ރައްކާތެރިގޮތުގައި ބެހެއްޓުމަށް ރައްކާތެރި ތަނެއްނެތްކަން. އަދި ހިތަދޫ
ކަސްޓޯޑިއަލްގައި ބަންދުމީހުންކުރާ ރިކުއެސްޓްތައް ދާއިމީކޮށް ފެންނަން
ހުންނާނެގޮތަކަށް ޑޮކިއުމަންޓް ކުރެވޭނެ ނިޒާމެއް ނެތްކަން.
 ބަންދުގައި ދިގުމުއްދަތެއް ހޭދަކުރަންޖެހުނުނަމަވެސް ސާފުތާހިރުވުމަށް ބޭނުންވާ
ސާމާނު ލިބުމުގައި ގިނަ ދުވަސް ވާކަން.
 މިކަސްޓޯޑިއަލްގައިވެސް ޝަކުވާއުފުލުމުގެ ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރެވިފައިނުވާކަން އަދި
އިންޓަވިއުކުރި ބަންދުމީހުން މަޢުލޫމާތުދިންގޮތުގައި ޝަކުވާހުށަހެޅޭނެކަން ނުވަތަ
އެއްވެސް ޙާލަތެއް މެދުވެރިވެގެން ޝަކުވާ ހުށަހަޅަން ޖެހިއްޖެނަމަ
ޢަމަލުކުރާނެގޮތް އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ކިޔާދެވިފައިނުވާކަން.
 ފުރަތަމަ ބަންދަށް ގެނެސް ބަންދުގެ މުއްދަތު ޖެހުމަށް ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރުމުގެ
ކުރިން ސ. ހިތަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންގެ ރިސެޕްޝަން އޭރިޔާކައިރީގައި ހުންނަ
ކޮޓަރިއެއްގައި ކެއުމަށާއި، ފާޚާނާއަށް ދިއުމަށްފިޔަވައި އަތުގައި ބިޑިއަޅުވާފައި
ބައިތިއްބާކަން.
 ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުން ގޮޅިއަށް ވައްދާއިރު އަންގާ އެންގުމުގައި ގޮޅީގައި ހުންނަ
ތަކެއްޗަށް ނުވަތަ ގޮޅިއަށް ގެއްލުމެއް ދީފިނަމަ އެކަން ބެލޭނެކަމަށް
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 112

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ބަޔާންކޮށްފައިވީ ނަމަވެސް، މީހަކު ގޮޅިއަށް ވައްދާއިރު އެގޮޅީގެ ހާލަތު ލިޔުމުން
ރެކޯޑްކޮށްފައި ނުހުންނަކަން.
 ބަންދުކޮށްފައި ނުވަތަ ހައްޔަރުކޮށްފައި ތިބޭ މީހުންގެ ތެރެއިން ނުކިޔަމަންތެރިވާ
މީހުންނާމެދު ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުސޫލުތަކެއް ތަނުގައި ނެތްކަން.
 އިމަރޖެންސީ ހާލަތެއްގައި ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ ޕްރޮސީޖާއެއް ތަނުގައި ނެތްކަން.
 ކަސްޓޯޑިއަލްގެ އެންމެހާ މަސައްކަތްތައް ހިންގުމާއި ގުޅޭގޮތުން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ
އެސް.އޯ.ޕީ.އެއް ތަނުގައި ނެތްކަން.
 ބަންދުކުރުމަށްފަހު އެކަމާގުޅިގެން ތަހްޤީޤު ކުރިޔަށްގެންދާ އިންވެސްޓިގޭޝަން
އޮފިސަރުންނާ ބައްދަލުކުރަން އެދިފައި ވީނަމަވެސް އެފަރާތްތަކާއި ބައްދަލުވުން
ހަމަޖެއްސުމަށް ރަނގަޅަށް އިންތިޒާމް ކުރެވިފައިނުވާކަން އަދި ޤަވާއިދުން
ރެކޯޑް ނުބެލެހެއްޓޭކަން.
-14 ލ. ގަން ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން
 ކޮމިޝަނުން ލ.ގަން ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް ޒިޔާރަތްކުރީ 2014 ސެޕްޓެންބަރު
10 ވަނަ ދުވަހުގައެވެ. ޖުމްލަ 20 މީހުންގެ ޖާގައިގެ މި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންގައި
ޒިޔާރަތްކުރިއިރު 21 މީހުން ބަންދުގައި ތިއްބެވެ. އުސޫލެއްގެ ގޮތުން
މިސްޓޭޝަންގައި 18 އަހަރުންދަށުގެ ކުދިން ގޮޅީގައި ބަންދުނުކުރާކަމަށާއި،
ކޮންމެހެން ބަންދުކުރަންޖެހިއްޖެނަމަ އެފަދަ ކުއްޖަކު ބަންދުކުރަނީ
އިންވެސްޓިގޭޝަން ކޮޓަރިއެއްގައި މުވައްޒަފުންނަށް ގާތުން ބެލޭނެގޮތަކަށް ކަމުގައި
މެނޭޖްމަންޓުން މަޢުލޫމާތު ދީފައިވެއެވެ. އަދި އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި
މިސްޓޭޝަންގައި އަންހެނަކު ބަންދުނުކުރާކަމަށްވެސް މަޢުލޫމާތު ދީފައިވެއެވެ.
 ބަންދުމީހުން ގޮޅިންނެރެ ތާޅައި އަނިޔާކުރާކަމަށާއި އެކިއެކި ބޭނުންތަކުގައި
(ކޯޓަށް އަދި ޑޮކްޓަރަށްދެއްކުމަށް) ގޮޅިންނެރެފައި ތިބޭވަގުތުތަކުގައި ފުލުހުންގެ
އޮފިސަރުން ބަންދުމީހުންނަށް އަނިޔާކުރާކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދީފައިވާކަން.
 ރާއްޖޭގައި ގަވާއިދާ ހިލާފަށް އުޅޭ ބިދޭސީން މަދުކުރުމަށް ޑިޕާރޓްމަންޓް އޮފް
އިމިގްރޭޝަން އެންޑް އެމިގްރޭޝަންއާއި ފުލުހުން ގުޅިގެން ލ. ގަމުގައި ހިންގާ
އޮޕްރޭޝަންތަކުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ ހުރިހާ ބިދޭސީން ފުރަތަމަގެނެވެނީ މި
ސްޓޭޝަންގެ ވަގުތީ ބަންދަށްކަމަށާއި އަދި މިގޮތަށް ގެނެވޭ ބަންދުމީހުން
ބައެއްފަހަރު 24 ގަޑި އިރަށް ވުރެ ގިނަ އިރު ބަންދުގައި ހޭދަވިނަމަވެސް
މިމީހުންނަށް ޤާނޫނު އަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާއިން ލިބިދޭ ޙައްޤުތައް
ކަށަވަރުކޮށްނުދޭކަން.
 ތަނުގައި ހަދާފައިވާ އުސޫލުތަކާއި ޚިލާފްވެގެން ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންނަށް
ފިޔަވަޅު އެޅުމުގައި އަމަލުކުރާނެ ވަކި ޚާއްޞަ ތަފްސީލީ އިޖްރާއަތްތަކެއް
ނެތްކަން.
 ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުން ކުރާ އެކިއެކި ކަންކަމާއި ގުޅިގެން ގޮޅިން ބޭރަށް
ނެރެވުނުކަން ލިޔެކިޔުމުން ފެންނަށް އޮތްނަމަވެސް އެ ވަގުތުގައި ބޭރަށް
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 113

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ނެރުމަށްފަހު އެ މީހަކާއިމެދު އަމަލުކުރެވިފައިވާ ގޮތުގެ ނުވަތަ އަޅާފައިވާ
ފިޔަވަޅުގެ ތަފްސީލް ރަނގަޅަށް ލިޔެފައި ނުހުންނަކަން.
-15 ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒު، ކ. ގުރައިދޫ
 2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަންގެ ފަރާތުން މަރުކަޒަށް ކުރި ޒިޔާރަތުގައި
މަރުކަޒުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި މުޅިއެކު 167 މީހުން ތިބިއިރު މީގެތެރެއިން 80
ފިރިހެނުންނާއި 46 އަންހެނުންނަކީ ސިކުނޑީގެ ބަލިމީހުންނެވެ. މީގެ ތެރޭގައި
18 އަހަރުންދަށުގެ 02 ފިރިހެންކުދިންނާއި 02 އަންހެންކުދިން ހިމެނެއެވެ.
އަދިޚާއްޞައެހީއަށް ބޭނުންވާ 30 ފިރިހެނުންނާއި 11 އަންހެނުން ހިމެނެއެވެ.
މީގެ ތެރޭގައި ޚާއްޞައެހީއަށް ބޭނުންވާ 18 އަހަރުން ދަށުގެ އަންހެން ކުއްޖަކު
ހިމެނެއެވެ.
 6 ނަމްބަރު ވޯޑު ދެ ފަންގިފިލާއަށް ފަރުމާކޮށްފައިވާއިރު، މި ވޯޑުގައިތިބޭ ބަލި
މީހުން ފާޚާނައަށް ގެންދިއުމަށް ބޭނުން ކުރުމަށް އެއް ވީލް ޗެއަރ ހުންނަކަމާއި
މި ގޮނޑި ވަރަށް ބޮޑަށް ބާވެ، ބޭނުންކުރުމަށް ނުރައްކާވާވަރަށް
ހަލާކުވެފައިވާކަން.
 ފިރިހެނުން ބައިތިއްބާފައިތިބި ވޯޑުގެ ކުޑަދޮރުތަކުގައި ތޭރިނުޖަހާ ހުރިކަން.
މަރުކަޒުގެ ބޮޑު އާބާދީއަކީ ނަފްސާނީ ބައްޔަށް ފަރުވާކުރަމުންދާ މީހުން ކަމަށްވާތީ
މިގޮތަށް ކުޑަދޮރުތަކުގައި ތޭރިނުޖަހާ ހުރުމުގެ ސަބަބުން ބަލިމީހާގެ ފުރާނައަށް
ގެއްލުންވާފަދަ އަމަލެއް ހިނގުން އެކަށީގެންވާކަން.
 ސިކުނޑީގެ ބަލިމީހުން އެކަހެރި ކުރުމަށް ހެދިފައިވާ އުސޫލުގެ (ޅ) ގައި،
މިމަރުކަޒުން ބަލަހައްޓަމުންދާ މީހަކު ކުރާ ކުށެއްގެ ސަބަބުން އެމީހަކު
ބަންދުކޮށްފައި ބެހެއްޓިގެން ނުވާނެކަމަށް ބަޔާންކުރެވިފައި ވީނަމަވެސް، ބަލިމީހާގެ
އުޅުން ހުންނަގޮތަކުން ކެއަރވަރކަރުން ބަލިމީހާ ބެލެހެއްޓުމަށް އުނދަގޫވާ
ޙާލަތްތަކުގައި ބަލިމީހާ ރެސްޓްރެއިން ކޮށްދިނުމަށް ޑޮކްޓަރުކައިރިން އެދޭކަން.
މިގޮތުން، ސްޓްރެއިޓް ޖެކެޓްގައި ބަހައްޓާބެހެއްޓުން ޤަވާއިދުން ރެކޯޑުކުރެވިފައި
ނުވާކަން.
 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކުދިން އަދިވެސް ބޮޑެތި މީހުންނާ އެއްކޮށް ބައިތިއްބައިފަ
ތިބޭކަމާ މިކުދިން ހެދިބޮޑުވުމާއި އެކުދިން އަނބުރާ މުޖުތަމަޢަށް ގެނައުމާ،
އުނގެނުމާއި ގުޅޭގޮތުން މަރުކަޒުގައި އެއްވެސްކަހަލަ ޕްރޮގްރާމްތަކެއް ނުވަތަ
އުޞޫލެއް ނުވަތަ ޤަވާއިދެއް އެކުލަވާލެވިފައި ނުވުމާއި މިކުދިންނަށް ލިބެންޖެހޭ
ޙައްޤުތަކުން މަޙުރޫމް ކުރެވިފައިވާކަން .
 މަރުކަޒުން އައި.ޖީ.އެމް.އެޗަށް ފޮނުވާ ބަލިމީހުން ޚާއްސަ ޑޮކްޓަރުންނަށް
ދެއްކުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ ޤަވާޢިދެއް އެކުލަވާލެވިފައި ނުވާކަން .
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 114

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
 ބަލިމީހަކު މަރުކަޒަށް ގެނައުމުގެ ކުރިން މެޑިކަލް ސްކްރީނިންގ ނުވަތަ މެޑިކަލް
ޗެކްއަޕް ހެދިފައި ނުވުމުގެ ސަބަބުން ބަލިމީހާގެ ހަށިގަނޑުގައި ދިގު މުއްދަތަކަށް
ފަރުވާކުރަންޖެހޭ ބައްޔެއް ހުރިކަން ނުވަތަ ނޫންކަން އެނގެން ނުހުންނަކަން.
 މަރުކަޒުގެ ބޮޑު އާބަދީއަކީ ނަފްސާނީ ބައްޔަށް ފަރުވާކުރަމުންދާ މީހުންނަށް
ވީހިނދު، މަރުކަޒުގައި ސައިކިއޭޓްރިސްޓެއް އަދި ސައިކިއޭޓްރިކް ނަރސްއެއް
ނެތްކަން.
 މަރުކަޒުގައި ބަޔޯ-ސައިކޯ-ސޯޝަލް ޓްރީޓްމަންޓް މޮޑެލްއެއް ޤާއިމުކުރެވިފައި
ނުވާކަމާއި ބަލިމީހުން މުޖުތަމަޢުގައި އުޅެން ދަސްކޮށްދިނުމާއި ހުނަރު
ދަސްކޮށްދިނުމުގެ ޙަރަކާތްރާވާ ނުހިންގާކަން .
 ކޮންޓްރޯލްޑް ޑްރަގްސް ބެހެއްޓުމަށް ރައްކާތެރި އިންތިޒާމެއް ހަމަޖެހިފައިނެތްކަން.
 މިނިސްޓްރީ އޮފް ލޯ އެންޑް ޖެންޑާއިން ބަލި މީހާއާއި ޙަވާލުވުމުގެ ކުރިން
ބަލިމީހާގެ ޙަވާލުދާރަކާއި، ވިލަރެސްކުރާ ފަރާތާއި ދެމެދު އެއްބަސްވުމެއްގައި
ސޮއިކުރާކަމާއި މި އެއްބަސްވުމުގައި، ބަލިމީހާއަށް ފަރުވާ ދިނުމަށްފަހު މަރުކަޒުން
ދޫކޮށްލުމުން، ޙަވާލުދާރު ބަލި މީހާއާއި ޙަވާލުވާން ޖެހޭނެކަމަށް
ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން. އަދި ޙަވާލު ނުވެއްޖެނަމަ ޤާނޫނު ނުވަތަ ޤަވާއިދުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފިޔަވަޅު، އެ ޙަވާލުދާރާއިމެދު އެޅޭނެކަމަށްވެސް މި
އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވީ ނަމަވެސް، ޑިސްޗާރޖް ކުރެވި ޢާއިލާއިން
ޙަވާލުނުވެ 25 މީހުން މަރުކަޒުގައި ތިބިކަމަށާއި އޭގެތެރޭގައި 15 ފިރިހެނުންނާއި
10 އަންހެނުން ތިބިކަން.
 މަރުކަޒަކީ ތަފާތު ނުކުޅެދުންތެރިކަމާއި، ނަފްސާނީ އަދި ޢުމުރުން ދުވަސްވެފައިވާ
މީހުން ބަލަހައްޓަމުންދާ ތަނަކަށް ވީހިނދު، އެމީހުން ބެލެހެއްޓުމުގެ
މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް ކަމާގުޅޭ ދާއިރާތަކުން ތަމްރީން
ދެވިފައިނުވާކަން.
-16 މާލެ ޖަލު
 މާލެ ޖަލަށް ކޮމިޝަނުން ޒިޔާރަތް ކޮށްފައިވަނީ 2014 އޮކްޓޫބަރު 14 އަދި 15
ދުވަހުއެވެ. މާލެ ޖަލުގެ ކެޕޭސިޓީ އަކީ 124 ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، މިޖަލުގައި
205 ޤައިދީން ތިބިކަން، އަދި މިހެންކަމުން ޖަލު ތޮއްޖެހުމުގެ މައްސަލައަށް
އިތުރު ހައްލެއް ނައިސް ފާއިތުވީ 3 އަހަރުގެ ޙާލަތަށް ވުރެ ދަށަށްގޮސްފައިވާކަން
ފާހަގަކުރެވިފައިވާކަން.
 ކޮންމެ ޤައިދީއަކުވެސް 1 ގަޑިއިރަށް ގޮޅިންބޭރަށް ނިކުމެ ހިނގާލާ
ކަސްރަތުކޮށްލާ ހެދުމުގެ ފުރު ޞަތު ޤައިދީންނަށް ފަހިކޮށްދެމުންނުދާކަން .
 ގިނަ ޤައިދީންތަކެއް ޑޮކްޓަރަށް ދައްކަން އެދި އެކަން ޤަވާއިދުން ނޯޓުކުރެވި
ކުރިއަށް ނުދާކަން.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 115

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
 ގިނަ އަދަދެއްގެ ޤައިދީން ލޮލުގެ އެކި އެކި ފަރުވާއާއި އައިނު ހެއްދުމުގެ
ޚިދުމަތަށް އެދި، މިކަން ލޮލުގެ ޚާއްޞަ ޑޮކްޓަރުންގެ ލަފައާއި އެކުވެސް ކުރިއަށް
އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ނުދާކަން .
 މާލެ ޖަލުގެ އެއްވެސް ޔުނިޓެއްގައި ތިބި ޤައިދީއަކަށް މިޖަލުގައި އެކަހެރި
ބައްދަލުވުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ ފުރުސަތު ފަހިކޮށްދީފައިނުވާކަން.
 މާފުށީ ޖަލުގައި ޙުކުމް ތަންފީޛް ކުރަމުންދާ ޤައިދީންނަށް ޖަލުން ގަންނަން ލިބޭ
ވަރަށް ގިނަ އަދަދެއްގެ އައިޓަމް މާލެ ޖަލުގެ ޤައިދީންނަށް ގަތުމުގެ ފުރުޞަތު
ނޯންނަކަން.
 ބަލިމީހުންނަށްދާ ޚާއްޞަ ކެއުން (ބަލިކޮއްތު) ދިނުމަށް ޑޮކްޓަރު ލަފާދީފައިވާ
ބައެއް ޤައިދީންނަށް ޑޮކްޓަރުގެ ލަފައާއި އެއްގޮތަށް ބަލިކޮއްތު ދެވެމުން ނުދާކަން.
 މުއްދަތެއް ނެތްގޮތަށް ކޯޓުއަމުރަށް ބަންދުކޮށްފައިވާ 16 މީހުން ބައިތިއްބަނީ ވަކި
ޔުނިޓެއްގައިކަމުގައި ވީނަމަވެސް، ބައެއް ޙާލަތްތަކުގައި ޙުކުމް ތަންފީޛްކުރަމުންދާ
މީހުންނާއި އެއްގޮޅިއެއްގައި ބައިތިއްބާކަން. އަދި މިޖަލުގައި ޙުކުމް ތަންފީޛް
ކުރަމުންދާމީހުންނާއި، ތަޚްޤީޤު ނިމިފައިވާ މީހުންނާއި، ޝަރީޢަތް ފެށި، ޙުކުމް
ކުރަންދެން ކޯޓުއަމުރެއްގެ ދަށުން ބަންދުކުރުމަށް ކަނޑަޅާފައިވާމީހުން
މަސްހުނިވާގޮތަށް ބައިތިއްބާފައިވާކަން.
 ޖަލު އެލާރޓް ވާ ފަދަ ހާލަތްތަކުގައި، ގިނަ ގަޑިއިރުތަކެއްވަންދެން ޖަލުގައި
މުވައްޒަފުން ހޭދަކުރަންޖެހޭކަމަށާއި، އެހެންނަމަވެސް، މިޖަލުގައި މުވައްޒަފުން
ނަމާދުކުރުމަށާއި އަރާމުކުރުމަށް އަދި ފާޚާ ނާކުރުމަށް ރަނގަޅު އިންތިޒާމެއް
ހަމަޖެހިފައިނުވާކަން.
 އަލަށް ފާސްކުރެވުނު ޕްރިޒަން އެންޑް ޕެރޯލް ޤާނޫނު، އެންޓި ޓޯޗާރ ޤާނޫނު
އަދި މި ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ހެދިފައިވާ ޤަވާއިދުތަކަށް ޖަލުގެ މުވައްޒަފުން
އަހުލުވެރިކުރުމަށް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް އިން ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތައް
ހިންގަމުންނުދާކަން
-17 ޅ. ނައިފަރު ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން
 ޅ. ނައިފަރު ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް ކޮމިޝަނުން ޒިޔާރަތް ކޮށްފައިވަނީ 2014
އޮކްޓޫބަރު 29 ވަނަ ދުވަހު. މި ސްޓޭޝަންގައި 20 މީހުންގެ ޖާގައިގެ 10
ގޮޅިހުރިކަމާއި ޒިޔާރަތް ކުރިއިރު ސްޓޭޝަންގައި 6 މީހަކު ބަންދުގައިތިބިކަން.
 ކޮމިޝަނުން 2013 ވަނަ އަހަރު ޅ. ނައިފަރު ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް ކުރި
ޒިޔާރަތުގައި، ސްޓޭޝަންގެ މުވައްޒަފުންތިބުމުގެ އިންތިޒާމް ރަނގަޅުކުރުމަށް
ހުށަހަޅާފައިވުމުން އެކަމާ ސްޓޭޝަންގެ ފަރާތުންވެސް ފުލުހުންގެ މައި
އިދާރާއާގުޅިގެން ކުރި މަސައްކަތުން މުވައްޒަފުން ތިބުމުގެ އިންތިޒާމް މިހާރު
ކުރިއަށްވުރެ ރަނގަޅުފެންވަރެއްގައި ހަމަޖެހިގެންގޮސްފައިވާކަން .
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 116

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
 ސްޓޭޝަނުގެ ތަންތަން ބެލިބެލުމުންނާއި، މުވައްޒަފުންނާއި ބަންދުގައި ތިބި
ފަރާތްތަކާއިކުރި އިންޓަވިއުތަކުންނާއި ތަނުގައި ބަލަހައްޓަމުންގެންދާ ލިޔެކިޔުންތައް
ބެލިބެމުން ސްޓޭޝަނުގެ ގިނަ ކަންކަން ކުރިޔަށްދާގޮތް ރަނގަޅުކަން .
 މި ސްޓޭޝަންގައި ބަންދުގައި ތިބި ފަރާތްތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ވަރަށް ރަނގަޅަށް
ލިޔެކިޔުމުން ރެކޯޑްތައް ބަލަހައްޓަމުންގެންދާކަން .
 ސްޓޭޝަނަށް މީހަކު ބަންދަށް ގެނައުމަށްފަހު އެމީހާއަށް ބޭނުންވާ އަސާސީ ތަކެތި
ފޯރުކޮށްދީ ލިޔެކިޔުމުން ބަލަހައްޓާފައިވާކަން.
 ބަންދުގައިތިބޭ މީހުން އެކި ކަންކަމަށް އެދި ކުރާ ރިކުއެސްޓް ތައްވެސް
ބަންދުމީހާގެ ޕެކޭޖުގައި ހިމެނޭ ފޯމްގައި ލިޔެކިޔުމުން ބަލަހައްޓާފައިވާކަން .
 ބަންދުގައި ތިބޭ ފަރާތްތައް ބޭރަށް ހިނގާލަން އަދި ކަސްރަތު ކޮށްލަށް ނެރޭކަމާއި
އަދި މިކަން ބަންދުމީހާއާ ގުޅޭގޮތުން ބަލަހައްޓާ ޕެކޭޖުގައި ލިޔެ
ޑޮކިއުމެންޓްކޮށްފައިހުރިކަން .
 ބަންދުގައިތިބޭ ފަރާތްތަކަށް ޤަވާޢިދުން އާއިލީ ބައްދަލުވުމާއި ފޯނުކޯލުގެ
ފުރުޞަތުދޭކަމާއި އަދި މިކަން ލިޔެކިއުމުން ބަލަހައްޓާކަން.
 ސްޓޭޝަންގައި ބަންދުކުރާ ބިދޭސީންނަށް ދިވެހިބަސް ނޭނގޭނަމަ ބަސް ދަންނަ
އެހެން މީހަކު ލައްވާ ތަރުޖަމާ ކޮށްދޭކަން. މިގޮތަށް ތަރުޖަމާނެއް މެދުވެރިކޮށްގެން
ހައްޔަރުކުރެވޭ ސަބަބު އަދި ގޮޅީގައި ހުންނަ މުއްދަތުގައި ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތުގެ
ޤަވާޢިދު އަންގައިދޭކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދިންނަމަވެސް، މިކަން އެނގޭނޭހެން
ލިޔެކިއުމުން އެނގެން ނެތްކަން .
 މި ސްޓޭޝަންގައި އަންހެން މުވައްޒަފެއް ނެތްކަމާއި އެކަމުގެ ސަބަބުން ދަތިތައް
ދިމާވާކަން.
-18 ކ. މާފުށި ޖަލު
 މާފުށި ޖަލަށް ކޮމިޝަނުން ޒިޔާރަތްކޮށްފައިވަނީ 2014 ނޮވެންބަރު 1 އަދި 2
ވަނަ ދުވަހު. ޒިޔާރަތްކުރިއިރު މާފުށީ ޖަލުގެ ކެޕޭސިޓީ އަކީ 665 ކަމުގައި
ވީނަމަވެސް، މިޖަލުގައި 847 ޤައިދީން ތިބިކަން، މިގޮތުން 2 މީހުންގެ ޖާގައިގެ
ގޮޅިތަކުގައި 6 މީހުން ތިބިކަމާއި މިހެންކަމުން ޖަލު ތޮއްޖެހުމުގެ މައްސަލައަށް
އިތުރު ހައްލެއް ނައިސް ފާއިތުވީ 3 އަހަރުގެ ޙާލަތަށް ވުރެ ދަށަށްގޮސްފައިވާކަން
އަދި މިޖަލުގައި ޤައިދީން ތިބެނީ ޕްރިޒަން އެންޑް ޕެރޯލް ޤާނޫނުން ލާޒިމްކުރާ
ގޮތަށް ގިންތިކުރެވިފައިނޫންކަން.
 ގިނަ ޤައިދީންތަކެއް ޑޮކްޓަރަށް ދައްކަން އެދި އެކަން ޤަވާއިދުން ނޯޓުކުރެވި
ކުރިއަށް ނުދާކަމުގެ ޝަކުވާ ކޮމިޝަނާއި ހިއްސާކޮށްފައިވާކަން
 އަދި ޖަލުގައި ތިބޭ ޤައިދީން އެކި ކަންކަމުގައި މާލެ ގެނެއުމަށް އޮންނަނީ އެންމެ
ދޯންޏެއްކަމުން، ޑޮކްޓަރަށް ދެއްކުމަށް ޤައިދީއަށް އެޕޮއިންޓްމަންޓް ލިބޭ ދުވަހަށް
ޤައިދީ ޑޮކްޓަރަށް ދެއްކުމަށް މާލެ ނުގެންދެވޭކަމާއި، އަދި މިހެން ދިމާވަނީ ކޯޓު
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 117

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ފަދަ ތަންތަނަށް ގެންނަންޖެހޭ މީހުންއިތުރުވުމުގެ ސަބަބުން، ޑޮކްޓަރަށް
ގެންދަންޖެހޭ ޤައިދީން މާލެ ނުގެނެވުމުގެ ސަބަބުންކަން .
 ގައިން ގަޔަށް އަރާ ބަލިތަކަށް ބޭސްކުރަމުންދާ މީހުން (ހެޕަޓައިޓިސް ސީ ނުވަތަ
ޓީބީ ފަދަ ބަލިތައް) ހުކުމް ތަންފީޛްކުރުމަށް ބައިތިއްބާފައިތިބި ގޮޅިތަކުގެ
މީހުންނާއި، މިޤައިދީންގެ ކަންކަމުގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާ މުވައްޒަފުންވެސް
މިބައްޔަށް ޓެސްޓު ކުރެވިފައިނުވާކަން .
 ޖަލުގައި އެކި އެކި ބަލިތަކަށް ބޭސްބޭނުންކުރުމަށް ޑޮކްޓަރު އިރުޝާދު ދީފައިވާ
ޤައިދީންނަށް، 24 ގަޑިއިރުގެ ބޭސް އެއްކޮށް އެއް އިރު ދެމުން އަންނަކަމަށް
،ނަރުހުންނާއި ޤައިދީން ފާހަގަކޮށްފައިވާކަމާއި މިޖަލުގެ ބޮޑު އާބާދީއަކީ
މަސްތުވާތަކެތީގެ އެކި އެކި މައްސަލަތަކުގައި ހުކުމް ތަންފީޛްކުރަމުންދާ
ޤައިދީންނަށްވެފައި، އަދި މިއާބާދީގެ ގިނަ ބަޔަކީ މިހާރުވެސް ޖަލުގައި އެކިއެކި
ނަފްސާނީ ބަލިތަކަށް ބޭސްކުރަމުންދާ ޤައިދީންކަން މެޑިކަލް ޑޮކިއުމެންޓްތަކުން
އެނގެން އޮތް ހިނދު، މިގޮތަށް އެއްފަހަރާ ގިނަ ބޭސްތަކެއް މިޤައިދީންގެ އަތަށް
ދިނުމަކީ، މިޤައިދީންގެ ފުރާނައަށް ނުރައްކާވާފަދަ ހާދިސާއެއް ހިނގުމުގެ
ފުރުޞަތަށް މަގުފަހިވެދާނެ ކަމެއްކަން.
 ޞިއްޙީގޮތުން ޖަލުގައި ދެވަނައަށް އެންމެ ގިނަ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވަނީ ދަތުގެ
މައްސަލަތައްކަން ޑޮކްޓަރާއި ނަރުހުން ފާހަގަކޮށްފައިވީ ނަމަވެސް ދަތުގެ
މައްސަލަ ތަކުގައި ގައިދީންކުރާ ޝަކުވާތަކަށް އެދެވޭގޮތެއްގައި ފަރުވާ
ފޯރުކޮށްދެވިފައި ނުވާކަން.
 އެކަހެރިކޮށް ބަންދުކުރުމަށް ހަދާފައިވާ ސެލްތަކުގައި ކްރޮސް ވެންޓިލޭޝަން
ނެތްކަމާއި، އަދިވެސް މިގޮޅިބަރީގެ 3 ވަނަ ގޮޅީގައި ފާހާނާ ތައްޓެއްނެތްއިރުވެސް
ޓީބީ ބައްޔަށް ބޭސްކުރަމުންދާ ޞިއްޙީ ހާލަތުދެރަ ޤައިދީއަކު އެކަހެރިކޮށް އެ
ގޮޅީގައި ބަހައްޓާފައިވާކަން .
 ޖަލުގައި ހިނގާ އެކި އެކި ހާދިސާތަކުގެ ރިޕޯޓު ޤަވާޢިދުން ލިޔެވެމުން
ނުދާކަމަށާއި އަދި، ބައެއްފަހަރު މިގޮތަށް ހިނގާ ހާދިސާތައް، އެޤައިދީއެއްގެ
އިނާޔަތްކެނޑި އަލުން އިނާޔަތްތައް ދިނުން ރުޖޫއަކުރެވޭއިރުވެސް އިނާޔަތް ކަނޑާ
ސަބަބު ޤައިދީއަށް ޤަވާއިދުން އަންގާފައިނުވާކަން.
 ޖަލުގެ މުވައްޒަފުންނަށް އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ސައިކޯސޯޝަލް ސަޕޯޓް
ފޯރުކޮށްދެވެމުންނުދާކަން .
 އަލަށް ފާސްކުރެވުނު ޕްރިޒަން އެންޑް ޕެރޯލް ޤާނޫނު، އެންޓި ޓޯޗާރ ޤާނޫނު
އަދި މި ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ހެދިފައިވާ ޤަވާޢިދުތަކަށް ޖަލުގެ މުވައްޒަފުން
އަހުލުވެރިކުރުމަށް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް އިން ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތައް
ހިންގަމުންނުދާކަމާއި އަދި ގިނަ މުވައްޒަފުންތަކެއް ޖަލުގައި މަސައްކަތްކުރުމާއި
ގުޅޭ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތަކާއި ރިފްރެޝަރ ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި ބައިވެރިވުމުގެ
ފުރުޞަތު ލިބެމުންނުދާކަން.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 118

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
 ޤައިދީންނަށް ގެންނަ ކާތަކެތީގެ ފެންވަރު ވަރަށް ދަށްކަން ޤައިދީން ދީފައިވާ
މަޢު ލޫމާތުންނާއި ކޮމިޝަނުން ބެލި ބެލުމުން ފާހަގަކުރެވިފައިވާކަން.
5.5.5. ޒިޔާރަތްތަކާއި ގުޅިގެން ރިޕޯޓްތަކުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ހެށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުވަމުންދާ
މިންވަރު
މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް މީހުން ބަންދުކޮށްފައި ތިބޭ ތަންތަނަށް 2009 ވަނަ އަހަރުން
ފެށިގެން 2013 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް މި ކޮމިޝަނުން 22 ތަނަކަށް ކޮށްފައިވާ
ޒިޔާރަތްތަކާއި ގުޅިގެން އެތަންތަނުން ފާހަގަކުރެވޭ އެންމެހާ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް
ތަނުގެ ކަންތައްތައް ހަރުދަނާ ކުރުމުގެ ގޮތުން، ރަނގަޅު ކުރަންޖެހޭކަމަށް ކޮމިޝަނަށް ފެންނަ
ކަންތައްތައް ހުށަހެޅުންތަކެއްގެ ސިފައިގައި ރިޕޯޓުތަކުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ 872 ހުށަހެޅުމެއްގެ
އޮޑިޓް ހެދިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، 316 ހުށަހެޅުމެއް ލިޔުމުން އިތުރަށް ފޮލޯއަޕް ހެދުމަށާއި
181 ހުށަހެޅުމެއް ޒިޔާރަތްތަކުގައި ބެލުމަށާއި 19 ހުށަހެޅުމެއް ކޮންސްޓްރަކްޓިވް
ޑައެލޮގްގައި މަޝްވަރާކުރުމަށާއި 556 ހުށަހެޅުން ފޮލޯއަޕް ހަދަން ނުފެންނަކަމަށް
ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އަދި ޤާނޫނީ މިންގަނޑުތަކާގުޅޭ 22 ހުށަހެޅުމާއި ސިޔާސަތާ ގުޅޭ 139
ހުށަހެޅުމާއި އިދާރީ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ 313 ހުށަހެޅުމާއި ތަންފީޛުކުރުމާ ގުޅޭ 398
ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އަދި 327 ހުށަހެޅުމަކީ އެކަން ތަންފީޛުކުރުމަށް ބަޖެޓް
ބޭނުންވާ ހުށަހެޅުންތަކެވެ.
ފޮލޯއަޕް ހެދުމަށް
36%
އާނއެކޭ
ނޫނެކޭ
64%
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 119

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ހުށަހެޅުންތައް ބެހިފައިވާ ގޮތްތައް
2%
ޤާނޫނީ މިންގަނޑު
16%
ސިޔާސަތު
46%
އިދާރީ ކަންތައްތައް 36%
ތަންފީޛުކުރުން
ސްމާޓް އަދި ޑަބަލް ސްމާޓް ހުށަހެޅުންތައް
900
800
700 784 786 816
600 737 700
500
400
300 413 390 413 446
200 312
100
0
ބަޖެޓް ބޭނުންވާ ހުށަހެޅުންތައް
އާނއެކޭ 38%
ނޫނެކޭ 62%
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 120

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
5.5.6. ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުވީ މިންވަރު ދެނެގަތުން
ރިޕޯޓުތަކުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުވަމުންދާ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް މި
އަހަރު ތެރޭގައިވެސް ގިނަ މަސައްކަތް ތަކެއް ކުރެވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ހުށަހެޅުންތަކުގެ
ފޮލޯއަޕް ހެދުމަށް ޕްލޭނެއް ތައްޔާރުކޮށް ޕްލޭނާ އެއްގޮތަށް އަހަރުތެރޭ 2 ފަހަރެއްގެ މަތިން
ފޮލޯއަޕް ހެދުމުގެ މަސައްކަތް ކުރެވިފައިވެއެވެ. ކަމާގުޅޭ މުއައްސަސާތަކުން ފޮލޯއަޕް ތަކުގެ
ޖަވާބު ކޮމިޝަނަށް ފޮނުވައިދިނުމަށް ކޮމިޝަނުން އެދޭ ތާރީޚަށް ޖަވާބު ނުފޮނުވާ ލަސްވުމުގެ
ސަބަބުން ޕްލޭނާއި އެއްގޮތަށް ފޮލޯއަޕް ހެދުމުގެ މަސައްކަތްކުރުމަށް ބޮޑެތި ދަތިތަކާ
ކުރިމަތިލާންޖެހުނުކަން ފާހަގަ ކުރެވިފައިވެއެވެ. ތިރީގައި މިވަނީ މިގޮތަށް ސިޓީ ފޮނުވި
ޖަވާބު ލިބިފައިނުވާތަންތަން އަންގައިދޭ ތާވަލެކެވެ.
ފޮނުވި ތާރީޚު ތަންތަން ބެލެނިވެރިފަރާތް
15.01.2014 ކ. މާފުށި އަދި މާލެ ޖަލު މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް
15.01.2014 ވިލިގިލި ޑިޓޮކްސިފިކޭޝަން ސެންޓަރ އަދި ޑްރަގް ނެޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީ
ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރ
15.01.2014 ލ. ގަން، ތ. ވޭމަންޑޫ އަދި ޅ. ނައިފަރު މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް
ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން
09.02.2014 ދޫނިދޫ ޕޮލިސް ކަސްޓޯޑިއަލް، ށ.ފޮނަދޫ، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް
ނ.މަނަދޫ، ފ.ނިލަންދޫ، ސ.ހިތަދޫ، ސ.ގަން،
ބ.އޭދަފުށި އަދި ރ.އުނގޫފާރު ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން
09.02.2014 ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާ މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތް އެންޑް
ޖެންޑަރ
24.07.2014 ވިލިގިލި ޑިޓޮކްސިފިކޭޝަން ސެންޓަރ ނެޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީ
24.07.2014 ކ. މާފުށި ޖަލު މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް
24.07.2014 ލ. ގަން، ތ. ވޭމަންޑޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް
20.08.2014 ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް ރިހެބިލިޓޭޝަން ނެޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީ
ސެންޓަރ
20.08.2014 ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާ މިނިސްޓްރީ އޮފް ލޯ އެން ރޑް ޖެންޑަ
20.08.2014 ޅ.ނައިފަރު، ފ. ނިލަންދޫ، ހދ. ކުޅުދުއްފުށި، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް
ހއ. ހޯރަފުށި އަދި ހދ. ދިއްދޫ ޕޮލިސް
ސްޓޭޝަން
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 121

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
20.08.2014 ޏ. ފުވައްމުލަކު، އއ. ރަސްދޫ، ބ. އޭދަފުށި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް
އަދި ރ. އުނގޫފާރު ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންގެ
12.11.2014 ޏ. ފުވައްމުލައް، އއ. ރަސްދޫ، ބ. އޭދަފުށި، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް
ރ.އުނގޫފާރު، ޅ. ނައިފަރު، ފ. ނިލަންދޫ.
ސ. ހިތަދޫ، ހދ. ކުޅުދުއްފުށި، ހއ. ހޯރަފުށި
އަދި ގަން، ހއ. ދިއްދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް
12.11.2014 ލ. ގަން، ތ. ވޭމަންޑޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް
12.11.2014 ކ. މާފުށި އަދި މާލެ ޖަލަށް މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް
2014 .5.5.7 ވަނަ އަހަރު ބޭއްވުނު ބައްދަލުވުން
އަދަދު ތާރީޚް ބައްދަލުކުރި ފަރާތް މަޤްޞަދު
08 1 ޖަނަވަރީ ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީ އޮޕްކެޕް ސްޕެޝަލް ފަންޑް 2013ގެ ދަށުން
2014 ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒު،
ކުޑަކުދިން ބައިތިއްބާ މަރުކަޒުތައް އަދި ރިހެބް
ސެންޓަރު ތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ
މުވައްޒަފުންނަށް ބޭއްވުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ
ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްގެ މެޓީރިއަލް ޑިވެލޮޕް
ކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް
ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް އޮފިސަރ
އަދި އޭ.ޑީގެ ޑިރެކްޓަރާއެކު ބައްދަލުކުރުން
16 2 ޖަނަވަރީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތް އެންޑް ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާއަށް 2013 ވަނަ އަހަރު
2014 ޖެންޑަރ ކުރި ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓާގުޅޭގޮތުން ބޭއްވި
ކޮންސްޓްރަކްޓިވް ޑައެލޮގް
26 3 ޖަނަވަރީ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އޮޕްކެޕް ސްޕެޝަލް ފަންޑް 2013ގެ ދަށުން
2014 އަދި މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ޖަލުތަކާއި ޕޮލިސް
ސަރވިސް ސްޓޭޝަން/ކަސްޓޯޑިއަލްތަކުގައި
މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް ބޭއްވުމަށް
ހަމަޖެހިފައިވާ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމާއި
ގުޅޭގޮތުން ޕޮލިހާއި މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް
ސަރވިސްއާއެކު ބައްދަލުކޮށް ތަމްރީން
ޕްރޮގްރާމް ބާއްވާނެ ދުވަސްވަރެއް
ކަނޑައެޅުން
26 4 ޖަނަވަރީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތް އެންޑް ޚާއްޞައެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒަށް
2014 ރޖެންޑަ އަދި ޚާއްޞަ އެހީއަށް ކުރިޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓާއި ގުޅޭގޮތުން
ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒު
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 122

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
6 5 ފެބުރުވަރީ ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީ އޮޕްކެޓް ޓްރެއިންގ އަށް ފަންނީ އެހީ
2014 ހޯދުމާއި ގުޅޭގޮތުން
6 6 ފެބުރުވަރީ ޔުނިސެފް އޮޕްކެޓް ޓްރެއިންގ އަށް ފަންނީ އެހީ
2014 ހޯދުމާއި ގުޅޭގޮތުން
10 7 ފެބުރުވަރީ ކެއަރ ސޮސައިޓީ އޮޕްކެޓް ޓްރެއިންގ އަށް ފަންނީ އެހީ
2014 ހޯދުމާއި ގުޅޭގޮތުން
12 8 ފެބުރުވަރީ ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީ، މޯލްޑިވްސް އޮޕްކެޓް ޓްރެއިންގއާ ގުޅޭގޮތުން
2014 ޕޮލިސް ސަރވިސް އަދި ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީގެ ފެސިލިޓޭޓަރގެ
މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް އެދިލެއްވުމަކަށް
ސަރވިސް
25 9 ފެބުރުވަރީ އޭޖްޑް ކެއަރ މޯލްޑިވްސް އޮޕްކެޓް ޓްރެއިންގ އަށް ފަންނީ އެހީ
2014 ހޯދުމާއި ގުޅޭގޮތުން
26 10 ފެބުރުވަރީ ހެލްތް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީ އޮޕްކެޓް ޓްރެއިންގ އަށް ފަންނީ އެހީ
2014 ހޯދުމާއި ގުޅޭގޮތުން
03 11 މާރިޗު 2014 ހެލްތް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީ އޮޕްކެޓް ޓްރެއިންގ އަށް ފަންނީ އެހީ
ހޯދުމާއި ގުޅޭގޮތުން
05 12 މާރިޗު 2014 މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް 2014 ފެބުރުވަރީ 18 ވަނަ ދުވަހު ހދ.
ކުޅުދުއްފުށީ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް ކުރި
ޒިޔާރަތުގައި، ތަނުގައި ތިބި ބަންދުމީހުން
އެމީހުންނަށް އެކިކަހަލަ އަނިޔާވެރި
ލާއިންސާނީ ދަށުދަރަޖައިގެ ޢަމަލުތައް
ކުރަމުންދާކަމަށްބުނެ ކޮމިޝަނަށް މަޢުލޫމާތު
ހިއްސާކޮށްފައިވާތީ އެކަމާއި ގުޅިގެން
10 13 މާރިޗު 2014 ނެޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީ އޮޕްކެޓް ޓްރެއިންގ އަށް ފަންނީ އެހީ
(އެން.ޑީ.އޭ) ހޯދުމާއި ގުޅޭގޮތުން
16 14 މާރިޗު 2014 ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީ، މިނިސްޓްރީ އޮފް އޮޕްކެޓް ޓްރޭނިންގ ގެ "ކޮންފްލިކްޓް
ހެލްތް އެންޑް ޖެންޑަރ، ރިޒޮލިއުޝަން" ސެޝަންއާ ގުޅޭގޮތުން
ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީ ސެޝަން ނަގައި ދެއްވާ ފަރާތުގެ
(އެން.ޑީ.އޭ) އެދިލެއްވުމަކަށް
20 15 މާރިޗު ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީ، އޮޕްކެޓް ޓްރޭނިންގ ގެ ސެޝަންތަކުގައި
2014 ޓްރާންސްލޭޝަން ފޯރުކޮށްދޭނެ ގޮތްތަކަކާއި
އޭގެ އިތުރުން ޔޫ.އެން ހިއުމަން ރައިޓްސް
އެޑްވައިޒަރ ނަންގަވައިދޭ ސެޝަންއާ ގުޅޭ
ގޮތުން އޮޅުން ފިލުވާލަން ބޭނުންވާ ބައެއް
ކަންކަން ސާފުކުރުމަށް
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 123

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
03 16 ޖޫން 2014 މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް ސ.ގަން، ސ.ހިތަދޫ، ބ.އޭދަފުށި އަދި
ރ.އުނގޫފާރު ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންގެ ރިޕޯޓުގެ
ރެކަމަންޑޭޝަން ތަކާގުޅޭ ކޮންސްޓްރަކްޓިވް
ޑައިލޮގް
15 17 ޖޫން 2014 މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް ދޫނިދޫ ކަސްޓޯޑިއަލަށް 2013 ވަނަ އަހަރު ކުރި
ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓްގެ ހުށަހެޅުންތަކާއި މެދު
މަޝްވަރާކުރުން.
22 18 ޖުލައި 2014 މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް އޮޕްކެޓް ނެޝަނަލް ޑައިލޮގް ބޭއްވުމާ
ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާ ކުރުމަށް
24 19 އޮގަސްޓް މިނިސްޓްރީ އޮފް ލޯ އެންޑް ކ.ގުރައިދޫގައި ހިންގާ ޚާއްޞައެހީއަށް
2014 ޖެންޑަރ ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒުގެ މިހާރުގެ
ޙާލަތާމެދު އާއި، މި ކޮމިޝަންގެ 2013 ވަނަ
އަހަރު ކޮށްފައިވާ މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތުގައި
ފާހަގަކޮށް އިސްލާހު ކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ
ކަންކަމާމެދު މަޝްވަރާކުރުމަށާއި، ސަރުކާރުގެ
100 ދުވަހުގެ ޕްލޭންގައި މި މަރުކަޒުގެ
ކަންކަން އިސްލާހުކުރުމަށް ރާވާފައިވާ
ކަންކަމާއި އެ ކަންކަން އިސްލާހުކުރުމަށް
މިހާތަނަށް އަޅާފައިވާ އަދި އަޅަމުންގެންދާ
ފިޔަވަޅުތަކާމެދު މަޝްވަރާކުރުމަށް
22 20 ސެޕްޓެންބަރު މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސްޓޭކްހޯލްޑަރ ކޮންސަލްޓޭޓިވް ބައްދަލުވުމާއި
2014 ސަރވިސް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު ދިނުން
ސަރވިސް
25 21 ސެޕްޓެންބަރު މިނިސްޓްރީ އޮފް ލޯ އެންޑް 2014 ސެޕްޓެންބަރ 16 ވަނަ ދުވަހު
2014 ޖެންޑަރ ކ.ގުރައިދޫގައި ހުންނަޚާޢްޞައެހީއަށް
ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒަށް ކުރި
ޒިޔާރަތުގައި މަރުކަޒުގައި ބޭނުންކުރާ ފެން
ތަހުލީލުގެ ނަތީޖާއާ ގުޅޭގޮތުން
މަޝްވަރާކުރުމަށް ޖެންޑާމިނިސްޓްރީއާ
ބައްދަލުކުރެވުނު
5.5.8. އޮޕްކެޓް ސްޕެޝަލް ފަންޑް 2013
މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި މީހުން ބަންދުގައި ބައިތިއްބާ
ތަންތަނަށް މި ކޮމިޝަނުން ކުރި ޒިޔާރަތްތަކުގައި، އެތަންތަނުގައި މަސައްކަތްކުރާ
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 124

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
މުވައްޒަފުން ވަނީ އެފަރާތްތަކަށް މިފަދަ ތަންތަނުގައި މަސައްކަތްކުރުމާއި ގުޅޭގޮތުން
އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ތަމްރީންތައް ލިބިފައިނުވާކަމަށާއި، ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް އަލަށް
ތަންފީޒުކުރަން ފަށާ ޤާނޫނުތަކަށް އަހުލުވެރިކުރުމަށް ތަމްރީންތައް ލިބޭލެއް މަދުކަން
ފާހަގަކޮށްފައެވެ. މިހެންކަމުން، މިކޮމިޝަނުން ވަނީ އޮފްކެޓް ސްޕެޝަލް ފަންޑް 2013 ގެ
އެހީގައި ދެ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމެއް 2014 ވަނަ އަހަރު އޭޕްރިލް މަހުގެ ތެރޭގައި
ބާއްވާފައެވެ. ފުރަތަމަ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމް އަކީ "އެޕްލިކޭޝަން އޮފް ހިއުމަން ރައިޓްސް
ޕާރސްޕެކްޓިވްސް ފޯރ ކެއަރ ވޯރކާސް އިން ސްޓޭޓް ކެއަރ" މިނަމުގައި ހިންގި
ޕްރޮގްރާމެކެވެ. ދެވަނަ ޕްރޮގްރާމަކީ "ޓްރެއިނިންގ ފޮރ ޕޮލިސް އެންޑް ޕްރިޒަން
އޮފިސަރސް އޮން ދަ އެޕްލިކޭޝަން އޮފް ހިއުމަން ރައިޓްސް ޕްރިންސިޕަލްސް" މި ނަމުގައި
ހިންގި ޕްރޮގްރާމެކެވެ.
 އެޕްލިކޭޝަން އޮފް ހިއުމަން ރައިޓްސް ޕާރސްޕެކްޓިވްސް ފޯރ ކެއަރ ވޯރކާސް އިން
ސްޓޭޓް ކެއަރ
ޖުމްލަ ބައިވެރިންގެ
ތާރީޚް ތަމްރީން ހިންގިތަން އަމާޒުކުރި ފަރާތްތައް
އަދަދު
6-8 އޭޕްރިލް 2014 ސްޓެލްކޯ ތަމްރީން ހޯލް - ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސް ޔުނިޓް 20
- ވިލިމާލެ ޑިޓޮކްސިފިކޭޝަން ސެންޓަރ
- ނެޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީ
- ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް
ޑިޓޮކްސިފިކޭޝަން ސެންޓަރ،
ކ.ހިންމަފުށި
- ޚާއްޞައެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ
މަރުކަޒު
- ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާ
9 އޭޕްރިލް 2014 ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާ - ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާގައި މަސައްކަތްކުރާ 16
މުވައްޒަފުން
10 އޭޕްރިލް 2014 ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ - ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ 17
މީހުންގެ މަރުކަޒު މަރުކަޒުގައި މަސައްކަތަކުރާ
މުވައްޒަފުން
12 އޭޕްރިލް 2014 ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް - ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް 19
ޑިޓޮކްސިފިކޭޝަން ސެންޓަރ، ޑިޓޮކްސިފިކޭޝަން ސެންޓަރާއި
ކ.ހިންމަފުށި ވިލިމާލެ ޑިޓޮކްސިފިކޭޝަން ސެންޓަރ
މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުން
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 125

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
 ޓްރެއިނިންގ ފޮރ ޕޮލިސް އެންޑް ޕްރިޒަން އޮފިސަރސް އޮން ދަ އެޕްލިކޭޝަން އޮފް
ހިއުމަން ރައިޓްސް ޕްރިންސިޕަލްސް
ޖުމްލަ ބައިވެރިންގެ
ތާރީޚް ތަމްރީން ހިންގިތަން އަމާޒުކުރި ފަރާތްތައް
އަދަދު
20-23 އޭޕްރިލް 2014 ސްޓެލްކޯ ތަމްރީން ހޯލް  މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް 30 (ޕޮލިސް 18،
- މާލޭ ކަސްޓޯޑިއަލް ކަރެކްޝަނަލް
- ދޫނިދޫ ކަސްޓޯޑިއަލް ސަރވިސް 12)
- ހއ.ދިއްދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން
- ހދ.ކުޅުދުއްފުށި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން
- ހދ.ކުޅުދުއްފުށި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން
- ނ.މަނަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން
- ޅ.ނައިފަރު ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން
- އއ.ރަސްދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން
- ދ.ކުޑަހުވަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން
- ލ.ގަން ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން
- ގއ.ވިލިނގިލި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން
- ޏ.ފުވައްމުލަކު ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން
- ސ.ގަން ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން
 މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް
- އައްސޭރި ޖަލު
- މާފުށީ ޖަލު
- މާލޭ ޖަލު
5.5.9. ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެދަށުގައި މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް މީހުން ބައިތިއްބާ ތަންތަނަށް
ހުށަހަޅާ ބަޖެޓާގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޕާލިމެންޓަރީ ގްރޫޕްތަކުގެ ލީޑަރުންނާ
ބައްދަލުކުރުން.
މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް މީހުން ބައިތިއްބާ ތަންތަނަށް ކޮމިޝަނުން ކުރާ ޒިޔާރަތް ތަކުގައި
އިޞްލާޙު ކުރުމަށް ކޮންމެހެން ޖެހޭކަމަށް ކޮމިޝަނަށް ފެނިފައިވާ ގިނަ ކަންތައްތަކަކީ ޚަރަދު
ތަކެއް ހިނގާނެ ކަންތައްތަކަކަށްވާތީ، އެފަދަ ތަންތަނަށް 2015 ވަނަ އަހަރަށް ކަނޑައަޅާ
ބަޖެޓާ ބެހޭ ގޮތުން ޕްރޮގްރެސިވް ޕާޓީ އޮފް މޯލްޑިވްސް (ޕީ.ޕީ.އެމް)ގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕް
ލީޑަރ އަހުމަދު ނިހާން ހުސައިން މަނިކް އާ 2014 ނޮވެންބަރު 23 ވަނަދުވަހު
ބައްދަލުކޮށް އެކަންކަމާއިމެދު މަޝްވަރާކޮށްފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން، އެމް.ޑީ.ޕީގެ
ޕާލިމެންޓަރީ ގްރޫޕްގެ ލީޑަރއަށް ފޯނުންގުޅައި މަޝްވަރާކޮށްފައިވެއެވެ. ރައްޔިތުންގެ
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 126

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
މަޖިލީހުގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ އެހެނިހެން ގްރޫޕްތަކުގެ ލީޑަރުންނާއި ބައްދަލުކުރުމަށް
އެފަރާތްތަކަށް ފޯނުންގުޅައިގެންވެސް ބައްދަލުވާގޮތްވަނީ ނުވެފައެވެ.
5.5.10. ބައެއް ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޒުކުރުމަށް ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކަށް ބާރުއެޅުމުގެ
ގޮތުން ބޭއްވި ސްޓޭކްހޯލްޑަރ ކޮންސަލްޓޭޓިވް ބައްދަލުވުން
މި ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނީ 2014 ޑިސެންބަރު 24 ވަނަ ދުވަހުއެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި
މަޝް ވަރާ ކުރެވުނީ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އަދި ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ
ދަށުގައި ހިމެނޭ މިނިވަންކަން ގެއްލޭ ގޮތަށް މީހުން ބަންދުކުރާ ތަންތަނަށް ކޮމިޝަނުން
ޒިޔާރަތްކޮށް 2014 ވަނަ އަހަރުގެ އޯގަސްޓް މަހުގެ ނިޔަލަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކުގެ
ތެރެއިން ކަނޑައެޅުނު ތިން ދާއިރާއަކަށެވެ. އެއީ ؛
1. ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންގެ ތެރެއިން ނުކިޔަމަންތެރިވާ މީހުންނާމެދު ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ
ތަފްސީލީ ޤަވާޢިދެއް/އުސޫލެއް ހެދުން.
2. ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންނަށް ޝަކުވާ ހުށަހެޅޭނެ ނިޒާމެއް ޤާއިމްކުރުން.
3. މުވައްޒަފުންނަށް ސައިކޯސޯޝަލް ސަޕޯޓް އަދި ތަމްރީން ދެވޭނެ އިންތިޒާމެއް
ހަމަޖައްސައި އެކަން ކުރިއަށް ގެންދިއުން.
މަތީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ 3 ދާއިރާގެ ތެރެއިން ކޮންމެ ދާއިރާއަކަށްވެސް މިހާރު ޢަމަލު
ކުރަމުން ދާގޮތާއި ހުށަހެޅުންތަކަށް ޢަމަލުކުރުމަށް ދިމާވާ ދަތިތަކާއި ގުޅޭ ގޮތުން ވާހަކަ
ދެއްކުމަށް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އަދި މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއަށް
ފުރުޞަތު ދެވިފައިވެއެވެ. ތިރީގައިވާ ތާވަލުން ދައްކައިދެނީ މި ބައްދަލުވުމުގައި ބައިވެރިވި
މުއައްސަސާތަކެވެ.
ބައިވެރިންގެ
މުއައްސަސާ
އަދަދު
1 މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް 3
2 މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް 4
3 މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް 1
4 ރައީސުލް ޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް 1
5 އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް 1
6 ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން 1
7 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވސް 9
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 127

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
5.5.11. ސަބްކޮމިޓީ އޮން ޕްރިވެންޝަން އޮފް ޓޯޗަރ (އެސް.ޕީ.ޓީ)ގެ ޒިޔާރަތް
2014 ޑިސެންބަރު 8 ވަނަ ދުވަހު އެސްޕީޓީ ގެ އެދުމަ ށް ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވް
މެކޭނިޒަމްއިން ވަނީ އެސް.ޕީ.ޓީއާ ބައްދަލުކޮށްފައެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި މަޝްވަރާ
ކުރެވުނީ އެސް.ޕީޓީއިން 2007 ވަނަ އަހަރު ރާއްޖެއަށް ޒިޔާރަތްކޮށް ނެރުނު ރިޕޯޓްގައިވާ
ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޒުވަމުންދާ މިންވަރާއި ގުޅޭގޮތުންނާއި ޚާއްޞައެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ
މަރުކަޒާއި ގުޅޭ ގޮތުންނެވެ. މީގެއިތުން، 2014 ޑިސެންބަރު 09 ވަނަ ދުވަހު ކ.މާފުށީ
ޖަލަށް އެސްޕީ.ޓީ.އިން ކުރި ޒިޔާރަތުގައި އެން.ޕީއެމް އިން ބައިވެރިވިއެވެ.
5.5.12. ޕޮލިސް އަދި ޕްރިޒަން އޮފިސަރުންނަށް ބޭއްވި ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމް
މާފުށީ ޖަލުގައި މަސައްކަތްކުރާ ޕްރިޒަން އޮފިސަރުންނަށް ބޭއްވި 2 ތަމްރީން
ޕްރޮގްރާމެއްގައި ކޮމިޝަނުން ސެޝަންތައް ނަގައިދީފައި ވެއެ ވެ. މިގޮތުން، މި
ސެޝަންތަކުގައި އެން.ޕީ.އެމްގެ މަސައްކަތާ ގުޅޭގޮތުންނާއި ސްޓޭންޑަރޑް މިނިމަމް ރޫލްސް
ފޯރ ދަ ޓްރީޓްމަންޓް އޮފް ޕްރިޒަނަރސްއާއި ގުޅޭގޮތުން މަޢުލޫމާތު ދީފައިވާނެއެވެ.
ޖަލުތަކުގެ އިތުރުން، ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން މެނޭޖަރސް އަށް 2014 އޭޕްރިލް 2 ވަނަ
ދުވަހުގައި ބޭއްވި ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްގައިވެސް އެން.ޕީއެމްއިން ވަނީ ސެޝަންތައް
ނަގައިދީފައެވެ.
5.5.13. އެންޓި - ޓޯޗަރ ޤާނޫނުގެ މެޕިން ހެދުން
2013 ޑިސެބްބަރ 23 ވަނަ ދުވަހު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ތަސްދީޤް ކުރި އެންޓި - ޓޯޗަރ
ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުންނާއި ޤާނޫނުގައިވާ ދައުލަތުގެ އެހެން
މުއައްސަސާތަކުން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް ދެނެގަތުމުގެ މަސައްކަތްތައްވަނީ ކުރެވިފައެވެ.
5.5.14. ސެލްފް އެސެސްމެންޓް ޓޫލްކިޓް
ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވް މެކޭނިޒް (އެން.ޕީއެމް) ތަކުގެ މަސައްކަތް ބައްޓަންކޮށްފައިވަނީ
ކޮންވެންޝަން އަގެއިންސްޓް ޓޯޗަރ (ކެޓް) އަދި އޮޕްޝަނަލް ޕްރޮޓޮކޯލް ޓު ދަ
ކޮންވެންޝަން އަގެއިންސްޓް ޓޯޗަރ އެންޑް އަދަރ ކުރުއަލް، އިންހިއުމަން އެންޑް
ޑީގްރޭޑިންގ ޓްރީޓްމަންޓް އޯ ޕަނިޝްމެންޓް (އޮޕްކެޓް) އާއި އަދި ބައިނަލްއަޤްވާމީ
މިންގަނޑުތަކާއި އެއްގޮތަށްތޯ ބެލުމަށް ސަބްކޮމިޓީ އޮން ޕްރިވެންޝަން އޮފް ޓޯޗަރ
(އެސް.ޕީ.ޓީ) އިން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ "ސެލްފް އެސެސްމެންޓް ޓޫލް ކިޓް " އަދި "ސެލްފް
"
އެސެސްމެންޓް މެޓްރިކްސް އަލުން ރިވައިޒްކުރުމަށް އެސް.ޕީ.ޓީ އިން ބޭނުންވާތީ މި
ޓޫލްކިޓް އަދި މެޓްރިކްސް ފުރިހަމަކޮށް އަދި މި ޓޫލްތަކުގައި އިސްލާޙުކުރަން ހުރި
ކަމެއްވާނަމަ އެކަން ފާހަގަކޮށް، އެން.ޕީއެމްގެ ފަރާތުން ވަނީ 2014 މެއި 19 ވަނަ
ދުވަހުގައި އެސް.ޕީ.ޓީއާއި ހިއްޞާކޮށްފައެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 128

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
5.6. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ދިރާސާތައް ކުރުން
ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ފ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ދަށުން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭގޮތުން 2014 ގައި ކޮށްފައިވާ ދިރާސާތައް
ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.
5.6.1. ރައިޓްސް ބޭސްޑް ބަޖެޓް އެނަލިސިސް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓް ތައްޔާރުކުރެވިފައިވަނީ އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ނަޒަރުން
ކިހާވަރަކަށް ބެލިގެންތޯ ދެނެގަތުމަށްޓަކައި، ރައިޓްސް ބޭސްޑް ބަޖެޓް އެނަލިސިސްއެއް
2014 ވަނަ އަހަރުވަނީ ތައްޔާރުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރެވިފައެވެ. މިގޮތުން،
ކޮންސަލްޓަންޓެއް ގެ ގައިޑްލައި ން ގެ ދަށުން ހޯދަންޖެހޭ މަޢުލޫމާތާއި ޑޮކިއުމަންޓްތައް ހޯދުމަށް
ހެލްތް މިނިސްޓްރީ އާއެކު މިއަހަރުގެ ޖުލައިމަހު ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވުނެވެ. އަދި މީގެ
އިތުރުން ހެލްތް މިނިސްޓްރީ އާއި ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީ، އެންސްޕާ އާއި އާސަންދަ
އޮފީސް، މޯލްޑިވްސް ނޭޝަނަލް ޔުނިވަރސިޓީ އާއި އެޗް.ޕީ.އެސް.އެން، އަދި ބައެއް ހެލްތް
ސެންޓަރތަކުން މި ދިރާސާއަށް ބޭނުންވާ މައުލޫމާތު ހޯދިފައިވެއެވެ. އަދި އިންޓަރނެޓްގެ
ޒަރީޢާއިން ލިބެންހުރި ދިރާސާއަށް ބޭނުންވާނެ ބައެއް މަޢުލޫމާތުވެސް އެއްކުރެވިފައިވެއެވެ.
ލިބިފައިވާ ޑޮކިއުމެންޓްތަކުން ލިބުނު މަޢުލޫމާތުތައް އެއްކުރެވި އެނަލައިޒްކޮށް މި ދިރާސާގެ
ފުރަތަމަ ޑްރާފްޓް މިއަހަރު ތެރޭގައި ވަނީ ނިންމާލައި ކޮމެންޓް ކުރުމުގެ މަރުހަލާގައެވެ.
5.6.2. ރައިޓް ޓު ރިޕްރޮޑަކްޓިވް އެންޑް ސެކްޝުއަލް ހެލްތު އެޑިއުކޭޝަން
ރައިޓް ޓު ރިޕްރޮޑަކްޓިވް އެންޑް ސެކްޝުއަލް ހެލްތް އެޑިއުކޭޝަންއަކީ އުފަންވަނިވި
ޞިއްޙަތާއި، ޖިންސީ ދުޅަހެޔޮކަމުގެ ޞިއްޙަތާ ގުޅޭގޮތުން ދިވެހީންގެ މެދުގައި ހޭލުންތެރިކަން
ހުރިނެތް މިންވަރު ދެނެގަތުމަށްޓަކައި މި ކޮމިޝަނުން ކުރަމުންގެންދާ ދިރާސާއެކެވެ. މި
ދިރާސާއަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު އެއްކުރެވިފައިވަނީ ރާއްޖޭގެ 5 އަތޮޅަކުން ހޮވާލެވުނު 10
ރަށަކާއި މާލެ އެކުލެވިގެން ހޮވާލެވުނު 858 މީހުންގެ މެދުގައި ބޭއްވުނު ފޯކަސް ގުރޫޕް
ޑިސްކަޝަން ތަކަކުންނާއި ސުވާލު ކަރުދާހެއްގެ ޒަރިޢާއިންނެވެ. ފޯކަސް ގުރޫޕް
ޑިސްކަޝަންތަކުން އެއްކުރެވުނު މަޢުލޫމާތުތައް އިނގިރޭސިބަހަށް ތަރުޖަމާކުރެވި
އެމަޢުލޫމާތުތައް އެނަލައިޒްކޮށް ތީމްތަކަށް ބަހާލެވި މިއަހަރުގެ ތެރޭގައި ރިޕޯޓްގެ ފުރަތަމަ
ޑްރާފްޓްވަނީ ނިންމާލެވި ކޮމެންޓް ކުރުމުގެ މަރުހަލާގައެވެ.
5.6.3. ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުންދެވޭ ޚިދުމަތްތައް ދެނެގަތުމުގެ ގޮތުންކުރެވޭ ދިރާސާ
(އެކްޓިވިޓީސް އެޑްރެސިންގ ދަ ރައިޓްސް އޮފް ޗްލިޑްރަން)
ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ރާއްޖޭގެ ކުޑަކުދިންނަށް ދެވޭ ޚިދުމަތައް
ދެނެގަތުމުގެގޮތުން ކުރެވޭ ދިރާސާގެ މަސައްކަތް 2014 ވަނަ އަހަރު ކުރިއަށް
ގެންދެވިފައިވެއެވެ. މިދިރާސާގެ ބޭނުމަކީ، ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް
ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކަށް
ރިއާޔާތްކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުޑަކުދިންނަށް ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ ދައުލަތުގެ ވުޒާރާތަކާއި،
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 129

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
އިދާރާތަކާއި، މުއައްސަސާތަކާއި އަމިއްލަ ޖަމްޢިއްޔާތައް ފާހަގަކޮށް، މިފަރާތްތަކުން
ކުޑަކުދިންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ދޭ ހިދުމަތްތައް ދެނެގަތުމެވެ. އަދި ކުޑަކުދިންނަށް މި
ހިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް މި އިދާރާތަކަށް ދިމާވާ ދަތިތައް ފާހަގަކޮށް މި ޚި ދުމަތްތަކުން
ހާސިލްވެފައިވާ ނަތީޖާތައް ދެނެގަތުމެވެ. މި ދިރާސާއަށް މަޢުލޫމާތު އެއްކުރެވުނީ ދައުލަތުގެ
އެކި އިދާރާތަކުން ލިބެންހުރި ލިޔެކިޔުންތަކުނާއި ތަފާސްހިސާބާއި ރާއްޖޭގެ 3 އަތޮޅެއްގައި
ހިންގުނު ފޯކަސް ގްރޫޕް ޑިސްކަޝަންތަކުން އަދި އިންޓަވިއުތަކުންނެވެ.
މި ދިރާސާގެ ފުރަތަމަ ޑްރާފްޓްވަނީ މި އަހަރުގެ ފަހު ކުއަރޓަރ ގައި ލިޔެނިމި ކޮމެންޓް
ކުރުމުގެ މަރުހަލާގައެވެ. ދިރާސާ އާންމު ކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވަނީ 2015 ވަނަ އަހަރުއެވެ.
5.6.4. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ނަޒަރިއްޔާއިން ޞިއްޙީ ދާއިރާގެ އެސެސްމަންޓް (ހެލްތް
އެސެސްމަންޓް)
އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ނަޒަރިއްޔާއިން ޞިއްޙީ ދާއިރާގެ އެސެސްމަންޓްއެއް 2014 ގައި
ހެދުމުގެ މަސައްކަތް ފެށިފައިވެއެވެ. މިގޮތުން ދިރާސާއަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު އެއްކުރުމަށް
ލ . އަދި ބ . އަތޮޅުގެ 6 ރަށަކަށް ވަނީ ކޮމިޝަންގެ ޓީމެއް ޒިޔާރަތްކޮށްފައެވެ. ލ.
އަތޮޅުން ދަނބިދޫ، ފޮނަދޫ އަދި ގަމަށް ޒިޔާރަތް ކުރެވުނެވެ. އަދި ބ. އަތޮޅުން އޭދަފުށި،
ދަރަވަންދޫ އަދި ފެހެންދުއަށް ޒިޔާރަތްކޮށް މަޢުލޫމާތު އެއްކުރެވުނެވެ. މިދިރާސާގެ ކުރިޔަށް
ދެންއޮތީ މާލެއިން ދިރާސާއަށް ބޭނުންވާނެ މަޢުލޫމާތު އެއްކުރުމެވެ. ދިރާސާގެ މައުލޫމާތު
އެއް ކުރުމަށް ފަހު ރިޕޯޓް ލިޔެ ނިންމުމަށް ރޭވިފައިވަނީ 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައެވެ.
5.7. ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއެކު ގުޅުން ހަރުދަނާކޮށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި
މައްސަލަތަކަށް ޒިންމާދާރު ކުރުވުން
ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާ ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރާނެ މިހާރަށްވުރެ ހަރުދަނާ ވެއްޓެއް ޤާއިމުކޮށް،
ކޮމިޝަންގެ ހުށަހެޅުންތައް އަވަސް މުއްދަތެއްގައި، ފުރިހަމައަށް ތަންފީޛުކުރުމަށް ބާރުއެޅުމުގެ ގޮތުން
ކޮމިޝަންއިން ދައުލަތުގެ އެކިއެކި މުއައްސަސާތަކާއެކު ވަނީ ބައްދަލުވުންތަކެއް ބާއްވާފައެވެ.
 20 ޖެނުއަރީ 2014: އެޓަރނީ ޖެނެރަލް (އޭޖީ) އަލްއުސްތާޛް މުހައްމަދު އަނިލް ހިއުމަން
ރައިޓްސް ކޮމިޝަނަށް އިހްތިރާމްގެ ޒިޔާރަތެއް ކުރައްވައި ކޮމިޝަންގެ މަސައްކަތާއި ބެހޭ
ގޮތުންނާއި އޭޖީ އޮފީހާއި ކޮމިޝަނާއި ދެމެދު އޮންނަ ގުޅުން އިތުރަށް ހަރުދާނާ ކުރުމަށް އެޅޭނެ
ފިޔަވަޅުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ވާހަކަދެއްކެވިއެވެ. މިގޮތުން ދެ އޮފީހުގައި ފޯކަލް ޕޮއިންޓުން ގާއިމުކުރުމާއި
ކޮމިޝަނާއި އެޓަނީ ޖެނެރަލް އޮފީހާ ގުޅިގެން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތަކަށްޓަކައި ދެއޮފީހުގެ
މުވައްޒަފުން ހިމެނޭ ޓެކްނިކަލް ޓީމެއް ޤާއިމް ކުރުމާއި ބެހޭ ގޮތުން މަޝްވަރާ ކުރެވުނެވެ.
 11 ފެބުރުވަރީ 2014: މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނުން ތައްޔާރުކުރާ "ޕޮލިސީ އޮން ޗައިލްޑް
ޕްރޮޓެކްޝަން އިން ސްކޫލްސް" އަށް ކޮމިޝަންގެ ޚިޔާލު ހޯދުމަށް ބައްދަލުކުރެއްވިއެވެ.
 25 ފެބުރުވަރީ 2014: ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅޭ ދައުވާތަކާއި ކޯޓުއަމުރުތަކާއި ލިޔެކިއުންތައް
ހުށަހެޅުމާއި ބަލައި ގަތުމާއި އަނބުރާ ފޮނުވާލުމާއި، ދައުވާފޯމު އިސްލާހު ކުރުމަށް ފުރުސަތު
ދިނުންފަދަ ކަންކަމުގައި އަމަލު ކުރަންވީ ހަމަތައް ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެ އުޞޫލުގައި ކަންބޮޑުވުންތަކެއް
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 130

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ހުރިކަމަށް ޑެފިއުޓީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ދެކެވަޑައިގެން އެކަން ހިއްސާކުރެއްވުމުގެ ގޮތުން
ޑެފިއުޓީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އަލްއުސްތާޛު ޙުސައިން ޝަމީމް ކޮމިޝަނާ ބައްދަލުކުރެއްވިއެވެ.
 20 އޭޕްރީލް 2014: އެންސްޕާގެ ސީއީއޯގެ މަގާމާ ހަވާލުވެވަޑައިގެންނެވުމާއި ގުޅިގެން
ކޮމިޝަނަށް ތައާރަފުވެ ވަޑައިގެންނެވުމުގެ ގޮތުންނާއި އެންސްޕާއަށް ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތަކާއި
ކޮމިޝަންގެ އެހީތެރިކަން ބޭނުންވާ ދާއިރާތަކާ ބެހޭ ގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް ސީއީއޯ އަލްފާޟިލް
އަބްދުاله މުޙައްމަދު ދީދީ ކޮމިޝަނާ ބައްދަލުކުރެއްވިއެވެ.
 19 ޖޫން 2014 : 18 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަލްފާޟިލް ޢަބްދުاله މަސީހް
މަގާމާ ހަވާލުވެވަޑައިގެންނެވުމާ ގުޅިގެން ތައާރަފްވުމުގެ ގޮތުން ކޮމިޝަނުން އެމަނިކުފާނާ
ބައްދަލުކުރިއެވެ. މިބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޝަންގެ މަސައްކަތްތަކަށް މަޖިލީހުގެ ތެރޭން ބޭނުންވާ
އެއްބާރުލުން ހޯދުމާއި ކޮމިޝަންގެ އަހަރީ ރިޕޯޓް މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުގައި މަޝްވަރާ ނުކުރެވޭތީ
އެކަމާއި މެދު މަޝްވަރާކުރެވުނެވެ. އަދި ކޮމިޝަނުން ބިލްތަކަށް ކުރާ ގިނަ ކޮމެންޓްތައް ބިލް
ފާސްވެގެން އަންނައިރު ހިމެނިފައިނުވާކަން ފާހަގަކޮށް، ކޮމިޝަނުން މަޖިލީހާ ގުޅިގެން
މަސައްކަތްތައް އިތުރަށް ހަރުދަނާ ކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރެވުނެވެ.
 19 ނޮވެންބަރު 2014: މިނިވަން ނިއުސްގެ ޖާނަލިސްޓް އަދި ސޯޝަލް މީޑިއާގައި ހަރަކާތްތެރިވާ
މިކޮމިޝަންގެ ކުރީގެ މުވައްޒަފެއްކަމަށްވާ އަލްފާޟިލް އަހްމަދު ރިޟްވާން ޢަބްދުاله، އިންޒާރުގެ
މެސެޖްތަކަކަށްފަހު ގެއްލިފައިވާ މައްސަލައާ ގުޅިގެން، ފުލުހުން ކުރަމުންދާ ތަހްގީގު ލަސްވަމުންދާތީ
އެކަމާއި ގުޅިގެން މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއަރޒް އަލްފާޟިލް އުމަރު ނަޞީރާ
ބައްދަލުކުރެއްވިއެވެ.
 24 ޑިސެންބަރު 2014: ހެލްތް މާސްޓަރ ޕްލޭން އާއި ގުޅޭ ގޮތުން ކޮމިޝަންގެ ޚިޔާލު
ހޯދުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތުން ކޮމިޝަނާ ބައްދަލުކުރެއްވިއެވެ.
5.8. ބައިނަލްއަޤްވާމީ އަދި ސަރަޙައްދީ ގުޅުންތައް ގާއިމުކޮށް ބަދަހިކުރުން
5.8.1. އިން ސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ގުޅޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފަރާތްތަކާއެކު ބޭއްވުނު ބައްދަލުވުންތައް.
 21 ޖެނުއަރީ 2014 ގައި އިންޓަރނޭޝަނަލް ފައުންޑޭޝަން ފޮރ އިލެކްޓޯރަލް
ސިސްޓަމް (އައިފެސް)އިން 2013 ޖޫން އިން ފެށިގެން ހިންގަމުންދާ ޕްރޮޖެކްޓް،
"މޯލްޑިވްސް އިލެކްޓޯރަލް ސަޕޯޓް އެކްޓިވިޓީ" އާ ގުޅޭގޮތުން އައިފެސް އިން ސްޓަޑީ
އެސެސްމަންޓެއް ހިންގުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާތީ، ޤައުމުގެ ސިޔާސީ ހާލަތާ ގުޅޭގޮތުން
މަޝްވަރާކުރެއްވިއެވެ .
 9 ފެބުރުވަރީ 2014 ގައި ކުރިއަށް އޮތް ފަސް އަހަރު ދުވަހަށް އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ
އޮފީހުގެ ސްޓެރެޓެޖިކް އެކްޝަން ޕްލޭން އެކުލަވާލުމުގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ
ކޮންސަލްޓަންޓް، ޔުނައިޓެޑް ނޭޝަންސް ޑިވެލޮޕްމެންޓް ޕްރޮގްރާމްގެ އޭޝިއާ ޕެސިފިކް
ރީޖަންގެ ރީޖަނަލް އެޑްވައިޒަރ އެނާ ޕެޓްރީޝިއާ ގްރަޝާ ހިއުމަން ރައިޓްސް
ކޮމިޝަނާ ބައްދަލުކުރެއްވިއެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 131

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
 13 ފެބުރުވަރީ 2014 ގައި ސިޔާސީ މައިދާނުގައި އަންހެނުން ބައިވެރިވެ،
ތަމްސީލުކުރެވޭ މިންވަރު އިތުރުކުރުމަށް ރާވާފައިވާ ހަރަކާތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން
އިންޓަރނޭޝަނަލް ފައުންޑޭޝަން ފޯރ އިލެކްޓޯރަލް ސިސްޓަމްސް (އައިފެސް) ގެ
ފަރާތުން ކޮމިޝަނާ ބައްދަލުކުރައްވާ މަޝްވާރާކުރެއްވިއެވެ.
 25 ފެބްރުވަރީ 2014 ގައި ޔޫއެންއިން ރާއްޖެއަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ހިއުމަން
ރައިޓްސް އެޑްވައިޒަރ މިސް. ކަޓިއާ ޝިރިއްޒީ ، ކޮމިޝަނަށް ތައާރަފްވުމަށް
ކޮމިޝަންގެ މެންބަރުންނާ ބައްދަލުކުރެއްވިއެވެ.
 5 މެއި 2014 ގައި އިންޓަނޭޝަނަލް ލޭބާރ އޯގަނައިޒޭޝަން (އައިއެލްއޯ) އިން
ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރީންގެ ހައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް ކޮމިޝަނާ
ބައްދަލުކުރިއެވެ.
 26 އޮގަސްޓް 2014 ގައި އިންޓަރނޭޝަނަލް ފައުންޑޭޝަން ފޯރ އިލެކްޓޯރަލް
ސިސްޓަމްސް (އައިފެސް)އާ އެކު ކޮމިޝަނުން ބައްދަލުކުރިއެވެ. މިބައްދަލުވުމުގައި
ސިޔާސީ މައިދާނުގައި އަންހެނުން ބައިވެރިވެ، ތަމްސީލުކުރެވޭ މިންވަރު އިތުރުކުރުމަށް
ރާވާފައިވާ ހަރަކާތްތަކާ ގުޅޭގޮތުންނާއި، އަދި އައިފެސް އާއި ކޮމިޝަނާއެކު ގުޅިގެން
ކުރެވިދާނެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރެވުނެވެ.
 13 ނޮވެންބަރ 2014 ގައި ޔޫއެންޑީޕީ ގެ ރެސިޑެންޓް ރެޕްރެޒެންޓޭޓިވް މިސް.
ޝޯކޯ ނޯޑާ ކޮމިޝަނާ ބައްދަލުކުރެއްވިއެވެ. މިބައްދަލުކުރެއްވުމުގައި ޔޫއެންޑީޕީ ގެ
އިންޓަރ ގަވަނަންސް ޕްރޮގްރާމްގެ ހަރަކާތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރެއްވިއެވެ.
 19 ޖޫން 2014 : ނިއުޒީލޭންޑްއިން ދިވެހިރާއްޖެއާއި ސްރީލަންކާއަށް
ކަނޑައަޅާފައިވާ ސަފީރު ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނާ ބައްދަލުކުރިއެވެ.
 2014 ޖެނުއަރީ 08: ޔޫއެސް އޮފީސް އޮފް ޓްރެފިކިންގ އިން ޕަރސަންސްގެ
ފަރާތުން، އެ އޮފީހުގެ ޕްރިންސިޕަލް ޑެޕިއުޓީ މިސް ނާން ކެނެލީ ކޮމިޝަން ގެ
މެންބަރުންނާ ބައްދަލުކުރައްވައި، މީހުން ޓްރެފިކް ކުރުން ހުއްޓުވުމާއި ގުޅޭގޮތުން
މަޝްވަރާކުރެއްވިއެވެ.
5.9. މަދަނީ މުޖުތަމަޢުގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކާއެކު މަސައްކަތްކުރުން
5.9.1. މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކަށް ހިންގި ތަމްރީން (އެންޖީއޯ ކޮންފަރެންސް)
އިންސާނީ ހައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް ރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތައް
އެއްދުވަހުން އަނެއްދުވަހަށް އިތުރުވަމުން ދާކަން ފަހަގަކުރެވެއެވެ. މިގޮތުން
އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް މަސައްކަތް ކުރާ ޖަމްޢިއްޔާތަކަށް އެހީތެރިވެދީގެންނާއި މަދަނީ
ޖަމުޢިއްޔާތަކުން ކުރާ މަސައްކަތްތައް އެއްތަނަކުން ގިނަބަޔަކާ ހިއްސާ ކުރުމުގެ
ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ ބޭނުމުގައި މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން ވަނީ
ކޮންފަރެންސެއް ބާއްވާފައެވެ. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް މަސައްކަތް ކުރާ މަދަނީ
ޖަމްޢިއްޔާތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން ބޭއްވި ކޮންފަރެންސްއަކީ ޔޫއެންޑީޕީގެ އެހީ ގައި
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 132

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
މިކޮމިޝަނުން ބޭއްވި ކޮންފަރެންސެކެވެ. ނޮވެމްބަރު 4 ން 6 ށް ބޭއްވި
މިކޮންފަރެންސްގައި 19 ޖަމިއްޔާއަކުން ވަނީ ބައިވެރިވެފައެވެ.
5.9.2. ބޭއްވިފައިވާ ބައްދަލުވުންތައް
 28 ޖަނަވަރީ :2014ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިހުގެ އިންތިޚާބުގެ ކުރިން ޓްރާންސްޕޭރަންސީ
މޯލްޑީވްސްއިން ތައްޔާރުކުރާ ޕްރީ އިލެކްޝަން އެސެސްމަންޓަށް މައުލޫމާތު ހޯދުމުގެ
ގޮތުން ޓްރާންސްޕޭރަންސީ މޯލްޑިވްސްގެ އެދުމުގެ މަތިން އެޖަމްޢިއްޔާއާ ކޮމިޝަނުން
ބައްދަލުކުރިއެވެ.
 26 އޮގަސްޓް 2014: "ދަރިންނަށްޓަކާ އަހަރުމެން" މި ޖަމްޢިއް ޔާގެ އެދުމުގެ މަތިން
ކޮމިޝަނުން ބައްދަލުކުރިއެވެ. މިބައްދަލުވުމުގައި މި ޖަމްޢި އްޔާއިން ކޮމިޝަންގެ
މެންބަރުންނަށް ތައާރަފްވެ، ދެފަރާތް ގުޅިގެން މަސައްކަތް ކުރެވިދާނެ ގޮތްތަކަކާ ގުޅޭ
ގޮތުން މަޝްވަރާކުރިއެވެ.
5.9.3. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ގުޅޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ނިޒާމުގައި ބައިވެރިވުން
 31 ޖަނަވަރީ 2014 : ސްރީލަންކާގެ ކޮލޮމްބޯގައި ބޭއްވި "ރައުންޑް ޓޭބަލް
ޑިސްކަޝަން އޮން ސްރީލަންކަން ލޭބަރ މައިގްރޭޝަން ޓު މޯލްޑިވްސްގައި" ގައި
ކޮމިޝަންގެ މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދު ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވިއެވެ.
 14-12 މާރިޗު
2014:
ސްވިޓްޒަރލޭންޑްގެ
ޖެނީވާގައި
ކުރިއަށް ދިޔަ
އިންޓަރނޭޝަނަލް
ކޯޑިނޭޓިން ކޮމިޓީ
އޮފް ނެޝަނަލް
އިންސްޓިޓިއުޝަން
ސް ފޯ ދަ ޕްރޮމޯޝަން އެންޑް ޕްރޮޓެކްޝަން އޮފް ހިއުމަން ރައިޓްސް ގެ 27 ވަނަ
އަހަރީ ބައްދަލުވުމުގަ އާއި އޭޝިއާ ޕެސިފިކް ފޯރަމް ގެ ސަރަޙައްދީ ބައްދަލުވުމުގައި
ކޮމިޝަން ގެ ރައީސް އަލްފާޟިލާ މަރްޔަމް ޢަޛްރާ އަޙްމަދާއި ކޮމިޝަން މެންބަރު
ޑރ. ޢަލީ ޝަމިމް ބައިވެރިވެ ވަޑައިގެންނެވިއެވެ. މީގެ އިތުރުން، ހަމަ
މިދުވަސްތަކުގައި ހިނގަމުންދިޔަ ކޮމަންވެލްތު ފޯރަމް އޮފް ނެޝަނަލް ހިއުމަން
ރައިޓްސް އިންސްޓިޓިއުޝަންސްގެ ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޝަންގެ ރައީސް ވަނީ
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 133

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ބައިވެރިވެވަޑައިގެންފައެވެ . މިބައްދަލުވުންތަކުގައި ICC ގެ ހިންގުމާއި މެންބަރު
މުއައްސަސާތަކުގެ ދައުރާ ގުޅޭގޮތުން މަޢްލޫމާތު ބަދަލުކުރުމުގެ އިތުރުން ICC ގައި
HRCM އަށް A“ “ ސްޓޭޓަސް ހޯދުމާ ގުޅޭގޮތުން ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާ
މަޝްވަރާކުރެވުނެވެ.
 4 އެޕްރިލް 2014: ސްވިޓްޒަރލޭންޑްގެ ޖެނީވާގައި ބޭއްވި APT ގެ ބޯޑު
ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޝަންގެ މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދު ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވިއެވެ.
 15-13 މެއި 2014: އޮސްޓްރޭލިއާގެ ސިޑްނީގައި ބޭއްވި "ރީޖަނަލް ވަރކްޝޮޕް ފޮރ
ދަ ރައިޓްސް އޮފް އޯލްޑަރ ޕަރސަން" ގައި ކޮމިޝަންގެ ރައީސް އަލްފާޟިލާ މަރްޔަމް
ޢަޛްރާ އަޙް މަދު ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވިއެވެ.
 29-21 މެއި 2014: ޤައުމުތަކުގެ ނެޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންސްޓިޓިއުޝަން
(އެންއެޗްއާރްއައި) ތަކުގެ ސީނިއަރ އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރުންނަށް އޭޝިއާ ޕެސިފިކް
ފޯރަމް އިން އިންތިޒާމްކޮށްގެން އޮސްޓްރޭލިޔާގެ ސިޑްނީގައި ބޭއްވި "ސީނިއަރ
އެގް ޒެކެޓިވް އޮފިސަރޒް ރައުންޑް ޓޭބަލް" ގައި ކޮމިޝަންގެ ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް
އަލްފާޟިލް ޝަމްޢޫން ޙަމީދު ބައިވެރިވެވަޑައިގަތެވެ.
 15-11 އޮގަސްޓް 2014: ކޮމަންވެލްތްއިން އިންތިޒާމްކޮށްގެން މެލޭޝިއާގެ
ކުއާލަ ލަންޕޫރުގައި ބޭއްވި "މީޑިއޭޝަން އެންޑް ނެގޯސިއޭޝަން ޓްރެއިނިންގ" ގައި
ކޮމިޝަންގެ ނާއިބު ރައިސް އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ޠަލާލް އަދި ކޮމިޝަންގެ މެންބަރު
ޑރ. އަލީ ޝަމީމް ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވިއެވެ.
 2 ސެޕްޓެމްބަރު 2014: އިންޑިއާގެ ނިއުދިއްލީގައި ބޭއްވި APF ގެ އަހަރީ
ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޝަން ގެ ރައީސް އަލްފާޟިލާ މަރްޔަމް ޢަޛްރާ އަޙްމަދާއި
މެންބަރު އައްޝައިޚް އަޙްމަދު ޢަބްދުލްކަރީމް އަދި ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް އަލްފާޟިލް
ޝަމްޢޫން ޙަމީދު ބައިވެރިވެވަޑައިގެނެވިއެވެ. މިބައްދަލުވުމުގެ ސަބަބުން އިންސާނީ
ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ބައިނަލްއަޤްވާމީ އަދި ސަރަހައްދީ ފަރާތްތަކާއެކު ދެމެހެއްޓެނިވި
ގޮތެއްގައި ގުޅުން
ބަދަހިކޮށް ކޮމިޝަނުގެ
މަސައްކަތްތައް
ހަރުދަނާކުރުމަށް
އެހީތެރިކަން ހޯދުމަށް މަގު
ފަހިވެގެންދިއުމާއި، APF
ގެ ފަރާތުން މާލީގޮތުން
އަދި ފަންނީގޮތުން ކޮމިޝަނަށް އެހީ ތެރިކަން ލިބުމުގެ މަގުފަހިވެގެން ދިޔައެވެ. އަދި
ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ނިޒާމުތަކުގައި ކޮމިޝަންގެ ދައުރު ހަރުދަނާވެ
ފުޅާވެގެން ދިއުމާއެކު ކޮމިޝަނުގެ ލީޑަރޝިޕްގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި
މަޢު ލޫމަތު އިތުރުވެގެން ދިޔައެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 134

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
 19-16 ނޮވެމްބަރު 2014: ބަންގްލަދޭޝް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން
އިންތިޒާމްކޮށްގެން ބަންގްލަދޭޝްގެ ޑާކާގައި ބޭއްވި "ސައުތު އޭޝިއާ ރީޖަނަލް
މެކޭނިޒަމް އޮން ހިއުމަން ރައިޓްސް – ޕްރޮސްޕެކްޓްސް އެންޑް ޗެލެންޖަސް" ގައި
ކޮމިޝަންގެ ރައީސް އަލްފާޟިލާ މަރްޔަމް ޢަޛް ރާ އަޙްމަދު
ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވިއެވެ.
 14-8 ނޮވެންބަރު 2014: އޭޕީއެފް އިން އިންތިޒާމްކޮށްގެން އޮސްޓްރޭލިއާގެ
ސިޑްނީގައި ބޭއްވި ޓޯޗަރ ޕްރިވެންޝަން އެމްބަސެޑަރ އިނީޝިއަލް މީޓިންގައި
ކޮމިޝަންގެ މެންބަރު އަލްފާޟިލާ ޖީހާން މަޙްމޫދު އާއި ޑިރެކްޓަރ ފާޠިމަތު އިބްރާހީމް
ދީދީ ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވިއެވެ. މިބައްދަލުވުމުގައި ޓޯޗަރ ޕްރިވެންޝަން ޕްރޮޖެކްޓް
ކުރިއަށް ގެންދާނެގޮތުގެ ތަމްރީނު ލިބުމާއި ޓޯޗަރ ޕްރިވެންޝަން ޕްރޮޖެކްޓުން،
ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވް މެކޭނިޒަމް ގެ މެންޑޭޓް އިތުރަށް ފުރިހަމަ ކުރުމަށް ކުރެވިދާނެ
ކަންތައްތައް ފާހަގަވެގެން ދިޔައެވެ.
 25 - 28 ނޮވެންބަރު 2014: ކޮމަންވެލްތް ސެކްރެޓޭރިއެޓް އިން އިންތިޒާމްކޮށްގެން
ތައިލެންޑްގެ ބެންކޮކް ގައި ބޭއްވި "ރީޖަނަލް ކޮންސަލްޓޭޝަން އޮން
ޖުރިސްޕްރޫޑެންސް އޮފް އީކުއަލިޓީ އިން ރިގާޑް ޓު ވައިލަންސް އަގެއިންސްޓް ވިމެން
އެންޑް ގަރލް" ގައި ކޮމިޝަންގެ ނާއިބު ރައީސް އަޙްމަދު ޠަލާލް
ބައިވެރިވަޑައިގެންނެވިއެވެ.
 4-2 ޑިސެންބަރު 2014: އޭޝިއާ ޕެސިފިކް ފޯރަމްއާއި ރައުލް ވޮލަންބަރގް
އިންސްޓިޓިއުޓް އިން އިންތިޒާމްކޮށްގެން ތައިލޭންޑްގެ ބޭންކޮކްގައި ބޭއްވި ހައިލެވަލް
ޑައަލޮގް އޮން ނޭޝަނަލް އިންކުއަރީޒް ގައި ކޮމިޝަންގެ ނާއިބު ރައީސް އަލްފާޟިލް
އަޙްމަދު ޠަލާލްއާއި ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް އަލްފާޟިލް ޝަމްޢޫން ޙަމީދު އަދި
ޑިރެކްޓަރ ފާޠިމަތު ނިލްފާ ބައިވެރިވެ ވަޑައިގެންނެވިއެވެ.
 19-17 ޑިސެންބަރު 2014: ތައިލޭންޑްގެ ބޭންކޮކް ގައި ބޭއްވި "އޮޕްކެޓް ރައުންޑް
ޓޭބަލް ޑިސްކަޝަން އެންޑް ޓްރެއިނިންގ ފޮރ ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް
ކޮމިޝަން އޮފް ތައިލެންޑް"ގައި މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދު ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވިއެވެ.
5.10. ކޮމިޝަންގެ އިދާރީ ހިންގުން ހަރުދަނާ ކުރުން
ކޮމިޝަނުން 2014 ވަނައަހަރު މުވައްޒަފުން ބިނާކުރުމަށް 33 ޕްރޮގްރާމަކަށް 794,185.00 ރުފިޔާގެ
ބަޖެޓެއް ދައުލަތަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން ލިބިފައިވަނީ ކޮމިޝަނުން
ރާވާފައިވާ މާސްޓާރޒް އިން ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޑިމޮކްރަޓައިޒޭޝަން ކޯސް ފުރިހަމަ ކުރުމަށް
ޖުމްލަ 500,000 ރުފިޔާއެވެ. އެހެންކަމުން ކޮމިޝަނުން ބަޖެޓްކޮށްގެން ހިންގުމަށްޓަކައި ރޭވި 95
އިންސައްތަ ޓްރޭނިންގ އަށް ފައިސާ ލިބިފައިނުވާތީ އެޕްރޮގްރާމްތައް ކޮމިޝަނުން ހިންގުމަށް ބޭނުންވި
މިންވަރަށް ހިންގުމަށް ގިނަ ގޮންޖެހުންތަކެއް ކުރިމަތިވެފައިވެއެވެ. ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފުން ބިނާ
ކުރުމަށް ބޭނުންވާ ދާއިރާތައް ކަނޑައަޅާ ފަންނީ އަދި މާލީ އެހީތެރިކަން ހޯދުމަށްޓަކައި ކޮމިޝަނަށް
އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދެއްވާ އޭޖެންސީތަކަށް ޕްރޮޕޯސަލް ވަނީ ހުށަހަޅާފައެވެ. އެގޮތުން ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީ
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 135

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
އަދި އޭޝިއާ ޕެސިފިކް ފޯރަމް އަދި ރައުލް ވޮލަންބާރގް އިސްޓިޓިއުޓް (RWI(ގެ އެހީތެރިކަން ހޯދުމަށް
އެދިފައިވެއެވެ. އަދި ކޮމިޝަނުން ހުށަހެޅި ބައެއް ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތަކަށް އެފަރާތްތަކުން އެހީތެރިކަން
ފޯރުކޮށްދީފައިވެއެވެ.
ކޮމިޝަނުގެ އެނުއަލް ވާރކް ޕްލޭންގައި ހިމެނިގެން 2014 ވަނައަހަރު ދިގު މުއްދަތުގެ ކޯސްތަކަށާއި،
ރާއްޖެއާއި ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހިންގާފައިވާ ކުރު މުއްދަތުގެ ކޯސްތަކަށް މުވައްޒަފުން ފޮނުވާފައިވެއެވެ.
މިގޮތުން ޖުމްލަ 6 ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމެއްގައި މުވައްޒަފުން ބައިވެރިކޮށްފައިވެއެވެ. މި ތަމްރީން
ޕްރޮގްރާމްތަކަކީ ކޮމިޝަނުން އިސްނަގައިގެން، ކޮމިޝަނުގެ ޚަރަދުގައި ހިންގާފައިވާ ތަމްރީން
ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ އިތުރުން، ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިދާރާތަކުގެ މާލީ އަދި ފަންނީ އެހީތެރިކަމާ އެކު
ކޮމިޝަނުން އިންތިޒާމްކޮށްފައިވާ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތަކާއި މަދަނީ ޖަމާޢަތްތަކުންނާއި ސިވިލް ސާރވިސް
ޓްރޭނިންގ އިންސްޓިޓިއުޓުން ލިބިފައިވާ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތަކެވެ.
ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތައް ތަމްރީން ފުރުޞަތުގެ އަދަދު
ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހިންގާފައިވާ ކުރުމުއްދަތުގެ ކޯސްތައް 4
ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހިންގާފައިވާ ދިގުމުއްދަތުގެ ކޯސްތައް 2
ރާއްޖޭގައި ހިންގާފައިވާ ކުރު މުއްދަތުގެ ކޯސްތައް 11
ޖުމްލަ 17
ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތައް
24%
ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހިންގާފައިވާ
ކުރުމުއްދަތުގެ ކޯސްތައް
ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހިންގާފައިވާ
ދިގުމުއްދަތުގެ ކޯސްތައް
12%
ރާއްޖޭގައި ހިންގާފައިވާ ކުރު
65%
މުއްދަތުގެ ކޯސްތައް
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 136

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
5.10.1. ދިގުމުއްދަތުގެ ތަމްރީން
 މާސްޓަރޒް އިން ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޑިމޮކްރަޓައިޒޭޝަން
2009 ވަނައަހަރު ކޮމިޝަނުން ހަދާފައިވާ ކެޕޭސިޓީ އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓުގައި
ހުށަހަޅާފައިވާ ފަދައިން އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ދާއިރާއިން މުވައްޒަފުންނަށް މަތީ
ތަޢުލީމް ދިނުމަށްޓަކައި 2014 ވަނައަހަރު "މާސްޓަރޒް އިން ހިއުމަން ރައިޓްސް"
ސްކޮލާރޝިޕްގެ ފުރުޞަތު ހުޅުވާލައި ދެ މުވައްޒަފަކަށް އެފުރުޞަތު ދެވިފައިވެއެވެ. 1
އަހަރު ދުވަހުގެ މިކޯހުގައި ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ފޮނުވާފައިވަނީ ސިޑްނީ ޔުނިވާރސިޓީ
އިން ހިންގާ މާސްޓަރޒް އިން ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޑިމޮކްރަޓައިޒޭޝަން
ކޯހަށެވެ.
5.10.2. ރާއްޖެއިންބޭރުގައި ކުރުމުއްދަތަކަށް ލިބިފައިވާ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތައް
މުވައްޒަފުން ތަމްރީނުކުރުމަށް ލިބުނު 4 ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމެއް ވަނީ ފުރިހަމަ ކުރެވިފައެވެ.
މި 4 ޕްރޮގްރާމަކީ ވެސް ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމާޢަތްތައްކަމަށްވާ އޭޝިއާ ޕެސިފިކް ފޯރަމް،
ރައުލް ވޮލަންބާރގް އިންސްޓިޓިއުޓް އަދި މައިގްރަންޓް ފޯރަމް އޭޝިއާއިން ދީފައިވާ
ފުރުޞަތުތަކެވެ.
 އޭޕީއެފް ބްލެންޑަޑް ލާރނިންގ ކޯސް އޮން މީޑިއާ ޓްރޭނިންގ ފޯ ސައުތު އޭޝިއަން ނެޝެނަލް
ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންސްޓިއުޝަން
 އޭޝިއާ ޕެސިފިކް ފޯރަމްއާ ގުޅިގެން މިކޮމިޝަނުން
އިންތިޒާމްކޮށްގެން ބޭއްވި މި ޓްގރެއިނިން އަކީ ދެކުނު
އިރުމަތީ އޭޝިއާގެ ޤައުމުތަކުގެ ހިއު މަން ރައިޓްސް
ކޮމިޝަންތަކުގައި މަސައްކަތް ކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް
އަމާޒުކޮށް މީޑިއާގައި މަސައްކަތްކުރާނެ ގޮތުގެ
މަޢު ލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ހިންގާފައިވާ
ޕްރޮގްރާމެކެވެ. މި
ޕްރޮގްރާމް
ބާއްވައިފައިވަނީ
2014 އެޕްރީލް
7އިން 10 އަށް
މާލޭގައެވެ. މި
ޕްރޮގުރާމުގައި ދެކުނު އިރުމަތީ އޭޝިއާގެ ޤައުމުތަކުން މުޅިޖުމްލަ 25 ބޭފުޅުން ބައިވެރިވިއެވެ. މި
ބޭފުޅުންގެ ތެރޭގައި މި ކޮމިޝަންގެ ނާއިބުރައީސް އަހްމަދު ޠަލާލް، ސެކްރެޓެރީ ޖެނެރަލް ޝަމްޢޫން
ޙަމީދު، މީޑިއާ އޮފިސަރ ސާޖިދާ މަޖުދީ، ޕަބްލިކް ރިލޭޝަންސް އޮފިސަރ ޙައްވާ ވަޖުދާ އަދި
ސީނިއަރ ބިއުރޯ އޮފިސަރ މަރިޔަމް ސާޢިދާ ހިމެނެއެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 137

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
 ރީޖަނަލް ޓްރޭނިންގ ވޯކްޝޮޕް އޮން އެތިކަލް ބިޒްނަސް އެންޑް ރެކްރޫޓުމަންޓް ޕްރެކްޓިސެސް އިން
ލޭބަރ އިން ދަ މިޑްލް އީސްޓް، ނޯތް އެފްރިކާ އެންޑް އޭޝިއާ
ޑިޕްލޮމަސީ ޓްރޭނިންގ ޕްރޮގްރާމް އިން އިންތިޒާމުކޮށްގެން ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ޕްރޮގްރާމްގައި،
މިކޮމިޝަންގެ ސީނިއަރ ލީގަލް އޮފިސަރ އަލްއުސްތާޛާ މަރިޔަމް ނީލާ ބައިވެރިވެފައި ވެއެވެ.
މިޕްރޮގްރާމުގައި މަސައްކަތްތަކަށް މުވައްޒަފުން ހޯދުމުގައިއާއި ގެންގުޅުމުގައި ގެންގުޅޭނެ ރަނގަޅު
ގޮތްތައް ދަސްކޮށްދީފައިވެއެވެ.
 އޭޕީއެފް ރީޖަނަލް އިންވެސްޓިގޭޝަން ބްލެންޑަޑް ލަރނިންގ ކޯސް
އޭޝިއާ ޕެސިފިކް ފޯރަމްއިން އިންތިޒާމްކޮށްގެން ބޭއްވި މި ޓްރެއިނިންއަކީ ހިއުމަން ރައިޓްސް
ކޮމިޝަންތަކުގައި މަސައްކަތް ކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް މައްސަލަ ތަހްގީގުކުރުމުގައި ގެންގުޅޭނެގޮތުގެ
މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ހިންގާފައިވާ ޕްރޮގްރާމެކެވެ. މި ޕްރޮގުރާމުގައި ކޮމިޝަންގެ ޑިރެކްޓަރ
ފާޠިމަތު ނިލްފާއާއި އިންވެސްޓިގޭޝަން އޮފިސަރ އަޙްމަދު މަޤްސޫމް ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ.
 ބްލެންޑަޑް ލާރނިންގ ކޯސް އޮން ހިއުމަން ރައިޓްސް ލައިބްރަރީ އެންޑް އިންފޯމޭޝަން މެނޭޖްމެންޓް
އޭޝިއާ ޕެސިފިކް ފޯރަމްއިން އިންތިޒާމްކޮށްގެން ބޭއްވި މި ޓްރެއިނިންގ އަކީ ހިއުމަން ރައިޓްސް
ކޮމިޝަންތަކުގައި ލައިބްރަރީ އަދި މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރުމާއި ގެންގުޅޭނެ ގޮތުގެ ހުނަރު ދަސްކޮށްދިނުމަށް
ހިންގާފައިވާ ޕްރޮގްރާމެކެވެ. މި ޕްރޮގުރާމުގައި ކޮމިޝަންގެ އެޑިޔުކޭޝަން އޮފިސަރ ޚަދީޖާ ލިމްޔާ
ބައިވެރިވިއެވެ.
 ބްލެންޑަޑް ލާރނިންގ ކޯސް އޮން ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ދަ ރޯލްސް އެންޑް ފަންކްޝަންސް އޮފް
ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންސްޓިޓިއުޝަން
އޭޝިއާ ޕެސިފިކް ފޯރަމްއިން
އިންތިޒާމްކޮށްގެން ބޭއްވި މި
ޓްރެއިނިންއަކީ ހިއުމަން
ރައިޓްސް ކޮމިޝަންތަކުގެ
މުވައްޒަފުންނަށް ހިއުމަން
ރައިޓްސް ކޮމިޝަންތައް ހިނގާ
ގޮތާއި، ކޮމިޝަންތަކުގެ
ދަޢުރާއި އަދި އިންސާނީ
ހައްޤުތަކުގެ މިންގަޑުތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ދިނުމަށް ހިންގާފައިވާ ޕްރޮގްރާމެކެވެ. މި ޕްރޮގްރާމުގައި
ކޮމިޝަންގެ އެސިސްޓެންޓް ލީގަލް އޮފިސަރ އާމިނަތު އަޙްމަދު، އެޑިޔުކޭޝަން އޮފިސަރ ނާދިޔާ
ޢަބްދުاله އާއި އެސިސްޓެންޓް އިންވެސްޓިގޭޝަން އޮފިސަރ ޢަބްދުއްސަލާމް ޢަލީ ބައިވެރިވިއެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 138

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
5.10.3. ސަދަރން ރީޖަނަލް އޮފީސް އިފްތިތާޙްކުރުން
ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ
މޯލްޑިވްސްގެ މަސައްކަތްތައް ފުޅާކޮށް،
ރައްޔިތުންނާ ވީހާވެސް ގާތުން ޚިދްމަތް
ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ރާއްޖޭގެ 2
ސަރަހައްދެއްގައި ރީޖަނަލް އޮފީސް
ގާއިމުކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން ނިންމުމާ
ސަދަރން ރީޖަނަލް އޮފީސް ހުޅުވުމުގެ
ގުޅިގެން، 2014 ޑިސެންބަރު 21 ގައި
ރަސްމިއްޔާތުގެ ތެރެއިން
އައްޑޫ ސިޓީގެ ހިތަދޫގައި ކޮމިޝަންގެ
ފުރަތަމަ ރީޖަނަލް އޮފީސް "ސަދަރން
"
ރީޖަނަލް އޮފީސް ވަނީ
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނާއިބު ޑރ.
މުޙައްމަދު ޖަމީލް އަޙްމަދު
ހުޅުއްވައިދެއްވާފައެވެ. އޮފީސް ހުޅުވުމުގެ
ރަސްމިއްޔާތުގައި ސަދަރން ރީޖަނަލް
އޮފީހުގެ މެންޑޭޓްގެ ދާއިރާގައި ހިމެނޭ ގއ، ގދ، ޏ އަތޮޅުގެ އަތޮޅު ކައުންސިލްތަކާއި،
އައްޑޫ ސިޓީ ކައުންސިލްއާއި، ސަރުކާރުގެ ބައެއް މުއައްސަސާތަކާއި، އައްޑޫ ސިޓީގެ އެކި
އިދާރާތަކުގެ ފަރާތުން ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ. މިރަސްމިއްޔާތުގައި ޝަރަފްވެރިމެހެމާން
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނާއިބު ޑރ. މުޙައްމަދު ޖަމީލް އަޙްމަދު އާއި ކޮމިޝަންގެ ރައީސް
މަރްޔަމް އަޛްރާ އަޙްމަދު ވަނީ ވާހަކަފުޅު ދައްކަވާފައެވެ.
 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މަތީ ފެންވަރުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުން - ދެކުނު ސަރަހައްދު
"އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މަތީ ފެންވަރުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުން - ދެކުނު ސަރަހައްދު"
ގެ ނަމުގައި ގއ، ގދ، އަދި ޏ އަތޮޅު ކައުންސިލްތަކުގެ މެމްބަރުންނާއި އައްޑޫސިޓީ
ކައުންސިލްގެ މެމްބަރުންނާއެކު ކޮމިޝަނުން ވަނީ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުމެއް 2014
ޑިސެންބަރު 20 ވަނަ ދުވަހު އައްޑޫ ސިޓީގައި ބާއްވާފައެވެ. މިބައްދަލުވުމުގައި
ސަދަރން ރީޖަނަލް އޮފީހުގެ މެންޑޭޓް ހިއްސާކުރުމާއި އަދި ސަދަރން ރީޖަނަލް
އޮފީހުގެ މެންޑޭޓްގައި ހިމެނޭ ސަރަހައްދުތަކުގެ އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ހާލަތު
ހިއްސާކުރުމާއި އަދި މިހާރު ކުރިއަށްދާ އަދި ޕްލޭން ކުރެވިފައިވާ ހަރަކާތްތަކުގެ
މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކުރުމާއި އަދި މިސަރަހައްދުތަކުގައި އިންސާނީ ހައްޤުތަކަށް ހުރި
ގޮންޖެހުންތައް ވެސް ހިއްސާ ކުރެވިފައިވެއެވެ.
2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިންމު މަސައްކަތްތައް 139

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
2014 ވަނަ އަހަރުގެ މާލީ ބަޔާން
ހި އު މަ ން ރައި ޓް ސް ކޮމި ޝަ ން އޮ ފް ދަ މޯލްޑި ވް ސް
2014 ވަ ނަ އަ ހަ ރު ގެ ހި ސާ ބު (ރުފި ޔާ އި ން)
ފައި ސާ ލި ބު ނުގޮތާއި ހޭ ދަކު ރެވު ނު ގޮތު ގެ ބަ ޔާ ން
31 ޑި ސެމް ބަރ 2014 ގެ ނި ޔަ ލަ ށް
ޕަ ބްލި ކް ޕަ ބްލި ކް
ބޭ ން ކް އ / ކ ލި ބޭ އެހީ / ޚަ ރަ ދު 1 ބޭ ން ކް އ / ކ ލި ބޭ އެހީ / ޚަ ރަ ދު 1
ނޯ ޓް 2013 2013 2014 2014
ލި ބު ނު ފައި ސާ
އަހަ ރު ފެ ށު ނުއި ރު ހުރި ބާކީ 575,793 512,866
ފާސްކު ރެވު ނު ބަ ޖެ ޓު ން ނެގި ފައި ސާ 22, 214,295 3 - 21, 341,858 -
ދަ އު ލަތު ގެ އާ މް ދަ ނީ ގޮތު ގައި ބަ ލައި ގަ ތް ފައި ސާ 16,597 4 - - -
އެހީ ގެގޮތު ގައި ލި ބު ނު ފައި ސާ 17 - 134,265 - 303,995
ލި ބު ނު ފައި ސާ ގެ ޖު މް ލަ 879,788 21,341,858 647,131 22,230,892
ކު ރެވު ނު ޚަ ރަ ދު
މުވަ އް ޒަ ފު ން ނަ ށް ހި ނގި ޚަ ރަ ދު 15, 565,837 5 - 15, 373,987 -
ޕެ ން ޝަ ނާއި އަދި ވަކި ޚި ދުމަތަ ކަ ށް ނޫ ން ގޮތު ން ދޭ ފައި ސާ 578,254 6 - 611,611 -
ދަތު ރު ފަ ތު ރު ކު ރު މު ގެ ޚަ ރަ ދު 1,375,441 70,211 1, 578,681 7 -
އޮފީ ސް ހި ން ގު މު ގެ ބޭ ނު މަ ށް ހޯ ދާތަ ކެތީ ގެ އަ ގު 183,368 8 - 3,040 252,625
އޮފީ ސް ހި ން ގު މަ ށް ބޭ ނު ންވާ ޚި ދުމަ ތު ގެ ޚަ ރަ ދު 101,688 3,011,450 280,356 3, 480,991 9
ތަ މްރީ ނު ކު ރު މަ ށް ކު ރެވޭ ޚަ ރަ ދު 263,100 488,869 82,298 412,745 10
މަ ރާމާ ތު ކު ރުމާއި ބެ ލެ ހެ އް ޓު މު ގެ ޚަ ރަ ދު 112,216 11 - 41,386 -
ސަ ރުކާ ރު ން ދޭ އެހީ ، އި ޝްތި ރާކާއި އަދި ސަ ބް ސިޑީ ޒް 23,040 12 - 24,024 -
އޮފީ ސް ހި ން ގު މަ ށް ބޭ ނު ންވާ ހަ ރު މު ދާ ހޯ ދުމަ ށްކު ރާ ޚަ ރަ ދު 279,164 13 - 162,466 -
ޚަ ރަ ދު ކު ރެވު ނު ފައި ސާ ގެ ޖު މް ލަ 367,828 21,341,859 432,865 22,214,295
އާ މް ދަ ނީ ގޮތުގައި ލި ބު ނު ފައި ސާގެ ތެ ރެއި ން ޕަ ބްލި ކް ބޭ ން ކް
16,59714 - 31,687 -
އަ ކަ އު ން ޓަ ށް ޖަމާ ކޮ ށް ފައިވާ
ޚަ ރަ ދު ކު ރެވު ނު ފައި ސާ ގެ ޖު މް ލަ (އާ މް ދަ ނީ ގޮ ތު ގައި ޖަމާ ކުރި ފައި ސާ
367,828 21,373,546 432,865 22,230,892
ހި މަ ނައި ގެ ން)
ލި ބު ނު ފައި ސާއި ން ހޭ ދަ ކު ރެވު ނު ވަ ރު ކަނޑާ ބާކީ 511,960 31,687 214,266 16,597
މިހި ސާ ބުތަ އް ތަ އް ޔާ ރުކޮ ށް ހު ށަހަ ޅާ ފައިވަ ނީ އެ އްވެ ސް އޮ ޅުވާ ލު މެ އް ނެތި ހަގީ ގަތާ އެ އްގޮތަ ށެވެ . އެ ކަ މަ ށް ހެކިވެ ހި އު މަ ން ރައި ޓް ސް ކޮމި ޝަ ން ގެ ފަ ރާތު ން ސޮއި ކު ރަ ނީ :
މާލީ ބަޔާން 140

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ހި އު މަ ން ރައި ޓް ސް ކޮމި ޝަ ން އޮ ފް ދަ މޯލްޑި ވް ސް
2014 ވަ ނަ އަ ހަ ރު ގެ ހި ސާ ބު (ރުފި ޔާ އި ން)
ފާސްކު ރެވު ނު ބަ ޖެ ޓާއި އެ ފައި ސާ ހޭ ދަކު ރެވު ނުގޮ ތު ގެ ބަ ޔާ ން
31 ޑި ސެމް ބަރ 2014 ގެ ނި ޔަ ލަ ށް
މަ ޖްލީހު ން
އެ އް އައި ޓަ މު ން އަ ނެ އް ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރުކުރި / ފައި ނަ ލް ބަ ޖެ ޓް ފައި ނަ ލް ބަ ޖެޓާއި
ނޯ ޓް ފާސްކުރި ބަ ޖެ ޓް އާ މް ދަ ނީ / ޚަ ރަ ދު 2014
އައި ޓަ މަ ށް ބަ ދަ ލުކުރި އު ނި ކުރި 2014 ހި ނގި ޚަ ރަ ދު ގެ ތަފާތު
2014
ލި ބު ނު ފިއަ ސާ
ފާސްކު ރެވު ނު ބަ ޖެ ޓް 22,259,898 3 ‐ 2,898,710 22,214,295 25,490,342 3,230,444
ދަޢު ލަތު ގެ އާ މް ދަ ނީ ގޮތު ގައި ބަލާގަތް ފިއަ ސާ 4 ‐ ‐ ‐ ‐ 16,597 ‐
ލި ބު ނު ފައި ސާގެ ޖު މް ލަ 22,259,898 ‐ 2,898,710 22,230,892 25,490,342 3,230,444
ރިކަ ރަ ން ޓް ޚަ ރަ ދު
210 މުވަ އް ޒަ ފު ން ނަ ށް ހި ނގި ޚަ ރަ ދު 15,578,057 5 ‐ 1,106,905 15,565,837 16,672,742 1,094,685
213 ޕެ ން ޝަ ނާއި އަދި ވަކި ޚި ދުމަތަކަ ށް ނޫ ން ގޮތު ން ދޭފައި ސާ 642,054 6 ‐ 101,789 578,254 680,043 37,989
221 ދަތު ރު ފަތު ރުކު ރު މު ގެ ޚަ ރަ ދު 487,089 1,578,681 2,065,770 955,770 100,000 1,010,000 7
222 އޮފީ ސް ހި ންގުމު ގެ ބޭ ނު މަ ށް ހޯ ދާތަ ކެތީ ގެ އަގު 182,040 8 ‐ 33,172 183,368 216,540 34,500
223 އޮފީ ސް ހި ންގުމަ ށް ބޭ ނު ންވާ ޚި ދުމަތު ގެ ޚަ ރަ ދު 993,833 3,480,991 4,474,824 620,100 (120,000) 3,974,724 9
225 ތަ މްރީ ނުކު ރުމަ ށް ކު ރެވޭ ޚަ ރަ ދު 537,023 10 ‐ 181,178 412,745 593,923 56,900
226 މަ ރާމާ ތުކު ރުމާއި ބެ ލެ ހެ އް ޓުމު ގެ ޚަ ރަ ދު (12,216) 112,216 100,000 50,000 20,000 30,000 11
228 ސަ ރުކާ ރު ންދޭ އެހީ، އި ޝްތި ރާކާއި އަދި ސަ ބް ސިޑީ ޒް 30,000 12 ‐ ‐ 6,960 23,040 30,000
ޖު މު ލަ ރިކަ ރަ ން ޓް ޚަ ރަ ދަ ށް ހޭދަކުރި 2,898,710 21,935,132 24,833,842 2,849,944 0 21,983,898
ކެޕި ޓަ ލް ޚަ ރަ ދު
423 އޮފީ ސް ހި ން ގުމަ ށް ބޭ ނު ންވާ ހަ ރުމު ދާ ހޯ ދުމަ ށްކު ރާ ޚަ ރަ ދު 276,000 13 ‐ 279,164 656,500 380,500 ‐
ކެޕ ޓަ ލް ޚަ ރަ ދު (ވާ ރކި ންގ ޕް ރޮ ގް ރެ ސް) ‐ ‐ ‐ ‐ ‐ ‐
ޖު މަ ލް ކެޕި ޓަ ލް ޚަ ރަ ދު 276,000 ‐ 279,164 656,500 380,500 ‐
މުޅި ޖު މް ލަ 22,259,898 ‐ 2,898,710 22,214,295 25,490,342 3,230,444
ޖު މް ލަ ބަ ޖެ ޓް ބާކީ ‐ 2,898,710
މާލީ ބަޔާން 141

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ހި އު މަ ން ރައި ޓް ސް ކޮމި ޝަ ން އޮ ފް ދަ މޯލްޑި ވް ސް
2014 ވަ ނަ އަ ހަ ރު ގެ ހި ސާ ބު (ރުފި ޔާ އި ން)
މި ލްކި އް ޔާ ތު ގެ ބަ ޔާ ން – އެ ސެ ޓް ސް
31 ޑި ސެމް ބަރ 2014 ގެ ނި ޔަ ލަ ށް
ނޯ ޓް 2013 2014
ނޮ ން - ކަ ރަ ން ޓް އެ ސެ ޓް ސް (ހަ ރު މު ދާ)
މެ ޝި ނަރީއާއި އި ކްވި ޕް މަ ން ޓް 2,984,733 3,101,431 13
ކަ ރަ ން ޓް އެ ސެ ޓް ސް 2,984,733 3,101,431
ނަ ގު ދު ފައި ސާ 31,687 16,597 15
ފައި ސާ ނު ދަ އްކާ ހުރި ބި ލްތަ ކަ ށް އަދި ބަ ޖެ ޓަ ށް ލި ބެ ން ޖެހޭ ފައި ސާ 911,431 938,204 16
ކަ ރަ ން ޓް އެ ސެ ޓް ސް ގެ ޖު މް ލަ 943,118 954,801
މި ލްކި އް ޔާ ތު ގެ ޖު މް ލަ 3,927,851 4,056,231
މާލީ ޒި ންމާ ތަ ކު ގެ ބަ ޔާ ން – ލައި ބިލި ޓީ ސް
31 ޑި ސެމް ބަރ 2014 ގެ ނި ޔަ ލަ ށް
ނޯ ޓް 2013 2014
މާލީ ޒި ންމާ ތަ އް
ފައި ސާ ނު ދަ އްކާ ހުރި ބި ލްތަ ކަ ށް އަދި ބަ ޖެ ޓަ ށް ލި ބެ ން ޖެހޭ ފައި ސާ 911,431 938,204 16
މި ނި ސް ޓްރީ އޮ ފް ފި ނޭ ން ސް އެ ން ޓް ރެ ޜަރީ އަ ށް އަ ނބު ރާ ރަ އް ދުކު ރަ ން ޖެހޭ ފައި ސާ 31,687 16,597 15
ހަ ރަ މު ދާ ތަ މް ސީ ލު ކޮ ށްދޭ ދައު ލަތު ގެ ރަ އު ސްމާ ލު 2,984,733 3,101,431 13
މާލީ ޒި ންމާ ތަ ކު ގެ ޖު މް ލަ 3,927,851 4,056,231
މާލީ ބަޔާން 142

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
6.1. މާލީ ބަޔާންތަކާގުޅޭ ނޯޓްތައް
 ތަޢާރަފް
ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް އުފެދުނީ 10 ޑިސެމްބަރ 2003 ގައި
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤަރާރަކުންނެވެ. އަދި އެއަށްފަހު ކޮމިޝަނަށް ޤާނޫނީ ޙައިޘިއްޔަތު ލިބި
ފުރިހަމަ ޤާނޫނީ މުއައްސަސާއަކަށްވީ ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު
6/ 2006) 17 އޯގަސްޓް 2006 ގައި ތަޞްދީޤު ކުރެއްވުމާ ގުޅިގެންނެވެ. 7 އޯގަސްޓް 2008
ގައި ތަޞްދީޤު ކުރެވުނު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 189 ވަނަމާއްދާގައި،
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަކިފަރާތަކަށް ބުރަނުވާ މުސްތަޤިއްލު ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނެއް
އޮންނަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވުމާގުޅިގެން، ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގެ
މަސައްކަތްތައް ހިނގަމުންދަނީ، ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނު، (ޤާނޫނު ނަންބަރު
6/ 2006) ގައިވާ ގޮތުގެމަތީންނެވެ. ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްއަކީ
އަމިއްލަނަމުގައި ދަޢުވާކުރުމާއި، ދަޢުވާލިބުމުގެ ބާރު ލިބިފައިވާ، އަމިއްލަނަމުގައި މުޢާމަލާތު
ކުރުމުގެ ޙައިޘިއްޔަތު ލިބިފައިވާ އަދި ވަކިސިއްކައެއް އޮންނަ މިނިވަން ޤާނޫނީ ޝަޚްޞެކެވެ.
މިކޮމިޝަން ހިންގުމަށްބޭނުންވާ ފައިސާ ލިބެނީ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުންނެވެ. މިބަޔާނަކީ ކޮމިޝަންގެ
އާމްދަނީ ޚަރަދާއި މިލްކިއްޔާތާއި، މާލީ ޒިންމާތަކާ ބެހޭ ހިސާބު، އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ
މަޝްވަރާއާއެކު، ކޮމިޝަނުން ހަދާ ޤަވާޢިދުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިންލިޔެ ބަލަހައްޓާ އޮޑިޓް ކުރުމަށްފަހު
އެކުލަވާލާފައިވާ މާލީ ބަޔާނެކެވެ.
 ހިސާބު ބަލަހައްޓައި އެކުލަވާލުމުގެ މައިގަނޑު ސިޔާސަތުތަކުގެ ޚުލާޞާ
2014 ވަނަ އަހަރުގެ މާލީ ބަޔާންތައް ތައްޔާރުކުރުމުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ ހިސާބު ބެލެހެއްޓުމުގެ
މައިގަނޑު ސިޔާސަތުތައް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިއެވަނީއެވެ. އެނޫން ތަފާތު ގޮތަކަށް
ބޭނުންކުރެވިފައިވާނަމަ، އެކަން ބަޔާންކޮށްފައިވާނެއެވެ.
 ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތް
މާލީ ބަޔާންތައް ތައްޔާރުކުރުމުގައި އަގުތައް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ [ހިސްޓޮރިކަލް ކޮސްޓް
]
ކޮންވެންޝަން އާ އެއްގޮތްވާގޮތުން އެމުޢާމަލާތެއް ހިނގިއިރުގެ އަގު ބަޔާންކުރާ އުޞޫލުންނެވެ.
މިގޮތުން ހަރުމުދަލާއި، އަދި އެހެން އަރަންޏާއި ދަރަންޏާއި ރައުސުލްމާލުގެ އަގު ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ
އެއެއްޗެއް ހޯދިއިރުގެ އަގުގައެވެ.
މާލީ ހިސާބުތައް ތައްޔާރުކޮށްފައިވަނީ ދަޢުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަމްބަރ)2006 /3
އާ ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތު ގަވާއިދުގެ ބާބު 12 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތީން ކޮމިޝަންގެ
އާމްދަނީއާ، ޚަރަދާއި، މިލްކިއްޔާތާއި، މާލީޒިންމާތަކާބެހޭ ހިސާބުތައް އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕަބްލިކް
ސެކްޓަރ އެކައުންޓިންގ ސްޓޭންޑަރޑް ބޯޑުން ނެރެ ޝާއިޢު ކޮށްފައިވާ އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕަބްލިކް
ސެކްޓަރ އެކައުންޓިންގ ސްޓޭންޑަރޑް(އިޕްސަސް) އާ އެއްގޮތަށް ކޭޝް ބޭސިސްއަށެވެ.
މާލީ ބަޔާން 143

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
[ފައިސާ ލިބުނު ގޮތާއި ހޭދަ ކުރެވުނު ގޮތުގެ ބަޔާން] ގައި ލިބުނު ފައިސާގެ ގޮތުގައި
ހިމަނާފައިވާނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން 2014 ވަނަ އަހަރަށް ފާސްކުރި ކޮމިޝަނުގެ ބަޖެޓުން
ކޮމިޝަނުގެ ޚަރަދުތަކަށް ހޭދަކުރެވިފައިވާ ފައިސާ އާއި އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013 (ޤާނޫނު
ނަންބަރު 2013)13/2013 ޑިސެންބަރު 23 ގައި ތަސްދީޤުކުރުމާއި ގުޅިގެން މިޤާނޫނުގެ 44
ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްއަށް ލިބިދީފައިވާ
ބާރުގެ ދަށުން، މިކޮމިޝަނުން އަދާކުރަންޖެހޭ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ
ހޯދުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ އާއެކު މަޝްވަރާކުރުމުން އެމިނިސްޓްރީއިން
އިތުރު ކޮށްދީފައިވާ ފައިސާއާއި އެހެނިހެން ފަރާތްތަކުން ކޮމިޝަނަށް ލިބިފައިވާ ފައިސާ އެވެ.
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރެވުނު ބަޖެޓުން ނެގޭ ފައިސާ ފިޔަވައި ކޮމިޝަނަށް ލިބޭ ނުވަތަ
ބަލައިގަންނަ ފައިސާއަކީ ދަޢުލަތުގެ ޢާމްދަނީއެއްކަމުން މިފައިސާ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް
އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ސިންގަލްޓްރެޜަރީ އެކައުންޓަށް ޖަމާކޮށްފައިވާނެއެވެ.
އޮފީހަށް އަނބުރާ ލިބެންޖެހޭ ފައިސާވެސް އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައިވަނީ ނަގުދު ފައިސާގެ
ގޮތުގައި ކޮމިޝަނަށް ލިބުމުންނެވެ.
މާލީ ބަޔާންތައް ތައްޔާރުކުރުމުގައި އަގުތައް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ [ހިސްޓޮރިކަލް ކޮސްޓް
]
ކޮންވެންޝަން އާ އެއްގޮތްވާގޮތުން އެމުޢާމަލާތެއް ހިނގިއިރުގެ އަގު ބަޔާންކުރާ އުޞޫލުންނެވެ.
މިގޮތުން ހަރުމުދަލާއި، އަދި އެހެން އަރަންޏާއި ދަރަންޏާއި ރައުސުލްމާލުގެ އަގު ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ
އެއެއްޗެއް ހޯދިއިރުގެ އަގުގައެވެ.
 ބޭރުގެ ޖަމްޢިއްޔާތަކުން ލިބޭ ހިލޭ އެހީ
ބޭރުގެ ޖަމްޢިއްޔާ ޖަމާޢަތްތަކުން ހިލޭއެހީގެ ގޮތުގައި ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނަށް ލިބިފައިވާ
ނަގުދުފައިސާއާއި ނަގުދުފައިސާގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭ ތަކެތި، [ފައިސާލިބުނުގޮތާއި ހޭދަކުރެވުނު ގޮތުގެ
[ ]ލި [
ބަޔާން ގައި ބޭއެހީ/ ޚަރަދު މިނަމުގައިވާ ކޮލަމުގައިވާނެއެވެ. އަދި އެހީދޭ ފަރާތްތަކުން
ކޮމިޝަންގެ ލާބައާއި މަންފާއަށްޓަކައި އެހެން ފަރާތަކަށް ފައިސާއެއް ދައްކާފައިވާނަމަ އެފައިސާވެސް
މާލީ ބަޔާންތަކުގެ ނޯޓްތަކުގައި ހިމަނާފައިވާނެއެވެ.
 ބޭރުފައިސާއިން ހިންގޭ މުޢާމަލާތު
މާލީ ބަޔާންތަކުގައި ބޭނުންކުރެވިފައިވާ ތަކެތި އަގުކޮށް ބަޔާން ކުރެވިފައިވާނީ ދިވެހިރުފިޔާ
އިންނެވެ. އެއީ ދިވެހި ރުފިޔާއަކީ މިކޮމިޝަނުން މުޢާމަލާތު ކުރުމަށް ބޭނުން ކުރާ
ފައިސާކަމުގައިވާތީއެވެ.
ބޭރުފައިސާގެ މުޢާމަލާތުތައް ހިސާބުކޮށްފައިވަނީ އެމުޢާމަލާތެއް ހިނގި ތާރީޚުގެ އެމެރިކާ
ޑޮލަރަކަށްޖެހޭ ދިވެހި ރުފިޔާގެ އެކްސްޗޭންޖް ރޭޓްގައެވެ. ބޭރު ފައިސާގެ އަރަންޏާއި
ދަރަންޏެއްވާނަމަ އޭގެ ބާކީތައް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަހަރު ނިމޭ ތާރީޚުގެ އެކްސްޗޭންޖް ރޭޓްގައެވެ.
މިނޫންގޮތަކަށް އަގުކޮށްފައިވާނީ ކުރިޔަށް އެއްބަސްވެފައިވާ އެއްބަސްވުން ތަކުގައެވެ.
މާލީ ބަޔާން 144

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
 ކޮމިޝަނަށް ގަނެފައި ބަހައްޓައިގެން ބޭނުންކުރުމަށް ހޯދުނު ތަކެއްޗާއި ޚިދުމަތްދިނުމުގެ ބޭނުމަށް
ހޯދުނުތަކެތި
އޮފީސް ހިންގުމަށް ހޯދޭ ތަކެތި ބަޔާންކުރެވިފައިވަނީ ގަތްއަގުގައެވެ. އޮފީހަށް ގަނެފައި
ބަހައްޓައިގެން ބޭނުންކުރުމަށް ހޯދާ ތަކެތި ވާނީ ކެޕިޓަލައިޒް ނުކޮށް ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި
ހިމަނާފައެވެ. އަދި ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭނީ ތަކެތި ގަތުމުން ކަމަށާއި، އެތަކެތި ބޭނުންކުރުމުން
ނޫންކަމުން، އަހަރު ނިމުނު އިރު ބޭނުންނުކޮށް ހުރި ތަކެތި ހިސާބުތަކުގައި ހިމަނާފައެއް
ނުވާނެއެވެ.
އޮފީސް ހިންގުމަށް ހޯދޭ ތަކެތި ބަޔާންކުރެވިފައިވަނީ ގަތްއަގުގައެވެ. އޮފީހަށް ގަނެފައި
ބަހައްޓައިގެން ބޭނުންކުރުމަށް ހޯދާ ތަކެތި ވާނީ ކެޕިޓަލައިޒް ނުކޮށް ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި
ހިމަނާފައެވެ.
 މިލްކިއްޔާތު އަދި މާލީޒިންމާ ތަކުގެ ބަޔާންތަކުގެ ތާރީޚަށްފަހު ހިނގާފައިވާ ކަންތައް
މިލްކިއްޔާތު އަދި މާލީޒިންމާ ތަކުގެ ބަޔާންތަކުގެ ތާރީޚަށްފަހު ހިނގާފައިވާ މުޢާމަލާތްތަކުގެ
ތެރެއިން، އެ މުޢާމަލާތްތަކުގެ ބޮޑުކުޑަމިނަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އެކަށީގެންވާގޮތަށް މި މާލީބަޔާންތަކަށް
ބަދަލުގެނެސްފައިވާނެއެވެ.
 މާލީ ޒިންމާތައް
މާލީ ޒިންމާތައް ބަޔާން ކުރެވިފައިވާނީ އޭގެ އަގުގައެވެ. މާލީ ޒިންމާގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ޢަދަދު ތަކަކީ 31 ޑިސެމްބަރ 2014 ނިމުނު އިރު ކޮމިޝަނުގައި ހުރި މިނިސްޓްރީ އޮފް
ފައިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް އަނބުރާ ރައްދުކުރަންޖެހޭ ފައިސާއާއި، ކޮމިޝަނުގައި
ބޭނުންކުރެވޭ ހަރުމުދާ ތަމްސީލު ކޮށްދޭ ދައުލަތުގެ ރައުސްމާލެވެ.
 ލިބުނުފައިސާ
"ފައިސާ ލިބުނުގޮތާއި ހޭދަކުރިގޮތުގެ ބަޔާން" ގައި ލިބުނުފައިސާގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައި އެވަނީ
2014 ވަނައަހަރަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކޮމިޝަނަށް ފާސްކުރި ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން
ޚަރަދުކުރެވިފައިވާ ފައިސާއާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއިން ކޮމިޝަންގެ
ބަޖެޓަށް އިތުރުކޮށްދީފައިވާ ފައިސާ އަދި އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން ކޮމިޝަނަށް ލިބިފައިވާ ފައިސާއެވެ.
ކޮމިޝަނަށް ލިބޭ ފައިސާގެ ތެރެއިން ބަޖެޓް ފައިސާފިޔަވައި އެކިގޮތްގޮތުން ދައުލަތުގެ އާމްދަނީގެ
ގޮތުގައި ލިބޭ ފައިސާ އަކީ ކޮމިޝަނުގެ ބޭނުންތަކަށް ޚަރަދުކުރުމުގެ ހުއްދަ އޮންނަ
ފައިސާއެއްނޫންކަމުން މިފަދަ ފައިސާ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެން ޓްރެޜަރީގެ ކޮންސޮލިޑޭޓެޑް
ރެވެނިޔު ފަންޑަށް ޖަމާކުރެވިފައިވާނެއެވެ. އަދި އަހަރު ނިމުނު އިރު މިގޮތަށް ޖަމާ ނުކުރެވި ހުރި
ފައިސާ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް ރައްދުކުރަންޖެހޭ ފައިސާއެއްގެ ގޮތުގައި
ހިސާބުތަކުގައި ހިމަނާފައިވާނެއެވެ.
 ނަގުދު ފައިސާ
މާލީ ބަޔާން 145

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ނަގުދު ފައިސާގެ ގޮތުގައި ހިސާބުތަކުގައި ދައްކާފައިއެވަނީ ކޮމިޝަނުގައި ގެންގުޅޭ ޕެޓީކޭޝް
ފައިސާގެ ބާކީއާއި ކޮމިޝަނުން ކުރި ދަތުރުތަކުން ޚަރަދުނުވެ އަނބުރާ ލިބި ޖަމާނުކޮށް ހުރި
ފައިސާއެވެ. މިފައިސާގެ ތެރެއިން ޕެޓީކޭޝް ފައިސާއަކީ ކޮންމެ މާލީ އަހަރެއް ފެށޭއިރު
މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް ޖަމާކުރަންޖެހޭ ފައިސާއެކެވެ.
 ކޮމްޕެރެޓިވްސް
މިއަހަރުގެ ހިސާބުތަކުގައި 2014 ވަނައަހަރުގެ އިތުރަށް 2013 ވަނައަހަރުގެ މަޢުލޫމާތު
ހިމެނިފައިވާނެއެވެ.
 ބަޖެޓްގެ މަޢުލޫމާތު
މި ހިސާބުތަކުގައި އެކުލެވިފައިވާނީ 2014 ވަނަ އަހަރު މަޖިލީހުން ފާސް ކުރެއްވި ބަޖެޓުން،
މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ އިން މިކޮމިޝަންގެ ބަޖެޓަށް އިތުރުކޮށްފައިވާ
3,230,444 ރުފިޔާ އާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ މެމޯ ނަމްބަރު
MEMO(13-E1/13/2014/1170,1302,1462)އިން އެކި ފަހަރު މަތިން އުނިކޮށްފައިވާ
އެންމެ ފަހުގެ ބަޖެޓެވެ. މަލީ އަހަރު ނިމުނު އިރު ކޮމިޝަންގެ ފައިނަލް ބަޖެޓާއި ހިނގި ޚަރަދުގެ
ތަފާތުގެ ގޮތުގައިވާ ފައިސާގެ ތެރޭގައި 2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ބޭނުންވާ އެކިއެކި
ޚިދުމަތާއި ތަކެއްޗާއި އަދި ކޮމިޝަންގެ 2014 ވަނަ އަހަރުގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ތަންފީޒުކުރުމަށް
އެކިފަރާތްތަކާ ހަވާލުކުރެވި އަދި ޚިދުމަތް ހޯދިފައިވާ މަސައްކަތްތަކުގެ އަގަށް ކޮމިޝަނުން
ދައްކަންޖެހޭ 1,055,690 ރުފިޔާ ހިމެނެއެވެ. އަދި މިފައިސާ ދޫކޮށް ދިނުމަށް އެދި
މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ އަށް ލިޔުމުން، އެ މިނިސްޓްރީގެ ނަންބަރު
13-B1/168/2015/8,13,41,38 ސިޓީތަކުން މިފައިސާ 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓަށް
ވަނީ އިތުރުކޮށްދެއްވާފައެވެ.
މާލީ ބަޔާން 146

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ހި އު މަ ން ރައި ޓް ސް ކޮމި ޝަ ން އޮ ފް ދަ މޯލްޑި ވް ސް
2014 ވަ ނަ އަ ހަ ރު ގެ ހި ސާ ބު (ރުފި ޔާ އި ން)
މާލީ ބަ ޔާ ންތަކާ ގު ޅޭ ނޯ ޓްތަ އް
31 ޑި ސެ މް ބަރ 2014 ގެ ނި ޔަ ލަ ށް
3. ރަ އް ޔަ ތު ން ގެ މަޖިލީ ހު ން ފާސް ކުރި ބަ ޖެ ޓު ން ނެގި ފައި ސާ
ތަ ފް ޞީ ލް 2013 2014
ރަ އް ޔަ ތު ން ގެ މަޖިލީހު ން ހި އު މަ ން ރައި ޓް ސް ކޮމި ޝަ ނަ ށް ފާސްކުރި ބަ ޖެ ޓް 17,374,901 22,259,898
ރަ އް ޔަ ތު ން ގެ މަޖިލީހު ން ހި އު މަ ން ރައި ޓް ސް ކޮމި ޝަ ނަ ށް ފާސްކުރި ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރުކުރި 3,944,438 3,230,444
ރަ އް ޔަ ތު ން ގެ މަޖިލީހު ން ހި އު މަ ން ރައި ޓް ސް ކޮމި ޝަ ނަ ށް ފާސްކުރި ބަ ޖެ ޓު ން ނެގި 21,341,858 22,214,295
ބަ ޖެ ޓު ގައި ބޭ ނު ން ނުކޮ ށް ހު ރި ފައި ސާ (22,519) 3,276,047
މި ނި ސް ޓްރީ އޮ ފް ފި ނޭ ން ސް އެ ން ޓް ރެ ޜަރީ އަ ށް އަ ނބު ރާ ރަ އް ދުކު ރަ ން ޖެހޭ ފައި ސާ (ދައު ލް ތު ގެ އާ މް ދަ ނީ ގޮ ތު ގައި ބެ ލެވޭ ފައި ސާ) - -
ބަ ޖެ ޓް ބާކީ (22,519) 3,276,047
-4 ދަޢު ލަ ތު ގެ އާ މް ދަ ނީ ގޮ ތު ގައި ބަ ލައި ގަ ތް ފައި ސާ
ތަ ފް ޞީ ލް 2013 2014
ވޭތުވެދި ޔަ އަހަ ރު ގެ ބަ ޖެ ޓު ން އަ ނބު ރާ ލި ބު ނު 27,593 16,385
ހަ ރުމު ދާ ވި އް ކައި ގެ ން ލި ބު ނު ފައި ސާ - 4,089
ވޭތުވެ ދި ޔަ އަހަ ރު ގެ ޖަމާ ނު ކު ރެވި ހުރި ޕެ ޓީ ކޭ ޝް ފައި ސާ 5 212
ޖު މު ލަ 31,687 16,597
-5 މުވަ އް ޒަ ފު ން ނަ ށް ހި ނގި ޚަ ރަ ދު
މަޖިލީހު ން ފާސްކުރި އެ އް އައި ޓަ މު ން އަ ނެ އް ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރު ކުރި /
ތަ ފް ޞީ ލް ފައި ނަ ލް ބަ ޖެ ޓް 2014 ހި ނގި ޚަ ރަ ދު 2014 ޚަ ރަ ދު 2013
ބަ ޖެ ޓް 2014 އައި ޓަ މަ ށް ބަ ދަ ލު ކުރި އު ނި ކުރި
211000 މު ސާ ރައާއި އުޖޫރަ 9,272,200 - 8,865,186 9,115,531 9,814,900 542,700
211002 އި ތު ރު ގަޑީ ގެ މަ ސައް ކަތަ ށްދޭ ފައި ސާ 968,142 798,601 587,045 27,135 200,000 359,910
212005 ރަމަ ޟާ ން މަ ހު ގެ މު ނާ ސަ ބަތު ގައި ދޭޚާ އް ސަ ޢި ނާ ޔަ ތް 255,050 - 247,600 255,233 275,150 20,100
212009 މުވަ އް ޒަ ފު ން ގެ މަޤާ މު ގެގޮ ތު ން ދޭޚާ އް ޞަ އެ ލަވަ ން ސް 92,400 - - 91,800 92,400 92,400
212014 މުވަ އް ޒަ ފު ނާއި ،މުވަ އް ޒަ ފު ން ގެ އަ ނބި ދަރީ ން ގެ ލިވި ންގ އެ ލަވަ ން ސްއާއި ފިމެލީ އެ ލަވަ ން ސް 2,906,061 2,948,800 3,049,850 216,000 (202,150) 3,036,000
212017 އަހަރީ ޗު އް ޓީ ކެ ން ސަ ލްވާ ދުވަ ސްތަ ކަ ށް ދޭފައި ސާ - - - - 13,800 -
212024 ފޯން އެ ލަވަ ން ސް 117,000 - 117,983 123,500 117,750 750
212025 ރި ސްކް އެ ލަވަ ން ސް - - 36,000 36,000 - -
212027 ސަ ރވި ސް އެ ލަވަ ން ސް 2,428,440 - 2,219,304 2,249,566 2,680,440 252,000
212999 އެ ހެ ނި ހެ ން ގޮ ތްގޮ ތު ން މު އަ އް ޒަ ފު ން ނަ ށް ދޭފައި ސާ 2,150 17,057 - 25,858 25,786 19,207
(ގަޑީލާރި) - - - - (67,947) (57,381)
ޖު މު ލަ 15,578,057 - 15,373,987 15,565,837 16,672,742 1,094,685
ނޯ ޓް
ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރު ކުރި ފައި ސާ ގެ ގޮ ތު ގައި ވަ ނީ މި ނި ސް ޓްރީ އޮ ފް ފި ނޭ ން ސް އެ ން ޑް ޓް ރެ ޜަރީ ގެ ނަ ން ބަރ B-13/18/2014/168 ސިޓީ ން 2014 ވަ ނަ އަ ހަ ރު ގެ ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރުކޮ ށްދަ ފީއިވާ ފައި ސާ އެ ވެ .
-6 ޕެ ން ޝަ ނާއި މު ސްކުޅި ކު ރަ އްވާ މުވަ އް ޒަ ފު ން ނަ ށާއި ، އަދި ވަކި ޚި ދުމަ ތަ ކަ ށް ނޫ ންގޮ ތްގޮ ތު ން ދޭ ފައި ސާ
މަޖިލީހު ން ފާސްކުރި އެ އް އައި ޓަ މު ން އަ ނެ އް ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރު ކުރި /
ތަ ފް ޞީ ލް ފައި ނަ ލް ބަ ޖެ ޓް 2014 ހި ނގި ޚަ ރަ ދު 2014 ޚަ ރަ ދު 2013
ބަ ޖެ ޓް 2014 އައި ޓަ މަ ށް ބަ ދަ ލު ކުރި އު ނި ކުރި
213001 ޕެ ން ޝަ ން ގެ ފައި ސާ 642,054 - 611,611 578,254 680,043 37,989
ޖު މު ލަ 642,054 - 611,611 578,254 680,043 37,989
މާލީ ބަޔާން 147

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
-7 ދަތު ރު ފަ ތު ރު ކު ރު މު ގެ ޚަ ރަ ދު
މަޖިލީ ހު ން ފާސް ކު ރި އެ އް އައި ޓަ މު ން އަ ނެ އް ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރު ކު ރި /
ތަ ފް ޞީ ލް ފައި ނަ ލް ބަ ޖެ ޓް 2014 ހި ނގި ޚަ ރަ ދު 2014 ޚަ ރަ ދު 2013
ބަ ޖެ ޓް 2014 އައި ޓަ މަ ށް ބަ ދަ ލު ކު ރި އު ނި ކު ރި
221001 ރާ އްޖޭގެ އެ ތެ ރޭ ގައި ކަ ނޑު މަ ގު ން ކު ރާ ދަތު ރު ޙަ ރަ ދު 500,000 - 294,488 536,855 1,012,990 512,990
221002 ރާ އްޖޭގެ އެ ތެ ރޭ ގައި އެ އް ގަ މު މަ ގު ން ކު ރާ ދަތު ރު ޙަ ރަ ދު 10,000 - 18,908 48,925 20,000 10,000
221003 ރާ އްޖޭގެ އެ ތެ ރޭ ގައި ވައި ގެ މަ ގު ން ކު ރާ ދަތު ރު ޙަ ރަ ދު 450,000 - 928,590 712,310 882,780 432,780
221004 ރާ އްޖޭން ބޭ ރަ ށްކު ރާ ދަތު ރު ޚަ ރަ ދު 100,000 50,000 - 133,456 280,592 150,000
ޖު މު ލަ 1,375,441 1,578,681 2,065,770 955,770 100,000 1,010,000
ނޯ ޓް
ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރު ކުރި ފައި ސާ ގެ ގޮ ތު ގައި ވަ ނީ މި ނި ސް ޓްރީ އޮ ފް ފި ނޭ ން ސް އެ ން ޑް ޓް ރެ ޜަރީ ގެ ނަ ން ބަރ B-13/18/2014/168 ސިޓީ ން 2014 ވަ ނަ އަ ހަ ރު ގެ ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރުކޮ ށްދަ ފީއިވާ ފައި ސާ އެ ވެ .
-8 އޮފީ ސް ހި ން ގު މު ގެ ބޭ ނު މަ ށް ހޯ ދާ ތަ ކެތީ ގެ އަ ގު
މަޖިލީ ހު ން ފާސް ކު ރި އެ އް އައި ޓަ މު ން އަ ނެ އް ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރު ކު ރި /
ފައި ނަ ލް ބަ ޖެ ޓް 2014 ހި ނގި ޚަ ރަ ދު 2014 ޚަ ރަ ދު 2013
ތަ ޞީ ބަ ޖެ ޓް 2014 އައި ޓަ މަ ށް ބަ ދަ ލު ކު ރި އު ނި ކު ރި
ފް ލް
222001 ލި ޔެކި ޔުމާއި ބެހޭ ގޮތު ން ހޯ ދާތަ ކެތި 130,000 - 177,144 115,607 161,500 31,500
222002 އި ންފޮމޭޝަ ން ޓެކް ނޮލޮޖީ އާއި ބެހޭ ގޮތު ން ހޯ ދާ ތަ ކެތި 15,000 - 34,890 20,573 18,000 3,000
222004 އޮފީ ހު ގެ ޚި ދުމަ ތު ގައި އު ޅޭވަ ގުތު ގައި އޮފީ ހު ގައި ދެވޭ ކެ އުމާއި ސައި ފަ ދަ ތަ ކެތި 10,000 - - 10,358 24,431 10,000
222005 އި ލެކް ޓްރިކާ ބެހޭގޮތު ން ހޯ ދާތަ ކެތި 10,000 - - 9,240 678 10,000
222008 ކު ނިކަހާ ފޮޅާ ސާ ފުކު ރުމަ ށް ހޯ ދާ ތަ ކެތި 10,000 - - 18,590 3,277 10,000
222009 ހިފާގެ ން ގު ޅޭ ތަ ކެތި ހޯ ދުމަ ށް 2,040 - - 2,021 2,040 -
222011 ދޮ ރުފޮތި ، މޭޒުފޮތި އަދި ދި ދަ ފަ ދަ ފޮތީ ގެ ބާވަ ތްތަ އް ހޯ ދުމަ ށް - - - 2,453 -
222999 އެ ހެ ނި ހެ ން ގޮ ތްގޮތު ން ހޯ ދާ ތަ ކެތި 5,000 - - 2,402 14,328 5,000
ޖު މް ލަ 182,040 - 252,625 183,368 216,540 34,500
ނޯ ޓް
ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރު ކުރި ފައި ސާ ގެ ގޮ ތު ގައި ވަ ނީ މި ނި ސް ޓްރީ އޮ ފް ފި ނޭ ން ސް އެ ން ޑް ޓް ރެ ޜަރީ ގެ ނަ ން ބަރ B-13/18/2014/168 ސިޓީ ން 2014 ވަ ނަ އަ ހަ ރު ގެ ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރުކޮ ށްދަ ފީއިވާ ފައި ސާ އެ ވެ .
-9 އޮފީ ސް ހި ން ގު މަ ށް ބޭ ނު ންވާ ޚި ދު މަ ތު ގެ ޚަ ރަ ދު
މަޖިލީ ހު ން ފާސް ކު ރި އެ އް އައި ޓަ މު ން އަ ނެ އް ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރު ކު ރި /
ތަ ޞީ ފައި ނަ ލް ބަ ޖެ ޓް 2014 ހި ނގި ޚަ ރަ ދު 2014 ޚަ ރަ ދު 2013
ފް ލް ބަ ޖެ ޓް 2014 އައި ޓަ މަ ށް ބަ ދަ ލު ކު ރި އު ނި ކު ރި
223001 ޓެ ލެފޯން ، ފެ ކް ސް އަދި ޓެ ލެކް ސް 100,000 - 171,261 147,084 113,500 13,500
223002 އި ލެކް ޓްރިކް ފީ ގެ ޚަ ރަ ދު 617,400 - 548,454 572,220 689,400 72,000
223003 ބޯ ފެ ނާއި ފާޚާ ނާ ގެ ޚި ދު މަ ތު ގެ އަ ގުދި ނު މަ ށް ކު ރާޚަ ރަ ދު 28,800 - 18,182 35,817 32,400 3,600
223004 ލީ ޒް ލައި ނާއި އި ން ޓަ ނެ ޓް ގެ ޚަ ރަ ދު 180,000 - 229,418 246,564 396,000 216,000
223005 ޢިމާ ރާތު ގެ ކު އް ޔާއި ބިމު ގެ ކުލި 1,860,000 - - 1,320,000 1,520,000 1,860,000
223006 ތަ ކެތީ ގެ ކުލި 1,200 - - 1,200 - -
223007 ޢިމާ ރާތާއި ތަ ންތާ ނގެ ސެކި އުރި ޓީ ބެ ލެ ހެ އް ޓު މު ގެ ޚަ ރަ ދު - - - - - -
223008 އޮފީ ސް ޢިމާ ރާ ތް ފޮޅާ ސާ ފު ކު ރު މު ގެ ޚި ދުމަތަ ށް ދޭ ފައި ސާ އާއި ކު ނީފީ 54,000 - 27,030 34,980 54,000
223009 ޕޯސްޓޭ ޖާއި މެ ސެ ޖް ޚަ ރަ ދު 5,000 - - 4,454 3,118 5,000
223010 އޮފީ ސް ޒީ ނަތް ތެރި ކު ރުމަ ށް ހޯ ދާތަ ކެތި 8,574 - - 6,999 5,905 8,574
223011 ދޮ ރުފޮތި ، މޭޒުފޮތި އަދި ދި ދަ ފަ ދަ ފޮތީ ގެ ބާވަ ތްތަ އް ހޯ ދުމަ ށް 5,000 - - 5,000 - -
223012 ޖަ ލް ސާ އަދި ސެމި ނަރ ފަ ދަކަ ންތަ އްތަކަ ށް ކު ރާޚަ ރަ ދު 20,000 - - 4,047 350 20,000
223013 އެކި އެކި ރަ ސްމީ މު ބާ ރާތް ތަކާއި މު ނާ ސަ ބަތު ފާހަ ގަ ކު ރުމަ ށް ކު ރާ ޚަ ރަ ދު - - - - 12,000 187,394
223014 އި ޖްތިމާޢީ ތަ ރަ އްޤީ ގެ އެކި އެކި ޕް ރޮ ގް ރާ މްތަ އް ހި ން ގު މު ގެ ޚަ ރަ ދު (120,000) 800,000 - 269,985 283,463 680,000
223016 ކޮ ން ސަ ލް ޓެ ން ސީ ޚި ދުމަތާއި ، ތަ ރު ޖަމާ ކު ރު ން ފަ ދަ ޚި ދުމަ ތު ގެ އަ ގަ ށްދޭ ފައި ސާ 75,000 - 7,559 147,530 375,000 300,000
223017 މެ ހުމާ ނު ން ނަ ށް މެ ހުމާ ން ދާރީ އަ ދާކު ރުމަ ށް ކު ރާޚަ ރަ ދު - - - - 4,013 1,394
223019 އެކިކަ ންކަ މަ ށް ސަ ރުކާ ރަ ށް ދައްކަ ން ޖެހޭ އަ ހަރީފީތަ އް 6,000 - - 6,000 - 10,016
223020 ޢާ ން މު ފައި ދާ އަ ށް ޗާ ޕުކު ރާ ތަ ކެތީ ގެ ޚަ ރަ ދު 50,000 - 25,385 158,133 65,000 15,000
223024 ބޭ ންކްޗާ ޖާއި ކޮމި ޝަ ން ގެ ގޮތު ގައި ދައްކާ ފައި ސާ - - - 5,537
223025 އި ން ޝުއަ ރެ ން ސް ޚި ދުމަ ތު ގެ އަ ގު އަ ދާ ކު ރު ން 160,000 - - 330,771 131,383 160,000
223999 އެ ހެ ނި ހެ ން ގޮ ތްގޮތު ން ހޯ ދާ ތަ ކެތި 3,750 - - 21,877 122 3,750
ޖު މް ލަ 3,011,450 3,480,991 4,474,824 620,100 (120,000) 3,974,724
ނޯ ޓް
ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރު ކުރި ފިއަ ސާ ގެ ގޮ ތު ގައި ވަ ނީ މި ނި ސް ޓްރީ އޮ ފް ފި ނޭ ން ސް އެ ން ޑް ޓް ރެ ޜަރީ ގެ ނަ ން ބަރ B-13/18/2014/168 ސިޓީ ން 2014 ވަ ނަ އަ ހަ ރު ގެ ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރުކޮ ށްދަ ފީއިވާ ފައި ސާ އެ ވެ .
މާލީ ބަޔާން 148

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
-10 ތަ މް ރީ ނު ކު ރު މަ ށް ކު ރެވޭ ހޭ ދަ
މަޖިލީހު ން ފާސްކުރި އެ އް އައި ޓަ މު ން އަ ނެ އް ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރު ކުރި /
ތަ ފް ޞީ ލް ފައި ނަ ލް ބަ ޖެ ޓް 2014 ހި ނގި ޚަ ރަ ދު 2014 ޚަ ރަ ދު 2013
ބަ ޖެ ޓް 2014 އައި ޓަ މަ ށް ބަ ދަ ލު ކުރި އު ނި ކުރި
225001 ސްކޮ ލަ ރޝި ޕް ، ފެލޯޝި ޕް ގައި ދާމީ ހު ން ގެ ފައި ސާ 532,523 - - 479,641 310,894 532,523
225002 ކު ރު މު އް ދަތު ގެ ޓް ރޭ ނި ން ގއާއި ސް ޓަޑީ ޓުއާ ސްގައި ދާމީ ހު ން ގެ ޚަ ރަ ދު - - - 9,228 18,456
225003 ވާ ރކް ޝޮ ޕް ފަ ދަކަ ންތަ އްތަކަ ށް ކު ރާ ޚަ ރަ ދު - - - - 2,567 -
225004 ރާ އްޖޭގައި ހި ންގާ އެކި އެކި ޓް ރޭ ނި ންގ ކޯ ސްތަކު ގައި ބައިވެ ރިވު މަ ށް ދޭ ފައި ސާ - - - - - -
225005 ރާ އްޖޭގައި އެކި އެކި ޓް ރޭ ނި ންގ ކޯ ސްތަ އް ހި ން ގު މަ ށް ކު ރާ ޚަ ރަ ދު - - - - 80,827
225006 އޮފީ ސް މުވަ އް ޒަ ފު ން ނަ ށް ޚާ އް ޞަކޮ ށް ގެ ން ހި ންގޭ ޓް ރޭ ނި ން ގގެ ޚަ ރަ ދު 4,500 - 61,400 56,900 - -
ޖު މު ލަ 537,023 - 488,869 412,745 593,923 56,900
ނޯ ޓް
ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރު ކުރި ފިއަ ސާ ގެ ގޮ ތު ގައި ވަ ނީ މި ނި ސް ޓްރީ އޮ ފް ފި ނޭ ން ސް އެ ން ޑް ޓް ރެ ޜަރީ ގެ ނަ ން ބަރ B-13/18/2014/168 ސިޓީ ން 2014 ވަ ނަ އަ ހަ ރު ގެ ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރުކޮ ށީްދަ ފިއވާ ފައި ސާ އެ ވެ .
-11 މަ ރާމާ ތު ކު ރުމާ އި ބެ ލެ ހެ އް ޓު މު ގެ ޚަ ރަ ދު
މަޖިލީހު ން ފާސްކުރި އެ އް އައި ޓަ މު ން އަ ނެ އް ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރު ކުރި /
ތަ ފް ޞީ ލް ފައި ނަ ލް ބަ ޖެ ޓް 2014 ހި ނގި ޚަ ރަ ދު 2014 ޚަ ރަ ދު 2013
ބަ ޖެ ޓް 2014 އައި ޓަ މަ ށް ބަ ދަ ލު ކުރި އު ނި ކުރި
226002 މީހު ން ދިރި އު ޅު ން ނޫ ން ބޭ ނު ންތަކަ ށް ބި ނާކު ރާ ޢިމާ ރާތް މަ ރާމާ ތުކު ރު ން 5,000 - 1,946.40 29,601 55,000 50,000
226003 މަގާއި ، ފާލަ ން އަދި ބްރި ޖް ފަ ދަ ތަ ންތަ ން މަ ރާމާ ތުކު ރު ން - 7,061
226007 ކަ ރަ ން ޓް ވި އު ގަ މަ ރާމާ ތު ކު ރު ން - - - 6,328.70 3,300
226009 ފަ ރު ނީ ޗަ ރާއި ފި ޓި ން ގް ސް މަ ރާމާ ތު ކު ރު ން 5,000 - 5,000 - 821.50
226010 މެ ޝި ނަރީއާއި އި ކްވި ޕް މަ ން ޓް ސް މަ ރާމާ ތު ކު ރު ން 14,100.00 55,952 40,000 20,000 20,000
226011 ވެހިކި އު ލަރ އި ކްވި ޕް މަ ން ޓް މަ ރާމާ ތުކު ރު ން - - - 12,630 -
226012 ކޮމި ޔު ނިކޭ ޝަ ން އި ން ފް ރާ ސް ޓް ރަކް ޗަރ މަ ރާމާ ތު ކު ރު ން - - - 18,189.41 2,536
226013 ކޮ މްޕި ޔު ޓަރ ސޮ ފް ޓްވެ ޔަރ މަ ރާމާ ތުކު ރު ން - - - - -
226016 އެ އް ގަ މު ގައި ދު އްވާ ތަ ކެތި މަ ރާމާ ތު ކު ރު ން - - - 1,136 -
ޖު މު ލަ 41,386.01 112,216 100,000 50,000 20,000 30,000
ނޯ ޓް
ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރު ކުރި ފައި ސާ ގެ ގޮ ތު ގައި ވަ ނީ މި ނި ސް ޓްރީ އޮ ފް ފި ނޭ ން ސް އެ ން ޑް ޓް ރެ ޜަރީ ގެ ނަ ން ބަރ B-13/18/2014/168 ސިޓީ ން 2014 ވަ ނަ އަ ހަ ރު ގެ ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރުކޮ ށީްދަ ފިއވާ ފައި ސާ އެ ވެ .
12 ސަ ރުކާ ރު ންދޭ އެހީ، އި ޝްތި ރާކާއި އަދި ސަ ބް ސިޑީ ޒް
މަޖިލީހު ން ފާސްކުރި އެ އް އައި ޓަ މު ން އަ ނެ އް ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރު ކުރި /
ތަ ފް ޞީ ލް ފައި ނަ ލް ބަ ޖެ ޓް 2014 ހި ނގި ޚަ ރަ ދު 2014 ޚަ ރަ ދު 2013
ބަ ޖެ ޓް 2014 އައި ޓަ މަ ށް ބަ ދަ ލު ކުރި އު ނި ކުރި
228007 ބޭ ރު ގެ ޖަމާ ޢަ ތްތަކާއި ތަ ންތާ ނގެ މެ މް ބަ ރޝި ޕް ފީ 30,000 - 24,024 23,040 30,000
ޖު މު ލަ 30,000 - - 24,024 23,040 30,000
-13 އޮފީ ސް ހި ން ގު މަ ށް ބޭ ނު ންވާ ހަ ރު މު ދާ ހޯ ދު މަ ށް ކު ރާ ޚަ ރަ ދު
މަޖިލީހު ން ފާސްކުރި އެ އް އައި ޓަ މު ން އަ ނެ އް ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރު ކުރި /
ތަ ފް ޞީ ލް ފައި ނަ ލް ބަ ޖެ ޓް 2014 ހި ނގި ޚަ ރަ ދު 2014 ޚަ ރަ ދު 2013
ބަ ޖެ ޓް 2014 އައި ޓަ މަ ށް ބަ ދަ ލު ކުރި އު ނި ކުރި
423001 ފަ ރު ނީ ޗަ ރާއި ، ފި ޓި ން ގް ސް 46,500.0 - 12,068 41,098.19 220,500 174,000
423002 ޕްލާ ން ޓް ، މެ ޝި ނަރީ އާއި އި ކްވި ޕް މަ ން ޓް ސް 97,858 72,000 858 25,000 - 14,421
423005 ރި ފަ ރެ ން ސް ފޮތް 12,000 - - 12,000 - -
423006 މުވާ ޞަލާ ތު ގެ ތަ ކެތި - - 8,416 10,070 11,500 11,500
423007 ކޮ މްޕި އު ޓަރ ސޮ ފް ޓްވެ އަރ - - 5,000 5,000 - 10,812
423008 އައި . ޓީ ހާ ރޑް ވެ އަރ 116,749 227,995 309,642 118,000 (858) 192,500
ޖު މު ލަ 276,000 - 162,466 279,164 656,500 380,500
ނޯ ޓް
ނޯ ޓް : ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރު ކުރި ފައި ސާ ގެ ގޮ ތު ގައި ވަ ނީ މި ނި ސް ޓްރީ އޮ ފް ފި ނޭ ން ސް އެ ން ޑް ޓް ރެ ޜަރީ ގެ ނަ ން ބަރ B-13/18/2014/168 ސިޓީ ން 2014 ވަ ނަ އަ ހަ ރު ގެ ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރުކޮ ށްދަ ފީއިވާ ފައި ސާ އެ ވެ .
2014 އަހަ ރު ގައި ބަ ޖެ ޓަ ށް އި ތު ރު ކުރި / 2014 ގައި ނަ އްތާ ލެވު ނު / ގެ އް ލު ނު / ވި އްކާ ލެވު ނު
އަހަ ރު ފެ ށު ނުއި ރު ހު ރި ރި އަހަ ރު ނި މު ނު އި ރު ހު ރި ތަ ކެތި (ގަ ތް އަ ގު ގައި)
ހޯ ދު ނު އު ނި ކު
423001 ފަ ރު ނީ ޗަ ރާއި ، ފި ޓި ން ގް ސް 174,000 41,098 800,065 - 1,015,163
423002 ޕްލާ ން ޓް ، މެ ޝި ނަރީ އާއި އި ކްވި ޕް މަ ން ޓް ސް 1,311,949 - 72,000 - 1,383,949
423005 ރި ފަ ރެ ން ސް ފޮތް - - - - -
423006 މުވާ ޞަލާ ތު ގެ ތަ ކެތި 11,500 10,070 50,838 - 72,408
423007 ކޮ މްޕި އު ޓަރ ސޮ ފް ޓްވެ އަރ 104,221 - 5,000 - 109,221
423008 އައި . ޓީ ހާ ރޑް ވެ އަރ 118,000 227,995 704,391 - 1,050,386
ޖު މް ލަ 380,500 279,163 2,971,464 - 3,631,127
މާލީ ބަޔާން 149

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
-14 އާ މް ދަ ނީ ގޮ ތު ގައި ލި ބު ނު ފައި ސާ ގެ ތެ ރެއި ން ޕަ ބްލި ކް ބޭ ން ކް އަ ކަ އު ން ޓަ ށް ޖަމާ ކޮ ށް ފައިވާ
ތަ ފް ޞީ ލް ބަ ޖެ ޓް 2013 2014 2014
ވޭތުވެދި ޔަ އަހަ ރު ބަ ޖެ ޓު ން އަ ނބު ރާ ލި ބު ނު ފައި ސާ - - 31,682
ވޭތުވެދި ޔަ އަހަ ރު ޖަމާ ނު ކު ރެވި ހުރި ޕެ ޓީ ކޭ ޝް ފައި ސާ - - 5
- - 31,687
ނޯ ޓް
-15 މު އަ އް ސަ ސާގައި ބެ ހެ އް ޓި ފައި ހު ރި ނަ ގު ދު ފައި ސާ
ތަ ފް ޞީ ލް ބަ ޖެ ޓް 2013 2014 2014
31 ޑި ސެމް ބަރ 2013 ގެ ނި ޔަ ލަ ށް ތިޖޫރީ ގައި ހުރި ޕެ ޓީކޭ ޝް ފައި ސާ 212 - 5
ވޭތުވެ ދި ޔަ އަހަ ރު ބަ ޖެ ޓު ން އަ ނބު ރާ ލި ބު ނު ފައި ސާ 16,385 - 27,593
ނީ ލަމު ގައި ތަ ކެތި ވި އްކައި ގެ ން ލި ބު ނު ފައި ސާ - - 4,089
ޖު މު ލަ 16,597 - 31,687
ނޯ ޓް
ވޭތުވެދި ޔަ އަ ހަ ރު ގެ ބަ ޖެ ޓު ން އަ ނބު ރާ ލި ބު ނު ފައި ސާ ގެ ތެ ރޭ ގައި ހި މެ ނެ ނީ ނީލާ މު ން ތަ ކެތި ވި އްކައި ގެ ން ލި ބި ފިއަވާ 4,088/50 ރުފި ޔާ އާއި 2012 ވަ ނަ އަ ހަ ރު ގެ ބަ ޖެ ޓު ގެ ޚަ ރަ ދަ ށް އަ ނބު ރާ ލި ބި ފިއަވާ 27,593/10 ރުފި ޔާއާ އެ ކު ޖު މް ލަ 31,687/60 ރުފި ޔާ އެވެ .
-16 ފައި ސާ ނު ދަ އްކާހު ރި ބި ލް ތަ އް އަދި ބަ ޖެ ޓަ ށް ލި ބެ ން ޖެހޭ ފައި ސާ
ތަ ފް ޞީ ލް ބަ ޖެ ޓް 2013 2014 2014
އަހަ ރު ނި މު ނުއި ރު ފައި ސާ ނު ދަ އްކާ ހުރި ބި ލުތަ ކަ ށްވާ 911,431 938,204
ޖު މު ލަ 938,204 - 911,431
ނޯ ޓް : ފައި ސާ ނު ދައްކާހުރި ބި ލްތަ އް މާލީ ހި ސާ ބުތަ ކުގައި ހި މަ ނާ ފައިވާ ނީ މާލީ ޒި ންމާ އެ އް ގެ ގޮތު ގަ އެވެ .
-17 އެހީ ގެގޮ ތު ގައި ލި ބު ނު ފައި ސާ
2014 ވަ ނަ އަ ހަ ރު ކޮމި ޝަ ނަ ށް އެހީ ގެ ގޮ ތު ގައި ލި ބު ނު ފައި ސާ
ޔު ނި ފެ މް ފަ ން ޑް
ލި ބޭ އެހީ/ ޚަ ރަ ދު 1 ލި ބޭ އެހީ/ ޚަ ރަ ދު 2 ލި ބޭ އެހީ/ ޚަ ރަ ދު 1 ލި ބޭ އެހީ/ ޚަ ރަ ދު 2
2013 2013 2014 2014
ލި ބު ނު ފައި ސާ
ވޭތުވެދި ޔަ އަހަ ރު ގެ ބަ ޖެ ޓު ން ލި ބު ނު 156,094 - 156,094
ޔު ނި ފެ މް ޕް ރޮ ޖެ ކް ޓް - - - -
ލި ބު ނު ފައި ސާ ގެ ޖު މް ލަ 156,094 - 156,094 -
ކު ރެވު ނު ޚަ ރަ ދު
211 މުވަ އް ޒަ ފު ން ނަ ށް ހި ނގާ ޚަ ރަ ދު - - - -
221 ދަތު ރު ފަ ތު ރު ގެ ޚަ ރަ ދު - - - -
223 އޮފީ ސް ހި ން ގުމަ ށް ބޭ ނު ންވާ ޚި ދުމަ ތު ގެ ޚަ ރަ ދު - - -
225 ތަ މްރީ ނު ކު ރުމަ ށް ކު ރެވޭ ޚަ ރަ ދު - - - -
423 އޮފީ ސް ހި ން ގުމަ ށް ބޭ ނު ންވާ ހަ ރު މު ދާ ހޯ ދުމަ ށް ކު ރާ ޚަ ރަ ދު - - - -
ހޭ ދަކު ރެވު ނު ފައި ސާ ގެ ޖު މް ލަ - - - -
ބާކީ 156,094 - 156,094 -
މާލީ ބަޔާން 150

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ޔު ނި ސެ ފް ފަ ން ޑް
ލި ބޭ އެހީ/ ޚަ ރަ ދު 1 ލި ބޭ އެހީ/ ޚަ ރަ ދު 2 ލި ބޭ އެހީ/ ޚަ ރަ ދު 1 ލި ބޭ އެހީ/ ޚަ ރަ ދު 2
2013 2013 2014 2014
ލި ބު ނު ފައި ސާ
ވޭތުވެދި ޔަ އަހަ ރު ގެ ބަ ޖެ ޓު ން ލި ބު ނު 262,145 300,000
އަ ނބު ރާ ޖަމާ ކު ރެވު ނު - 3,995
ޔު ނި ސެ ފް އި ން ލި ބު ނު - - 300,000 -
ލި ބު ނު ފައި ސާ ގެ ޖު މް ލަ 300,000 - 566,140 -
ކު ރެވު ނު ޚަ ރަ ދު
211 މުވަ އް ޒަ ފު ން ނަ ށް ހި ނގާ ޚަ ރަ ދު - - - -
221 ދަތު ރު ފަ ތު ރު ގެ ޚަ ރަ ދު - - - -
222 އޮފީ ސް ހި ން ގު މު ގެ ބޭ ނުމަ ށް ހޯ ދާތަ ކެތީ ގެ އަ ގު - 3,040
223 އޮފީ ސް ހި ން ގު މަ ށް ބޭ ނު ންވާ ޚި ދުމަ ތު ގެ ޚަ ރަ ދު 267,493 - - -
225 ތަ މްރީ ނު ކު ރު މަ ށް ކު ރެވޭ ޚަ ރަ ދު - - 263,100 -
423 އޮފީ ސް ހި ން ގު މަ ށް ބޭ ނު ންވާ ހަ ރު މު ދާ ހޯ ދުމަ ށް ކު ރާ ޚަ ރަ ދު - - - -
ހޭ ދަކު ރެވު ނު ފައި ސާ ގެ ޖު މް ލަ 267,493 - 266,140 -
ބާކީ 32,507 - 300,000 -
އޮ ޕް ކެ ޓް ނެ ޝަ ނަ ލް ފަ ން ޑް
ލި ބޭ އެހީ/ ޚަ ރަ ދު 1 ލި ބޭ އެހީ/ ޚަ ރަ ދު 2 ލި ބޭ އެހީ/ ޚަ ރަ ދު 1 ލި ބޭ އެހީ/ ޚަ ރަ ދު 2
2013 2013 2014 2014
ލި ބު ނު ފައި ސާ
ވޭތުވެދި ޔަ އަހަ ރު ގެ ބަ ޖެ ޓު ން ލި ބު ނު 56,712 - 158,400
ޔޫ . އެ ން . އި ން ލި ބު ނު 134,265 - - -
ލި ބު ނު ފައި ސާ ގެ ޖު މް ލަ 190,977 - 158,400 -
ކު ރެވު ނު ޚަ ރަ ދު
211 މުވަ އް ޒަ ފު ން ނަ ށް ހި ނގާ ޚަ ރަ ދު - - - -
221 ދަތު ރު ފަ ތު ރު ގެ ޚަ ރަ ދު 70,211 - - -
222 އޮފީ ސް ހި ން ގު މު ގެ ބޭ ނު މަ ށް ހޯ ދާތަ ކެތީ ގެ އަ ގު - - -
223 އޮފީ ސް ހި ން ގު މަ ށް ބޭ ނު ންވާ ޚި ދުމަ ތު ގެ ޚަ ރަ ދު 12,863 - 101,688 -
225 ތަ މްރީ ނު ކު ރު މަ ށް ކު ރެވޭ ޚަ ރަ ދު 82,298 - - -
423 އޮފީ ސް ހި ން ގު މަ ށް ބޭ ނު ންވާ ހަ ރު މު ދާ ހޯ ދުމަ ށް ކު ރާ ޚަ ރަ ދު - - - -
ހޭ ދަކު ރެވު ނު ފައި ސާ ގެ ޖު މް ލަ 165,372 - 101,688 -
ބާކީ 25,605 - 56,712 -
އެ ސްޓީ / ސްކޫ ލް ކުއި ޒް މު ބާ ރާ ތް
ލި ބޭ އެހީ/ ޚަ ރަ ދު 1 ލި ބޭ އެހީ/ ޚަ ރަ ދު 2 ލި ބޭ އެހީ/ ޚަ ރަ ދު 1 ލި ބޭ އެހީ/ ޚަ ރަ ދު 2
2013 2013 2014 2014
ލި ބު ނު ފައި ސާ
ވޭތުވެދި ޔަ އަހަ ރު ގެ ބަ ޖެ ޓު ން ލި ބު ނު 60 - 60 -
އެ ސްޓީއޯ އި ން ލި ބު ނު - - - -
ލި ބު ނު ފައި ސާ ގެ ޖު މް ލަ 60 - 60 -
ކު ރެވު ނު ޚަ ރަ ދު - - - -
223 އޮފީ ސް ހި ން ގު މަ ށް ބޭ ނު ންވާ ޚި ދުމަ ތު ގެ ޚަ ރަ ދު - - - -
ހޭ ދަކު ރެވު ނު ފައި ސާ ގެ ޖު މް ލަ - - - -
ބާކީ 60 - 60 -
މާލީ ބަޔާން 151

އަހަރީ ރިޕޯޓް 2014 – ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ނިންމުން
2014 ވަނައަހަރަކީ އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށް ދިނުމަށް ގިނަ ގޮންޖެހުންތަކަކާއެކުވެސް
ކޮމިޝަނުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ލަނޑުދަނޑިތައް ހާސިލްކުރެވިފައިވާ އަހަރެކެވެ. މިގޮތުން ކޮމިޝަންގެ ސަދަރން
ރީޖަނަލް އޮފީހެއް ހުޅުވައި، ކޮމިޝަންގެ މަޤްޞަދުތައް ޙާޞިލްކުރުމަށްޓަކައި، އެކުލަވާލި އަހަރީ ޕްލޭންގައިވާ
ލަނޑުދަނޑިތައް ޙާޞިލްކުރުމަށްޓަކައި ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވި، ކާމިޔާބުކަމާއެކު ޙަރަކާތްތައް ވަނީ
ހިންގާފައެވެ. އަދި އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013 (ޤާނޫނު ނަންބަރު)13/2013 ފާސްވެ، 2013 ޑިސެންބަރު
23 ގައި ތަސްދީޤު ޢަމަލުކުރަން ފެށުމާ ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުގައި އެންޓި ޓޯޗަރ ސެކްޝަނެއް ޤާއިމުކޮށް އެންޓި
ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013 ގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް ހަދައި، ސަރުކާރުގެ
ގެޒެޓްގައި ޝާއިޢުކުރުމާއެކު މިގަވާއިދުތަކަށް ދަނީ ޢަމަލުކުރަމުންނެވެ. އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ގެއްލިފައިވާ ކަމަށް
ބުނެ ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން މައްސަލަތަކެއް ބަލައި ނިންމާފައިވެއެވެ. ކޮމިޝަންގެ
މަސައްކަތްތައް ކުރިޔަށް ގެންދެވިފައިވަނީ ވަރަށް ގިނަ ފަރާތްތަކެއްގެ އެހީތެރިކަމާއި އެއްބާރުލުން ލިބިގެންނެވެ.
ޚާއްޞަކޮށް ކޮމިޝަންގެ ހީވާގި މުވައްޒަފުން ކޮށްފައިވާ ބުރަ އަދި އަގުހުރި މަސައްކަތްތައް ފާހަގަ ކޮށްލަން
ޖެހެއެވެ. އަދި ދައުލަތުގެ ހުރިހާ މުއައްސަސާތަކާއި ރާއްޖޭގެ އެކި ކަންކޮޅުތަކުގައި ޙަރަކާތްތެރިވަމުންދާ މަދަނީ
ޖަމްޢިއްޔާތަކާއި ސްކޫލްތައް އަދި ހެޔޮއެދޭ ފަރާތްތަކާއި ޢާންމު ރައްޔިތުންގެ އެއްބާރުލުމާއި އެހީތެރިކަމަށްޓަކައި
އެފަރާތްތަކަށް ޝުކުރު ދަންނަވަމެވެ. ކޮމިޝަނަށް މާލީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށް ދެމުން ގެންދާ އދ. ގެ
އެޖެންސީތަކަށް މިފުރުޞަތުގައި ޝުކުރު ދަންނަވަމެވެ. ޚާއްޞަގޮތެއްގައި ޔޫއެންޑީޕީ އާއި ޔުނިސެފް އަދި
ކޮމިޝަން ބައިވެރިވެފައިވާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ސަރަޙައްދީ ޖަމާޢަތެއް ކަމަށްވާ އޭޝިއާ ޕެސިފިކް ފޯރަމް އާއި
އިންޓަނޭޝަނަލް ކޯޑިނޭޓިންގ ކޮމިޓީ އާއި ރައުލް ވޮލަންބަރގް އިންސްޓިޓިއުޓް އަދި މައިގްރެންޓް ފޯރަމް އޭޝިއާ
އާއި އެމެރިކަން ސޮލިޑަރިޓީ ސެންޓަރ ފާހަގަ ކޮށްލަމެވެ.
____
ނިންމުން 152